

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ

Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas

โดย

อาจารย์จิรวุฒิ หลอมประโคน

อาจารย์เอกภพ มณีนารถ

๒ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสยาม

แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ

Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas

โดย

อาจารย์จิรวุฒิ หลอมประโคน

อาจารย์เอกภพ มณีนารถ

ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสยาม

คำนำ

วิจัยเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของภาควิชาการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร วิจัยเล่มนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้การแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่างเนื่องจากชั้นทางสังคมจะสามารถแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกันโดยที่สมาชิกในแต่ละชั้นของสังคมจะมีสถานะอย่างเดียวกัน และ สมาชิกที่อยู่ในชั้นสังคมที่แตกต่างกันจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน การแบ่งชั้นสังคมโดยทั่วไปจะถือเกณฑ์การศึกษา รายได้ อาชีพ ตลอดจนลักษณะที่อยู่อาศัยจากนั้นใช้ทฤษฎี AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) (อ้างอิงใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279) และทำการแบ่งผู้สูงอายุสุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าวิจัยเล่มนี้จะให้ความรู้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นประโยชน์สำหรับนักการตลาด สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้กับการวางแผนการตลาดและจัดกิจกรรมทางการตลาดเพื่อเจาะกลุ่มผู้สูงอายุ และเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้สนใจต่อไป

จิรวุฒิ หลอมประโคน

เอกภพ มณีนารถ

พฤศจิกายน 2551

ชื่อโครงการ : แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มี
งานทำ

ผู้วิจัย 1. อาจารย์จิรวุฒิ หลอมประ โคน
2. อาจารย์เอกภพ มณีนารถ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 18 คน เพศหญิง 18 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ สามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 11 กลุ่ม โดยใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. **ผักใฝ่ในธรรม** เป็นกลุ่มที่ชอบในเรื่องของธรรม มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวกับธรรม เช่น ใช้เวลาว่างไปกับการเข้าวัดทำบุญ มีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นและเสียสละเพื่อสังคม

2. **ครอบครัวแสนสุข** เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัว โดยมีการท่องเที่ยวและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีความรู้สึกว่าการครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

3. **พ่อแม่ตัวอย่าง** เป็นกลุ่มที่มี กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับลูกเป็นสำคัญ กล่าวคือจะคอยดูแลห่วงใยลูกหลานมากเป็นพิเศษ โดยจะให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงิน หรือการให้คำปรึกษาต่างๆถึงแม้ว่าลูกจะแต่งงานมีครอบครัวไปแล้วก็ตาม

4. **กีฬาถือยาวิเศษ** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในเรื่องของการออกกำลังกาย โดยจะใช้เวลาว่างไปกับการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง เล่นกอล์ฟ และเข้าฟิตเนส โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมากจนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั้งหมด

5. **นักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพ โดยจะคอยระวังเรื่องของการบริโภคอาหาร มีการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ทำกิจกรรมเพื่อให้สุขภาพแข็งแรงทั้งการออกกำลังกาย การทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ยาบำรุงต่างๆเพื่อให้สุขภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะสนใจในทุกเรื่องที่ทำให้สุขภาพของตนแข็งแรง

6. **ตะลอนทัวร์** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยจะใช้เวลาวางไปกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการวางแผน ในอนาคตว่าอยากเดินทางท่องเที่ยวไปในทุกๆที่

7. **สาวสองพันปี** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตัวเอง ให้ดูดีอยู่ตลอดเวลา โดยกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา

8. **นักช้อปปิ้งอาชีพ** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินซื้อ สินค้าตามสถานที่ต่างๆ โดยจะใช้เวลาวางไปกับการเดินซื้อสินค้า ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ให้ความสำคัญกับการแต่งตัว

9. **ผู้บริโภคช่างเลือก** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในเรื่องของการบริโภคสินค้า มีความละเอียดในการพิจารณาเลือกซื้อ โดยพิจารณาแหล่งผลิตสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะทำการเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมระหว่าง ราคากับคุณภาพของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ

10. **คอการเมือง** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองเพื่อหาข้อมูลและทำการวิเคราะห์ พุดคุยถึง เรื่องการเมือง และที่สำคัญจะให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก

11. **วัฒนธรรมนำไทย** เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของ วัฒนธรรม โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ดีงามในแบบของไทย เช่น การไหว้ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และการมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส โดยจะมองว่าสังคมในปัจจุบันแย่ลง ผู้สูงอายุขาดการเคารพผู้ใหญ่ ระบบครอบครัวขาดความเข้มแข็งจึงทำให้เกิดปัญหา สังคมต่างๆตามมา

Research title : Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas

Researcher 1. Chirawut Iomprakhon

2. Aegapop Maneenart

Abstract

Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolis is a qualitative research that uses a depth interview as a tool to gain data. The number of interviewee of this research is 36 persons, male 18 persons and female 18 persons. To select these interviewees, the researcher used the technique of purposive sampling and social class concept.

This research found that the Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolis can be classified into 11 groups under the theory of AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) as the following below.

1. Dharma Activist

The people in this group prefer Dharma activities. They spend their time to make a merit and share it with others and are ready to devote themselves to social activities.

2. Family Oriented

The people in this group spend their time for family activities. They like to go to anywhere or do any activities with their family. The most important thing in their lives is family.

3. Devoted Parents

The people in this group perceive that their sons or daughters need help from them. Even though they get married, their parents believe that they have to assist them in the form of money, advice and etc.

4. Sport Lovers

The people in this group devote their time to do an exercise such as walking, running, golfing, and etc. Moreover they can spend a lot of time in fitness.

5. Healthy eating Consumer

The people in this group are careful of eating, so they can earn anything including eating, taking food supplement and Chinese herb in order to gain good health.

6. Avid Traveler

The people in this group like to travel domestically and abroad. In their mind, they have a plan to travel everywhere.

7. Always Good-looking

Most of the people in this group are women who like to take good care of themselves in order to get good-looking. They like going to salon, spa and etc.

8. Shopaholic

The people in this group spend most of their lifetime to shop everywhere named shopping paradise. This group concern about good-looking so they like to buy clothes, luggage and shoes.

9. Very choosy

The people in this group are selective. They can spend time to compare what they want to buy. They make a comparison of origin of products, price and store in order to make the best decision before buying.

10. Political Fan

The people in this group are interested in politics. They never miss any information on this matter. And they also never miss to make their voting for an election.

11. Very conservative

The people in this group concern Thai culture that should be preserved such as wai, proper dressing and paying respect to the elderly. And they believe that many problems in society are attributed to the failure of Thai family.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้คงไม่สามารถสำเร็จลงได้ถ้าปราศจากความช่วยเหลือและความกรุณาจากท่านอธิการบดี ดร.พรชัย มงคลวนิช และ รองอธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ สุขปรดี ที่ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์กับผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาการตลาด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพรรณ ดีประเสริฐ ที่มีส่วนช่วยในการผลักดันให้เกิดงานวิจัยของอาจารย์ในภาควิชาการตลาด และกรุณาช่วยติดต่อประสานงานทำความเข้าใจกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์เกี่ยวกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและสาเหตุที่มหาวิทยาลัยและฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้องต้องช่วยสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยของอาจารย์ ซึ่งท่านต้องใช้ความพยายามและกำลังใจอย่างมากเนื่องจากบางฝ่ายในมหาวิทยาลัยยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและผลักดันงานวิจัยของอาจารย์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสุดซึ้ง

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณ เจริญศรี ศรีวิสุทธิ์ ที่เป็นผู้ช่วยในเรื่องต่างๆได้เป็นอย่างดี รวมทั้งให้กำลังใจกับผู้วิจัยเสมอ

สำหรับข้อผิดพลาดและบกพร่องของงานนี้ผู้วิจัยขออภัยไว้ทั้งสิ้น

จิรวุฒิ หลอมประโคน

เอกภพ มณีนาถ

พ.ย.2551

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข – ค
Abstract	ง – จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช - ซ
สารบัญตาราง	ฌ - ฉ
สารบัญภาพ	ณ
 บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
กรอบแนวความคิด	8
 บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
 บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	27
ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	28
การนำเสนอข้อมูล	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ลักษณะทางประชากรศาสตร์	31
กิจกรรม	33
ความสนใจ	118
ความคิดเห็น	203
การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ	268
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	316
อภิปรายผลการวิจัย	327
ข้อเสนอแนะสำหรับนักการตลาด	341
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	344
บรรณานุกรม	345
ประวัติผู้วิจัย	349

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงแบบของการใช้ชีวิตกับอิทธิพลต่อพฤติกรรม	12
2.2 การจัดพวก AIO เพื่อการศึกษาแบบของการใช้ชีวิต	17
(AIO Categories of Lifestyle Studies)	
3.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	25
3.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	26
4.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	30
4.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ	31
4.3 แสดงจำนวนผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามประเภทของกิจกรรม และชนชั้นทางสังคม	34
4.4 แสดงลักษณะของกิจกรรมที่เป็นการทำงานของสูงอายุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	35
4.5 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	37
4.6 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมทางสังคม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	39
4.7 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง	41
4.8 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการท่องเที่ยวโดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	43
4.9 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	47
4.10 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการเข้าวัดทำบุญ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	52
4.11 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการอ่านหนังสือโดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	55
4.12 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการเข้าร้านเสริมสวยโดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการเข้าสปา โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	60
4.14 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการขี่เครื่องขี่แอลกอฮอล์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	61
4.15 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการปลูกต้นไม้ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	63
4.16 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการเลี้ยงสัตว์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	64
4.17 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้วยการนัดพบกลุ่มเพื่อน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	66
4.18 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของกิจกรรมเพื่อความบันเทิง	68
4.19 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยการดูโทรทัศน์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	70
4.20 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยการดูวีซีดีและดีวีดี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	75
4.21 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยการฟังวิทยุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	77
4.22 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยการเที่ยวสถานบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	79
4.23 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกคลับ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	80
4.24 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการร่วมกิจกรรมชุมชน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	81
4.25 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	83
4.26 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.27 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	91
4.28 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	95
4.29 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มฝึกใจในธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	100
4.30 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มหนังสือคือเพื่อน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	102
4.31 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มโทรทัศน์บันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	105
4.32 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคร้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	110
4.33 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาคือยาวิเศษ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	113
4.34 แสดงจำนวนผู้สูงอายุโดยแบ่งตามประเภทของความสนใจ และชนชั้นทางสังคม	119
4.35 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องครอบครัว โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	120
4.36 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องบ้านและที่อยู่อาศัย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	126
4.37 แสดงความสนใจของผู้สูงอายุในเรื่องอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	130
4.38 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องชุมชน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	139
4.39 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในการทำกิจกรรมสันทนาการ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม และประเภทของกิจกรรมสันทนาการ ที่ผู้สูงอายุสนใจ	141
4.40 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการ ในส่วนของการทำงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.41 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการ ด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	146
4.42 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการ ในส่วนของการออกกำลังกาย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	148
4.43 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความนิยมในเรื่องสุขภาพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	152
4.44 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความนิยมในการเข้าสปา โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	156
4.45 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องอาหาร โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	157
4.46 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในสื่อต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของสื่อต่างๆที่ผู้สูงอายุสนใจ	160
4.47 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	162
4.48 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อนิตยสาร โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	165
4.49 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อโทรทัศน์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	166
4.50 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อวิทยุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	171
4.51 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่ออินเทอร์เน็ต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	173
4.52 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อวีซีดีและดีวีดี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	175
4.53 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องของความสำเริงในชีวิต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	176
4.54 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	179

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 .55 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มบ้านคือวิมานของเรา โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	185
4 .56 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	189
4 .57 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาเก๋ๆพิเศษ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	192
4 .58 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักสุขภาพด้วย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	196
4 .59 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มบุตรและงานคือความสำเร็จ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	200
4.60 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	204
4.61 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อตนเอง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	205
4.62 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	210
4.63 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	216
4.64 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	222
4.65 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	228
4.66 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่ออนาคต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม	232
4 .67 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มคนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	237
4 .68 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	242
4 .69 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มคอการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	248

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.70 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มเศรษฐกิจเป็นเรื่องใกล้ตัว โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	254
4.71 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคร้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	259
4.72 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มอนาคตต้องวางแผน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	263
4.73 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มฝึกฝนในธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	269
4.74 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มครอบครัวแสนสุข โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	271
4.75 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	276
4.76 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	278
4.77 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักสุขภาพด้วย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	282
4.78 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	285
4.79 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มสาวสองพันปี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	289
4.80 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักช้อปปิ้งอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	291
4.81 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคร้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	295
4.82 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มคอกการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	299
4.83 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ	305

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก	315
5.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ	316

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงแบบของการใช้ชีวิตกับปัจจัยที่มีอิทธิพล	13
2.2 แสดงอิทธิพลของแบบการใช้ชีวิตต่อการตัดสินใจซื้อ	14
5.1 แสดงการดำเนินชีวิตของกลุ่มกีฬาคีฬาพิเศษ	329
5.2 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มนักสุขภาพด้วย	330
5.3 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มตะลอนทัวร์	331
5.4 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มสาวสองพันปี	332
5.5 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ	333
5.6 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มผู้บริหารเลือก	334
5.7 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มฝึกฝนในธรรม	335
5.8 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย	336
5.9 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มครอบครัวแสนสุข	337
5.10 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง	338
5.11 แสดงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มครอบครัวเมือง	339
5.12 แสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุ	341
5.13 แสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุเทียบจาก	342
รูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มรักครอบครัวและพ่อแม่ตัวอย่าง	

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันนักการตลาดกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดเนื่องจากสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาของเทคโนโลยีใหม่ๆยังทำให้การแข่งขันเกิดความรุนแรง ธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคจึงควรต้องดำเนินธุรกิจโดยอยู่บนพื้นฐานของการเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะในปัจจุบันแค่ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสินค้าที่มีคุณภาพ การผลิตที่มีประสิทธิภาพและการจัดจำหน่ายที่เหนือกว่าคู่แข่งนั้นยังไม่เพียงพอ (สมวงศ์ พงศ์ศภาพร, 2546)

ดังนั้นนักการตลาดจึงต้องทำการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค คือการวิเคราะห์ถึงกระบวนการในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสินค้าเพื่อนำเสนอสิ่งจูงใจทางการตลาดที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค กล่าวคือนักการตลาดต้องเข้าใจว่าผู้บริโภคแต่ละกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกันอย่างไร ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่นักการตลาดควรทำก็คือการระบุกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดให้ชัดเจนก่อนเพื่อแยกกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายออกจากผู้บริโภคกลุ่มอื่นๆ และเครื่องมือหนึ่งที่เป็นที่นิยมและจะช่วยนักการตลาดในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคก็คือการวิเคราะห์และทำความเข้าใจแบบการดำรงชีวิตของผู้บริโภค (Lifestyle)

เนื่องจากการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละยุคมิได้เป็นไปอย่างไม่มีลักษณะ มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ที่ทุกคนในกลุ่มพึงถือปฏิบัติ พฤติกรรมของแต่ละคนในกลุ่มจึงเป็นไปในทำนองเดียวกัน ไม่เพียงเท่านั้นพฤติกรรมของบุคคลในวัฒนธรรมเดียวกันก็จะมีรูปแบบที่เรียกว่า “ทำนองเดียวกัน” เช่นกัน เมื่อก่อนคนทำงานที่เป็นผู้ชายมักชอบจับกลุ่มกินกาแฟกับปาท่องโก๋เป็นอาหารเช้า อาหารกลางวันก็มักจะเป็นข้าวแกง ช่วงเย็นก็จะมีการซื้อกับข้าวกลับบ้านไปให้แม่บ้านทำอาหารทุกวัน ร้านอาหารประเภทไต้หวันก็ไม่ต้องมี แม่บ้านก็ทำงานอยู่กับบ้าน สถานที่พักผ่อนที่เป็นที่นิยมก็คือท้องสนามหลวง ซึ่งต่างกับการใช้ชีวิตของคนในสมัยนี้ สมัยนี้เราทานอาหารกัน 4 เวลา สำหรับเสื้อผ้าก็ไม่ต้องรอใช้บริการช่างตัดเสื้อ

เพราะมีเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายอยู่ทั่วไป สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าแบบของการใช้ชีวิตของผู้บริโภคเกิดการเปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถแยกออกได้เป็น 4 ประเด็นดังนี้

1. บทบาททางสังคม (Social Roles) โครงสร้างความสัมพันธ์ของบทบาทภายในครอบครัวของไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก แต่เดิมสตรีอยู่กับบ้านและทำหน้าที่ตัดสินใจกับเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านของตน สามีมักจะทำหน้าที่ตัดสินใจซื้อและซื้อของมาให้ ในปัจจุบันสตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น ออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้นจึงทำให้สตรีมีบทบาทสำคัญในการซื้อและมีอำนาจซื้อมากขึ้นซึ่งก็เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในส่วนของแบบของการใช้ชีวิตของครอบครัวไทย สำหรับในปัจจุบันสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวต่างก็มีบทบาทและอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสิ่งของให้กับครอบครัวมากขึ้น และเมื่อมีการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าชิ้นใหญ่ที่มีค่าใช้จ่าย สมาชิกภายในครอบครัวก็มักจะมีการตัดสินใจร่วมกัน

2. เวลาสำหรับการพักผ่อน (Leisure Time) ในปัจจุบันเวลาการทำงานได้ลดน้อยลงเหลือสัปดาห์ละ 5 วัน ดังนั้น “ปรัชญาของการใช้เวลาพักผ่อน” (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2546) จึงมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของแบบการใช้ชีวิต จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้คนไทยตื่นตัวในเรื่องกิจกรรมและกีฬาเพื่อการพักผ่อนมากขึ้น เช่น ไปเที่ยวชายหาด สนใจศิลปกรรม สนใจดนตรี สนใจเกี่ยวกับดอกไม้ การแสดง มหรสพ การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เป็นต้น การเพิ่มเวลาพักผ่อนจะนำไปสู่แบบของการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมตั้งแต่การดำรงชีพในครอบครัวไปจนถึงการแต่งกาย การใช้เครื่องทุนแรงต่างๆ เป็นต้น

3. ช่วงเวลาของชีวิต (Pace of Living) ในขณะนี้มีการเร่งช่วงเวลาของชีวิตมากขึ้น บุคคลจะไม่เต็มใจที่จะรอเวลาที่จะตอบสนองความต้องการ สำหรับสินค้าหรือบริการต่างๆ แม้ว่าเขาจะไม่มีเงินพอที่จะซื้อก็ตาม แนวโน้มทางสังคมและจิตวิทยาดังกล่าวนี้จะเพิ่มพูนความสำคัญในการให้สินเชื่อในการขายของ นักการตลาดรวมถึงการบริการขายแบบผ่อนส่งของสถาบันการเงินและบริษัทต่างๆ นอกจากนี้ยังทำให้บริษัทต่างๆ ต้องมีเครื่องอำนวยความสะดวก ในรูปแบบของเครื่องจักรและระบบอัตโนมัติ มีเครื่องสำหรับขายสินค้า ตลอดจนเครื่องยนต์กลไกในการบรรจุสินค้า ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์สินค้าไว้เพื่อให้ทันกับความต้องการของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ส่วนในเรื่องของราคานั้นก็อาจจะลดต่ำลงแต่ได้รับการบริการที่ดีขึ้น

นอกจากเรื่องดังกล่าวมานี้ แบบการใช้ชีวิตของผู้บริโภคยังเกี่ยวกับต้นทุนในแง่ของเวลาและความพยายามที่ลงไปในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและวิธีการใช้ผลิตภัณฑ์ของผู้ซื้อด้วย ปัจจุบันการซื้อแต่

ละครึ่งสหัสวรรษเร็วกว่าแต่ก่อนมาก เนื่องจากการเพิ่มความสำคัญของการปฏิบัติการทางการตลาดมากขึ้น เช่น การใช้ตราหือและหือหือที่ดึงดูดใจ การโฆษณาและการส่งเสริมการขายที่เร้าใจ ยิ่งในยุคจรรวคอย่างปัจจุบันนี้ด้วยแล้วทุกสิ่งทุกอย่างที่ผลิออกขายนั้นนักการตลาดพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ “ใช้ได้โดยฉับพลัน” (Instant-use) ซึ่งเราจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์นม น้ำส้ม กาแฟ โจ๊ก ข้าวต้ม น้ำปลาผง เครื่องแกงสำเร็จรูป เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคในการอำนวยความสะดวกและความง่ายต่อการบริโภคผลิตภัณฑ์และเพื่อให้เหมาะกับการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

4. การเคลื่อนที่ทางสังคม (Social Mobility) การเคลื่อนที่ทางสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของแบบของการใช้ชีวิตของผู้บริโภคซึ่งหมายถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนงาน การมีรายได้เพิ่มขึ้น และการแยกจากบุคคลยุคก่อนหน้าตน เป็นต้น การศึกษาที่สูงขึ้นได้ช่วยยกระดับค่านิยมและกลายเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มการเคลื่อนที่ทางสังคม นอกจากนั้นการศึกษาได้ทำให้งานเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายภายในชั้นของสังคมง่ายขึ้น และเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลคาดหวังที่จะหารายได้ได้สูงขึ้นในอนาคต ปัจจุบันนี้ปรากฏว่านิสัยของการใช้จ่ายและแบบแผนของครอบครัวได้เปลี่ยนไปโดยขึ้นอยู่กับความปรารถนาและความคาดหมายมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับรายได้ในปัจจุบัน โดยจะเห็นได้ว่าการใช้สินเชื่อกำลังเพิ่มขึ้นและการเคลื่อนที่ก็เพิ่มมากขึ้น ชนชั้นกลางมีมากขึ้น การเคลื่อนที่ทางภูมิศาสตร์ก็มีมากขึ้นด้วย บุคคลย้ายจากท้องถิ่นเข้าไปอยู่ในเมืองใหญ่โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครมากขึ้น (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, ดลยา จาตุรงค์กุล, พฤติกรรมผู้บริโภค, 2546)

นอกจากนี้จากการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากบริบทการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ทำให้ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ใน 20 ปีข้างหน้าประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 24.3 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 20.2 ในปี 2558 ประชากรวัยทำงานยังคงมีสัดส่วนสูงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 65.9 ในปี 2543 และสูงสุดในปี 2552 คือร้อยละ 67.1 ก่อนจะลดลงเป็นร้อยละ 66.0 ในปี 2558 ประชากรวัยสูงอายุมีสัดส่วนสูงขึ้นเป็นลำดับจากร้อยละ 9.5 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี 2558 (www.nesdb.go.th, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) นอกจากนี้จากข้อมูลของสหประชาชาติมีการคาดการณ์ว่าในปี 2568 ประชากรผู้สูงอายุจะมากถึง 1.1 พันล้านคน เพิ่มจากปี 2518 ถึง 2.14 พันล้านคน (โอทิลวี แอนด์ เมธอร์ เอเชียแปซิฟิก อ้างถึงในวิทวัส รุ่งเรืองผล, 2546)

สำหรับข้อมูลในส่วน of สถานภาพการทำงานและการมีรายได้ของผู้สูงอายุนั้นสำนักงานสถิติแห่งชาติมีการรายงานว่าผู้สูงอายุที่ยังทำงานอยู่นั้นมีเป็นจำนวนมาก โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.9 ของประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดในปี 2544 เป็นร้อยละ 40.7 ในปี 2547 โดยเป็นผู้สูงอายุที่อยู่นอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 44.9) มากกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเทศบาล (ร้อยละ 31.5) สำหรับผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามมีทิศทางที่ลดลงจากร้อยละ 65.5 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 63.9 ในปี 2547 ขณะที่การทำงานนอกภาคเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.4 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 36.1 ในปี 2547 เมื่อพิจารณาสถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และช่วยธุรกิจของครัวเรือนโดยไม่มีค่าจ้างถึงร้อยละ 80.4 รองลงมาเป็นลูกจ้างในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชนประมาณร้อยละ 14.9 ขณะที่การรวมกลุ่มประกอบอาชีพของผู้สูงอายุยังมีสัดส่วนน้อยมากแต่ก็มีทิศทางที่ดีขึ้น โดยเพิ่มจากร้อยละ 0.03 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 0.1 ในปี 2547 ทั้งนี้พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานในภาครัฐวิสาหกิจจะมีรายได้สูงกว่าภาคเอกชนและรัฐบาลตามลำดับ โดยผู้สูงอายุหญิงมีรายได้ในภาครัฐวิสาหกิจมากกว่าผู้สูงอายุชาย แต่ในภาครัฐบาลและเอกชน ผู้สูงอายุหญิงมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าผู้สูงอายุชาย สำหรับชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยนั้น พบว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยมากที่สุดคือ 56 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของผู้สูงอายุในภาคอื่นๆ

จากสถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุและแนวโน้มดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนหนึ่งยังคงมีความต้องการการทำงาน โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและการตระหนักว่าตนเองยังมีความศักยภาพที่จะทำงานต่อไปได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาเทียบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่กำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว โดยสัดส่วนประชากรวัยแรงงานจะเริ่มมีอัตราลดลงตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นไป อาจนำไปสู่การปรับการกำหนดอายุเกษียณจาก 60 ปีออกไป รวมทั้งการปรับเงื่อนไขการทำงานให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น การทำงานชั่วคราว ชั่วโมงการทำงานน้อย สถานภาพการทำงานที่ไม่หนัก เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544 และ 2547)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุโดยเลือกศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำเท่านั้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักการตลาดในการที่จะนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ในการจัดทำแผนการตลาดและเป็นประโยชน์กับผู้วิจัยสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการสอนนักศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีงานทำ ใน กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์กับอาจารย์ในภาควิชาการตลาดสำหรับการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการสอนนักศึกษา
2. เป็นประโยชน์กับหน่วยงานภาครัฐกิจสำหรับการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการทำแผนการตลาดและการจัดทำกลยุทธ์การตลาดต่างๆของธุรกิจ

นิยามศัพท์

1. กลุ่มผู้สูงอายุ หมายถึง กลุ่มคนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีงานทำ และอาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานคร
2. แบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์ (Demographic) กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) (AIO Categories of Lifestyle Studies อ้างถึงใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279)
 - 2.1 ประชากรศาสตร์ หมายถึง อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ขนาดครอบครัว ที่อยู่อาศัย ภูมิศาสตร์ ขนาดเมืองที่อาศัย ขั้นตอนวงจรชีวิต ของกลุ่มผู้สูงอายุ
 - 2.2 กิจกรรม (Activities) หมายถึง การทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลาว่าง กิจกรรมเพื่อความบันเทิง สมาชิกคลับหรือชมรม การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อและการเล่นกีฬาของกลุ่มผู้สูงอายุ
 - 2.3 ความสนใจ (Interests) หมายถึง ความสนใจที่มีต่อครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรมสันทนาการ ความนิยม อาหาร สื่อต่าง ๆ และความสำเร็จของผู้สูงอายุ
 - 2.4 ความคิดเห็น (Opinions) หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา สินค้าและบริการ อนาคต และวัฒนธรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ
3. ชั้นทางสังคม (Social Class) ของผู้สูงอายุ
ชั้นสังคม (Social Class) ของผู้สูงอายุสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 ระดับ และกลุ่มย่อยได้ 6 ระดับ ดังนี้

3.1 ผู้สูงอายุนชั้นสูง (Upper class)

3.1.1 ผู้สูงอายุนชั้นสูงส่วนบน (Upper – upper class)

- เป็นผู้ที่มีตระกูลดี เก่าแก่ ซึ่งมีจำนวนน้อยในสังคม
- เป็นสมาชิกคลับ สโมสรชั้นสูง และเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการกุศลเพื่อสังคมต่างๆ
- เป็นผู้ควบคุมดูแลสินทรัพย์ของวิทยาลัยท้องถิ่น และโรงพยาบาลต่างๆ
- เป็นแพทย์ และนักกฎหมายที่มีความโดดเด่นในอาชีพของตน
- อาจเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินขนาดใหญ่ หรือเป็นเจ้าของกิจการที่ได้จัดตั้งมาเป็นเวลานาน
- เป็นผู้มั่งคั่ง และใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง

3.1.2 ผู้สูงอายุนชั้นสูงส่วนล่าง (Lower – upper class)

- ไม่ได้รับการยอมรับให้เทียบเท่ากับชนชั้นสูงส่วนบน
- เป็นกลุ่มเศรษฐกิจใหม่
- เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในองค์กรธุรกิจ
- เป็นผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงถึงสถานะความร่ำรวย

3.2 ผู้สูงอายุนชั้นกลาง (Middle class)

3.2.1 ผู้สูงอายุนชั้นกลางส่วนบน (Upper – middle class)

- ไม่ได้เป็นผู้ที่มีตระกูลดี หรือมีฐานะดีมาก
- เป็นผู้ที่มีความสำเร็จจากการประกอบอาชีพ
- เป็นเจ้าของธุรกิจ
- มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- มีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่างๆ
- มีความปรารถนาที่จะไขว่คว้าสิ่งที่ดีกว่าสำหรับการใช้ชีวิต
- มีสภาพความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
- มีการบริโภคที่แสดงถึงฐานะและความร่ำรวยอย่างเห็นได้ชัดเจน
- ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดู และคุณภาพของบุตรเป็นอย่างมาก

3.2.2 ผู้สูงอายุนชั้นกลางส่วนล่าง (Lower – middle class)

- เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการที่ได้รับค่าแรงสูงกว่าผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการการยอมรับนับถือในการเป็นพลเมืองดีของสังคม

- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติดี
- เป็นผู้ที่เข้าหาศาสนาและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- เป็นผู้ที่แต่งตัวประณีต สะอาด แต่ไม่ตามแฟชั่น
- เป็นกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่ของสังคมสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทประกอบเอง หรือ ทำและตกแต่งด้วยตนเอง (DIY)

3.3 ผู้สูงอายุชนชั้นล่าง (Lower class)

3.3.1 ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน (Upper – lower class)

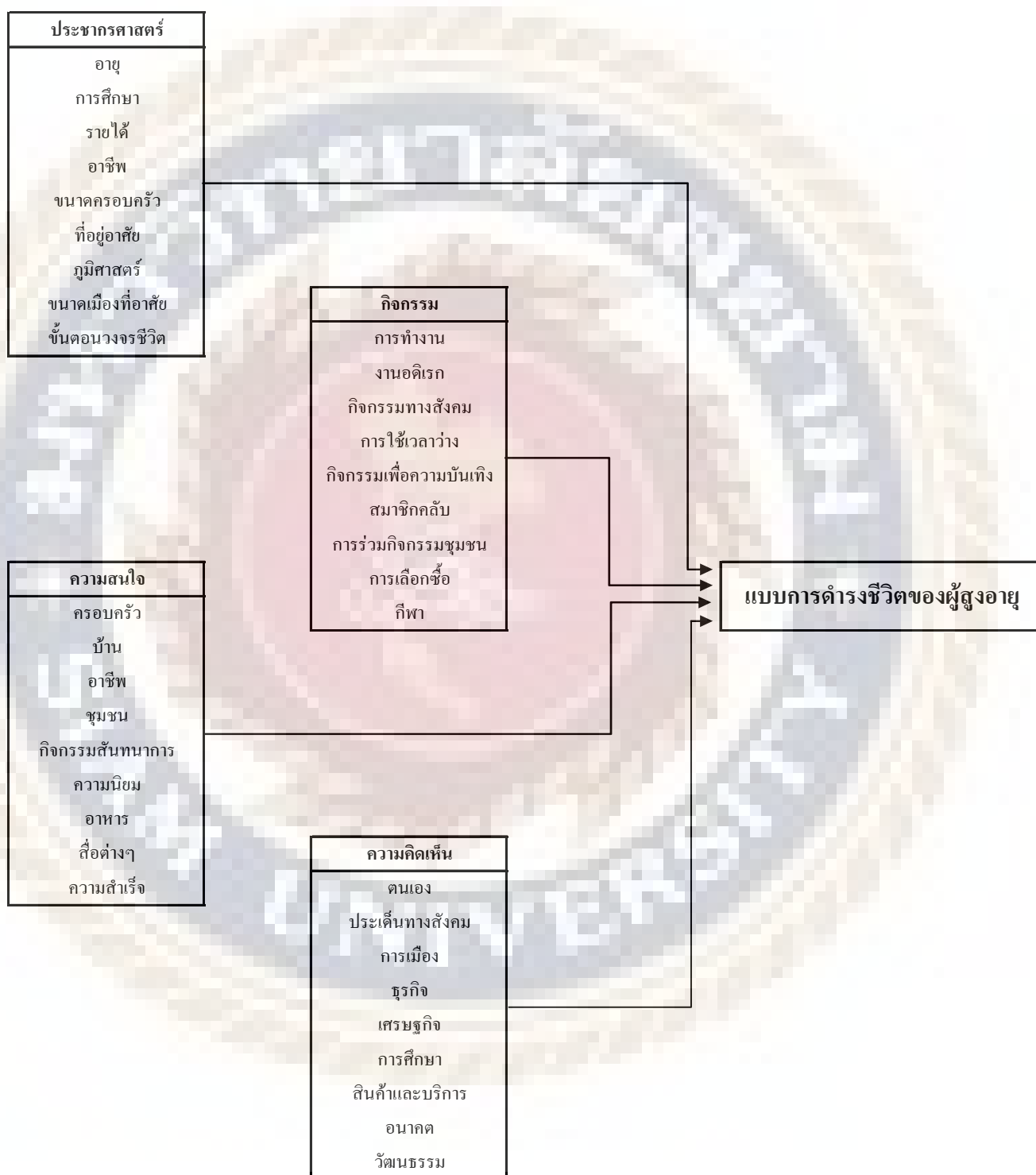
- เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม
- เป็นผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการความมั่นคงในการทำงาน (บางครั้งจะเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน)
- มุ่งการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าแรงเพื่อการครองชีพและซื้อของใช้ที่จำเป็นต่างๆ
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติที่เหมาะสม
- ได้รับค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูงและมีการใช้จ่ายเมื่อได้รับการกระตุ้น เช่น สินค้าลดราคา
- มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในช่วงเวลาของการพักผ่อน เช่น โทรทัศน์ อุปกรณ์ลำโพง เป็นต้น
- ผู้ที่มีบทบาทเป็นสามีจะมีมุมมองที่มีต่อตนเองเป็นลักษณะผู้ชายแบบดั้งเดิม เช่น ต้องแข็งแรง กล้าหาญ เก็บความรู้สึกไม่แสดงออกโดยง่าย
- ผู้บริโภคกลุ่มนี้ที่เป็นเพศชายมักจะเป็นผู้ที่ชอบติดตามข่าวสารทางด้านกีฬา สุนัขพันธุ์จัด และดื่มเบียร์

3.3.2 ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง (Lower – lower class)

- ค้อยการศึกษา เป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ
- ออกจากงานบ่อย
- บุตรมีคุณภาพชีวิตต่ำ
- มีรูปแบบการดำรงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ

กรอบแนวความคิด

AIO Categories of Lifestyle Studies

ที่มา: Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แบบของการใช้ชีวิต (Lifestyle)

2. ชั้นทางสังคม (Social Class)

1. แบบของการใช้ชีวิต (Lifestyle)

การดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละยุคมิได้เป็นไปอย่างไม่มีหลักเกณฑ์ มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มแต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ที่ทุกคนในกลุ่มพึงถือปฏิบัติ พฤติกรรมของแต่ละคนในกลุ่มจึงเป็นไปในการทำงานเดียวกัน พฤติกรรมของบุคคลในวัฒนธรรมเดียวกันก็จะมีรูปแบบที่เรียกว่า “ทำนองเดียวกัน” เช่นสมัยก่อนคนทำงานที่เป็นผู้ชายมักชอบจับกลุ่มกินกาแฟกับปลาทอ้งโก้เป็นอาหารเช้า อาหารกลางวันก็มักจะเป็นข้าวแกง ช่วงเย็นมีการซื้อกับข้าวกลับบ้านไปให้แม่บ้านทำอาหารทุกวัน ร้านอาหารประเภทได้รุ่งก็ไม่ค่อยมี แม่บ้านจะทำงานอยู่กับบ้าน สถานที่พักผ่อนที่เป็นที่นิยมก็คือห้องสนามหลวง ที่กล่าวมานี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าแบบของการใช้ชีวิตของคนสมัยก่อนเป็นอย่างไร ซึ่งก็ต่างกับการใช้ชีวิตของคนสมัยนี้ สมัยนี้ทานอาหารกัน 4 เวลา เสื้อผ้าก็ไม่ต้องรอใช้บริการช่างตัดเสื้อผ้าเพราะมีเสื้อผ้าสำเร็จรูปขายอยู่ทั่วไป ทั้งนี้ก่อนที่จะได้กล่าวต่อไปจึงขอเสนอตัวอย่างแบบของการใช้ชีวิตของคนในยุคปัจจุบันเพื่อความเข้าใจมากขึ้นดังนี้

1. บทบาททางสังคม (Social Roles) โครงสร้างของความสัมพันธ์ของบทบาทภายในครอบครัวของไทยเปลี่ยนไปจากเดิมมาก แต่เดิมสตรีอยู่กับบ้านและทำหน้าที่ตัดสินใจกับเรื่องต่างๆ ภายในบ้านของตน สามีมักจะทำหน้าที่ตัดสินใจซื้อและซื้อของมาให้ ในปัจจุบันสตรีได้รับการศึกษาสูงขึ้น ทำงานนอกบ้านมากขึ้น จึงทำให้สตรีมีบทบาทสำคัญในการซื้อและมีอำนาจซื้อมากขึ้น ซึ่งก็เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในส่วนของแบบของการใช้ชีวิตของครอบครัวไทย ในปัจจุบันนี้สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวต่างก็มีบทบาทและอิทธิพลต่อการซื้อสิ่งของให้กับครอบครัวมากขึ้น และเมื่อมีการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าชิ้นใหญ่ที่มีตราหือ สมาชิกในครอบครัวก็มักจะมีการตัดสินใจร่วมกัน

2. เวลาสำหรับการพักผ่อน (Leisure Time) ในปัจจุบันเวลาการทำงานลดลงเหลือสัปดาห์ละ 5 วัน ดังนั้น “ปรัชญาของการใช้เวลาพักผ่อน” จึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของแบบการใช้ชีวิต เราจะเห็นได้ว่าทุกวันนี้คนไทยตื่นตัวในเรื่องกิจกรรมและกีฬาเพื่อการพักผ่อนมากขึ้น

เช่น ไปเที่ยวชายทะเล สนใจศิลปกรรม สนใจดนตรี สนใจเกี่ยวกับดอกไม้ การแสดง มหรสพ การออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน เป็นต้น การเพิ่มเวลาพักผ่อนจะนำไปสู่แบบของการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิมตั้งแต่การดำรงชีพในครอบครัวไปจนถึงการแต่งกาย การใช้เครื่องทุนแรงต่างๆ เป็นต้น

3. ช่วงเวลาของชีวิต (Pace of Living) ในขณะนี้มีการเร่งช่วงเวลาของชีวิตมากขึ้น บุคคลจะไม่เต็มใจที่จะรอเวลาที่จะตอบสนองความต้องการสำหรับสินค้าหรือบริการต่างๆ แม้ว่าเขาจะไม่มีเงินพอที่จะซื้อก็ตาม แนวโน้มทางสังคมและจิตวิทยาดังกล่าวนี้จะเพิ่มความสำคัญในการให้สินเชื่อในการขายของนักการตลาดรวมถึงการบริการขายแบบผ่อนส่งของสถาบันการเงินและบริษัทต่างๆ นอกจากนี้บริษัทต่างๆยังต้องมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆในรูปเครื่องจักรและระบบอัตโนมัติ มีเครื่องสำหรับขายสินค้า ตลอดจนเครื่องยนต์กลไกในการบรรจุสินค้า ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป บรรจุตราสินค้าไว้ เพื่อให้ทันกับความต้องการของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงราคาที่สามารถลดต่ำลงแต่ได้รับการบริการที่ดีขึ้น

นอกจากรายละเอียดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แบบการใช้ชีวิตของผู้บริโภคยังเกี่ยวกับต้นทุนในแง่ของเวลาและความพยายามที่ลงไปในการใช้จ่ายของการบริโภคและรูปแบบการใช้ของผู้ซื้อด้วย ปัจจุบันการซื้อแต่ละครั้งสะดวกและรวดเร็วว่าแต่ก่อนมาก เนื่องจากการเพิ่มความสำคัญของการปฏิบัติการทางการตลาดมากขึ้น เช่น การใช้ตราหือและหีบห่อที่ดึงดูดใจ การโฆษณาและการส่งเสริมการขายที่เร้าใจ ยิ่งในยุคจรวดอย่างในปัจจุบันนี้ด้วยแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผลิตออกขายนั้นนักการตลาดพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ “ใช้ได้โดยฉับพลัน” (Instant-use) โดยเราจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์นม น้ำส้ม กาแฟ โจ๊ก ข้าวต้ม น้ำปลาผง เครื่องแกงสำเร็จรูป เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคในการอำนวยความสะดวกและความง่ายแก่การบริโภคผลิตภัณฑ์และเพื่อให้เหมาะสมกับแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

4. การเคลื่อนที่ทางสังคม (Social Mobility) การเคลื่อนที่ทางสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของแบบของการใช้ชีวิตของผู้บริโภคซึ่งหมายถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนงาน การมีรายได้เพิ่มขึ้น และการแยกจากบุคคลยุคก่อนหน้าตน เป็นต้น การศึกษาที่สูงขึ้นได้ช่วยยกระดับค่านิยมและกลายเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มการเคลื่อนที่ทางสังคม นอกจากนั้นการศึกษาได้ทำให้งานเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายภายในชั้นของสังคมง่ายขึ้น และเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลคาดหวังที่จะหารายได้ให้สูงขึ้นในอนาคต ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่านิสัยของการใช้จ่ายและแบบแผนของครอบครัวได้เปลี่ยนไปโดยขึ้นอยู่กับความปรารถนาและความคาดหวังมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับ

รายได้ในปัจจุบัน เราจะเห็นได้ว่าการใช้เงินเชื่อมากขึ้นและการเคลื่อนที่ก็เพิ่มมากขึ้น ชนชั้นกลางมีมากขึ้น การเคลื่อนที่ทางภูมิศาสตร์ก็มากขึ้นด้วย บุคคลย้ายจากท้องถิ่นเข้าไปอยู่ในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก

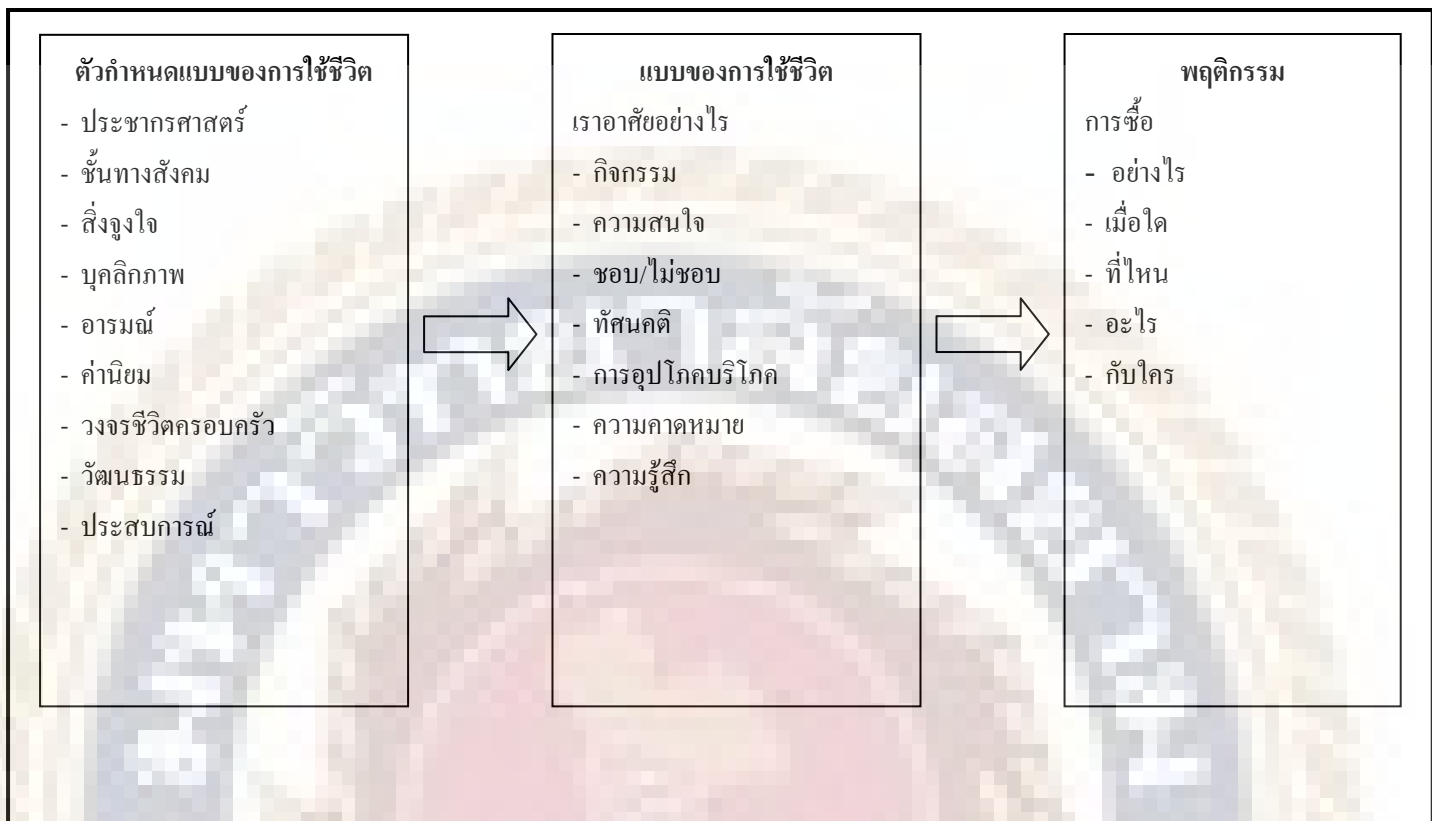
แบบการใช้ชีวิตของเราแต่ละคนได้นำไปสู่การแสดงออกของสถานการณ์ ประสบการณ์ชีวิต ค่านิยม ทศนคติและความคาดหวัง แบบของการใช้ชีวิตได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ มากมาย บุคคลและครอบครัวก็มีแบบของการใช้ชีวิต แบบของการใช้ชีวิตของครอบครัวถูกกำหนด (ส่วนหนึ่ง) โดยแบบของการใช้ชีวิตของตัวบุคคล และในทำนองกลับกันแบบของการใช้ชีวิตของตัวบุคคลก็ถูกกำหนด (ส่วนหนึ่ง) โดยแบบของการใช้ชีวิตของครอบครัว

เราอาจแบ่งแบบของการใช้ชีวิตได้หลายแบบ B.E.Bryant สำรวจพบว่า บุคคลที่มีกิจกรรมนอกบ้านมีแบบของการใช้ชีวิตดังนี้

1. แข่งกันแสวงหาความตื่นเต้น คือ ชอบเสี่ยงอันตรายและแข่งขัน
2. ตื่นตัวที่จะไปสู่ธรรมชาติ คือ การพักผ่อนนอกบ้านเพื่อลดความเครียด
3. มุ่งรูปร่างดี คือ กิจกรรมนอกบ้านนำไปสู่การมีรูปร่างดี
4. มุ่งสู่สุขภาพ เช่น ขับรถและเที่ยวสวนสัตว์เพื่อความพอใจและสุขภาพ
5. ไม่เครียด และไม่มีอะไรสนใจได้ คือ ไม่สนใจในกิจกรรมนอกบ้าน

James F. Engle และคณะ ได้ให้คำนิยามของแบบของการดำรงชีพว่าเป็นแบบที่บุคคลดำรงชีพและใช้จ่ายเวลาและเงิน (Patterns in which people live and spend time and money) เมื่อพิจารณาจากคำนิยามจะพบว่าดูเหมือนเป็นเรื่องง่าย แต่ความจริงแล้วสิ่งที่ Engle กล่าวนั้นได้รวมหลายๆปัจจัยไว้ทั้งหมด ซึ่ง พอจะจำแนกได้ดังตารางที่ 2 - 1

ตารางที่ 2.1 แสดงแบบของการใช้ชีวิตกับอิทธิพลต่อพฤติกรรม

1. วิธีที่เราดำรงชีวิต (How we live) อาหารเช้านอกคาเฟ่ ขนมปัง และไข่ดาว (ปรุงได้รวดเร็ว และคนใช้เป็นผู้เตรียมอาหาร)

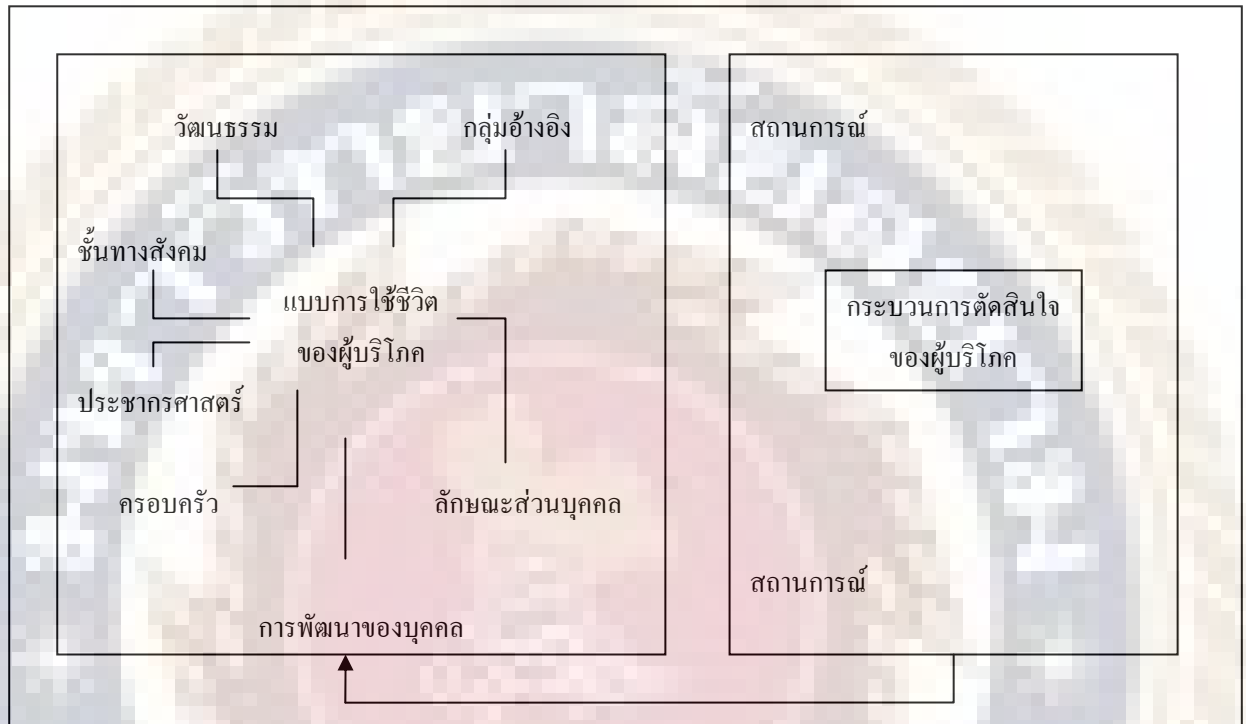
2. สินค้าที่เราซื้อ (Products we buy) ถึงแม้วัฒนธรรมในการกินไม่ได้เปลี่ยนแปลง แต่รูปแบบการเสนอขายได้เปลี่ยนแปลงไป เช่น เนื้อไก่มีการแบ่งขายเป็นชิ้น มีอาหารสำเร็จรูปแช่เย็น ข้าวสารที่เคยขายเป็นถังแต่ปัจจุบันขายเป็นกิโลกรัม เป็นถุง มีการซื้อในแต่ละครั้งเป็นจำนวนมากเพื่อเก็บไว้ใช้นาน ๆ ต้องมีตู้เย็นไว้ถนอมอาหาร สรุปแล้ววิธีการขายและวิธีการซื้อในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เหมาะกับแบบของการใช้ชีวิตของบุคคลในปัจจุบัน

3. วิธีการใช้สินค้า (How you use them) เราจะเห็นได้ว่าเสื้อผ้าที่เราซื้อมานั้นสามารถสวมใส่ได้ทันที อาหารสำเร็จรูปก็สามารถปรุงได้ทันทีด้วยเตาธรรมดาหรือเตาไมโครเวฟ สรุปแล้วการใช้สินค้ามีความสะดวกมากขึ้น

4. มองสินค้าอย่างไร (What do you think about them) สินค้าถูกมองว่าควรจะนำมาใช้เพื่อการผ่อนคลาย และประหยัดเวลา

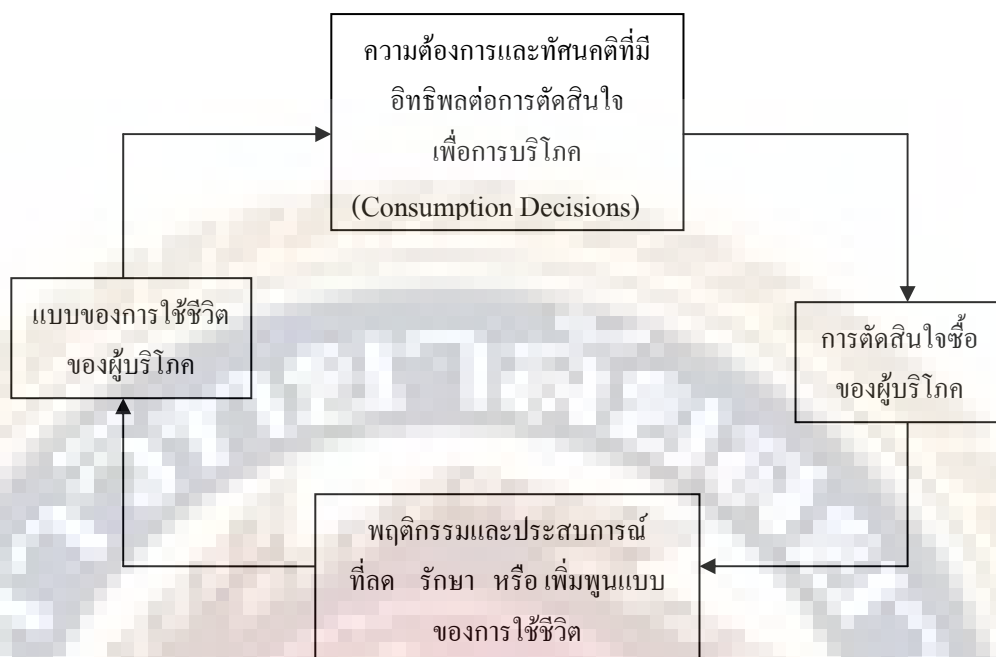
5. แบบของการใช้ชีวิตขึ้นอยู่กับปัจจัยมากมาย แบบดังกล่าวเป็นลักษณะที่ฝังแน่นในตัวบุคคลซึ่งได้รับการสร้างและขัดเกลาโดยการปฏิบัติต่อกันทางสังคม (Social-Interaction) เมื่อบุคคล

ผ่านแต่ละขั้นตอน ของวงจรชีวิต ดังนั้น แบบของการใช้ชีวิตจึงได้รับอิทธิพลของปัจจัยหลายอย่าง เช่น สถานการณ์ วัฒนธรรม ชั้นทางสังคม กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว ความต้องการ ทักษคติ และ ลักษณะส่วนบุคคล (Individual Characteristics) ฯลฯ ซึ่งเมื่อปัจจัยเหล่านี้เปลี่ยนแปลง แบบของการใช้ชีวิตจะเปลี่ยนไปด้วย

ภาพที่ 2.1 แสดงแบบของการใช้ชีวิตกับปัจจัยที่มีอิทธิพล

แบบของการใช้ชีวิตนอกจากจะเป็นแบบการดำรงชีวิต (Patterns of Living) แล้วยังเป็นแบบของความสนใจ (Pattern of Interests) อีกด้วย เช่น คนมีรายได้เท่ากันแต่บริโภคต่างกันเพราะแบบของการใช้ชีวิตต่างกันทั้งบุคคลและครอบครัวที่ดำรงชีพอยู่ ในสังคมปัจจุบันสามารถแสดงแบบของการใช้ชีวิตให้เห็นได้โดยชัดเจน ดังที่เราได้ยินบ่อยๆ ว่าสมัยนี้มีคน “แต่งกับงาน” ครอบครัวฝากท้องไว้นอกบ้าน” เหล่านี้เป็นการสรุปให้เห็นถึงแบบของการใช้ชีวิต แบบของการใช้ชีวิตอาจจะเป็นไปได้ทั้งการรู้ตัวและไม่รู้ตัว เราอาจตัดสินใจซื้อสินค้าโดยรู้ตัวว่าเกิดจากอิทธิพลของแบบการใช้ชีวิตก็ได้ แต่ส่วนมากเราไม่รู้ตัวว่ามันมาจากสิ่งนั้น บุคคลส่วนใหญ่รักษาแบบของการใช้ชีวิตของตนไว้โดยมีการเปลี่ยนแปลงบ้างทีละน้อย การรักษาหรือการเปลี่ยนแบบของการใช้ชีวิตของบุคคลหรือครอบครัวมักจะเกิดจากการบริโภคและตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งก็น่าจะเป็นที่สนใจของนักการตลาด อิทธิพลของแบบของการใช้ชีวิตที่มีต่อการตัดสินใจซื้อแสดงให้เห็นได้ในรูปที่ 2 - 2

ภาพที่ 2.2 แสดงอิทธิพลของแบบการใช้ชีวิตต่อการตัดสินใจซื้อ

เท่าที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่า แบบของการใช้ชีวิตของผู้บริโภคสะท้อนให้เห็นถึงแบบของการใช้จ่ายและความรู้สึกที่ประกอบกันเป็นหลักแห่งความจริงที่ผู้บริโภคใช้ในการดำรงชีพ อะไรที่ผู้บริโภคคิดว่าสำคัญ มีการใช้เวลาและเงินอย่างไร การกำหนดและระบุ “ตรา” ที่จะใช้แสดงรูปแบบของการใช้ชีวิต ทั้งหมดนี้ทำให้นักการตลาดสามารถจะสื่อสารกับกลุ่มผู้บริโภคต่างๆ ได้สะดวกขึ้น ดังนั้น นักการตลาดสามารถแบ่งส่วนตลาดได้เป็นส่วนของคนรักสงบ แม่บ้านที่มักน้อย นักสังคมที่ฟุ้งเฟ้อ เป็นต้น นักวิชาการทางด้านพฤติกรรมผู้บริโภคมักใช้คำว่า “แบบของการใช้ชีวิต---Lifestyle” กับคำว่า “Psycho-graphics” แทนกัน แต่นักวิชาการบางท่านให้ความหมายของ Psychographics ว่าเป็นเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบแบบของการใช้ชีวิตของผู้บริโภค และเพื่อจำแนกประเภทของผู้บริโภค อย่างไรก็ดี ในทางวิชาการแล้วการวิเคราะห์แบบของการใช้ชีวิต (Lifestyle analysis) มีการเน้นความสำคัญที่ค่านิยมและปฏิกิริยาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคม ส่วน Psycho-graphics analysis นั้นมุ่งเน้นที่การใช้หลักทางจิตวิทยากับความคิดเห็น (Opinion) และทัศนคติ (Attitudes) กล่าวคือ แบบของการใช้ชีวิตรูปแบบนั้น โดยปกติใช้เพื่ออธิบายวิถีทางที่ผู้บริโภคดำรงชีพในขณะที่ Psychographics อธิบายความคิดเห็นที่ผู้บริโภคมีอยู่ กล่าวโดยสรุป ทั้งสองคำหมายถึงวิถีทางที่ผู้บริโภคแสดงออกถึงวัฒนธรรม ค่านิยม การเป็นประชากรศาสตร์และบุคลิกภาพโดยอยู่ในขอบเขตของการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เช่น เวลาและเงิน

สังคมที่ไม่ต้องการทำครัว (A Kitchenless Society)

สังคมในเมืองใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงมากมาย จนกระทั่งกลายเป็นสังคมที่ไม่มีครัวแต่มีอาหารใส่ถุงพลาสติก ฟาสต์ฟู้ดตามห้างสรรพสินค้าและภัตตาคารเกิดขึ้นมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการตามแบบของการใช้ชีวิตแบบใหม่ สตรีออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น เกิดค่านิยมใหม่ในเรื่องของครอบครัว คือการไม่มีครอบครัวหรือการเป็นโสด เหล่านี้ทำให้แบบของการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจนทำให้เกิดสังคมไม่มีครัวขึ้น

แบบของการใช้ชีวิตในปัจจุบันร่วมกับสังคมที่ไม่มีครัวจะทำให้เกิดโอกาสทางการตลาดสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับอาหารขึ้นอย่างมาก และปัจจุบันนี้ครัวของแต่ละบ้านก็ลดขนาดลงกว่าครึ่งและผู้บริโภคก็จะใช้เวลาในครัวน้อยกว่าห้องอื่นๆ ในบ้าน

บทบาทของแบบของการใช้ชีวิต (The Role of Lifestyle)

แบบของการใช้ชีวิตสำหรับผู้บริโภคมี 2 บทบาท คือ

1. เป็นตัวจูงใจเบื้องต้นให้เกิดการซื้อสินค้า (A Basic Motivator) เช่น ความปรารถนาที่จะรักษาและเพิ่มพูนแบบของการใช้ชีวิตในปัจจุบันทำให้เกิดกิจกรรมการซื้อและใช้สินค้า ความต้องการที่จะตัดสินใจซื้อสินค้านี้เกิดมาจากเราคือใคร เราเป็นอะไร และปัญหาและโอกาสที่เราประสบในชีวิต
2. การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากผลของการตัดสินใจ ผลของการที่ผู้บริโภคทำการตัดสินใจเกี่ยวกับสินค้าจะก่อให้เกิดข่าวสารจูงใจและทัศนคติ ข่าวสารนี้จะเปลี่ยนหรือเสริมแรง (reinforce) กับรูปแบบของการใช้ชีวิต เช่น การใช้หรือการประเมินผลวันหยุดสุดสัปดาห์อาจนำไปสู่แบบของการใช้ชีวิตในการท่องเที่ยว (Travel-oriented Lifestyle) ในระดับสูงกว่าเดิม แบบของการใช้ชีวิตอาจเปลี่ยนแปลงถ้าเกิดมีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล กลุ่มอ้างอิงครอบครัว เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงแบบของการใช้ชีวิต (Lifestyle Changes)

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงแบบของการใช้ชีวิต มักจะทำให้เกิดปัญหาซึ่งมีรากฐานมาจากการบริโภค (Consumption-related Problems) และ/หรืออาจจะเกิดโอกาสที่จะทำการตัดสินใจใหม่ ปัญหานี้จะนำไปสู่กระบวนการที่มีความผันแปรและมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ การเปลี่ยนแปลงนี้เพราะการที่ผู้บริโภคทำการตัดสินใจหรือไม่ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นต่อตัวกำหนดแบบของการใช้ชีวิต เช่น เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ค่านิยมจนทำให้แบบแผนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปด้วย แบบของการใช้ชีวิตของบุคคลมิได้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหรือเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและสม่ำเสมอบุคคลจะต้องวิตกกังวลและอาจประสบภาวะ

ล้มเหลว (Frustration) ดังนั้นแบบการใช้ชีวิตจึงค่อยๆ เปลี่ยนแปลงและเป็นไปได้ในรูปแบบไม่รู้ตัว การเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปได้อย่างกะทันหันที่มีต่อแบบของการใช้ชีวิตซึ่งจะเกิดขึ้นได้เฉพาะในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น สงคราม พายุ บาดเจ็บ แต่งงาน จบการศึกษา เด็กเกิด หย่า เปลี่ยนงาน และคู่สมรสตาย

Psychographics

ผู้บริโภคใช้แบบของการใช้ชีวิต (Lifestyle) เพื่อลดความไม่สอดคล้องและความไม่สมดุลในค่านิยมโดยการแปลความหมายเหตุการณ์ที่ล้อมรอบตัวเขาพร้อมทั้งทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดด้วยการกระทำเช่นนี้ทำให้ค่านิยมมีความคงทนถาวร แต่แบบของการใช้ชีวิตกลับแปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วมาก ซึ่งก็ทำให้นักวิจัยต้องติดตามและให้ความสนใจและปรับวิธีการวิจัยตลอดจนปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างสม่ำเสมอ

Psychographics เป็นเทคนิคที่นักวิจัยผู้บริโภคใช้วัดแบบของการใช้ชีวิต คำที่ใช้แทนกันคือ AIO ซึ่งหมายถึง การวัดกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) และความคิดเห็น (opinions) นักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่า ตัวอักษร A หมายถึง ทศคติ (Attitudes) แต่ถ้าจะพิจารณาตามความเหมาะสมแล้ว คำว่ากิจกรรมนั้นน่าจะเหมาะสมกว่า

A คือ กิจกรรมซึ่งหมายถึงปฏิกิริยาที่แสดงออกเช่น ดูโทรทัศน์ จ่ายของในร้านค้าหรือการบอกกล่าวให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับบริการซ่อมรถของอู่ซ่อมรถที่ใช้บริการประจำ แม้ว่าปฏิกิริยานี้ใคร ๆ ก็เห็นอยู่แต่ก็ไม่สามารถจะเดาเหตุผลของการกระทำได้หมดและก็ไม่มีการวัดเพื่อหาเหตุผลของปฏิกิริยานี้

I คือ ความสนใจ เป็นความสนใจในเรื่องราว เหตุการณ์หรือวัตถุ โดยมีระดับของความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นเมื่อได้ตั้งใจติดต่อกันหรือมีความตั้งใจเป็นพิเศษ

O คือ ความคิดเห็น เป็นไปในรูปคำพูดหรือเขียน “ตอบ” ที่บุคคลตอบต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นเร้าที่มีการถามคำถาม ความคิดเห็นเราใช้เพื่ออธิบายการแปลความหมาย การคาดคะเนและการประเมินค่า เช่น เชื่อในสิ่งซึ่งบุคคลอื่นตั้งใจ ความเชื่อเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต ประเมินรางวัลที่จะได้รับการเลือกทางเลือก

ตารางที่ 2.2 การจัดพวก AIO เพื่อการศึกษาแบบของการใช้ชีวิต (AIO Categories of Lifestyle Studies)

กิจกรรม Activities (ทำกิจกรรมอย่างไร)	ความสนใจ Interest (ยินดีที่ได้ทำอะไร)	ความคิดเห็น Opinions (คิดถึงคน สถานที่และ สิ่งของอย่างไร)	ประชากรศาสตร์ Demographic (เขาเป็นใคร)
การทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลาว่าง กิจกรรมเพื่อความ- บันเทิง สมาชิกคลับหรือชมรม การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ กีฬา	ครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรมสันทนาการ ความนิยม อาหาร สื่อต่าง ๆ ความสำเร็จ	ตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา สินค้าและบริการ อนาคต วัฒนธรรม	อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ขนาดครอบครัว ที่อยู่อาศัย ภูมิศาสตร์ ขนาดเมืองที่อาศัย ขั้นตอนวงจรชีวิต

จากตารางข้างต้น เราจะเห็นข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์ที่นิยมพิจารณาใช้กัน เพื่อทำการแบ่งส่วนตลาดเพราะสิ่งนี้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและยังหาได้ง่ายอีกด้วย อย่างไรก็ตามก็ดีประชากรศาสตร์โดยตัวของมันเองมิได้ก่อให้เกิดพฤติกรรม ผู้บริโภคไม่ได้ซื้อชุดเล่นเทนนิสเพราะเขาเป็นหนุ่มเป็นสาว เขาซื้อเพราะเขาสดชื่นรื่นเริงกัน lifestyle ของชีวิตนอกบ้าน การเล่นกีฬาที่น่าตื่นเต้นและก็พออยู่ที่บุคคลพวกนี้เป็นหนุ่มสาวจริง ๆ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแต่ไม่สามารถใช้อธิบายพฤติกรรมได้ นักการตลาดจึงมุ่งเน้นไปเพื่อศึกษาให้รู้มากขึ้นในประเด็นที่ว่าทำไมผู้บริโภคจึงมีพฤติกรรมอย่างที่เขาทำ ผลที่ได้ปรากฏว่าแบบของการใช้ชีวิตมีผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์ที่เขาซื้อและตราที่เขานิยมอีกด้วย ลองพิจารณาดูอย่างดังต่อไปนี้

นาง ก. เลือกใช้ชีวิตแบบ “มีส่วนร่วม” (Belonging Lifestyle) โดยแต่งตัวสไตล์เดิมและใช้เวลาส่วนมากกับครอบครัวและช่วยเหลือสังคมโดยการเป็นกรรมการหมู่บ้านด้วย หรือ นาง ก. อาจเลือกใช้ชีวิตแบบ “ผู้ที่มีความสำเร็จ” (Achiever Lifestyle) โดยทำงานหนัก (ใช้เวลากับงานมากกว่าคนอื่น) เดินทางมาก (ในฐานะพนักงานขาย) และเล่นกอล์ฟด้วย

2. ชั้นทางสังคม (Social Class)

ชั้นสังคม (Social Class) สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 ระดับ และกลุ่มย่อยได้ 6 ระดับดังนี้

1. ชั้นชั้นสูง (Upper class)

1.1 ชั้นชั้นสูงส่วนบน (Upper – upper class)

- เป็นผู้มีตระกูลดี เก่าแก่ ซึ่งมีจำนวนน้อยในสังคม
- เป็นสมาชิกคลับ สโมสรชั้นสูง และเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการกุศลเพื่อสังคมต่างๆ
- เป็นผู้ควบคุมดูแลสินทรัพย์ของวิทยาลัยท้องถิ่น และโรงพยาบาลต่างๆ
- เป็นแพทย์และนักกฎหมายที่มีความโดดเด่นในอาชีพของตน
- อาจเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินขนาดใหญ่ หรือเป็นเจ้าของกิจการที่ได้จัดตั้งมาเป็นเวลานาน
- เป็นผู้มีฐานะดี และใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง

1.2 ชั้นชั้นสูงส่วนล่าง (Lower – upper class)

- ไม่ได้รับการยอมรับให้เทียบเท่ากับชนชั้นสูงส่วนบน
- เป็นกลุ่มเศรษฐกิจใหม่
- เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในองค์กรธุรกิจ
- เป็นผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงถึงสถานะความร่ำรวย

2. ชั้นชั้นกลาง (Middle class)

2.1 ชั้นชั้นกลางส่วนบน (Upper – middle class)

- ไม่ได้เป็นผู้ที่มีตระกูลดี หรือมีฐานะดีมาก
- เป็นผู้ที่มีความสำเร็จจากการประกอบอาชีพ
- เป็นคนรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จจากการเป็นผู้บริหารขององค์กร หรือเป็นเจ้าของธุรกิจ
- มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- มีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่างๆ
- มีความปรารถนาที่จะไขว่คว้าสิ่งที่ดีกว่าสำหรับการใช้ชีวิต

- มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีแสดงถึงการเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
- มีการบริโภคที่แสดงถึงฐานะและความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดเจน
- ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดู และคุณภาพของบุตรเป็นอย่างมาก

2.2 ชนชั้นกลางส่วนล่าง (Lower – middle class)

- เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการที่ได้รับค่าแรงสูงกว่าผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการการยอมรับนับถือในการเป็นพลเมืองดีของสังคม
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติดี
- เป็นผู้ที่เข้าหาศาสนาและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- เป็นผู้ที่ไม่แต่งตัวประณีต สะอาด แต่ไม่ตามแฟชั่น
- เป็นกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่ของสังคมสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทประกอบเอง หรือทำและตกแต่งด้วยตนเอง (DIY)

3. ชนชั้นล่าง (Lower class)

3.1 ชนชั้นล่างส่วนบน (Upper – lower class)

- เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม
- เป็นผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการความมั่นคงในการทำงาน (บางครั้งจะเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน)
- มุ่งการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าแรงเพื่อการครองชีพและซื้อของใช้ที่จำเป็นต่างๆ
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติที่เหมาะสม
- ได้รับค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูงและมีการใช้จ่ายเมื่อได้รับการกระตุ้น เช่น สินค้าลดราคา
- มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในช่วงเวลาของการพักผ่อน เช่น โทรทัศน์ อุปกรณ์ลำโพง เป็นต้น
- ผู้ที่มีบทบาทเป็นสามีจะมีมุมมองที่มีต่อตนเองเป็นลักษณะผู้ชายแบบดั้งเดิม เช่น ต้องแข็งแรง กล้าหาญ เก็บความรู้สึกไม่แสดงออกโดยง่าย
- ผู้บริโภคกลุ่มนี้ที่เป็นเพศชายมักจะเป็นผู้ที่ชอบติดตามข่าวสารทางด้านกีฬา สุนัข บุหรี่จัด และดื่มเบียร์

3.2 ชนชั้นล่างส่วนล่าง (Lower – lower class)

- ค้อยการศึกษา เป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ
- ออกจากงานบ่อย
- บุตรมีคุณภาพชีวิตต่ำ
- มีรูปแบบการดำรงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ

ที่มา: Schiffman and Kanuk, 2000: 308

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประยูร บุญประเสริฐ, ศักดิ์ อังควิสิทธิ์ และอัจฉราวรรณ งามญาณ (2542) ศึกษาเรื่องแบบการดำรงชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ อาศัยรูปแบบจำลอง LOV (Kahl, 1983) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยศูนย์วิจัยเชิงสำรวจของมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม แบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ใช้วัดรูปแบบการดำรงชีวิต ทางคณะผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นเองโดยใช้ LOV เป็นกรอบ เนื่องจากไม่อาจขอแบบสอบถามต้นฉบับตาม LOV ได้ คงมีแต่ส่วนของการนิยามซึ่งใช้ตาม LOV แต่คงเป็นเพราะความแตกต่างของผู้บริโภคชาวกรุงเทพฯ จากชาวอเมริกัน จึงทำให้ตัวแปรรูปแบบการดำรงชีวิตและค่านิยมของชาวกรุงเทพฯ ไม่สัมพันธ์กันเท่าที่ควร ดังนั้น จึงไม่อาจแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามค่านิยมที่ผู้บริโภคเลือกได้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงได้แบ่งกลุ่มผู้บริโภคโดยอาศัยตัวแปรรูปแบบการดำรงชีวิตเพียงอย่างเดียวเป็นเกณฑ์ในการแบ่งโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความคล้ายในกลุ่ม (Cluster Analysis) ซึ่งจะแบ่งกลุ่มออกตามธรรมชาติ ทั้งนี้สามารถแบ่งกลุ่มผู้บริโภคชาวกรุงเทพฯ ได้เป็น 8 กลุ่ม โดยให้ชื่อกลุ่มตามลักษณะของรูปแบบการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันได้ ดังนี้ กลุ่มหาเช้ากินค่ำ กลุ่มหนุ่มสาวนักบริโภค กลุ่มชายชาตรี กลุ่มนักร้องนักเต้น กลุ่มทัว ๆ ไป กลุ่มตรงไปตรงมา กลุ่มหนุ่มสาวไฮเทค และกลุ่มนักลงทุนผู้มีประสบการณ์

เลิศหญิง หิรัญโร (2545) ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการดำเนินชีวิต 2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและ 3) พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งได้เป็น 8 รูปแบบ คือ 1) กลุ่มอนุรักษ์นิยม 2) กลุ่มชอบกิจกรรม 3) กลุ่มหัวก้าวหน้า นักท้าทาย 4) กลุ่มมีความสุขในชีวิต 5) กลุ่มห่วงใยดูแล 6) กลุ่มยึดถือศาสนา 7) กลุ่มพ่อบ้านแม่เรือน 8) กลุ่มมองโลกในแง่ร้าย 2. ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์สูงกว่าสื่ออื่นๆ 3. ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการโดยรวมค่อนข้างต่ำ 4. กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กลุ่มชอบกิจกรรม กลุ่มหัวก้าวหน้า นักท้าทาย กลุ่มมีความสุขในชีวิต และกลุ่มห่วงใยดูแล 5. กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์นิยม กลุ่มชอบกิจกรรม กลุ่มหัวก้าวหน้า นักท้าทาย กลุ่มมีความสุขในชีวิต กลุ่มห่วงใยดูแล และกลุ่มมองโลกในแง่ร้าย 6. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์

ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อัญชัน สันติไชยกุล (2547) ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการดำเนินชีวิต 2) การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และ 3) การรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 15-19 ปี จำนวน 400 ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งออกได้เป็น 10 รูปแบบคือ 1) ตามแฟชั่นและกระแสนิยม 2) มุ่งมั่นจริงจัง 3) คนดีของสังคม 4) อนุรักษ์นิยม 5) รักสบายไม่สนใจโลก 6) ผู้ชีวิต 7) บันทึบนิยม 8) ยึดมั่นในศีลธรรม 9) มีความคิดรอบคอบและชอบเล่นเกมส์ และ 10) บ้านแสนสุข 2. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองตามที่เป็นจริงและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและทางสังคมของวัยรุ่นมีลักษณะสอดคล้องกันในทุกคุณลักษณะ 3. วัยรุ่นในกรุงเทพมหานครจำนวนร้อยละ 11.4 จัดเป็นกลุ่มผู้บุกเบิก (Innovator) ทางด้านแฟชั่น ส่วนกลุ่มผู้ตาม (Follower) ทางด้านแฟชั่นมีจำนวนร้อยละ 88.6 4. รูปแบบการดำเนินชีวิตและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5. รูปแบบการดำเนินชีวิตแบบตามแฟชั่นและกระแสนิยม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่น และรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบรักสบายไม่สนใจโลก อนุรักษ์นิยม ผู้ชีวิต รวมทั้งมีความคิดรอบคอบและชอบเล่นเกมส์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6. การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เกษรา เกิดมงคล (2546) ศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจท่องเที่ยว และ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัยทำงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนวัยทำงาน 2) พฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 3) พฤติกรรมการท่องเที่ยว และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิต การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัยทำงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของคนวัยทำงาน อายุ 20-45 ปี จำนวน 420 คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนวัยทำงาน แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มรักการแข่งขัน 2) กลุ่มคนรุ่นใหม่ 3) กลุ่มอนุรักษ์นิยม 4) กลุ่มก้าวหน้าโลก 5) กลุ่มผู้นำยุคใหม่ 6) กลุ่มรักครอบครัว 7) กลุ่มตามใจตัวเอง 8) กลุ่มตามกระแส และ 9) กลุ่มเป็นตัวของตัวเอง 2. คนวัยทำงานที่มีความแตกต่างด้านเพศ ระดับการศึกษา

และรายได้ มีการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่างกัน ส่วนคนวัยทำงานที่มีความแตกต่างด้านอายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3. กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบคนรุ่นใหม่ อนุรักษ์นิยม ก้าวทันโลก รักครอบครัว และตามกระแสมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 4. กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบคนรุ่นใหม่ อนุรักษ์นิยม ก้าวทันโลก ผู้นำยุคใหม่ และตามกระแส มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว 5. พฤติกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนวัยทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่า การวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรร่วมกัน 3 ตัว คือ การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ลักษณะทางจิตวิทยาและลักษณะทางประชากร สามารถอธิบายพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้ดีกว่าการวิเคราะห์โดยใช้เพียง 2 ตัวแปร คือ การแสวงหาข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และลักษณะทางจิตวิทยา

นทีรัช เกรียงชัยพร (2543) ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคชายในกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจาก 3 มิติ คือกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ชายอายุ 12-49 ปีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 612 คน แบ่งออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือ อายุ 12-19 ปี 20-29 ปี และ 30-49 ปี ผลการวิจัยพบว่า มิติกิจกรรมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 8 กลุ่ม มิติความสนใจสามารถแบ่งออกไปเป็น 11 กลุ่ม และมิตិความคิดเห็นแบ่งได้เป็น 13 กลุ่ม ซึ่งเมื่อรวมทั้ง 3 มิติเข้าด้วยกันสามารถแบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 14 กลุ่ม

1. กลุ่มมีความสุขทั้งกับตัวเองและสังคม
2. กลุ่มรักการทำงาน
3. กลุ่มรักความหรูหรา ร่ำรวย
4. กลุ่มทันสมัย
5. กลุ่มชอบความท้าทาย
6. กลุ่มพึงพอใจในตนเอง
7. กลุ่มสนใจการเมือง
8. กลุ่มทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม
9. กลุ่มสิ้นหวังหมดกำลังใจ
10. กลุ่มชอบสร้างสรรค์ สนทนา
11. กลุ่มหัวสมัยใหม่
12. กลุ่มอนุรักษ์นิยม
13. กลุ่มชีวิตเร่งรีบ และ
14. กลุ่มชอบกีฬา

นอกจากนั้น ลักษณะทางประชากร คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพการสมรส มีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกของกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตต่างๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แบบการดำรงชีวิตของผู้บริโภคราย 60 ปีขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุที่มีงานทำและมีภูมิลำเนาหรือพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงที่มีภูมิลำเนาหรือพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและต้องเป็นผู้สูงอายุที่ยังทำงานอยู่เท่านั้น และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้การแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่างเนื่องจากชั้นทางสังคมจะสามารถแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกันโดยที่สมาชิกในแต่ละชั้นของสังคมจะมีสถานะอย่างเดียวกัน และ สมาชิกที่อยู่ในชั้นสังคมที่แตกต่างกันจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน การแบ่งชั้นสังคมโดยทั่วไปจะถือเกณฑ์การศึกษา รายได้ อาชีพ ตลอดจนลักษณะที่อยู่อาศัย โดยทั่วไปชั้นทางสังคมสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 ระดับ (Schiffman and Kanuk, 2000: 308) ดังนี้

1. ชนชั้นสูง (Upper class)

1.1 ชนชั้นสูงส่วนบน (Upper – upper class)

- เป็นผู้ที่มีตระกูลดี เก่งกา้ ซึ่งมีจำนวนน้อยในสังคม
- เป็นสมาชิกคลับ สโมสรชั้นสูง และเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการกุศลเพื่อสังคมต่างๆ
- เป็นผู้ควบคุมดูแลสินทรัพย์ของวิทยาลัยท้องถิ่น และโรงพยาบาลต่างๆ
- เป็นแพทย์ และนักกฎหมายที่มีความโดดเด่นในอาชีพของตน
- อาจเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินขนาดใหญ่ หรือเป็นเจ้าของกิจการที่ได้จัดตั้งมาเป็นเวลานาน
- เป็นผู้มั่งคั่ง และใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง

1.2 ชั้นสูงส่วนล่าง (Lower – upper class)

- ไม่ได้รับการยอมรับให้เทียบเท่ากับชนชั้นสูงส่วนบน
- เป็นกลุ่มเศรษฐกิจใหม่
- เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในองค์กรธุรกิจ
- เป็นผู้ที่เลือกใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงถึงสถานะความร่ำรวย

2. ชั้นกลาง (Middle class)

2.1 ชั้นกลางส่วนบน (Upper – middle class)

- ไม่ได้เป็นผู้ที่มีตระกูลดี หรือมีฐานะดีมาก
- เป็นผู้ที่มีความสำเร็จจากการประกอบอาชีพ
- เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีประสบความสำเร็จจากการเป็นผู้บริหารขององค์กร หรือเป็นเจ้าของธุรกิจ
- มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- มีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่างๆ
- มีความปรารถนาที่จะไขว่คว้าสิ่งที่ดีกว่าสำหรับการใช้ชีวิต
- มีสภาพความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
- มีการบริโภคที่แสดงถึงฐานะและความร่ำรวยอย่างเห็นได้ชัดเจน
- ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดู และคุณภาพของบุตรเป็นอย่างมาก

2.2 ชั้นกลางส่วนล่าง (Lower – middle class)

- เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการที่ได้รับค่าแรงสูงกว่าผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการการยอมรับนับถือในการเป็นพลเมืองดีของสังคม
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติดี
- เป็นผู้ที่เข้าหาศาสนาและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- เป็นผู้ที่แต่งตัวประณีต สะอาด แต่ไม่ตามแฟชั่น
- เป็นกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่ของสังคมสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทประกอบเอง หรือทำและตกแต่งด้วยตนเอง (DIY)

3. ชั้นล่าง (Lower class)

3.1 ชั้นล่างส่วนบน (Upper – lower class)

- เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม
- เป็นผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการความมั่นคงในการทำงาน (บางครั้งจะเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน)
- มุ่งการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าแรงเพื่อการครองชีพและซื้อของใช้ที่จำเป็นต่างๆ
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติที่เหมาะสม

- ได้รับค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูงและมีการใช้จ่ายเมื่อได้รับการกระตุ้น เช่น สินค้าลดราคา
- มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในช่วงเวลาของการพักผ่อน เช่น โทรศัพท์ อุปกรณ์ลำโพง เป็นต้น
- ผู้ที่มีบทบาทเป็นสามีจะมีมุมมองที่มีต่อตนเองเป็นลักษณะผู้ชายแบบดั้งเดิม เช่น ต้องแข็งแรง กล้าหาญ เก็บความรู้สึกไม่แสดงออกโดยง่าย
- ผู้บริโภคกลุ่มนี้ที่เป็นเพศชายมักจะเป็นผู้ที่ชอบติดตามข่าวสารทางด้านกีฬา สุนัขพันธุ์จิ้งจอก และคัมภีร์

3.2 ชั้นล่างส่วนล่าง (Lower – lower class)

- ค้อยการศึกษา เป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ
- ออกจากงานบ่อย
- บุตรมีคุณภาพชีวิตต่ำ
- มีรูปแบบการดำรงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ

ตารางที่ 3.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เพศ	ชนชั้นสูง		ชนชั้นกลาง		ชนชั้นล่าง		รวม
	ชนชั้นสูงส่วนบน	ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชนชั้นกลางส่วนบน	ชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชนชั้นล่างส่วนบน	ชนชั้นล่างส่วนล่าง	
ชาย	3	3	3	3	3	3	18
หญิง	3	3	3	3	3	3	18
รวม	6	6	6	6	6	6	36

ภาพรวมของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุจำนวน 36 คนที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งตามอายุ อาชีพ สถานภาพและสภาพครอบครัว สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	60	ทหาร ขพลเอก	โสด อยู่คนเดียว
		61	ทหาร ขพลโท	โสด อยู่คนเดียว
		68	แพทย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	61	อัยการอาวุโส	โสด อยู่กับพี่น้อง
		68	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	เจ้าของร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	71	เจ้าของธุรกิจนำเข้าเครื่องยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ผู้อำนวยการเขตพระนคร	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	65	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ที่ปรึกษาการรณรงค์ประธานาธิบดีบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เลขานุการรณรงค์ประธานาธิบดีบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นกลางส่วนบน	ชาย	68	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		70	เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	อาจารย์ ตำแหน่งคณะบดี	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	66	อาจารย์ประจำ	โสด อยู่กับพี่น้อง
		70	เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชาย	68	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	ครูสอนลีลาศ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	62	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เกษตรกร	สมรส อยู่กับครอบครัว

ตารางที่ 3.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	65	พนักงานรักษาความปลอดภัย	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	พนักงานบริษัทเอกชน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	ขายกาแฟ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	60	ขายขนม	หย่าร้าง อยู่กับบุตร
		64	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
		68	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	64	ขายน้ำปั่น (รถเข็น)	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	รับจ้าง	สมรส แยกกันอยู่
		70	รับงานแกะสลัก	เป็นหม้าย อยู่กับบุตร
	หญิง	74	ขายของชำ	สมรส อยู่กับบุตร
		70	ขายลูกชิ้นทอด	หย่าร้าง อยู่คนเดียว
		65	ขายกาแฟ	อยู่กับสะใภ้และหลาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยมีประเด็นคำถามเฉพาะที่ต้องการคำตอบไว้จำนวนหนึ่ง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และเครื่องมือที่ใช้คือ

1. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก
2. เครื่องบันทึกเทป ในการสัมภาษณ์บุคคลที่ต้องการข้อมูล
3. กล้องถ่ายรูปเพื่อบันทึกภาพ

ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

สำหรับประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการจัดพวก AIO เพื่อการศึกษาแบบการดำรงชีวิต (AIO Categories of Lifestyle Studies อ้างถึงใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก ดังนี้

- ช่วยเล่าถึงงานที่ท่านทำ
- ช่วยเล่าถึงกิจกรรมยามว่างของท่าน
- ช่วยเล่าถึงพฤติกรรมการซื้อสินค้าของท่าน
- ช่วยเล่าถึงพฤติกรรมการรับประทานอาหารของท่าน
- ช่วยเล่าถึงครอบครัวของท่าน

- ช่วยเล่าถึงพฤติกรรม的开รับสื่อของท่าน
- อะไรคือสิ่งที่ท่านคาดหวังอยู่ในใจ
- ช่วยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเมือง
- ช่วยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม
- ช่วยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าและการบริการทั้งในปัจจุบันและในอนาคต
- ช่วยเล่าถึงสิ่งที่ท่านคาดหวังในอนาคต
- ช่วยแสดงความคิดเห็นที่มีต่อตัวของท่านเอง

ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบหลายวิธีด้วยกันคือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง และมีแนวทางปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลดังนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนในการวิจัยเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและสามารถให้ข้อมูลได้ตามความเป็นจริง

2. ผู้วิจัยฝึกฝนและพัฒนาตนเอง ในเรื่องเทคนิคการสัมภาษณ์ การสังเกต และการบันทึกข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลจริงเพื่อให้เกิดทักษะก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยให้ความสำคัญเรื่องจริยธรรมในการทำการวิจัยและเคารพสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย กรณีที่กลุ่มเป้าหมายไม่เต็มใจที่จะให้สัมภาษณ์ในบางประเด็นก็สามารถยกเลิกการให้ข้อมูลได้ในทุกขั้นตอนของการวิจัยและพยายามไม่ให้เกิดผลเสียต่อกลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครกรณีเฉพาะผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นงานวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยจะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ม้งานทำ และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกข้อมูลในแต่ละประเด็นตามลำดับ และแยกวิเคราะห์เพื่อสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ตั้งไว้

การนำเสนอข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีงานทำ และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีงานทำ ในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุ จำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 18 คน เพศหญิง 18 คน และแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ตามชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เพศ	ชนชั้นสูง		ชนชั้นกลาง		ชนชั้นล่าง		รวม
	ชนชั้นสูงส่วนบน	ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชนชั้นกลางส่วนบน	ชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชนชั้นล่างส่วนบน	ชนชั้นล่างส่วนล่าง	
ชาย	3	3	3	3	3	3	18
หญิง	3	3	3	3	3	3	18
รวม	6	6	6	6	6	6	36

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้สรุปผลโดยแบ่งออกเป็นสี่ส่วน โดยเทียบจากทฤษฎี AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) (อ้างใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279) และทำการแบ่งตามชนชั้นทางสังคม โดยผลการศึกษาทั้งสี่ส่วน ได้แก่

4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

4.2 กิจกรรม

4.3 ความสนใจ

4.4 ความคิดเห็น

4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ภาพรวมของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุจำนวน 36 คน โดยแบ่งตามอายุ อาชีพ สถานภาพและสภาพครอบครัว สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพ ครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	60	ทหาร ขสพลเอก	โสด อยู่คนเดียว
		61	ทหาร ขสพลโท	โสด อยู่คนเดียว
		68	แพทย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	61	อัยการอาวุโส	โสด อยู่กับพี่น้อง
		68	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	เจ้าของร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	71	เจ้าของธุรกิจนำเข้าเครื่องยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ผู้อำนวยการเขตพระนคร	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	65	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ที่ปรึกษารองประธานสภานิติบัญญัติ แห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เลขานุการรองประธานสภานิติ บัญญัติแห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว

ตารางที่ 4.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพ ครอบครัว
ชนชั้นกลาง ส่วนบน	ชาย	68	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		70	เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	อาจารย์ ตำแหน่งคณะบดี	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	66	อาจารย์ประจำ	โสด อยู่กับพี่น้อง
		70	เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นกลาง ส่วนล่าง	ชาย	68	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	ครูสอนลีลาศ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	62	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เภสัชกร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	65	พนักงานรักษาความปลอดภัย	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	พนักงานบริษัทเอกชน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	ขายกาแฟ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	60	ขายขนม	หย่าร้าง อยู่กับบุตร
		64	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
		68	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	64	ขายน้ำปั่น (รถเข็น)	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	รับจ้าง	สมรส แยกกันอยู่
		70	รับงานแกะสลัก	เป็นหม้าย อยู่กับบุตร
	หญิง	74	ขายของชำ	สมรส อยู่กับบุตร
		70	ขายลูกชิ้นทอด	หย่าร้าง อยู่คนเดียว
		65	ขายกาแฟ	อยู่กับสะใภ้และหลาน

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 60 ถึง 65 ปี มีอาชีพที่หลากหลาย และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอาศัยอยู่กับครอบครัว

4.2 กิจกรรม

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องการทำกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลาว่าง กิจกรรมเพื่อความบันเทิง การเป็นสมาชิกคลับ การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ และการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามประเภทของกิจกรรมและชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	ประเภทของกิจกรรม																				
	การทำงาน	งานอดิเรก	กิจกรรมทางสังคม	การใช้เวลาว่าง										กิจกรรมเพื่อความบันเทิง				สมาชิกคลับ	กิจกรรมชุมชน	การเลือกซื้อสินค้า	กีฬา
				เดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง)	เข้าวัดทำบุญ	ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ท่องเที่ยว	อ่านหนังสือ	เข้าร้านเสริมสวย	เข้าสปา	ปลูกต้นไม้	เลี้ยงสัตว์	นัดพบกลุ่มเพื่อน	ดูโทรทัศน์	ดูวีซีดี และ ดีวีดี	ฟังวิทยุ	เที่ยวสถานบันเทิง				
ชนชั้นสูงส่วนบน	6	1	2	2	2	1	3	2	-	1	-	2	1	5	-	1	-	1	1	1	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	6	-	-	4	1	-	6	3	2	1	1	1	1	5	1	2	-	1	1	3	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	6	-	-	4	2	-	5	1	1	1	2	-	-	5	1	2	-	-	-	3	6
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	6	1	-	2	3	-	3	1	1	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	3	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	6	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	6	-	-	1	2	2	-	2	-	-	-	-	1	4	1	-	1	-	-	2	-
รวม	36	2	2	15	12	3	17	9	4	3	3	3	3	25	3	6	2	2	2	12	17

กิจกรรมที่เป็นการทำงาน

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีการทำงานที่หลากหลาย เช่น งานระดับที่ปริญญารัฐกิจ นายทหารระดับสูง เจ้าของกิจการ พ่อค้าแม่ค้า และการขายสินค้าแบบหาบเร่แผงลอย เป็นต้น โดยลักษณะงานที่ทำให้มีความสอดคล้องกับชนชั้นทางสังคมของผู้สูงอายุแต่ละคน ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงลักษณะของกิจกรรมที่เป็นการทำงานของผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อาชีพ
ชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	ทหาร ขศพลเอก
		ทหาร ขศพลโท
		แพทย์
	หญิง	อัยการอาวุโส
		เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
		เจ้าของร้านอาหาร
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	เจ้าของธุรกิจนำเข้าเครื่องยนต์
		เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี
		ผอ.เขตพระนคร
	หญิง	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
		ที่ปรึกษารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
		เลขานุการรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
ชนชั้นกลางส่วนบน	ชาย	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน
		เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์
		อาจารย์ ตำแหน่งคณะบดี
	หญิง	อาจารย์ประจำ
		เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง
		เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์

ตารางที่ 4.4 แสดงลักษณะกิจกรรมที่เป็นการทำงานของผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อาชีพ
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชาย	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง
		ครูสอนลีลาศ
	หญิง	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก
		เก็ลซ์กร
ชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	พนักงานรักษาความปลอดภัย
		พนักงานบริษัทเอกชน
		ขายกาแฟ
	หญิง	ขายขนม
		พนักงานบริการในร้านอาหาร
		พนักงานบริการในร้านอาหาร
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	ขายน้ำปั่น (รถเข็น)
		รับจ้าง
		รับงานแกะสลัก
	หญิง	ขายของชำ
		ขายลูกชิ้นทอด (รถเข็น)
		ขายกาแฟ (รถเข็น)

กิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในส่วนของ การทำกิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก พบว่ามีผู้สูงอายุเพียงสองคนเท่านั้นที่ระบุว่าตนเองมีงานอดิเรก โดยเป็นผู้สูงอายุเพศชาย 1 คน อยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงส่วนบน และเพศหญิง 1 คน อยู่ในกลุ่มชนชั้น กลางส่วนล่าง ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก โดยแบ่งตามชนชั้นทาง สังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	1	2

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีการงานอดิเรกได้แก่ การสะสมพระเครื่อง และการสะสมเงิน แก้วเหรียญแก้ว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สะสมเงินเก่า เหรียญเก่า ของชำร่วย เวลาไปงานก็เก็บๆ ไว้ในบ้าน แต่ชอบพระ จะมีพวกหนังสือมาอ่านบ้างแล้วก็อาศัยดูตุ๊กตา ที่บ้านมีเยอะ สมัยก่อนมีก็ให้พวกไปหมด แต่เดี๋ยวนี้เก็บไว้บ้าง เพราะว่ากลัวนานไปลูกหลานจะไม่มี เสียหาย แล้วยังพระจันทร์จะไม่เดิน ก็จะเป็นแบบว่าไปเจอตรงไหนก็ซื้อตรงนั้นแต่ต้องไม่แพงมาก ไม่เท่าไรหรอกเป็นหลักพันก็ไม่เอาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“เมื่อก่อน ตอนเด็กๆ ผมชอบอันหนึ่ง คือพระรุ่นคุณพ่อ ก็เป็นหนังสือเล่มแรกที่ผมอ่าน ก็รู้สึกเลื่อมใสมาก เพราะท่านมีพระคุณทั้งทางโลกและทั้งทางธรรม ท่านมีพระคุณ ตอนที่เรากำลังท้อ ท่านเหมือนพระพุทธรูปแล้วที่ท่านมีพิธีวัดมณฑลที่มีคุณธรรม ผมก็อยากได้ตั้งแต่นั้นมา ตั้งแต่นั้นผมก็อ่านมา นั่นคือว่าเอาพระมาส่วนใหญ่ นะ พระโน้นพระนี่ ตะกุดอะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 มกราคม 2551)

กิจกรรมทางสังคม

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องการทำกิจกรรมทางสังคมพบว่า มีผู้สูงอายุเพียงสองคนเท่านั้นที่มีการทำกิจกรรมทางสังคม โดยเป็นผู้สูงอายุเพศชาย 1 คน เพศหญิง 1 คน และทั้งหมดอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงส่วนบน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมทางสังคม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	1	2

จากการศึกษา พบว่ากิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำคือการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการอนุรักษ์ป่า และการบริจาคทรัพย์สินต่างๆ ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมทางสังคมในลักษณะที่เป็นการอุทิศให้แก่สังคม โดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตั้งมูลนิธินี้เพื่ออนุรักษ์ป่าพื้นที่รอยต่อ 5 จังหวัด เป็นพื้นที่ที่สมเด็จพระนางเจ้าท่านทรงห่วงใย ทรงห่วงใยมากกว่าเป็นพื้นที่ป่าที่เรายังเหลืออยู่ ซึ่งที่เหลืออยู่ตอนนี้ จะเหลืออยู่ประมาณ 13 ล้านไร่ แล้วก็ถูกบุกรุกโดยประชาชน เหลืออยู่ล้านกว่าไร่ ก็พยายามที่จะดูแล รักษา เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นกรมป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นกรมอุทยาน ในป่านี้มีอะไรบ้าง ก็มีสัตว์ต่างๆ หลากหลาย มีตั้งแต่ สัตว์ใหญ่ ช้าง เสือ กระต๊อ วัวแดง เป็นสัตว์ที่กำลังจะสูญพันธุ์ ก็ยังอยู่ในพื้นที่ป่านี้ แล้วก็มียานต์ก มีอะไรอยู่ในพื้นที่นี้ แต่ว่าพื้นที่นี้ก็ถูกบุกรุกโดยประชาชน มันก็มีหลายฝ่ายนะ พวกที่เป็นนายทุนจ้างคนที่ไม่มีความกตัญญูเข้าไปบุกรุก ทางสมเด็จพระนางเจ้าท่านก็ทรงห่วงใยว่ามันจะสูญ เมื่อป่านี้มันสูญไปแล้วสัตว์นี้ก็จะไม่มีที่อยู่ ไม่รู้จะทำอย่างไรที่จะให้สัตว์นี้อยู่ให้ได้ เมื่อมีสัตว์อยู่ตรงนี้นะ มันก็

จะต้องมีอาหารการกิน อาหารการกินก็คือในป่านี้ ป่ามันก็ต้องมีความชุ่มชื้น แล้วก็ไฟป่าด้วย ต้อง พืชก็ไฟป่าด้วย ไฟป่าก็เป็นมหันตภัยที่ร้ายแรง ในพื้นที่นี้ไม่ถูกไฟป่ามาเป็นเวลานาน ก็ตอน ช่วงผมทำงานก็ไม่มีไฟป่าเลย เราตั้งโครงการเพื่ออบรมชาวบ้านให้เป็นหน่วยพิทักษ์ไฟป่า แล้วก็ใช้ คนในพื้นที่ให้สร้างเป็น แล้วก็ให้ทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่กรมอุทยาน เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว อะไรต่างๆ ในพื้นที่นี้ให้เขาเข้าร่วมทั้งทหารพรานด้วย คนในพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ของเรา เรา รู้ ปัญหาดี สมัยผมพระองค์ท่านทรงสนพระทัย ผมก็เลยมาตั้งมูลนิธิเพื่ออนุรักษ์ป่าพื้นที่นี้ไว้ให้ได้ นั้นเป็นช่วงที่ผมทำงานมา 2 ปีนี้ ก็พยายามทำงาน คนที่อยู่ในนั้นไม่ยอมให้ออกมาจากในป่า เพราะเขาอยู่ตรงนั้นเขาก็ต้องทำมาหากินอยู่ตรงนั้น แล้วจะทำยังไงให้เขาพอมีพอกินพอใช้ แล้วก็ ได้อ่านหนังสือได้เรียนหนังสือ ได้ทำมาหากิน เราก็ไปช่วยดูแลตรงนี้ เด็กที่อยู่ในพื้นที่นี้เราก็ให้ ทุนการศึกษา โดยการที่เรามีผู้ที่เข้าไปดูแล” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“บางทีออกทีวีเออสนใจรายการนี้ คือโทรไปปรึกษาแต่ไม่ประสงค์จะออกนาม ก็จะทำ แบบนี้อยู่บ่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่าง

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องการทำกิจกรรม การใช้เวลาว่าง พบว่าผู้สูงอายุมีกการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ การเดิน เลือกซื้อสินค้า (ซอปปิ้ง) การทำบุญ อ่านหนังสือ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่องเที่ยว เข้าร้าน เสริมสวย เข้าสปา ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ และนัดพบกลุ่มเพื่อน ซึ่งเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวตาม ชนชั้นทางสังคม สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของกิจกรรมการใช้เวลาว่าง

ชนชั้นทางสังคม	กิจกรรมการใช้เวลาว่าง																				รวม
	เดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง)		เข้าวัดทำบุญ		ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		ท่องเที่ยว		อ่านหนังสือ		เข้าร้านเสริมสวย		เข้าสปา		ปลูกต้นไม้		เลี้ยงสัตว์		นัดพบกลุ่มเพื่อน		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ชนชั้นสูง ส่วนบน	-	2	1	1	1	-	1	2	1	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	1	14
ชนชั้นสูง ส่วนล่าง	1	3	-	1	-	-	3	3	-	3	-	2	-	1	-	1	-	1	1	-	20
ชนชั้นกลาง ส่วนบน	3	1	1	1	-	-	3	2	-	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	16
ชนชั้นกลาง ส่วนล่าง	-	2	-	3	-	-	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	10
ชนชั้นล่าง ส่วนบน	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
ชนชั้นล่าง ส่วนล่าง	-	1	-	2	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	8
รวม	6	9	4	8	2	1	8	9	3	6	-	4	-	3	1	2	1	2	2	1	72*

*หมายเหตุ ผู้สูงอายุหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งกิจกรรม

จากตารางที่ 4.7 สามารถสรุปได้ว่าผู้สูงอายุมีกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีผู้สูงอายุที่ระบุว่าตนเองใช้เวลาว่างไปกับการท่องเที่ยวถึง 17 คน เป็นเพศชาย 8 คน เพศหญิง 9 ซึ่งอยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง รองลงมาคือการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) 15 คน เป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 9 คน โดยเป็นผู้สูงอายุในทุกๆชนชั้นทางสังคม เข้าวัดทำบุญ 12 คน เป็นเพศชาย 4 เพศหญิง 8 คน เป็นผู้สูงอายุในทุกๆชนชั้นทางสังคม อ่านหนังสือ 9 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 6 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง เข้าร้านเสริมสวย 4 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมดและอยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่างถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง เข้าสปา 3 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมดและอยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนบน ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 คน เป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนและชนชั้นล่าง ส่วนล่าง ปลูกต้นไม้ 3 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่างและชนชั้นกลางส่วนบน เลี้ยงสัตว์ 3 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนและส่วนล่าง และนัดพบกลุ่มเพื่อน 3 คน เป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบน ชนชั้นสูงส่วนล่าง และชนชั้นล่างส่วนล่าง ตามลำดับ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมได้ดังต่อไปนี้

กิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการท่องเที่ยว

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่าผู้สูงอายุจำนวน 17 คน แบ่งเป็นเพศชาย 8 คน เพศหญิง 9 คน มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการท่องเที่ยว และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าโดยส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นกลางขึ้นไป ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการท่องเที่ยว โดยแบ่งตาม
ชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	8	9	17

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อน โดยจะเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังมีรายละเอียดตามบทสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งตามชนชั้นทางสังคม ดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ท่องเที่ยวนี้ชอบมาก ในอดีตไปยุโรป อเมริกาจะเดินทางท่องเที่ยวปีหนึ่ง 4 - 5 ครั้ง กลับเมืองไทย ไปอเมริกา ไปยุโรป แต่ไม่เคยไปเมืองจีน แอฟริกาไม่เคยไป แต่ยุโรปนี่ไป อังกฤษไป เพราะเขาของไปเยี่ยมหลาน อีกอย่างคือ ไปมาแล้วนะ เคยได้ยินไหมที่เขาถ่ายภาวะโลกร้อนที่เขาถ่ายที่น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เมื่อก่อนป่าก็ไม่รู้ ป่านั่งเรือไปก็จะแวะที่เมืองแล้วให้เราลงไปเที่ยว พอไปถึงก็ลงเรือเล็ก แล้วได้เห็นภูเขาน้ำแข็ง มันก็หล่นตูม ป่าว่ามันสวยดี สวยจังเลยนะ เราก็ไม่รู้ว่ามันเป็นภาวะโลกร้อน น้ำแข็งละลายจนกระทั่งมีมาฉาย โอ้โหเราเคยเห็นของจริงมาแล้ว นี่ยังนี่เลย หล่นลงมาอย่างนี้ อีกหน่อยก็จะไม่มีอีกแล้ว ฝรั่งเขาชอบมาเที่ยวบ้านเรา มาเที่ยวป่าดงดิบของ

พวกเรา แต่เราชอบไปคูหิมะ คุน้ำแข็ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมากเทศกาลปีใหม่ก็จะไปที่หนึ่ง ไปพม่า ก็จะขึ้นเหนือสุด ก็จะไปที่โน้น เหนือ เชียงใหม่ข้ามไปพม่า ได้สุดก็ไประนอง นั่งรถทัวร์ไป ที่บ้านมีทัวร์จำประจำ ไปเรื่อยๆ 76 จังหวัด ไปมาหมดแล้ว อีสานก็ไปมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวนะ ไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ถ้าเมื่อก่อนจะบ่อยกว่านี้อีก ถ้าสุดก็ไปฮ่องกง ถามว่า สนุกไหม พอแก่แล้วมีความสุขถ้าได้อยู่กับครอบครัว พอมานึกว่าลูกตอนเล็กๆนี้เราไปเที่ยวเมือง นอกถิ่นานตั้งแต่ลูกคนโตยังเพิ่งจะ 10 ขวบ คนเล็กอยู่ในท้องมันก็มีความสุขนะ แล้วก็ไปซื้อของ ก็ นึกถึง เมื่อก่อนเราซื้อจิ้ง เดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยซื้ออะไร เราไปก็คือเที่ยว ทานอาหาร เดินดูว่าเมื่อก่อนนี้ มันเหมือนเดิมไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ไปเที่ยวแถวสุพรรณบุรีบ้าง พัทธยาบ้าง ก็จะไปพักผ่อนจิตใจให้สบาย ก็เป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบๆ ส่วนมากจะไปต่างประเทศ ที่ชอบไปต่างประเทศ เพราะว่ามันดูแตกต่าง บางทีมัน ก็แพง บางทีเราคิดว่าอยู่ประเทศนี้จะเที่ยวเมื่อไรก็ได้ ไปต่างประเทศก็ไปดูรูปแบบต่างๆ ไปแล้ว อยากไปอีก ตอนนี้ชอบไปหลายประเทศ ในใจก็ยังชอบมองไกลเลย มันก็อาจเป็นความประทับใจนะ เมืองเขามีธรรมชาติ มองเห็นมีกระโจม เขาจะเจิบ รู้สึกว่ามันดูแปลก ไปถามคนอื่น น้องๆที่เขาไป ด้วยก็ชอบเหมือนกัน ปีนี้ไปตั้ง 3 - 4 ครั้ง แต่มันก็ไม่แน่ บางปีก็ทิ้งช่วงห่างกัน บางทีก็สัก 2 ครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ต่างประเทศ ไม่ได้ไปเที่ยวนะ ส่วนมากจะไปธุระแล้วก็พลอยได้ไปเที่ยวด้วย เขาจะพาเรา ไปเที่ยว เขาก็พาผมไป ไปทั่วเลย ไปยุโรป สิงคโปร์ ฮ่องกง มาเลเซีย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นสูง ส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไปกับเพื่อนๆ เวลานั้นจะมีการนัดเลี้ยงรุ่น บางทีก็ตามร้านอาหารหรือไม่กี่ต่างจังหวัดบ้าง ไปกันหลายคน ที่เชียงใหม่บ้าง โคราซบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ถ้าในประเทศจะไปตีกอล์ฟ แต่ถ้าต่างประเทศจะไปกับ ลูกๆ บางทีก็ไปรวมกันสองครอบครัวกับที่สาวด้วย เมื่อเรารู้ว่าเราก็จ้างไปญี่ปุ่นกลับมาปีที่ผ่านมาก็ ไปอเมริกา ถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จังหวัดใกล้ๆ เช่นเที่ยวจังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำ ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่น ชอบเที่ยวในประเทศจะมีความสุขมากกว่า ส่วนต่างประเทศนั้นจะไปประเทศเพื่อนบ้าน การเดินทางจะไปกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม และให้ธุรกิจนำเที่ยวจัดโปรแกรมการเดินทางให้ โดยเดินทางประมาณไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 1 หมื่นบาทต่อครั้ง ส่วนต่างประเทศจะอยู่ที่ประมาณกว่า 2 หมื่นบาทต่อครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วันอาทิตย์ บางทีก็ไปเที่ยว ลูกเขรับไปเราก็ไป บางทีไปเที่ยวต่างจังหวัดเราก็ไป ไปไหว้พระ ไปเที่ยวตามวัดบ้าง แล้วก็ไปเที่ยวร้านอาหารก็ไปอีก อ้อที่ดอนหาวาย คือชอบนั่งเรืออะไรพวกนี้ บรรยากาศมันสบายคือชอบเที่ยวแบบบรรยากาศสบายๆ ล่องเรือ เราอายุมากแล้วก็ต้องไปแบบนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนไปบ่อย แต่ตอนนี้ไม่ได้ไป จะไปเฉพาะเทศกาลปีใหม่ คือไปกับครอบครัว ไปรดน้ำ 8 - 9 คนอะไรอย่างนี้ บางทีก็มีเพื่อนสนิทหลานไปด้วย ไปสัก 3 - 4 วัน อะไรอย่างนี้ ล่าสุดก็ไปปักกิ่งแต่หลานเขาไปบ่อย เราอยู่ที่นั่นมากไม่ได้ หยุดเกิน วัน 2 วันงานเรามันก็หยุด หยุดมากก็ไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ช่วงนี้ยังไม่ได้ไปเที่ยวไหนกันเลยเพราะร้านขายดี แต่ก่อนนี้ไปกันบ่อย ไปทะเลแล้วก็ น้ำตก เพราะว่าเรามีหลานตัวเล็กๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ก็มีไปกับแฟน จะไปเป็นประจำบ้าง แต่ไม่ไปไกลมากก็จะไปใกล้ๆ ไปสองวันกลับ ส่วนใหญ่ก็ในประเทศ เที่ยวทะเลมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“ชอบไป ชอบมาก ไปบ่อยเที่ยวเมืองจีน เที่ยวสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่เดี๋ยวนี้จะไม่ค่อยไป เพราะว่าเลือกไปที่ไม่ลำบากมาก ถ้าลำบากมากจะไม่ไป ร่างกายไม่ไหว มันจะเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไปได้ ไปเหนือ ไปเหนือบ่อยมาก เมื่อก่อนจะไปทั้งเหนือทั้งใต้ แต่ตอนนี้ทางใต้มาากันเลยไม่ได้ไปอีกเลย เมื่อก่อนไปทุกปี เหนือก็ไปทุกปี ไปเหนือเสร็จก็ไปได้ ไปคนเดียวบ้าง ไปกับเพื่อนบ้าง ช่วงหลังๆ ไปกับครอบครัว ไปกับครอบครัวมันหนัก ไปกับเพื่อนมันเบาใจ ไปกับครอบครัวมันหลายหมื่น ไปกับเพื่อนก็หารกันออก ไปกับครอบครัวเราก็ต้องจ่ายเองแต่ถ้าไปกับครอบครัวส่วนมากจะชอบไปห้าง ไปร้านอาหาร กินพวกเอ็มเค เล็กเขาชอบแต่เราไม่ค่อยชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ไปทะเลบ้าง ไปวัดบ้าง จะไม่ได้วางแผนเอาไว้ว่าจะต้องไปทุกปีเหมือนไปที่ไหนบ่อยๆ แต่จะดูว่าว่างก็ไปมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ก็มีไปบ้างเหมือนกัน ไปกันทุกปี ส่วนใหญ่ก็จะไปกับครอบครัว ก็มีลูกสาวลูกชายและภรรยา แต่ไม่บ่อยเพราะหาเวลาว่างตรงกันยาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง)

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุจำนวน 15 คน เป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 9 คน ได้ใช้เวลาว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) โดยผู้สูงอายุดังกล่าวมีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	2	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	1	1
รวม	6	9	15

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามชนชั้นทางสังคม โดยผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงมีการเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่รู้จัก มีความเหมาะสมกับชนชั้นทางสังคมของตน และมีการเลือกซื้อสินค้าที่ค่อนข้างมีแบรนด์เนม มีราคาสูง ซึ่งก็เป็นการเลือกใช้สินค้าที่สามารถแสดงถึงชนชั้นทางสังคมของตน ขณะที่ชนชั้นกลางมีการเลือกซื้อสินค้าผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ที่มีราคาที่เป็นมาตรฐานและมีการทำการส่งเสริม

การขาย เช่น การลดราคา ส่วนชนชั้นล่างเลือกร้านค้าที่ขายสินค้าราคาถูกและสะดวกในการซื้อ เพราะซื้อสินค้าจำนวนน้อยทำให้ปริมาณการซื้อน้อยกว่าชนชั้นอื่นๆ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไปซื้อป๊ิง ดิฉันก็ให้เวลากับตัวเอง ก็คือวันอังคาร วันอังคารนี้ก็จะมิกนรด โดยปกติคน รดจะคอยบริการสามีแต่วันอังคารเป็นของดิฉัน เพราะฉะนั้นป้าก็จะเช็กตัวเอง เริ่มออกจากบ้านก็ ไปเบงค์ ไปเบงค์เสร็จทำธุระก็จะไรเสร็จ ก็จะไปที่อป หรือไม่ก็ไปโลตัส ชอบโลตัสพระราม 4 สะอาด กว้างขวาง ทางเข้า – ออกสะดวก แล้วก็ที่อปทองหล่อ แล้วก็วิลล่ามาร์เก็ต แล้วก็ 2 – 3 แห่ง แลวนั้น กลางวันขึ้นไปทานข้าวบนเอ็มโพเรียม ขอโทษนะไม่ใช่จะอวด บางคนฟังแล้ว อู้ย แหมหัวสูง ไอโซต้องขึ้นไปเอ็มโพเรียม ไม่ใช่ เพราะว่าป้าไม่สามารถจะไปเดินแบบตลาด นึกออก ไหม ร้อนๆอย่างนี้ โลตัสมันก็ราคาดี เสร็จแล้วก็ขึ้นไปทานข้าวซื้อผลไม้ที่เอ็มโพเรียม ไปทานข้าว บางทีก็มีร้านกัลปพฤกษ์อยู่ตรงนั้นมีชียายาก็มีแล้วก็พวกที่三板ตร ปุดคือด 7 ชอบ ไปนั่งตรงนั้น เพราะว่าร้านอาหารเข้าใหม่มันอยู่จัดเห็นสวนजूจักร คือป่าชอบไปนั่งทานอยู่คนเดียว นี่คือที่ทำอยู่ เสมอๆ อย่างเสื้อผ้าอ้อ แบรินด์เนมไซไหมคะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็คือไปเอาพวก เบเนด็อง ETO มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมียี่ห้ออยู่ 2-3 ยี่ห้อ จะเป็นเอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเซ็นทรัล ยี่ห้อชื่อ บราวน์ แล้วก็ดีเซลล์ คลาเดียเท็ก อะไรอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทเลอร์ ซึ่งเขาจะตัดทั้งกางเกง หรือเสื้อที่มีทรงอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วเขาก็จะมีแพทเทอร์นอะไรออกมาดูใจ ส่วน ของบราวน์นั้นถูกใจมาก เมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้ออีกตัว ราคาประมาณ 2,500 – 4,000 บาทต่อชิ้น นะคะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

“อย่างเวลาซื้อป๊ิงมีบ้างไปกับลูก ชวนกันไปแม่ลูกส่วนใหญ่จะไปเมืองนอกเมื่อก่อนไป บ่อยเรียกว่าหยุดเมื่อไหร่ก็ไป แต่ตอนนี้ลดลงและเดินทางไม่ไหว สำหรับเครื่องสำอางนั้นลูกจะ ชอบทักว่าน่าเหี่ยวแล้วเขาก็ดูแลซึ้นนั่นซึ้นนี่มาให้ใช้อย่างใช้ Dior ใช้ลิปสติก Revlon ซื้อที่อเมริกา ชอบมากเวลาไป มันเหมือนของสมัยก่อนนะเหมือนของบ้านเราจะใช้ดี ซึ้นที่นั่นจะถูกกว่ามาก แต่ สมัยนี้ไม่แล้วที่นี้กับที่นั่นเท่ากัน ใช้ลิปคอมส่วนมากจะเป็นลิปคอมประจำแต่ลิปสติกไม่ถูกใจ จะใช้ ของ Revlon ส่วนตัวป้าเองก็ใช้ของแพงเหมือนกันนะอย่างพวกกระป๋อง Dior เครื่องสำอาง เลือ กซึ้นในอะไรก็ของมีแบรนด์เนมทั้งนั้น แต่เดี๋ยวนี้อะไรไม่ค่อยพอแล้วไม่รู้จะซื้อไปใช้อะไรไม่ค่อยได้ ออกงาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ไปเดินช้อปปิ้ง ฟឹก็เหมือนเป็นแม่บ้านด้วย ทำกับข้าว ส่วนใหญ่พี่จะทำเอง ทำให้ครอบครัวทาน นี่ก็หมดเวลาดูแลบ้านเหมือนกัน ตรงนี้แต่บ้านก็ดูแลน้อยหน่อยที่ทำงานก็ต้องทำ พี่เอาสะดวกนะค่ะ ส่วนใหญ่พี่จะนั่งแท็กซี่ไป ชอบเข้าเอ็มโพเรียม แล้วก็ส่วนใหญ่พี่ใช้จ่ายซื้อของประจำที่ฟู้ดแลนด์ พี่ขับรถไปได้ เดอะมอลล์บางแค เดอะมอลล์ท่าพระนี่ชอบเพราะอยู่ใกล้ๆ มันเหมือนถิ่นของเรา คาร์ฟูร์ไปทางนั้นเลยไปหน่อยแล้วก็เข้าไปในเมือง พี่ไม่ชอบ นอกจากไปงานเลี้ยงก็ไป บางทีห้างใหญ่ๆ เราก็ไม่ชอบนะ บางทีซื้อของเยอะๆ อะไรอย่างนี้ กว่าจะเดินไปถึงรถต่งไกล ฟឹก็แก่แล้ว ฟู้ดแลนด์นะชอบเพราะว่ามันเป็นของที่เราใช้ประจำวัน มันก็ซื้อได้เร็ว เสร็จแล้วก็มีเด็กมาส่งที่รถ แล้วก็จะมีของ มีข้าวอะไรอย่างนี้ฟู้ดแลนด์ แค้ครบวงจรอย่างนี้ นานๆ จึงจะไปซื้อของ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยไปซื้อของ คุณแล้วของมันมีคุณภาพ ค้อมองแล้วเขาต้องมีมาตรฐาน ไก่เดี๋ยวนี้นี่ไม่รู้ว่าจะมาจากไหน เดียวเป็นไขหัวคนกะไรอย่างนี้ แล้วก็ไข่ก็ดูว่าของซีฟิเราก็อุ่นใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 22 ธันวาคม 2550)

“ส่วนมากผมก็ทำหน้าที่ช้อปปิ้ง ส่วนงานก็ใช้ลูกหลานทำ ก็ไปแถวนี้แหละ ฟิวเจอร์ คาร์ฟูร์ เดอะมอลล์ ไปซื้อของกินของใช้ สนุ่ ยาสีฟัน นม เนย ส่วนมากไปกับภรรยา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ระยะหลังจะซื้อเสื้อผ้าสำเร็จ แต่ก่อนจะตัด ตอนหลังตัดแล้วไม่ถูกใจเรา ไม่ตามแฟชั่นแต่ก็ซื้อบ่อย ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนนะจะน้อยกว่าเมื่อก่อนจะซื้อเยอะมาก ซื้อมาบางทีก็ไม่ได้ใส่ คือบ้านเราทุกวันอาทิตย์จะนัดกับลูกไปกินข้าวกันตามโรงแรมบ้าง ห้างสรรพสินค้าบ้าง ถ้าไปห้างก็จะช้อปปิ้งซื้อสินค้ากันด้วยเลย ได้ซื้อแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็เดินตามห้างสรรพสินค้า และช้อปปิ้งพลาซ่าต่างๆด้วย โดยไม่เจาะจงที่ใดที่หนึ่ง ขึ้นอยู่กับความสะดวก ก็ไปบ่อยแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“อ้อ ครับ แทบทุกอาทิตย์ครับเพราะต้องไปซื้อของเข้าบ้าน แล้วก็ซื้อของเข้าบ้าน ใช้จ่ายไปกับแฟนแล้วก็ไปกับลูกๆ ขับรถไปให้ บางทีเราก็จับไปเอง ที่บ้านเรามีเยอะ ข้าว น้ำปลา ที่เป็นอะไรพวกนี้ ของใช้ชอบไปซื้อที่ห้างเพราะมีที่จอดรถตามตลาด อย่างตลาดบางแคไม่มีที่จอดรถครับ นี่พูดจริงๆ ซื้อของเป็นอาทิตย์ อาทิตย์หนึ่งเราก็ออกมาซื้อครั้งหนึ่ง ซื้อตามห้างนั้นราคามันแน่นอน ตามร้านมันให้ราคาจริงๆ เลยนะ แต่ก็ในร้านค้าเล็กๆ ขายแพงซื้อตามห้างคุ้มกว่า อย่างโลตัส” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ไปได้เหมือนกัน ไปซื้อของไปคนเดียว ผมขับรถเองไปซื้อที่โลตัสบ้าง เดอะมอลล์บ้าง ซื้อของใช้ภายในบ้าน ไปที่จะซื้อมาทีละเยอะๆเลย ไปไม่บ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ซื้อปิ้งส่วนใหญ่ก็ซื้อปิ้งอยู่ศูนย์การค้าบ้าง โลตัสบ้าง ไปกับหลานไปหลายทีไปเซ็นทรัลบ้าง เดอะมอลล์บ้าง หรือไม่ก็เซ็นทรัลปิ่นเกล้า เพราะจะใกล้บ้าน บ้านอยู่ทางปิ่นเกล้าก็อยู่ที่นี่ ก็เลยปากทางซอย 3 ซื้อเสื้อใส่แบบอยู่บ้านก็ซื้อที่ไม่ได้แพงอะไร ส่วนมากจะซื้อ ประเภทลดราคา อย่างน้อยก็ 50 ถึง 70% มันก็แบบว่าที่ซื้อก็โอเค เพราะกางเกงก็ตัด ตัดเป็นชุดทำงาน แต่ชุดอยู่บ้านนั้นเมื่อเดินเที่ยวก็จะซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะเดินที่ฟิวเจอร์แล้วก็โลตัสบางแค ซื้อของใช้ในครอบครัว ไปซื้อของใช้ในครัวในห้องน้ำอะไรพวกนี้ เพราะเป็นคนดูแล ไปซื้อเองคนเดียว ไปรถเมล์จากหน้ามหาวิทยาลัยสยาม บางครั้งที่ยังไม่เปิดร้านก็เดินจากบ้านไปบางแคชั่วโมงหนึ่ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ทานข้าวตามห้าง ไปซื้อปิ้งแล้วแต่จะซื้อของอะไรแบบนี้แล้วก็เตรียมอาหารเย็นกลับบ้าน ห้างที่ไปก็คือ บิ๊กซี แถวนี่ บางทีก็โลตัส ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับพวกอาหารคั่ว ผัก ผลไม้ อย่าง

อื่น ไม่จำเป็นแล้วละจะเป็นก็ผัก ผลไม้ แก่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ป้าก็ไปห้างที่ใกล้ๆบ้าน โลตัส และเดอะมอลล์บางแคละ เดินไปเดินกลับ ป้าชอบเดินถือ ว่าเป็นการออกกำลังกายอีกแบบหนึ่งป้าชอบไปคนเดียวเดินไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“จะเดินซื้อของบ่อยเหมือนกัน เดินตลาดรับซื้อกางเกงยีนส์ แต่ราคาไม่เกิน 300 ครับ ส่วนห้างนานๆจะเข้าที่ เมเจอร์นี่นะเดิน เทียว พาหลานเดินเทียว พาหลานไปกิน KFC กิน PIZZA” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ชอบไปเดินนะ ซื้อของ ซื้ออะไรเบ็ดเตล็ดที่ไหนมีของวางของขายของเก่าจะชอบไปเดินดู บางทีชอบก็ซื้อมา ห้างจะไม่ค่อยได้เดินอย่างวันนี้ผมก็ไปคลองถมมาจะชอบไปเดินแถว那儿 มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไป บางวันก็ไปซื้อตามห้างบ้าง ห้างแมคโคร ถ้าน้อยหน้อยก็ไปฟิวเจอร์ ซื้อของเข้าร้าน บ้างก็ซื้อเสื้อผ้า เสื้อผ้าซื้อที่แมคโครราคาจะถูกๆ 20, 30, 40 และ 50 บาท” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างไปกับการเข้าวัดทำบุญ

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 12 คน โดยเป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 8 คน มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าวัดทำบุญ และเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในชนชั้นกลางมากที่สุด รองลงมาคือชนชั้นล่าง และชนชั้นสูงตามลำดับ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4 .10 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าวัดทำบุญ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	3	3
รวม	3	8	11

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการทำบุญด้วยการถวายสังฆทาน ตักบาตร ทอดผ้าป่า บริจาคเงินแก่สถานสงเคราะห์ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ทำบุญ ไปวัด ก็ปีที่คุณแม่ฉันเสียชีวิตเราก็จัดกฐินซึ่งไม่เคยทำ ก็เป็นเจ้าภาพกฐินไปทำที่สมุทรสงคราม แต่ถามว่าทำใหญ่ๆ ไตๆ ไปจำวัดสร้างศาลาไม่ได้ทำอย่างนั้นนะ แล้วตามโรงเรียน ใครขอมาก็จะทำ ซึ่งบางทีออกทีวีเออสนใจรายการนี้คือโทรไปบริจาคแต่ไม่ประสงค์จะออกนาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ถวายสังฆทาน คือมันทำมาตลอดนะ ในสมัยก่อนตั้งแต่ผมเป็นนายทหารเด็กๆนะ ก็ทำมา ถวายสังฆทานที่ละองค์ ทุกวัน ผมทำมาเยอะมาก ทำบุญเยอะ ทำบุญทอดกฐินปีๆหนึ่งเป็น 10 วัด แต่ที่ไปบ่อยๆ ก็วัดชนะสงคราม ผมจะทำบุญบ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ชอบทำบุญ ทำบุญทุกอย่างที่เกี่ยวกับวัด สถานสงเคราะห์ ทำทานกับคน หรือแม้แต่กับ ลูกน้องด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำทุกวัน ชอบดักบาตร แก่แล้วชอบทำบุญ ก็ใส่บาตรที่หน้ามหาวิทยาลัยนี้แหละ ทำเป็นประจำ ทำแล้วก็สบายใจดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ไปทำบุญ ไปช่วงเข้าพรรษา ไปกันหมดทั้งครอบครัว ไปต่างจังหวัด ไปเรื่อยๆ ออกจาก กรุงเทพฯ ไปที่วัดชอบทำบุญ ปีนี้ก็จะไปตอนปีใหม่ ไปทำบุญมากกว่าไปกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ถ้าใครจะทำก็บอก ทำได้ทุกอย่างนะ บุญชอบมากเลยว่างก็จะไปทำอยู่บ่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ชอบทำบุญดักบาตรตอนเช้าหน้าบ้านค่ะ ป้าไม่สะดวกไปวัดค่ะ ก็ต้องเตรียมเครื่อง ทำขนม เมื่อมีเวลาป้าถึงจะไปวัดค่ะ ถ้ามีโอกาสไปวัดป้าก็จะชอบทำเป็นสังฆทานหรือว่าหยอดเงินตามตู้บริจาค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ทำครับ ผมแก้ทำบุญทอดผ้าป่าทุกปี บ้างก็ไปสร้างโบสถ์ คือทำงานเสร็จไปแล้ว ผมว่าการทำบุญนี้มันดีครับ ชีวิตก็เหมือนเราเกิด แก่ ตระก่าลำบากมาก็มีคนมาขึ้นให้ นั่นก็คือบุญแล้วแหละ บุญที่เราทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“เรื่องทำบุญก็เรื่อยๆ ค่ะ แต่ใส่บาตรไม่ค่อยแล้ว แต่มีคนมาก็ทำเป็นซื้อโรงศพไป ใส่ตู้ข้างตามวัด กลืน ผ้าป่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ไม่ทุกวันพระ นานๆจะไปที เข้าพรรษา ออกพรรษาก็ไป ไปวัดกำแพงเดิน ไปเอง ไม่ได้ไกลอะไร พอเดินไปได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปวัดบ่อ ไปถวายสังฆทาน ไปวัดพระแก้ว ไปดูละคร ไปวัดปากน้ำ ไปกับลูกสาว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างไปกับการอ่านหนังสือ

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่าผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือเป็นจำนวน 9 คน โดยเป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 6 และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นสูง ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	3	6	9

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมอ่าน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมก็อ่านโพสทูเดย์ เพราะผมคิดว่าการใช้ภาษาของโพสฯ เข้าใจง่าย แต่ผมก็ไม่ได้อ่านหมดนะ ผมอ่านคอลัมน์ซึ่งผมก็รู้หมด ผมเปิดมาเรื่อยๆ หน้าไหนผมสนใจผมก็อ่าน อันไหนที่ไม่รู้ผมก็อ่านวันนี้เรามีช่องอะไรผมก็อ่าน ผมว่าอันนี้ตัวใหญ่ๆ มีทุกอย่างในนี้ทั้งเทนนิส ทั้งฟุตบอล ทั้งกอล์ฟ สนใจบางทีก็ยอมเสียสตางค์ 20 กว่าบาท ชอบจริงๆ รู้ว่าเมืองนอกเป็นยังไงนะ ทองขึ้นลงยังไง จะได้คุยกับเขารู้เรื่อง ใครคุยเรื่องกอล์ฟเรารู้ ยังไงเรารู้ว่าประวัตินั้นเป็นยังไง ไอ้คนใดไปทำรีสอร์ทที่นิวซีแลนด์วันละ 6,000 บาท มันก็มีเรื่องขี้หมูราขี้หมาแหย่ ทั้งเรื่องดีๆ เรื่องดารา ผมก็ชอบอ่าน ชอบดูแกล่น มีคนเอาปัญหามาให้เขา เช่น ถูกบัตรเครดิตอะไรจะแก้ยังไงเขาก็ไปปรึกษาและผมชอบเรื่องสุขภาพอย่างมาก 3 หน้าเท่านั้นแหละใครชอบอะไรก็อ่าน เขาแบ่งเศรษฐกิจ การเมือง หน้าหนึ่ง ส่วนหนึ่งก็หน้าหนึ่ง แล้วผมก็ชอบอ่านที่ลงเกี่ยวกับงานศพ ตอนนี้งานศพที่ไหนบ้างเพื่อเจอเพื่อนเราที่ขาดการติดต่อไปจะได้รู้ว่าเขาจะได้ไปงานเขาเหมือนก่อนนำโฆษณาแบบนี้เยอะแต่เดี๋ยวนี้น้อยก็ช่องหนึ่งมันแพงนะ ก่อนนี้ไทยรัฐมีเยอะนะ เดลินิวส์ก็เยอะ บางทีบางคนเคยรู้จักกัน

บางคนมีชื่อเสียง ก็มีคนนี้เสียแล้ว เราก็จะแผ่เมตตาให้กับเขา ไปคืนะ แล้วก็ทำดีบางทีก็เจอ ๕ เพื่อนนี้หว่า มันก็สนุกดีเหมือนกันนะ อาทิตย์หนึ่งบางทีผมพยายามหาเคล็ดลับอ่าน งานศพงานอะไรเนี่ยเพื่อเจอ ก็เจอจริงๆ เห็นไหมมันมีประโยชน์ เดียวนี้ประเทศเจริญแล้วทุกคนต้องอ่านหนังสือ มันไม่เสียค่ายสตาจ์ อ่านเสร็จแล้วก็โยนทิ้ง ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ที่บ้านป้ารับเคล็ดลับ ก็อ่านธรรมดา แต่ว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยอ่าน ดู tv ข่าวอย่างเดียว เพราะว่าคนแก่ไม่ชอบอ่าน เพราะว่ามันต้องเพ่ง ไล่แว่นอ่าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“อ่านนิตยสารก็พวกแพรวที่น้องเขาซื้อมา แล้วก็ คลิโอ แล้วก็ดู TV ดูข่าวเล่นอินเทอร์เน็ตบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2551)

“แม่อ่านไทยรัฐเพราะว่าหิวข้าวค่อนข้างทันสมัยบ้าง ข้างในก็ดี เราไม่อ่านอะไรมาก เพราะตอนเช้าจะดูข่าวทีวี”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ชอบอ่านไทยรัฐเพราะกล้าที่จะเขียนข่าว ส่วนนิตยสารก็จะอ่านเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปและแฟชั่นและชอบอ่านริคเคอร์ ไตเจสต์ และหนังสือพิมพ์แปลกๆ อื่นๆ ด้วย”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เคล็ดลับรู้สึกละจะมีข่าวสารมากกว่าไทยรัฐ มันจะเป็นเรื่องราวของชาวบ้าน ๆ แต่อ่านได้ทุกอย่างนะ”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ชอบอ่านหนังสือพิมพ์จะอ่านไทยรัฐอ่านได้ทุกหน้าโดยเฉพาะข่าวการเมืองจะชอบอ่านมากเป็นคนติดตามเรื่องบ้านเมือง”(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไทยรัฐคะ เกลนิวส์เคยอ่านแล้วไม่เหมือนไทยรัฐ ส่วนใหญ่จะอ่านน่านแรก และก็ข่าวบันเทิง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไทยรัฐ เกลนิวส์ และอ่านหนังสือการ์ตูน การ์ตูนเล่มละ 5 บาทจะชอบมาก ซื้อมาอ่านสนุกดี ว่างๆทำงานบ้านเสร็จก็จะมาอ่านหนังสือการ์ตูนนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าร้านเสริมสวย

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 4 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศหญิง ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าร้านเสริมสวย และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าอยู่ในชนชั้นกลางส่วนล่างถึงชนชั้นสูงส่วนล่าง ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าร้านเสริมสวยโดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	4	4

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุเข้าร้านเสริมสวยเพื่อทำผม ทำเล็บ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทำ ก็ทำแถวสุขุมวิทใกล้ที่ทำงานทำครั้งละประมาณหนึ่งพันบาท บางทีสระใคร บางทีทำเล็บบ้าง แต่ถ้าแพงมากแบบเกิน 2 พันบาทจะไม่ทำรู้สึกว่ามันเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ทำผมประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน สำหรับเครื่องสำอางที่ใช้แต่งหน้านั้น เลือกใช้แป้งแฉะและลิปสติก โดยเครื่องสำอางเหล่านี้นั้น จะเลือกยี่ห้อที่มีราคาสูงพอสมควรเพื่อไม่ให้เกิดการระคายเคืองต่อผิว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำที่ร้านแถวประตูน้ำ ทำมานานแล้วถูกใจก็เลยไปทำเป็นประจำ ทำครั้งหนึ่งก็ไม่แพง ประมาณ 50-100 บาทได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เข้าร้านเสริมสวยบ่อยเหมือนกัน อาทิตย์ละครั้ง สระผม ทำผม ทำเล็บ ทำบ่อย ก็คือเราอายุมากแล้ว ให้เราสบายบ้าง เราคิดอย่างนี้ แต่ทำไม่แพงมาก ก็ 100 กว่า 120 หรือ 80, 70 บาท บ้าง แบบนี้ทำไม่แพงหรอก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าสปา

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศหญิง ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าสปา และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวอยู่ในชนชั้นกลางส่วนบนถึงชนชั้นสูงส่วนบน ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเข้าสปา โดยแบ่งตาม
 ชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	3	3

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุเข้าสปาเพื่อนวดผ่อนคลาย และเพื่อดูแลผิวพรรณ ดัง
 บทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือถ้า ทรีนเม้นส์หน้าก็จะไปที่ที่แพง ป่าไปที่เอิร์ธคลับ แล้วก็เฮลธ์แลนด์ แล้วก็ตรง
 สุขุมวิทเนี่ยป่าชอบ ชอบนวดเท้า นวดแบบธรรมดา ไม่ชอบนวดน้ำมันเพราะมันเหนอะๆ ไม่ชอบ
 แล้วก็ไม่ต้องผัดผ้านะ ะไรอย่างนี้ไม่ชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน,
 สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ดูแลบ้าง เมื่อก่อนเป็นลูกจ้างแบงก์ มันไม่มีเวลา พอใกล้จะ 50 ลูกก็ชวนไปนวดหน้า เราก็
 ไปซื้อคอร์สนวดเป็นคู่ หรือสองคน เราก็จะดูว่าเมื่อไรเริ่มโทรมแล้วก็จะไป ทำที่ร้านประจำที่
 สุขุมวิท ใกล้ที่ทำงานเป็นร้านที่ลูกสาวร่วมหุ้นกับเพื่อนอยู่ ทำครั้งหนึ่งก็ประมาณ 1-2 พันบาท”
 (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ชอบปวดเมื่อยบ่อย ชอบไปนวดเท้าไปนวดที่เซ็นทรัล ปิ่นเกล้า ไปเอง เวลาช่วยงานลูกเสร็จช่วงเช้า ตอนบ่ายก็ไปนวด สบายดี นวดแล้วหายเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

การใช้เวลาว่างไปกับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยเป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นล่างส่วนล่าง ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	2	1	3

จากการศึกษา พบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผู้สูงอายุนิยมดื่ม ได้แก่ เบียร์ ดับทัมภาษณ์
ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมอยู่บ้านผมก็นั่งกินโดยมากก็เบียร์ ผมซื้อเหล้าดีๆกิน จอห์นนี่วอล์กเกอร์ผมกิน แต่
อย่างมากผมก็นิดหน่อย ไฮเนเก้น แต่ผมว่ามันแพง กินของฝรั่ง ถ้าผมจะซื้อของอะไรผมจะนึกถึง
ของคนไทยก่อน เดียวนี้ผมซื้ออะไรผมต้องคิดพอสมควร ต้องซื้อของไทย ช่วยคนไทย แต่ทำอะไร
ต้องคิดช่วยเหลือคนเสมอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน
2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ทานเบียร์ลิโอ ก็กินตอนเย็นๆทุกวัน วันละขวดบ้าง สองขวดบ้าง แล้วแต่ กินแล้วมันยังง
ละ สบายดี ใครว่าไงไม่รู้ ฉันว่ามันช่วยได้ กินที่บ้านนี่แหละ กินไปดูหนังไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศ
หญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“คือถ้าไม่ไปเที่ยวผมก็จะซื้อมากินที่ห้อง กินเบียร์ช้าง ก็กินทุกวัน 2 ถึง 3 ขวด แต่ไม่เยอะ
กว่านี้ แต่ถ้าไปเที่ยวกับเพื่อนจะกินเยอะเพราะมันสนุก กินกันหลายคนนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย,
ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างไปกับการปลูกต้นไม้

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง
พบว่าผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยเป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลา
ว่างด้วยการปลูกต้นไม้ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวอยู่ใน
ชนชั้นกลางส่วนบนและชนชั้นสูงส่วนล่าง ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการปลูกต้นไม้ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	2	3

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการปลูกต้นไม้ และตกแต่งสวนที่บ้าน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทำสวนเบาๆ ไม่หนัก ชอบปลูกต้นไม้ เห็นอะไรสวยบางทีก็ซื้อมาปลูก ถ้าไม่มีเวลาคนสวนจะปลูกให้ แต่ถ้ามีเวลาวางจะปลูกเอง คิดว่าเหมือนเป็นการออกกำลังกายไปด้วยในตัว ชอบให้ที่บ้านมีสวนสวยๆ เวลาหลังอาหารก็ออกมาเดินเล่นกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ชอบดอกกล้วยไม้ ที่บ้านก็มีเยอะเหมือนกัน 40 ถึง 50 กระถาง เวลาไปเที่ยวที่ไหนเห็นสวยๆ ก็จะซื้อมาไว้ มีที่เพาะเองด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“กล้วยไม้ของอะไรอะ บางบัวทองซื้อไว้เยอะ พอเวลานั้นป่าก็จะรดน้ำบ้างใส่ปุ๋ยบ้าง ดูแลต้นไม้ กล้วยไม้ ขอบต้นไม้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างไปกับการเลี้ยงสัตว์

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยเป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเลี้ยงสัตว์ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวทั้งหมดอยู่ในชนชั้นสูง ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการเลี้ยงสัตว์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	2	3

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นเพื่อนแก้เหงา ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

กลุ่มผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่คิดจะเลี้ยง แต่มันเป็นของลูกสาวคือตอนเขาอยู่เมืองไทยเขาก็ดูแลเองแต่พอเขาไปอยู่อเมริกากับสามีป้าก็ต้องเป็นคนดูแลมัน เลี้ยงไปก็รักเหมือนของคู่ต่างหน้าลูกสาว” (กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“พี่ชอบสุนัขมาก เป็นเหมือนเพื่อน ตอนแรกที่ได้มาก็มีแค่สองคู่แต่เลี้ยงไปๆก็ออกลูกมาเยอะเลย พี่รักมันทุกตัวเลยเลี้ยงไว้เอง ไม่ได้เอาไปให้ใคร จนเดี๋ยวนี้มีอยู่ด้วยกันสามสิบสองตัวแล้ว พี่จำมันได้ทุกตัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

กลุ่มผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็มีอยู่หนึ่งตัวจะเป็นพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ ชื่อดีเซล เลี้ยงมานาน คนในบ้านก็รักกันทุกคน ฝึกให้มันวิ่งรอบบ้านตามคำสั่งเราบางทีก็พามันเดินก็เหมือนกับเรา ได้ออกกำลังกายมันก็ได้ ออกกำลังกายไปด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการนัดพบกลุ่มเพื่อน

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยเป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 1 คน ที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการนัดพบกลุ่มเพื่อน และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวอยู่ในชนชั้นสูง และชนชั้นล่าง ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมการใช้เวลาว่างด้วยการนัดพบกลุ่มเพื่อน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	2	1	3

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการนัดพบปะกันเพื่อการสังสรรค์ ดังมีรายละเอียดตามบทสัมภาษณ์ ดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ก๊นนกกันไปแล้วแต่เพื่อน เพื่อนๆนี้คือเพื่อนๆที่ทำงาน ก็เขาเรียกว่ากลุ่ม 60 ยังแจ๋ว ก็ไปเจอกัน เจอกันเดือนละครั้ง บางทีก๊นนกกันไปต่างจังหวัดเช่ารถตู้ไปต่างจังหวัด บางทีนัดทานข้าวกันที่โรงแรม ไปร้านเล็ก ร้านใหญ่ ไปหมด ร้านคาราโอเกะ อะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“มีนัดเจอกัน เลี้ยงรุ่นบ่อย มีเพื่อนเยอะ เพื่อนปริญญาตรีบ้าง เพื่อนที่ทำงานเก่าบ้าง ก็จะชอบไป นานๆที่ได้เจอกันที มาเล่าเรื่องเก่าๆสมัยที่ทำงานหรือสมัยที่เรียน พูดคุยกันเรื่องเก่ามากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“มีไปเที่ยวคาเฟ่ ร้องคาราโอเกะกับเพื่อนเหมือนกันเป็นคนชอบร้องเพลง เหล้าก็ไม่ค่อยได้กิน จะไปร้องเพลงมากกว่า ชอบเพลงลูกทุ่ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมเพื่อความบันเทิง

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ในเรื่องของการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงที่หลากหลาย ได้แก่ การดูโทรทัศน์ การดูวีซีดีและดีวีดี การฟังวิทยุ และการเที่ยวสถานบันเทิง ซึ่งเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของกิจกรรมเพื่อความบันเทิง สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของกิจกรรมเพื่อความบันเทิง

ชนชั้นทางสังคม	กิจกรรมเพื่อความบันเทิง								รวม
	ดูโทรทัศน์		ดูวีซีดีและดีวีดี		ฟังวิทยุ		เที่ยวสถานบันเทิง		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	-	-	-	1	-	-	6
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	3	-	1	1	1	-	-	8
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	-	1	1	1	-	-	8
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	3	-	-	-	-	-	-	4
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	-	-	1	-	1	-	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	1	-	-	-	1	-	6
รวม	13	12	1	2	3	3	2	-	36

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์เป็นจำนวนมากที่สุด โดยมีผู้ระบุว่าทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์ 25 คน เป็นเพศชาย 13 คน เพศหญิง 12 คน อยู่ในทุกระดับชั้นทางสังคม รองลงมาคือการฟังวิทยุ 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 3 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบน ชนชั้นสูงส่วนล่าง ชนชั้นกลางส่วนบน และชนชั้นล่างส่วนบน คูชีดีและวีซีดี 3 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน อยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่าง ชนชั้นกลางส่วนบน และชนชั้นล่างส่วนล่าง และเที่ยวสถานบันเทิง 2 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศชาย อยู่ในชนชั้นล่างส่วนบน และชนชั้นล่างส่วนล่าง

จากการศึกษาเรื่องการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงของผู้สูงอายุ สามารถแสดงรายละเอียดตามประเภทของกิจกรรมเพื่อความบันเทิงได้ดังนี้

การทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 25 คน เป็นเพศชาย 13 คน เพศหญิง 12 คน ที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์ โดยอยู่ในทุกระดับชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการดูโทรทัศน์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	3	5
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	4
รวม	13	12	25

จากการศึกษา พบว่ารายการที่ผู้สูงอายุดูคือรายการข่าว สารคดี และละคร ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“โทรทัศน์ก็ดู ชอบดูตลก ผมชอบดู “เป็นต่อ” เนี่ยก็ชอบดู” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชอบดูข่าว ตอนเช้าตื่นขึ้นมาต้องรีบเปิด เพื่อความทันสมัยเพราะว่าอยู่แต่ในบ้านไม่ได้ออกไป พวกเราต้องรู้ว่าปฎิวัติหรือยัง วันนี้อัตราแลกเปลี่ยนเท่าไร มันไปถึงไหนแล้ว ต้องดูตอนเช้าก็มีแล้ว บางทีตื่นมาตอนตี 5 ก็มีแล้ว เราก็เปิดช่องโน้นช่องนี้ก็มี และก็ชอบเมื่อก่อนเนี่ย AF แต่เดี๋ยวนี้เขาเลิกไปแล้วไง เพราะเราก็ช่วยกันๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2550)

“ผมชอบดูทีวี โดยมากเรื่องกีฬา ผมชอบดูกีฬาเทนนิส ส่วนใหญ่จะดูเทนนิสไอ้ที่มันแข่งใหม่ๆเนี่ย แล้วก็ดูอเมริกันฟุตบอล แต่มันมีช่วงสั้นๆ แล้วก็ดูหนัง ยูบีซี แต่หนังผมไม่ชอบดู เพราะ

หนังสือมันไม่ คือแต่ละเรื่องๆ เราจะรู้เลยว่ามันเป็นไปอย่างไร เพราะว่าเราเคาเก่ง คือมันเอาเรื่องจริง แล้วเอามาแต่งให้เป็นหนัง หรือว่าจะดู ดิสคัฟเวอรี แล้วก็ดู แนชเชอร์ล จีโอกราฟฟิก ชอบอย่างนี้ ชอบดูเกี่ยวกับธรรมชาติ เกี่ยวกับสัตว์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เวลาส่วนตัวก็ดูช่องพวกนี้ทั้งวัน ดูจนงเปลี่ยนไปเรื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 มกราคม 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูตลอดเพราะป้าเนี่ยจะเป็นคนนอนไม่ค่อยหลับ อ้อชอบที่สุดก็คือ ตอนเช้า ก็คง คุณสรยุทธ ผู้หญิงถึงผู้หญิงไม่ค่อยชอบเบ๊อ เบ๊อกาละแมร์ ชอบไปดูร้านชายามเช้าแทน 30 ยังแจ๋ว ก็พอได้ แต่ว่าจะติดหนังอยู่เรื่องหนึ่ง บัลลังก์จอมนาง เป็นหนังบู๊พีซี เป็นเรื่องที่สนใจดีมาก อยากให้นักการเมืองดู มันเป็นเรื่องที่ได้ใจป้ามากเลย คิดมากๆ พยายามให้ลูกหาซีดีมาให้ดู แต่ไม่มีขาย และเขาจะฉายเป็นตอนๆ ตอนแรกเขาจะฉายตอนเย็นดูแล้วมันซึ่งมากๆ คิดเลย ไปไหนไม่ได้ เพราะฉะนั้นตอนเย็นไม่นัดกับใคร คิดมากๆเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รายการที่พี่ดูก็คือข่าวแล้วก็พวกสารคดีแล้วก็พวกการเกษตรอะไรสักอย่าง เพราะว่าพี่เอาความรู้เรื่องใหม่ๆ และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ง่าย ๆ ไปขยายผลต่อเกี่ยวกับงานของพี่นะครับบ้านเรามีอะไรดีหลายอย่าง พี่ทำงานตรงนี้พี่ก็ต้องรู้เรื่องพวกนี้ด้วยเพราะเราจะต้องไปศึกษาริเริ่มให้เขาทำกันต่ออีกอย่างพี่ก็ดูยูบีซีช่อง 44 พี่ชอบพี่อยากบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มหัศจรรย์ แต่ศาสนาพุทธเนี่ยอยู่ได้เพราะสังคมเพราะว่าเราทุกคนจะชนะใจใครไม่ได้แล้วคนเราจะโตได้คือ หนึ่งชนะใจลูกน้อง เราให้ได้ เช่นเราทำดีกับเขา เขาก็ทำดีตอบกลับมา มันเป็นสังคม ที่วิปคิตีพี่ก็ดูตอนนี้พี่ชอบดูช่อง 9 คือเขากลางๆรายการข่าวอย่างคุณสรยุทธพี่ว่าเขาจัดลำดับในการที่คนที่คุณจะเชิญใครไปสัมภาษณ์ เนี่ยเขาไม่ใช่โจร ต้องให้ความเคารพเขา เพราะฉะนั้นพี่จะเห็นว่าอย่างช่อง 3 นั้นเขาเน้นเอาความสวยเพื่อเรตติ้ง พี่ไม่ชอบวิธีการอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทีวีก็ดู ส่วนใหญ่จะดูข่าวมากกว่า ละครไม่ค่อยได้ดู แต่ข่าวดูได้ทุกช่วง บางทีเราก็ต้องติดตามข่าวสารบ้างเพราะเราทำอยู่ในส่วนงานตรงนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ก็ชอบ TITV ที่เขาเจาะข่าวก็ชอบเหมือนกัน ช่อง 3 ก็ชอบ ทุกช่องก็โอเคนะ ช่อง 11 ก็ดี ไม่ได้เจาะจง แต่ที่ทำงานเขาชอบเปิด TITV กันก็จะแทรกข่าวมา หรือไม่ก็ SMS ข่าวของอะไรอย่างเงี้ยของไอ้มือถือและก็ชอบดูหนัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ดูแต่ทีวีได้ทุกช่อง ช่วง 6 โมง ถึง 5 ทุ่ม จะชอบเปิดดูตลอด แต่ส่วนใหญ่จะดูพวกข่าว หรือไม่ก็สารคดีมากกว่า จะไม่ค่อยชอบดูละคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากดูช่อง 3 แต่เดี๋ยวนี้จะติด TITV ก็จะมีบันเทิงนิดหน่อย รายการของวัยรุ่น บางครั้งก็แอบนำไปดูด้วยดูไปด้วย ดูละครช่อง 3 ช่อง 5” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบดูโทรทัศน์ โดยดูข่าวและทุกช่อง และชอบดูรายการประเภทแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคน ประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ด้วย และซื้อหรือเช่าภาพยนตร์ ซีรีส์เกาหลีมาดู โดยเฉพาะแนวตลก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุนชนชั้นกลางส่วนบน

“ดูข่าวอะไรทั่วไปหมด ดูได้ทุกช่อง แต่จะชอบอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถ้าดูทีวีมักจะดูข่าว แต่ละครไม่ได้ดู มี ช่อง 9 บ้าง ช่อง 7 บ้าง ช่อง 5 บ้าง ช่อง 11 บ้าง พอมันไม่มีเราก็ก่เปลี่ยน เปลี่ยนไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะดูตามลูกชาย อย่างข่าวจะดูไอทีวีกับช่อง 9 และก็ดูหนังเกาหลี ลูกชายเขาดูช่อง 7 แต่ตอนนี้ที่ติดจะเป็นเรื่องที่ฉายทางยูบีซี เรื่องอะไรนะจำชื่อไม่ได้ ชอบมาก ติดทีเดียว คิดว่า

มันให้แก่วิดคิดตีสอนใจดี ดีกว่าละครไทยหรือหนังไทยด้วยซ้ำไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูข่าว ละครก็ไม่ค่อยได้ดูเพราะต้องตื่นเช้า ป้าดูข่าวเสร็จป้าก็นอนป้าไม่ได้ยี้ว่าจะต้องดูช่องไหน คือข่าวแต่ละช่องก็จะเปิดดูทุกช่อง ช่องไหนมีข่าวก็ดูช่องนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“มี เปิด ทีวีไว้แต่ไม่ได้ดูหรอก เปิดไว้ฟังทั้งวันแก้เหงาเพราะต้องเฝ้าร้าน บางทีลูกค้าเจียบๆก็เบื่อเหมือนกัน จะชอบดูทั่วไป แต่ดูข่าวเป็นหลัก ละครจะไม่ดู ไม่ชอบ ชอบข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“บางครั้งก็ดูบางครั้งก็ไม่ดู ถ้ามีรายการดีหรือชอบรายการอะไรก็จะดู ถ้าบางทีก็ไม่ดูแต่หนังเนี่ยไม่ดู เมื่อก่อนก็จะไรตอนเย็นของ ไตรภพเกมเศรษฐกิจชอบดูรู้เรื่องที่บางเราไม่รู้เนาะ เราอ่านในหนังสือพิมพ์ไม่ออกเราก็ยังอยากดูอยู่นะจะได้รู้เยอะขึ้น ตอนเช้าไม่ค่อยได้ดูอะไร มันยุ่ง ดูช่วงเย็นๆ 2 หุ่ม ดูได้ บางทีข่าว 1 ถึง 2 หุ่ม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“เปิดช่อง 3 ถ้าหนังประจำก็จะดูเปาบุ้นจิ้น จะชอบหนังพวกนี้ แต่อย่างอื่นก็ดูได้ สามมิจจะเปิดไว้เราก็ดูไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ตอน 5 โมงกว่า ดูเปาบุ้นจิ้น ผมดูเป็นประจำ แล้วดูข่าวนิดหน่อยแล้วก็นอนแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออดูหนังละครดูทีวีป่าชอบมาก ชอบดูข่าว ชอบละคร ถ้าหวั่นๆหน่อยจะเป็นหุบเขากินคนละ ดีก่น้อยก็กรุงเทพราตรี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“อย่างทีวี ก็จะดูช่อง 3 ดูตรงช่วงข่าวภาคเย็น ที่อ่านคู่กับอรปริยาและคูมยนี้ดูวันอาทิตย์ นอกจากมวยช่อง 7 ครัว มวยอาทิตย์หนึ่งมันมีทั้ง เสาร์ ทั้งอาทิตย์ ช่อง 3 ช่อง 11 อย่างวันเสาร์จะมี ถ่ายทอดทางช่อง 3 ช่วงเที่ยง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูข่าวสาร ละครไม่ค่อยดู ไม่ชอบดูละคร ชอบดูข่าว ตอนนี้มีของช่อง 3 ตอน 5 โมงเย็น แล้วก็ข่าวกีฬา แล้วก็ข่าวในหลวง พอข่าวในหลวงจบก็ไม่ดูเพราะมีละคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ดูข่าวอย่างเดียว เมื่อก่อนดูไอทีวี แต่เดี๋ยวนี้ไม่ดูเลย เหมือนว่าเมื่อก่อนจะดีกว่านี้ ดูช่อง 3 และ 7 ดูเป๋นุ่เงิน ชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ดูเหมือนกันละ ดูละครส่วนมากจะเปิดช่อง 7 ดูมานานแล้วบางทีก็เปิดทิ้งไว้เหมือนกัน ให้เป็นเพื่อน แต่มันไม่ค่อยดี ทำงานเหนื่อยก็จะนอนมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูรับ ดูประมาณสัก 2 ทุ่ม ส่วนมากจะเป็นช่อง 3 ก็ดูมาตั้งนานแล้ว เขาก็มีอะไรให้ดูเยอะ ละครบ้าง ข่าวบ้าง แต่ละครจะไม่ค่อยดู จะดูข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูทั่วไปก็จะดูละคร จะดูช่อง 3 และดูข่าวไอทีวี ชอบดูข่าวดูกันหลายคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

การทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการดูวีซีดีและดีวีดี

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยเป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 ที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการดูวีซีดีและดีวีดี และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวอยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่าง ชนชั้นกลางส่วนบน และชนชั้นล่างส่วนล่าง ชนชั้นละ 1 คน ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการดูวีซีดีและดีวีดี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	1	2	3

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุนิยมดูวีซีดีและดีวีดีที่เป็นภาพยนตร์ หรือซีรีส์เกาหลี ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ดูหนัง ดูซีดี ซ้อมจะชอบหนังเกาหลีอะไรอย่างเงี้ย ก็จะดู เสร็จแล้วก็จะอ่านหนังสือ พวกนิยายสารอะไรบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“แต่ตอนหลังๆ นี่ พอหลังข่าวเสร็จก็ดูซีดี มันเป็นตอนๆ อะไรอย่างนี้ ก็จะสั่งซื้อ เอาก็มี หลานอยู่ที่ชุมพรคนหนึ่ง เขาจะสั่งมาแล้วให้มาส่งเราที่บ้าน ส่งมาเยอะ เราก็ดู พอดูแล้วมันติดตาม แต่หนังเกาหลีมันก็ดีนะ มันมีข้อคิดอะไรเยอะ เป็นพวกหนังเกาหลีตอนแรกก็เฉยๆ ดูๆ ไปติด ต้องดู ประจำ ชอบมากดูมีคติสอนใจดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ชื่อดีวิดิมาดู ชอบดูหนังแผ่น ชอบดูเพลงลูกทุ่งตอนนี่ก็ชอบร้องเพลงเปิดคาราโอเกะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

การทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการฟังวิทยุ

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 3 คน มี การทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการฟังวิทยุ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นกลางส่วนบนขึ้นไป ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการฟังวิทยุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	3	3	6

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการเปิดวิทยุไว้เป็นเพื่อน และช่วงกลางคืนเนื่องจากนอนไม่หลับ ดังมีรายละเอียดตามบทสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งตามชนชั้นทางสังคม ดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ฟังวิทยุ มันเป็นรายการของคลื่นๆหนึ่ง มันเป็นคลื่นที่ชอบค่า สมัยก่อนมันเป็นคลื่นของ สนิท ลิ้มทองกุล เราก็จะดูความจริง ไม่จริงตรงนี้ แล้วเราก็จะมาเปรียบเทียบกับ เขาจะพูดถึงเรื่องต่อต้านรัฐบาลทักษิณ เขจะมีอะไรที่ต่อต้านรัฐบาล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ฟังเพลง เพราะรถมันติด เมืองไทยบางทีก็เครียดนะ ฟังเพลงก็ช่วยได้ เปิดไปเรื่อยๆไม่ได้ จะจกว่าคลื่นไหนเพลงไหน เพลงเพราะก็ฟัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ฟังวิทยุในรถ ชอบฟังข่าวโดยเฉพาะข่าวการเมือง ไม่มีสถานีประจำเปลี่ยนไปเรื่อยๆ”
(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วิทยุมีฟังเพราะบางทีลูกชายเขาเปิดบ้าง แต่ส่วนใหญ่เปิดเอง ก็จะชอบฟังพวกข่าบบารุง ขา
ทา ข่าวก้าวหน้าอะไรพวกนี้ ชอบฟังพวกนี้ได้ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลาง
ส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ที่นี้เขาเปิดวิทยุก็ตั้งแต่ตี 4 ตี 5 ถึง 6 โมง เปิดเอฟเอ็ม เป็นเพลงลูกทุ่งบ้างเราก็อ่านได้หมด
เปิดไปเรื่อย เจอเพลงก็ฟังพวกเพลงลูกทุ่งเพลงเก่าๆนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลาง
ส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ฟังข่าววิทยุ เปิดไปบางทีมีเพลงลูกทุ่งบ้าง ทำงานไปด้วยมันก็สบายใจดี อยากรู้ข่าวเดี๋ยวก็
มีให้ฟัง จะชอบฟังวิทยุมากกว่า ก็เปิดไปเรื่อยนะ อันไหนดีเราก็อ่านฟัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย,
ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

การทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการทำกิจกรรมเพื่อ
ความบันเทิง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 2 คน ที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการเที่ยวสถาน
บันเทิงโดยทั้งหมดเป็นเพศชาย และอยู่ในชนชั้นล่าง ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการเที่ยวสถานบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	2	-	2

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการเที่ยวสถานบันเทิง เช่น คาเฟ่ ร้านคาราโอเกะ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ร้านเล็กๆ ชอบเปิดเผย ไม่ชอบห้องแอร์ บางทีก็ดี 4 อย่างนี้เขาก็มีคาราโอเกะ ลุงชอบฟังเพลง ครัวอีกอย่าง วันไหนไม่มีเงินไป เขาก็ให้วันหน้ามากินก็ง่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“มีเที่ยวคาเฟ่ไปกับเพื่อน ไปคาราโอเกะบ้างชอบไปร้องเพลงพวกเพลงลูกทุ่ง จะชอบมากๆ แต่ไม่ได้กินเหล้านะ กินไม่ได้ แล้วบุหรี่ยังเลิกไม่ได้แต่ก็ลดลงมากเมื่อก่อนวันละ 2 ซองเดี๋ยวนี้ไม่ถึง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกคลับ

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ในเรื่องของกิจกรรมการเป็นสมาชิกคลับ พบว่ามีผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกคลับจำนวน 2 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศหญิง และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่าอยู่ในชนชั้นสูง ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกคลับ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	2	2

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกคลับ เช่น เป็นสมาชิกของฟิตเนส เป็นสมาชิกสนามกอล์ฟ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ก็มีนะก็จะสมัครไว้ ไปบ้างแต่ไม่ค่อยเพราะเพื่อนในกลุ่มเดียวกันเขาไม่ได้เป็นสมาชิก เขาจะชวนไปที่อื่นมากกว่าก็เลยไม่ค่อยได้ไป แต่ถ้าจะไปก็จะไปกับสามีบ้าง ลูกสาวบ้าง เมื่อก่อนก็ลูกคนเล็ก เดียวนี้เขาไปอยู่อเมริกาแล้วก็จะไปกับลูกคนโต ไปช่วงที่เขาว่าง ไปสปอร์ตคลับ ไปโล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เป็นสมาชิกประเภทกอล์ฟคลับ และฟิตเนสของที่ทำงาน แต่ไม่ค่อยมีเวลา ที่จะใช้บริการ ส่วนใหญ่ก็มาออกกำลังกายบริเวณใกล้บ้าน หรือทางเดินในบ้าน ส่วนกอล์ฟเล่นประมาณเดือนละครั้ง เช่น วันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ไปเล่นกับเพื่อนเก่าๆ ปัจจุบันเป็นสมาชิกของสนามม้าบางเล็ง และ Evergreen Hill ซึ่งที่ Evergreen Hill นี้ดิฉันมีหุ้นส่วนอยู่ด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

การทำกิจกรรมในด้านการร่วมกิจกรรมชุมชน

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ในเรื่องการร่วมกิจกรรมชุมชน พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 2 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศชาย และอยู่ในชนชั้นสูง มีการร่วมกิจกรรมชุมชน ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการร่วมกิจกรรมชุมชน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	2	-	2

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุที่มีการร่วมกิจกรรมชุมชนนั้นมีการทำหน้าที่เป็นแกนนำในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนทั้งในเรื่องของการฝึกอาชีพ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ปัญหาด้านสุขภาพของชุมชน หรือหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“นอกจากเป็นราชวงศ์แล้วพี่ยังเป็นกรรมการหมู่บ้านชลดาที่พี่อยู่นี่แหละเพราะสมัยก่อนเวลาฝนตกมาก ๆ ก็จะมีน้ำท่วมขังในหมู่บ้าน พี่ก็เข้ามาช่วยผันน้ำ เปิดเครื่องสูบน้ำ ทำมานานจนทุกวันนี้ น้ำไม่เคยท่วมอีกเลย ยังมีเรื่องของโจรผู้ร้ายพวกที่เข้ามาเก็บของเก่าและลักเล็กขโมยน้อยก็ต้องมีการจัดระเบียบกัน มีการตรวจตรากันหรือบางบ้านมีการก่อสร้าง เอาคนงานเข้ามาอยู่ บางทีเขาเข้ามาโดยเจ้าของบ้านไม่ดูแล บางทีไล่ทางเก่งในตัวเดียวยืนอาบน้ำอยู่หน้าบ้านแล้วชาวบ้านเห็น มันก็ไม่ดี บางบ้านเขามีลูกสาวเราก็ต้องเข้าไปคุยกับเจ้าของบ้านให้ช่วยดูแลคนงานก่อสร้างพวกนี้ พี่ก็จะทำให้มันดีขึ้นคือทำเพื่อชุมชน ก็พวกเราเองนั่นแหละครับที่ได้ประโยชน์” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เพื่อให้ชุมชนของเรามีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ชุมชนประกอบอาชีพต่อไปได้ มีฝ่ายรักษาการ เด็กกรุงเทพมหานครก็มีการจัดงานที่บริเวณลานวัดตั้งแต่เก็บขยะ ดูแลอะไรต่างๆ แล้วก็วันหนึ่งก็จะมีการจัดงานถนนราชดำเนินนอก ราชดำเนินในก็ต้องดูแลเรื่องความสะอาดให้เรียบร้อยด้วย ก็จะมีกลุ่มเสื้อสีเขียว แล้วก็จะมีประชาชนที่ป้ายรถเมล์สีเขียว ป้ายรถเมล์มันก็แห้งแล้งอยู่แล้ว ยืนรอมันก็ดูร้อนเกี่ยวกับเรื่องรักษาความสะอาดก็จะมีธุรกิจอยู่ข้างทางประมาณ 500 ราย แล้วก็อีก 3,000 กว่าราย แล้วก็ป็นแหล่งขายพวกเสื้อผ้า กิ๊ฟท์ช็อปอะไรอย่างนี้ ทำให้สนใจนิดหนึ่งเพราะมันจะเป็นปัญหาที่หลัง แล้วก็ดูแลเรื่องความปลอดภัยของประชาชน มีรถจักรยานสายตรวจในชุมชน เมื่อรับทราบปัญหาของชุมชนแล้ว ก็นำไปเสนอให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าไปแก้ไข แล้วช่วงที่สถานการณ์บ้านเมืองมันไม่นิ่งเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยต่างๆ สถานีรถไฟ ห้างร้านคอยดูแลป้องกันไม่ให้ภัยต่างๆ เกิดขึ้น เช่นการตรวจตู้โทรศัพท์ว่ามีสิ่งแปลกปลอมอะไรไหม ถ้ามีก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ นี่เป็นงานที่ทำอยู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมการเลือกซื้อสินค้า

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องการเลือกซื้อสินค้า พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 12 คน โดยเป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 8 คน ที่มีการพิจารณาเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ รองเท้า อาหาร ขนม วัตถุดิบประกอบอาหาร ผลไม้ สินค้าอุปโภคบริโภคประจำวัน เสื้อผ้า และของตกแต่งบ้าน โดยกลุ่มดังกล่าวอยู่ในทุกๆ ชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	4	8	12

จากการศึกษาการเลือกซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ พบว่าการเลือกซื้อสินค้าของผู้สูงอายุนั้นมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม กล่าวคือผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีการเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาคุณภาพของสินค้าเป็นสำคัญ และพิจารณาความเหมาะสมระหว่างคุณภาพกับราคาของสินค้านั้นๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ โดยถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี แม้ราคาแพงก็จะตัดสินใจซื้อ และมีการเลือกซื้อสินค้าในสถานที่ๆ เดินทางไปสะดวก ส่วนผู้สูงอายุชนชั้นล่างนั้นมีการตัดสินใจซื้อโดยพิจารณาจากราคาเป็นสำคัญ และซื้อสินค้าจากสถานที่ๆ สามารถเดินทางไปได้สะดวกเช่นเดียวกัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือพี่ว่าตั้งแต่เล็กๆ เนี่ยพี่ซื้อจะรู้ว่าคุณภาพอาหารเป็นยังไง พี่จะชอบเดินตลาดเช้า แล้วอยากอะไรพี่ก็ทำกินได้ก็ไปซื้อมาทำเอง อย่างที่อุปส์เนี่ยพี่เห็นว่ามันสะดวก ก็คือว่าโดยเฉพาะได้เนี่ยพี่ว่า มันไม่ใช่พี่ชื่นชมคนจีนเพราะในธรรมชาติต้องทำให้เขาสู้เก็บออมเพราะเขาได้มีกิน แต่ตอนนี้คนเคยดูต่อแผ่นดินใหม่ พี่ก็บอกว่าพี่ไปที่ไหนสิ่งหนึ่งที่พี่ไปก็คือเคาพสถานที่ เคาพผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่นั่นอย่าไปหยิบไก่อหยิบลูกเมียเขาอย่าไปยุ่ง อย่างนี้ก็คือการเคาพเพราะฉะนั้นพี่ก็เห็นว่าถ้าบอกขายสินค้าเมื่อเขามีอำนาจการต่อรองแล้วเนี่ย ต่อไปเขาจะเห็นราคาเมื่อไรก็ได้พี่เห็นว่าช่องว่างตรงนี้คุณขายได้แต่คุณอย่ามาทำลาย ต้องปล่อยให้เขาเลี้ยงตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ไม่ค่อยตัดสินใจ ไม่รู้ถ้าถูกใจก็ซื้อไม่คิด ไม่จำเป็น จำไม่ได้ พี่จำตัวเลขมีปัญหาเหลือเกิน ไม่ค่อยจำ บางทีซื้อปุ๊บก็ลืมเลย มันพอซื้อได้ เรามีความสามารถพอซื้อได้ ก็ซื้อไป ชอบก็ซื้อไป อย่างเช่นรองเท้าที่ซื้อค่ะพี่จะให้ความสำคัญกับรองเท้าเพราะมีปัญหา บางทีใส่แล้วไม่สบายเลยต้องดูดีๆถ้าใส่สบายหลายพันก็ซื้อค่ะ เพราะไม่ได้คำนึงถึงว่ามันสวย แต่ใส่แล้วต้องนุ่มและต้องเบาเพราะขาพี่จะปวด” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ตลาดปากคลอง ซื้อมี ปลา ซื้อมี กุ้ง ซื้อมี ผัก มาเตรียมไว้ เอามาให้แม่ครัวเขาทำ เลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยไข่ใหม่ครบเย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ แล้วนิสัยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อมี หมู ซื้อมี เป็ด ซื้อมี ไก่ ซื้อมี ผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็น ไข่ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่กัน 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบที่จะดูแล ตกแต่งบ้านโดยจะซื้อของสำหรับตกแต่งต่างๆ และทำการจัดแต่งด้วยตนเอง ปัจจุบันมีสินค้าที่มีคุณภาพและด้วยคุณภาพต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งการพิจารณาจากสถานที่ซื้อ ราคา และตราห้อยก็เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง สำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้น ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในการซื้ออาหาร

สด เพื่อใช้ประกอบอาหารรับประทานที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีเครื่องปรุงรสต่างๆ และขนม โดยซื้อสินค้าเหล่านี้จากฟู้ดแลนด์ ซื้อในระหว่างเดินทางกลับบ้าน และซื้อในปริมาณที่เพียงพอในการประกอบอาหารได้หลายวัน สำหรับผลไม้สดนั้นจะเลือกซื้อในตลาดสด เพราะจะได้ของที่สดใหม่กว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“โลตัส นานๆ ไปที แฟนเขาชอบโลตัส ตัวอาจารย์ชอบขนมที่ฟู้ดแลนด์ ชอบมาก ไปซื้อขนมปังจะกินขนมปังแผ่นมันก็มีหลายอย่างมีให้เลือกเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“เดือนละครั้งไปซื้อของใช้ในบ้านไปที่โลตัส ถ้าที่ตลาดมันไกล ไม่สะดวก แต่ถ้าโลตัสมันสะดวกกว่า แต่ถ้าขาดเหลือเล็กๆ น้อยๆ ก็ซื้อตามตลาดที่เราวิ่งรถผ่านมา แต่ถ้าของที่เท่ากับข้าวขายจะซื้อจากตลาดบางแคเพราะเขามาส่งให้ สั่งเยอะเขามาส่งให้ ไม่ต้องไปเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“อ้อแทบทุกวัน ซื้อที่แม็คโคร ที่ท็อปส์ จะถือเอาความสะดวกไม่ได้ดูเรื่องราคาอะไรเพราะถ้าสะดวกที่ไหนก็แวะที่นั่น จะซื้อบ่อยมากๆ ไปกับลูกบ้าง ไปเองบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“คิดมากกว่าเมื่อก่อน เมื่อก่อนไม่ค่อยคิดหรอกชอบกินเราก็ซื้อแต่เดี๋ยวนี้พอเกษียณอายุคิดมากเออมันจำเป็นไหม ราคาสูงอย่างนี้ เราจำเป็นหรือเปล่า อย่างแพงไม่จำเป็นแล้วอายุเยอะแล้วไม่จำเป็นกับชีวิตเราก็ไม่ซื้ออย่างของกินก็จะเลือกที่ปลอดภัยพินัยก็ต้องระวังนะ แฉนี้เราเมืองไทยมันก็อย่างนั้น มันไม่มีอะไรที่จะเป็นตัวชี้เลยมันก็ไม่ค่อยปลอดภัยจริงหรือเปล่า ส่วนใหญ่จะซื้อที่ห้างเป็นห้าง ตลาดไม่เอาไม่ได้เดิน เราก็ไม่แน่ใจในเรื่องความปลอดภัย ความสะดวกของอาหารว่าจริงหรือเปล่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ของจะเลือกมากขึ้นเพราะแพงมากแบบแพงเกิน บางครั้งไปเห็นแม่ค้าลูกเข้าก็หลายอย่าง คนบางอย่างของไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้ พอนมขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนยไม่น่าขึ้น ของไม่น่าขึ้นอย่างแก๊สไม่น่าขึ้น สามอย่างเนี่ยไม่น่าขึ้น เราอยากให้คนที่เรามองดูแล้วไม่อยากจะของหลักๆ ขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“ซื้อ จะคิดก่อนไปว่าจะซื้ออะไรเราอยากได้อะไรบ้าง จดไป อย่างเสื้อผ้าของป่าดู้ผ้าไม่แพงมากไม่ต้องสวยมากแค่พอใส่ได้ก็พอแล้วละ แรกแล้วเอาอะไรมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“แม่บ้านไปซื้อที่ห้างพาด้าอ้อไปซื้อที่ซูเปอร์มาร์เก็ตของพาด้า ของถูกดีก็ไม่ได้ถูกกว่าคาร์ฟูร์ โลตัสสักเท่าไรหรอก แต่เรามีบัตรสมาชิกอยู่ที่นั่นก็เลยไปซื้อพอครบปี เขาก็มีของสมนาคุณให้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บางที่ห้าง บางที่ ก็ เซเว่นบ้าง บางทีไปคาร์ฟูร์แล้วแต่ บางทีก็ที่ตลาด เอาความสะดวกและก็ราคาไม่แพง ป่าเงินน้อยก็ซื้อทีละน้อยๆ ไม่ได้ซื้อเยอะอะไร แต่จะซื้อบ่อยมาก บางทีอะไรขาดเราก็ตไปซื้อที่เซเว่น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเล่นกีฬา

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน พบว่ามีผู้สูงอายุ จำนวน 17 คน เป็นเพศชาย 11 คน เพศหญิง 6 คน มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นกลางส่วนบนขึ้นไป ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	4	2	6
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	11	6	17

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมด้วยการเล่นกีฬาที่หลากหลาย เช่น เล่นกอล์ฟ เดิน วิ่ง เต้นลีลาส เข้าฟิตเนส ว่ายน้ำ เล่นเทนนิส ฟุตบอล และเดินแอโรบิก โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ เสาร์ อาทิตย์ผมก็ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟตอนเช้า บ่ายผมก็ไป วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจิงอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะ ผมก็ใช้เวลาตอนเช้าคือออกไปจ็อกกิ้ง ตอนเช้านี้ ผมมีเวลาช่วงเช้านี้เพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่ประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ก็วิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 8 กิโลเมตร 4 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ออกกำลังกายปกติ โดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันทำโน่นทำนี่ จะทำอะไรไม่ได้จะอยู่เฉยๆ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอมาบังคับป้าก็พยายามๆ ะมันเป็นคนแบบน้องเนี่ยบอกว่าเดี๋ยวพรุ่งนี้ไปเดินสวนลุม กันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ก็ไปเดินบางที่ก็ไปสปอร์ตคลับ ไปโล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว ไปดีกันสนุกสนานเฮฮา เสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวว่าจะชน อีกอย่างก็การเลี้ยวการมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆ หมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียวนะ ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม เราไม่เห็นเมฆฝนแต่เดี๋ยวหะมันมาแล้ว เพราะรีบเดินทุกวันนี้ผมจ๊อกกึ่งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุม ผมก็แวะสวนลุม ประมาณ 4 โมมครั้ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขารั้งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอบอกว่าต้องออกกำลังกายเป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป้าชอบโยคะป้าก็เป็นสมาชิกของวอร์มคลับแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เข้ามารับราชการทหารเนี่ยพี่ก็ใช้ประโยชน์กับการออกกำลังกายตรงเนี่ย พี่มองสตรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา เนี่ยอะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่ก็กล้ามเนื้อท้อง นะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ยพี่จะต้องซิท้อพทุกเช้าเนะครับ ซิท้อพโดยการนอนแล้วก็เอาศีรษะขึ้น เสร็จแล้วก็มาอ้อพจ้อยๆ ที่ต่างๆ ให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เอว คอ นะ คับหมุนมือ หมุนอะไรอย่างเงี้ยเพาะฉะนั้นเนี่ยเออมันก็ทำให้อะไรเนี่ย หนึ่ง ระบบหมุนเวียนโลหิต ระบบจับถ่ายดีมันก็โอเคนะ สมองเราก็ที่น่าจะดีพี่ก็คิดว่าน่าจะดีตาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้ว ร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วย เพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาเช้า ตี 5 ก็วิ่งแล้วทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้านแค่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะเล่น ออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรนะค่ะ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่ที่จะทานวิตามินบำรุง สไปร์รูลิน่า วิตามินเสริมอะไรอย่างเงี้ย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่น ตามฟิตเนสเท่าไร ตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ ทุกเช้าใช้ชีวิตเดินเอาในที่ทำงานแล้วก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมกับออกกำลังกายนะ ตี 5 ครั้ง ผมออกตรงที่บ้าน เราก็ขับเคลื่อนไหวแขนนะ และก็วิ่ง วิ่งแค่นี้แหละศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4 ถึง 5 ปี แล้วนะ ทำก็ไม่ต่ำกว่า 100 ครั้ง 3 รอบ บ้านจะมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาด ทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วย มันช่วยได้นะก็หายใจ ก็ไม่ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่ายจะชาแต่ตอนนี้ไม่เป็นเสร็จแล้วก็บริหารลำตัว เอว แขน เรียบร้อย หมุนรอบข้างนี้ หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรทัศน์อยู่ก็ทำไป พอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รู้สึกไม่ค่อยดี คือจะเดินช้าลงต้องเดินออกกำลังกายเข้าไปในตัว ไปหาหมอนะ เขาบอกให้พอเดินบ่อยๆ ก็จะเดินที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไร อย่างเดินไปตลาด ถ้ามีเวลาก็จะเดินไป ใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อยๆ แล้วก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยว และได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว จะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อยร่างกายจะไม่ไหว เอา ก็ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนสอะไร เดินตรงสวนที่โลดสั่นแหละตอนเย็นๆก็กลับบ้าน ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลาต้องเผื่อร้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิก ไปออกกำลังกายที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเต้นแอโรบิก เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ออกกำลังกายตอนเช้าอย่างเดียวครับ แต่ทำงานอย่างงี้ล่ะครับ มันก็เหมือนออกกำลังกายวันๆผมเดินไม่รู้กี่กิโล เช้าอย่างเดียววันละชั่วโมงเพราะตอนเช้าออกกำลังกายได้เพราะต้องทำความสะอาดเครื่องออกกำลังกายอยู่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ใช่ ต้องออกกำลังกายสำคัญเลยครับ นี่ก็ยึดเส้นยืดสายหมุนๆบิดๆต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

จากการพิจารณาประเภทของกิจกรรมต่างๆ ที่มีผู้สูงอายุนิยมทำเป็นจำนวนมากพอสมควร นั้น พบว่าสามารถจัดกลุ่มผู้สูงอายุตามประเภทของกิจกรรมที่ผู้สูงอายุนิยมทำได้เป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตะลอนทัวร์
2. กลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ
3. กลุ่มฝึกฝัในธรรม
4. กลุ่มหนังสือคือเพื่อน
5. กลุ่มโทรทัศน์บันเทิง
6. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก
7. กลุ่มกีฬาเที่ยวพิเศษ

รายละเอียดของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน โดยจะเดินทางท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	8	9	17

สำหรับบทบาทของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ท่องเที่ยวนี้ชอบมาก ในอดีตถ้าไปอยู่อเมริกาจะเดินทางท่องเที่ยวปีหนึ่ง 4 - 5 ครั้ง กลับเมืองไทย ไปอเมริกา ไปยุโรป แต่ไม่เคยไปเมืองจีน แอฟริกาไม่เคยไป แต่ยุโรปนี่ไป อังกฤษไป เพราะเอาของไปเยี่ยมหลาน อีกอย่างคือ ไปมาแล้วนะ เคยได้ยินไหมที่เขาถ่าภาวะโลกร้อนที่เขาถ่าที่น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เมื่อก่อนนี่ไม่รู้ ป่านั่งเรือไปก็จะแวะที่เมืองแล้วให้เราลงไปเที่ยว พอไปถึงก็ลงเรือเล็ก แล้วได้เห็นภูเขาน้ำแข็ง มันก็หล่นตุ้ม ป่าว่ามันสวยดี สวยจังเลยนะ เราก็ไม่รู้ว่ามันเป็นภาวะโลกร้อน น้ำแข็งละลายจนกระทั่งมีมาฉาย โอ้โหเราเคยเห็นของจริงมาแล้ว นี้อย่างนี้เลย หล่นลงมาอย่างนี้ อีกหน่อยก็จะไม่มีอีกแล้ว ฝรั่งเศสชอบมาเที่ยวบ้านเรา มาเที่ยวป่าดงดิบของพวกเรา แต่เราชอบไปคูหิมะ คูน้ำแข็ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมากเทศกาลปีใหม่ก็จะไปทีหนึ่ง ไปพม่า ก็จะขึ้นเหนือสุด ก็จะไปที่โน่น เหนือเชียงใหม่ข้ามไปพม่า ได้สุดก็ไประนอง นั่งรถทัวร์ไป ที่บ้านมีทัวร์จำประจำ ไปเรื่อยๆ 76 จังหวัดไปมาหมดแล้ว อีสานก็ไปมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวนะ ไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ถ้าเมื่อก่อนจะบ่อยกว่านี้อีก ล่าสุดก็ไปฮ่องกง ถามว่าสนุกไหม พอแก่แล้วมีความสุขถ้าได้อยู่กับครอบครัว พอมานี้กว่าลูกตอนเล็กๆนี้เราไปเที่ยวเมืองนอกก็นานตั้งแต่ลูกคนโตยังเพิ่งจะ 10 ขวบ คนเล็กอยู่ในท้องมันก็มีความสุขนะ แล้วก็ไปซื้อของ ก็นึกถึง เมื่อก่อนเราซื้อจิ้งจี้ขี้เหล็กนี้ก็ไม่ค่อยซื้ออะไร เราไปก็ซื้อเที่ยว ทานอาหาร เดินดูว่าเมื่อก่อนนี่มันเหมือนเดิมไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ไปเที่ยวแถวสุพรรณบุรีบ้าง พัทธยาบ้าง ก็จะไปพักผ่อนจิตใจให้สบาย ก็เป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบๆ ส่วนมากจะไปต่างประเทศ พี่ชอบไปต่างประเทศ เพราะว่ามันดูแตกต่าง บางทีมันก็แพง บางทีเราก็คิดว่าอยู่ประเทศนี้จะเที่ยวเมื่อไรก็ได้ ไปต่างประเทศก็ไปรูปแบบต่างๆ ไปแล้ว

อยากไปอีก ตอนนี้ชอบไปหลายประเทศ ในใจก็ยังชอบมองโกเลีย มันก็อาจเป็นความประทับใจนะ เมืองเขามีธรรมชาติ มองเห็นมีกระโจม เขาจะเสียบ รู้สึกว่ามันดูแปลก ไปถามคนอื่น น้องๆที่เขาไปด้วยก็ชอบเหมือนกัน ปีนี้ไปตั้ง 3 - 4 ครั้ง แต่มันก็ไม่แน่ บางปีก็ทิ้งช่วงห่างกัน บางทีก็สัก 2 ครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ต่างประเทศ ไม่ได้ไปเที่ยวนะ ส่วนมากจะไปธุระแล้วก็พลอยได้ไปเที่ยวด้วย เขาจะพาเราไปเที่ยว เขาก็พาผมไป ไปทั่วเลย ไปยุโรป สิงคโปร์ฮ่องกง มาเลเซีย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไปกับเพื่อนๆ เวลานั้นจะมีการนัดเลี้ยงรุ่น บางทีก็ตามร้านอาหารหรือไม่กี่ต่างจังหวัดบ้าง ไปกันหลายคน ที่เชียงใหม่บ้าง โคราชบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ถ้าในประเทศจะไปดีกอล์ฟ แต่ถ้าต่างประเทศจะไปกับลูกๆ บางทีก็ไปรวมกันสองครอบครัวกับพี่สาวด้วย เมื่อเร็วๆนี้เราก็เพิ่งไปญี่ปุ่นกลับมาปีที่ผ่านมาก็ไปอเมริกา ถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จังหวัดใกล้ๆ เช่นเที่ยวจังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำ ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่น ชอบเที่ยวในประเทศจะมีความสุขมากกว่า ส่วนต่างประเทศนั้นจะไปประเทศเพื่อนบ้าน การเดินทางจะไปกับเพื่อนเก่าๆเป็นกลุ่ม และให้ธุรกิจนำเที่ยวจัดโปรแกรมการเดินทางให้ โดยเดินทางประมาณไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 1 หมื่นบาทต่อครั้ง ส่วนต่างประเทศจะอยู่ที่ประมาณกว่า 2 หมื่นบาทต่อครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วันอาทิตย์ บางทีก็ไปเที่ยว ลูกเขาขับไปเราก็ไป บางทีไปเที่ยวต่างจังหวัดเราก็ไป ไปไหว้พระ ไปเที่ยวตามวัดบ้าง แล้วก็ไปเที่ยวร้านอาหารก็ไปอีก อ้อที่ดอนหาวาย คือชอบนั่งเรืออะไรพวก

นี้บรรยากาศมันสบายคือชอบเที่ยวแบบบรรยากาศสบายๆ ล่องเรือ เราอายุมากแล้วก็ต้องไปแบบนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนไปบ่อย แต่ตอนนี้ไม่ได้ไป จะไปเฉพาะเทศกาลปีใหม่ คือไปกับครอบครัว ไปรดตู้ 8 - 9 คนอะไรอย่างนี้ บางทีก็มีเพื่อนสนิทหลานไปด้วย ไปสัก 3 - 4 วัน อะไรอย่างนี้ ถ้าสุดท้ายไปปักกิ่งแต่หลานเขาไปบ่อย เราอยู่ที่นั่นมากไม่ได้ หยุดเกิน วัน 2 วันงานเรามันก็หยุด หยุดมากก็ไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ช่วงนี้ยังไม่ได้ไปเที่ยวไหนกันเลยเพราะร้านขายดี แต่ก่อนนี้ไปกันบ่อย ไปทะเลแล้วก็น้ำตก เพราะว่าเรามีหลานตัวเล็กๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ก็มีไปกับแฟน จะไปเป็นประจำว่าๆ แต่ไม่ไปไกลมากก็จะไปใกล้ๆ ไปสองวันกลับส่วนใหญ่ก็ในประเทศ เที่ยวทะเลมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“ชอบไป ชอบมาก ไปบ่อยเที่ยวเมืองจีน เที่ยวสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่เดี๋ยวนี้จะไม่ค่อยไป เพราะว่าจะเลือกไปที่ไม่ลำบากมากๆ ถ้าลำบากมากจะไม่ไป ร่างกายไม่ไหว มันจะเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไปได้ ไปเหนือ ไปเหนือบ่อยมาก เมื่อก่อนจะไปทั้งเหนือทั้งใต้ แต่ตอนนี้ทางใต้มาเกินไปไม่ได้ไปอีกเลย เมื่อก่อนไปทุกปี เหนือก็ไปทุกปี ไปเหนือเสร็จก็ไปได้ ไปคนเดียวบ้าง ไปกับเพื่อนบ้าง ช่วงหลังๆ ไปกับครอบครัว ไปกับครอบครัวมันหนัก ไปกับเพื่อนมันเบาใจ ไปกับครอบครัวมันหลายหมื่น ไปกับเพื่อนก็หารกันออก ไปกับครอบครัวเราก็ต้องจ่ายเองแต่ถ้าไปกับครอบครัวส่วนมากจะชอบไปห้าง ไปร้านอาหาร กินพวกเอ็มเค เล็กเขาชอบแต่เราไม่ค่อยชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ไปทะเลบ้าง ไปวัดบ้าง จะไม่ได้วางแผนเอาไว้ว่าจะต้องไปทุกปีเหมือนไปที่ไหนบ่อยๆ แต่จะดูว่าว่างก็ไปมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ก็มีไปบ้างเหมือนกัน ไปกันทุกปี ส่วนใหญ่ก็จะไปกับครอบครัว ก็มีลูกสาวลูกชายและภรรยา แต่ไม่บ่อยเพราะหาเวลาว่างตรงกันยาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

2. กลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมยามว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามชนชั้นทางสังคมโดยผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงมีการเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่รู้จัก มีความเหมาะสมกับชนชั้นทางสังคมของตน และมีการเลือกซื้อสินค้าที่ค่อนข้างมีแบรนด์เนม มีราคาสูง ซึ่งก็เป็นการเลือกใช้สินค้าที่สามารถแสดงถึงชนชั้นทางสังคมของตน ขณะที่ชนชั้นกลางมีการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ที่มีราคาที่เป็นมาตรฐานและมีการทำการส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคา ส่วนชนชั้นล่างเลือกร้านค้าที่ขายสินค้าราคาถูกและสะดวกในการซื้อเพราะซื้อสินค้าจำนวนน้อยทำให้มีการช้อปปิ้งกว่าชนชั้นอื่นๆ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	2	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	1	1
รวม	6	9	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไปซื้อปิ้ง คินก็ให้เวลากับตัวเอง ก็คือวันอังคาร วันอังคารนี้ก็จะมีคนรด โดยปกติคนรดจะคอยบริการสามี่แต่วันอังคารเป็นของคิน เพราะฉะนั้นป้าก็จะเช็ดตัวเอง เริ่มออกจากบ้านก็ไปเบงค์ ไปเบงค์เสร็จทำธุระก็จะเสร็จ ก็จะไปที่อป หรือไม่ก็ไปโลตัส ชอบโลตัสพระราม 4 สะอาด กว้างขวาง ทางเข้า – ออกสะดวก แล้วก็ที่อปทองหล่อ แล้วก็วิลล่ามาร์เก็ต แล้วก็ 2 – 3 แห่ง แลวนั้น กลางวันขึ้นไปทานข้าวบนเอ็มโพเรียม ขอโทษนะไม่ใช่จะอวด บางคนฟังแล้ว อู้ย แหมหัวสูง ไอโซต้องขึ้นไปเอ็มโพเรียม ไม่ใช่ เพราะว่าป้าไม่สามารถจะไปเดินแบบตลาด นึกออกไหม ร้อนๆอย่างนี้ โลตัสมันก็ราคาดี เสร็จแล้วก็ขึ้นไปทานข้าวซื้อผลไม้ที่เอ็มโพเรียม ไปทานข้าวบางทีก็มีร้านกัลปพฤกษ์อยู่ตรงนั้นมีชียากี้ก็มีแล้วก็มีความที่ใช่บัตร ปวดข้อ 7 ชอบไปนั่งตรงนั้น เพราะว่าร้านอาหารเช้าไหมมันอยู่จัดเห็นสวนจตุจักร คือป้าชอบไปนั่งทานอยู่คนเดียว นี่ก็ทำอยู่เสมอๆ อย่างเสื้อผ้าอ้อ แบรินด์เนมไซ้ไหมคะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็คือไปเอาพวกเบเนด็อก ETO มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมียี่ห้ออยู่ 2-3 ยี่ห้อ จะเป็นเอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเซ็นทรัล ยี่ห้อชื่อ บราวน์ แล้วก็ดีเซลส์ คลาเดียเท็ก อะไอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทเลอร์ ซึ่งเขาจะตัดทั้งกางเกง หรือเสื้อที่มีทรงอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วเขาก็จะมีแพทเทอร์นอะไรออกมาถูกใจ ส่วนของบราวน์นั้นถูกใจมาก เมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้ออีกตัว ราคาประมาณ 2,500 – 4,000 บาทต่อชิ้นนะค่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

“อย่างเวลาซื้อปิ้งมีบ้างไปกับลูก ชวนกันไปแม่ลูกส่วนใหญ่จะไปเมืองนอกเมื่อก่อนไปบ่อยเรียกว่าหยุดเมื่อไหร่ก็ไป แต่ตอนนี้ลดลงและเดินทางไม่ไหว สำหรับเครื่องสำอางนั้นลูกจะชอบทักว่าน่าเหี่ยวแล้วเขาก็ดูแลซื้อมันซื้อมาให้ใช้อย่างใช้ Dior ใช้ลิปสติก Revlon ซื้อที่อเมริกา ชอบมากเวลาไป มันเหมือนของสมัยก่อนนะเหมือนของบ้านเราจะใช้ดี ซื้อมันจะถูกกว่ามาก แต่สมัยนี้ไม่แล้วที่นี้กับที่นั่นเท่ากัน ใช้ลิปสติกส่วนมากจะเป็นลิปสติกประจำแต่ลิปสติกไม่ถูกใจ จะใช้ของ Revlon ส่วนตัวป้าเองก็ใช้ของแพงเหมือนกันนะอย่างพวกกระป๋อง Dior เครื่องสำอาง เสื้อชั้นในอะไรก็ของมีแบรนด์เนมทั้งนั้น แต่เดี๋ยวนี้ซื้อไม่ค่อยบ่อยแล้วไม่รู้จะซื้อไปทำอะไรไม่ค่อยได้ออกงาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ไปเดินช้อปปิ้ง ฟឹก็เหมือนเป็นแม่บ้านด้วย ทำกับข้าว ส่วนใหญ่พี่จะทำเอง ทำให้ครอบครัวทาน นี่ก็หมดเวลาดูแลบ้านเหมือนกัน ตรงนี้แต่บ้านก็ดูแลน้อยหน่อยที่ทำงานก็ต้องทำ พี่เอาสะดวกนะค่ะ ส่วนใหญ่พี่จะนั่งแท็กซี่ไป ชอบเข้าเอ็มโพเรียม แล้วก็ส่วนใหญ่พี่ใช้จ่ายซื้อของประจำที่ฟู้ดแลนด์ พี่ขับรถไปได้ เดอะมอลล์บางแค เดอะมอลล์ท่าพระนี่ชอบเพราะอยู่ใกล้ๆ มันเหมือนถิ่นของเรา คาร์ฟูร์ไปทางนั้นเลยไปหน่อยแล้วก็เข้าไปในเมือง พี่ไม่ชอบ นอกจากไปงานเลี้ยงก็ไป บางที่ห้างใหญ่ๆ เราก็ไม่ชอบนะ บางทีซื้อของเยอะๆ อะไรอย่างนี้ กว่าจะเดินไปถึงรถต่งไกล ฟឹก็แก่แล้ว ฟู้ดแลนด์นะชอบเพราะว่ามันเป็นของที่เรารู้จักใช้ประจำวัน มันก็ซื้อได้เร็ว เสร็จแล้วก็มีเด็กมาส่งที่รถ แล้วก็จะมีของ มีข้าวอะไรอย่างนี้ฟู้ดแลนด์ แค่ครบวงจรอย่างนี้ นานๆ จึงจะไปซื้อของ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยไปซื้อของ คุณแล้วของมันมีคุณภาพ ค้อมองแล้วเขาต้องมีมาตรฐาน ไก่เดี๋ยวนี้นี่ไม่รู้ว่าเขามาจากไหน เดียวเป็นไขหัวคนกะไรอย่างนี้ แล้วก็ไข่ก็ดูว่าของซีฟิเราก็อุ่นใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 22 ธันวาคม 2550)

“ส่วนมากผมก็ทำหน้าที่ช้อปปิ้ง ส่วนงานก็ใช้ลูกหลานทำ ก็ไปแถวนี้แหละ ฟิวเจอร์ คาร์ฟูร์ เดอะมอลล์ ไปซื้อของกินของใช้ สนุ่ ยาสีฟัน นม เนย ส่วนมากไปกับภรรยา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ระยะหลังจะซื้อเสื้อผ้าสำเร็จ แต่ก่อนจะตัด ตอนหลังตัดแล้วไม่ถูกใจเรา ไม่ตามแฟชั่นแต่ก็ซื้อบ่อย ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนนะจะน้อยกว่าเมื่อก่อนจะซื้อเยอะมาก ซื้อมาบางทีก็ไม่ได้ใส่ คือบ้านเราทุกวันอาทิตย์จะนัดกับลูกไปกินข้าวกันตามโรงแรมบ้าง ห้างสรรพสินค้าบ้าง ถ้าไปห้างก็จะช้อปปิ้งซื้อสินค้ากันด้วยเลย ได้ซื้อแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็เดินตามห้างสรรพสินค้า และช้อปปิ้งพลาซ่าต่างๆด้วย โดยไม่เจาะจงที่ใดที่หนึ่ง ขึ้นอยู่กับความสะดวก ก็ไปบ่อยแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“อ้อ ครับ แทบทุกอาทิตย์ครับเพราะต้องไปซื้อของเข้าบ้าน แล้วก็ซื้อของเข้าบ้าน ใช้จ่ายไปกับแฟนแล้วก็ไปกับลูกๆ ขับรถไปให้ บางทีเราก็จับไปเอง ที่บ้านเรามีเยอะ ข้าว น้ำปลา ที่เป็นอะไรพวกนี้ ของใช้ชอบไปซื้อที่ห้างเพราะมีที่จอดรถตามตลาดอย่างตลาดบางแคไม่มีที่จอดรถครับ นี่พูดจริงๆ ซื้อของเป็นอาทิตย์ อาทิตย์หนึ่งเราก็ออกมาซื้อครั้งหนึ่ง ซื้อตามห้างนั้นราคามันแน่นอน ตามร้านมันให้ราคาจริงๆ เลยนะ แต่ก็ในร้านค้าเล็กๆ ขายแพงซื้อตามห้างคุ้มกว่า อย่างโลตัส” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ไปได้เหมือนกัน ไปซื้อของไปคนเดียว ผมขับรถเองไปซื้อที่โลตัสบ้าง เดอะมอลล์บ้าง ซื้อของใช้ภายในบ้าน ไปที่จะซื้อมาทีละเยอะๆเลย ไปไม่บ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ซื้อปิ้งส่วนใหญ่ก็ซื้อปิ้งอยู่ศูนย์การค้าบ้าง โลตัสบ้าง ไปกับหลานไปหลายทีไปเซ็นทรัลบ้าง เดอะมอลล์บ้าง หรือไม่ก็เซ็นทรัลปิ่นเกล้า เพราะจะใกล้บ้าน บ้านอยู่ทางปิ่นเกล้า ก็อยู่ที่นี่ ก็เลยปากทางซอย 3 ซื้อเสื้อใส่แบบอยู่บ้านก็ซื้อที่ไม่ได้แพงอะไร ส่วนมากจะซื้อ ประเภทลดราคา อย่างน้อยก็ 50 ถึง 70% มันก็แบบว่าที่ซื้อก็โอเค เพราะกางเกงก็ตัด ตัดเป็นชุดทำงาน แต่ชุดอยู่บ้านนั้นเมื่อเดินเที่ยวก็จะซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะเดินที่ฟิวเจอร์แล้วก็โลตัสบางแค ซื้อของใช้ในครอบครัว ไปซื้อของใช้ในครัวในห้องน้ำอะไรพวกนี้ เพราะเป็นคนดูแล ไปซื้อเองคนเดียว ไปรถเมล์จากหน้ามหาวิทยาลัยสยาม บางครั้งที่ยังไม่เปิดร้านก็เดินจากบ้านไปบางแคชั่วโมงหนึ่ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ทานข้าวตามห้าง ไปซื้อปิ้งแล้วแต่จะซื้อของอะไรแบบนี้แล้วก็เตรียมอาหารเย็นกลับบ้าน ห้างที่ไปก็คือ บิ๊กซี แถวนี่ บางทีก็โลตัส ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับพวกอาหารคั่ว ผัก ผลไม้ อย่าง

อื่น ไม่จำเป็นแล้วละจะเป็นก็ผัก ผลไม้ แก่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ป่าก็ไปห้างที่ใกล้ๆบ้าน โลตัส และเดอะมอลล์บางแคละ เดินไปเดินกลับ ป้าชอบเดินถือ ว่าเป็นการออกกำลังกายอีกแบบหนึ่งป้าชอบไปคนเดียวเดินไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“จะเดินซื้อของบ่อยเหมือนกัน เดินตลาดรับซื้อกางเกงยีนส์ แต่ราคาไม่เกิน 300 ครับ ส่วนห้างนานๆจะเข้าที่ เมเจอร์นี่นะเดิน เทียว พาหลานเดินเทียว พาหลานไปกิน KFC กิน PIZZA” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ชอบไปเดินนะ ซื้อของ ซื้ออะไรเบ็ดเตล็ดที่ไหนมีของวางของขายของเก่าจะชอบไปเดินดู บางทีชอบก็ซื้อมา ห้างจะไม่ค่อยได้เดินอย่างวันนี้ผมก็ไปคลองถมมาจะชอบไปเดินแถวนี้มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไป บางวันก็ไปซื้อตามห้างบ้าง ห้างแมคโคร ถ้าน้อยหน่อยก็ไปฟิวเจอร์ ซื้อของเข้าร้าน บ้างก็ซื้อเสื้อผ้า เสื้อผ้าซื้อที่แมคโครราคาจะถูๆ 20, 30, 40 และ 50 บาท” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

3. กลุ่มฝึกฝืนในธรรม

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมด้วยการทำบุญ ถวายสังฆทาน ตักบาตร ทอดผ้าป่า บริจาคเงิน แก่สถานสงเคราะห์ต่างๆ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มฝึกไผ่ในธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	3	3
รวม	3	8	11

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ทำบุญ ไปวัด ก็ปีที่คุณแม่ฉันเสียชีวิตเราก็จัดกฐินซึ่งไม่เคยทำ ก็เป็นเจ้าภาพกฐินไปทำที่สมุทรสงคราม แต่ถามว่าทำใหญ่ๆ ไตๆ ไปจำวัดสร้างศาลาไม่ได้ทำอย่างนั้นนะ แล้วตามโรงเรียน ใครขอมาก็จะทำ ซึ่งบางทีออกทีวีเออสนใจรายการนี้คือโทรไปบริจาคแต่ไม่ประสงค์จะออกนาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ถวายสังฆทาน คือมันทำมาตลอดนะ ในสมัยก่อนตั้งแต่ผมเป็นนายทหารเด็กๆ นะ ก็ทำมา ก็ถวายสังฆทานที่ละองค์ ทุกวัน ผมทำมาเยอะมาก ทำบุญเยอะ ทำบุญทอดกฐินปีๆ หนึ่งเป็น 10 วัด แต่ที่ไปบ่อยๆ ก็วัดชนะสงคราม ผมจะทำบุญบ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ชอบทำบุญ ทำบุญทุกอย่างที่เกี่ยวกับวัด สถานสงเคราะห์ ทำทานกับคน หรือแม้แต่กับลูกน้องด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำทุกวัน ชอบดื่กบาตร แกล้วชอบทำบุญ ก็ใส่บาตรที่หน้ามหาวิทยาลัยนี่แหละ ทำเป็นประจำ ทำแล้วก็สบายใจดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ไปทำบุญ ไปช่วงเข้าพรรษา ไปกันหมดทั้งครอบครัว ไปต่างจังหวัด ไปเรื่อย ๆ ออกจากกรุงเทพฯ ไปที่วัดชอบทำบุญ ปีนี้ก็จะไปตอนปีใหม่ ไปทำบุญมากกว่าไปกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ถ้าใครจะทำก็บอก ทำได้ทุกอย่างนะ บุญชอบมากเลยว่างก็จะไปทำอยู่บ่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ชอบทำบุญดื่กบาตรตอนเช้าหน้าบ้านค่ะ ป้าไม่สะดวกไปวัดค่ะ ก็ต้องเตรียมเครื่อง ทำขนม เมื่อมีเวลาป้าถึงจะไปวัดค่ะ ถ้ามีโอกาสไปวัดป้าก็จะชอบทำเป็นสังฆทานหรือว่าหยอดเงินตามตู้บริจาค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ทำครับ ผมแก่ทำบุญทอดผ้าป่าทุกปี บ้างก็ไปสร้างโบสถ์ คือทำงานเสร็จไปแล้ว ผมว่าการทำบุญนี้มันดีครับ ชีวิตก็เหมือนเราเกิด แก่ ตระกูลลำบากมาก็มีคนมาขึ้นให้ นั่นก็คือบุญแล้วแหละ บุญที่เราทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“เรื่องทำบุญก็เรื่อยๆ ค่ะ แต่ใส่บาตรไม่ค่อยแล้ว แต่มีคนมาก็ทำเป็นซื้อโรงศพไป ใส่ตู้ข้างตามวัด กลืน ผ้าป่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ไม่ทุกวันพระ นานๆจะไปที เข้าพรรษา ออกพรรษาก็ไป ไปวัดกำแพงเดิน ไปเอง ไม่ได้ไกลอะไร พอเดินไปได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปวัดบ่อย ไปถวายสังฆทาน ไปวัดพระแก้ว ไปดูละคร ไปวัดปากน้ำ ไปกับลูกสาว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

4. กลุ่มหนังสือคือเพื่อน

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือประเภทต่างๆ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4 .30 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มหนังสือคือเพื่อน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	3	6	9

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมก็อ่านโพสทูเดย์ เพราะผมคิดว่าการใช้ภาษาของโพสฯ เข้าใจง่าย แต่ผมก็ไม่ได้อ่านหมดนะ ผมอ่านคอลัมน์นี้ผมก็รู้หมด ผมเปิดมาเรื่อยๆ หน้าไหนผมสนใจผมก็อ่าน อันไหนที่ไม่รู้ผมก็อ่านวันนี้เรามีช่องอะไรผมก็อ่าน ผมว่าอันนี้ตัวใหญ่ๆ มีทุกอย่างในนี้ทั้งเทนนิส ทั้งฟุตบอล ทั้งกอล์ฟ สนใจบางทีก็ยอมเสียสตางค์ 20 กว่าบาท ชอบจริงๆ รู้ว่าเมืองนอกเป็นยังไงนะ ทองขึ้นลงยังไง จะได้คุยกับเขารู้เรื่อง ใครคุยเรื่องกอล์ฟเรารู้ ยังไงเรารู้ว่าประวัตินั้นเป็นยังไง ไอ้คนใดไปคำทำรีสอร์ทที่นิวซีแลนด์วันละ 6,000 บาท มันก็มีเรื่องขี้หมูราขี้หมาแหย่ ทั้งเรื่องดีๆ เรื่องดารา ผมก็ชอบอ่าน ชอบดูง่อกัน มีคนเอาปัญหามาให้เขา เช่น ลูกบัตรเครดิตอะไรจะแก้ยังไงเขาก็ไปปรึกษาและผมชอบเรื่องสุขภาพอย่างมาก 3 หน้าเท่านั้นแหละใครชอบอะไรก็อ่าน เขาแบ่งเศรษฐกิจการเมือง หน้าหนึ่ง ส่วนหนึ่งก็หน้าหนึ่ง แล้วผมก็ชอบอ่านที่ลงเกี่ยวกับงานศพ ตอนนี้นางศพที่ไหนบ้างเพื่อเจอเพื่อนเราที่ขาดการติดต่อไปจะได้รู้ว่าจะได้ไปงานเขาเหมือนก่อนนำโฆษณาแบบนี้เยอะแต่เดี๋ยวนี้ค่อยก็ของหนึ่งมันแพงนะ ก่อนนี้ไทยรัฐมีเยอะนะ เคลินิวส์ก็เยอะ บางทีบางคนเคยรู้จักกัน บางคนมีชื่อเสียง ก็อันนี้เสียแล้ว เราก็จะแผ่เมตตาให้กับเขา ไปคืนนะ แล้วก็ทำดีบางทีก็เจอ เฮ้ เพื่อนนี่หว่า มันก็สนุกดีเหมือนกันนะ อาทิตย์หนึ่งบางทีผมพยายามหาเคลินิวส์อ่าน งานศพงานอะไรเนี่ยเพื่อเจอ ก็เจอจริงๆ เห็นไหมมันมีประโยชน์ เดียวนี้ประเทศเจริญแล้วทุกคนต้องอ่านหนังสือ มันไม่เสียตาสตางค์ อ่านเสร็จแล้วก็โยนทิ้ง ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ที่บ้านป้ารับเคลินิวส์ ก็อ่านธรรมดา แต่ว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยอ่าน ดู tv ข่าวอย่างเดียว เพราะว่าคนแก่ไม่ชอบอ่าน เพราะว่ามันต้องเพ่ง ใส่แว่นอ่าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“อ่านนิยายสารก็พวกแพรวที่น้องเขาซื้อมา แล้วก็ คลีโอ แล้วก็ดู TV ดูข่าวเล่นอินเตอร์เน็ตบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่างสัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2551)

“แม่อ่านไทยรัฐเพราะว่าหิวข้าวค่อนข้างทันสมัยบ้าง ช่างในก็ดี เราไม่อ่านอะไรมา เพราะตอนเช้าจะดูข่าวทีวี”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ชอบอ่านไทยรัฐเพราะกล้าที่จะเขียนข่าว ส่วนนิตยสารก็จะอ่านเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปและแฟชั่นและชอบอ่านริคเคอร์ ไคเจสต์ และหนังสือพิมพ์แปลกๆ อื่นๆ ด้วย”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง,ชนชั้นสูงส่วนล่าง,สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เคลิวิสต์รู้สึกว่าจะมีข่าวสารมากกว่าไทยรัฐ มันจะเป็นเรื่องราวของชาวบ้าน ๆ แต่อ่านได้ทุกอย่างนะ”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง,ชนชั้นกลางส่วนบน,สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ชอบอ่านหนังสือพิมพ์จะอ่านไทยรัฐอ่านได้ทุกหน้าโดยเฉพาะข่าวการเมืองจะชอบอ่านมากเป็นคนติดตามเรื่องบ้านเมือง”(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย ,ชนชั้นกลางส่วนล่าง ,สัมภาษณ์ 12 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไทยรัฐคะ เคลิวิสต์เคยอ่านแล้วไม่เหมือนไทยรัฐ ส่วนใหญ่จะอ่านน่าเรก และก็ข่าวบันเทิง”(กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไทยรัฐ เคลิวิสต์ และอ่านหนังสือการ์ตูน การ์ตูนเล่มละ 5 บาทจะชอบมาก ซื้อมาอ่านสนุกดี ว่างๆทำงานบ้านเสร็จก็จะมาอ่านหนังสือการ์ตูนนี้แหละ”(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

5. กลุ่มโทรทัศน์บันเทิง

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุนิยมทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการดูโทรทัศน์รายการต่างๆ เช่น รายการข่าว สารคดี และละคร โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4 .31 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มโทรทัศน์บันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	3	5
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	4
รวม	13	12	25

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“โทรทัศน์ก็ดู ชอบดูตลก ผมชอบดู “เป็นต่อ” เนี่ยก็ชอบดู” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชอบดูข่าว ตอนเช้าตื่นขึ้นมาต้องรีบเปิด เพื่อความทันสมัยเพราะว่าอยู่แต่ในบ้านไม่ได้ออกไป พวกเราต้องรู้ว่าปฎิวัติหรือยัง วันนี้อตราแลกเปลี่ยนเท่าไร มันไปถึงไหนแล้ว ต้องดูตอนเช้าก็มีแล้ว บางทีตื่นมาตอนตี 5 ก็มีแล้ว เราก็เปิดช่องโน้นช่องนี้ก็มี และก็ชอบเมื่อก่อนเนี่ย AF แต่เดี๋ยวนี้เขาเลิกไปแล้วไง เพราะเราก็ช่วยลุ้นๆ ใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2550)

“ผมชอบดูทีวี โดยมากเรื่องกีฬา ผมชอบดูกีฬาเทนนิส ส่วนใหญ่จะดูเทนนิสไอ้ที่มันแข่งใหม่ๆ เนี่ย แล้วก็ดูอเมริกันฟุตบอล แต่มันมีช่วงสั้นๆ แล้วก็ดูหนัง ยูบีซี แต่หนังผมไม่ชอบดู เพราะหนังมันไม่ คือแต่ละเรื่องๆ เราจะรู้เลยว่ามันเป็นไปอย่างไร เพราะว่าเราเค่งๆ คือมันเอาเรื่องจริงแล้วเอามาแต่งให้เป็นหนัง หรือว่าจะดู ดิสคัฟเวอรี แล้วก็ดู แนซเซอร์ล จีโอกราฟฟิก ชอบอย่างนี้

ชอบดูเกี่ยวกับธรรมชาติ เกี่ยวกับสัตว์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เวลาส่วนตัวก็ดูช่องพวกนี้ทั้งวัน ดูจนง่วงไปเรื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 มกราคม 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูตลอดเพราะป่าเนี่ยจะเป็นคนนอนไม่ค่อยหลับ อ้อชอบที่สุดก็คือ ตอนเช้าก็คง คุณสรยุทธ ผู้หญิงถึงผู้หญิงไม่ค่อยชอบเบ๊อ เบ๊อกาละเมอร์ ชอบไปดูร้านชายามเช้าแทน 30 ยังแจ้ว ก็พอดูได้ แต่ว่าจะติดหนึบอยู่เรื่องหนึ่ง บัลลังก์จอมนาง เป็นหนังยูบีซี เป็นเรื่องที่สอนใจดีมาก อยากให้หนังการเมืองดู มันเป็นเรื่องที่ได้ใจป้ามากเลย ติดมาก ๆ พยายามให้ลูกหาซีดีมาให้ดู แต่ไม่มีขาย และเขาจะฉายเป็นตอนๆ ตอนแรกเขาจะฉายตอนเย็นดูแล้วมันซึ่งมากๆ ติดเลย ไปไหนไม่ได้ เพราะฉะนั้นตอนเย็นไม่นัดกับใคร ติดมากๆเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รายการที่พี่ดูก็คือข่าวแล้วก็พวกสารคดีแล้วก็พวกการเกษตรอะไรสักอย่าง เพราะว่าพี่เอาความรู้เรื่องใหม่ๆ และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ง่ายๆ ไปขยายผลต่อเกี่ยวกับงานของพี่นะครับบ้านเรามีอะไรดีหลายอย่าง พี่ทำงานตรงนี้พี่ก็ต้องรู้เรื่องพวกนี้ด้วยเพราะเราจะต้องไปศึกษาริเริ่มให้เขาทำกันต่ออีกอย่างพี่ก็ดูยูบีซีช่อง 44 พี่ชอบพี่อยากบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มหัศจรรย์ แต่ศาสนาพุทธเนี่ยอยู่ได้เพราะสัจธรรมเพราะว่าเราทุกคนจะชนะใจใครไม่ได้แล้วคนเราจะโตได้คือ หนึ่งชนะใจลูกน้อง เราให้ได้ เช่นเราทำดีกับเขา เขาก็ทำดีตอบกลับมา มันเป็นสัจธรรม ที่วิพากษ์พี่ก็ดูตอนนี้พี่ชอบดูช่อง 9 คือเขากลางๆรายการข่าวอย่างคุณสรยุทธพี่ว่าเขาจัดดำเนินรายการที่คนที่ดูจะเชิญใครไปสัมภาษณ์ เนี่ยเขาไม่ใช่โจร ต้องให้ความเคารพเขา เพราะฉะนั้นพี่จะเห็นว่าอย่างช่อง 3 นั้นเขาเน้นเอาความสวยเพื่อเรตติ้ง พี่ไม่ชอบวิธีการอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทีวีก็ดู ส่วนใหญ่จะดูข่าวมากกว่า ละครไม่ค่อยได้ดู แต่ข่าวดูได้ทุกช่วง บางทีเราก็ก็นั่งติดตามข่าวสารบ้างเพราะเราทำอยู่ในส่วนงานตรงนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ก็ชอบ TITV ที่เขาเจาะข่าวก็ชอบเหมือนกัน ช่อง 3 ก็ชอบ ทุกช่องก็โอเคนะ ช่อง 11 ก็ดีไม่ได้เจาะจง แต่ที่ทำงานเขาชอบเปิด TITV กันก็จะแทรกข่าวมา หรือไม่มีก็ SMS ข่าวของอะไรอย่าง

ใจของไอ้มือถือและก็ชอบดูหนัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ดูแต่ทีวีดูได้ทุกช่อง ช่วง 6 โมง ถึง 5 ทุ่ม จะชอบเปิดดูตลอด แต่ส่วนใหญ่จะดูพวกข่าว หรือไม่กี่สารคดีมากกว่า จะไม่ค่อยชอบดูละคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากดูช่อง 3 แต่เดี๋ยวนี้จะติด TITV ก็จะมีบันเทิงนิดหน่อย รายการของวัยรุ่น บางครั้ง ก็แอบนำไปดูด้วยดูไปด้วย ดูละครช่อง 3 ช่อง 5” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบดูโทรทัศน์ โดยดูข่าวและทุกช่อง และชอบดูรายการประเภทแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคน ประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ด้วย และซื้อหรือเช่าภาพยนตร์ ซีรีส์เกาหลีมาดู โดยเฉพาะแนวตลก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ดูข่าวอะไรทั่วไปหมด ดูได้ทุกช่อง แต่จะชอบอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถ้าดูทีวีมักจะดูข่าว แต่ละครไม่ได้ดู มี ช่อง 9 บ้าง ช่อง 7 บ้าง ช่อง 5 บ้าง ช่อง 11 บ้าง พอ มันไม่มีเราก็กี่เปลี่ยน เปลี่ยนไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะดูตามลูกชาย อย่างข่าวจะดูไอทีวีกับช่อง 9 และก็ดูหนังเกาหลี ลูกชายเขาดู ช่อง 7 แต่ตอนนี้ที่คิดจะเป็นเรื่องที่ฉายทางยูบีซี เรื่องอะไรนะจำชื่อไม่ได้ ชอบมาก คิดทีเดียว คิดว่า มันให้แง่คิดคติสอนใจดี ดีกว่าละครไทยหรือหนังไทยด้วยซ้ำไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูข่าว ละครก็ไม่ค่อยได้ดูเพราะต้องตื่นเช้า ป้าดูข่าวเสร็จป้าก็นอนป้าไม่ได้คิดว่าจะต้องดูช่องไหน คือข่าวแต่ละช่องก็จะเปิดดูทุกช่อง ช่องไหนมีข่าวก็ดูช่องนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“มี เปิด ทีวีไว้แต่ไม่ได้ดูหรอก เปิดไว้ฟังทั้งวันแก้เหงาเพราะต้องเฝ้าร้าน บางทีลูกค้าเจียบๆก็เบื่อเหมือนกัน จะชอบดูทั่วไป แต่ดูข่าวเป็นหลัก ละครจะไม่ดู ไม่ชอบ ชอบข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“บางครั้งก็ดูบางครั้งก็ไม่ดู ถ้ามีรายการดีหรือชอบรายการอะไรก็จะดู ถ้าบางทีก็ไม่ดูแต่หนังสือไม่ดู เมื่อก่อนก็จะไรตอนเย็นของ ไตรภพเกมเศรษฐกิจชอบดูรู้เรื่องที่บางเราไม่รู้เนาะ เราอ่านในหนังสือพิมพ์ไม่ออกเราก็คงอยากดูอยู่นะจะได้รู้เยอะขึ้น ตอนเช้าไม่ค่อยได้ดูอะไร มันยุ่ง ดูช่วงเย็นๆ 2 ทุ่ม ดูได้ บางทีข่าว 1 ถึง 2 ทุ่ม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“เปิดช่อง 3 ถ้าหนังประจำก็จะดูเปาบุ้นจิ้น จะชอบหนังพวกนี้ แต่อย่างอื่นก็ดูได้ สามีจะเปิดไว้เราก็ดูไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ตอน 5 โมงกว่า ดูเปาบุ้นจิ้น ผมดูเป็นประจำ แล้วดูข่าวนิดหน่อยแล้วก็นอนแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออคุณั่งดูละครดูทีวีป่าชอบมาก ชอบดูข่าว ชอบละคร ถ้าหวัค้ำหน้อยจะเป็นหุบเขากินคนละ ดึกหน้อยก็กรุงเทพฯตรี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“อย่างทีวี ก็ดูช่อง 3 ดูตรงช่วงข่าวภาคเย็น ที่อ่านคู่กับอรรปรียาและดูมวยนี้ดูวันอาทิตย์ นอกจากมวยช่อง 7 คว้า มวยอาทิตย์หนึ่งมันมีทั้ง เสาร์ ทั้งอาทิตย์ ช่อง 3 ช่อง 11 อย่างวันเสาร์จะมี

ถ่ายทอดทางช่อง 3 ช่วงเที่ยง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูข่าวสาร ละครไม่ค่อยดู ไม่ชอบดูละคร ชอบดูข่าว ตอนนี้มีของช่อง 3 ตอน 5 โมงเย็น แล้วก็ข่าวกีฬา แล้วก็ข่าวในหลวง พอข่าวในหลวงจบก็ไม่ดูเพราะมีละคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ดูข่าวอย่างเดียว เมื่อก่อนดูไอทีวี แต่เดี๋ยวนี้ไม่ดูเลย เหมือนว่าเมื่อก่อนจะดีกว่านี้ ดูช่อง 3 และ 7 ดูเป่าปิ่นจีน ชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ดูเหมือนกันละ ดูละครส่วนมากจะเปิดช่อง 7 ดูมานานแล้วบางทีก็เปิดทิ้งไว้เหมือนกัน ให้เป็นเพื่อน แต่มันไม่ค่อยดี ทำงานเหนื่อยก็จะนอนมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูรับ ดูประมาณสัก 2 ทุ่ม ส่วนมากจะเป็นช่อง 3 ก็ดูมาตั้งนานแล้ว เขาก็มีอะไรให้ดูเยอะ ละครบ้าง ข่าวบ้าง แต่ละครจะไม่ค่อยดู จะดูข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูทั่วไปก็จะดูละคร จะดูช่อง 3 และดูข่าวไอทีวี ชอบดูข่าวดูกันหลายคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

6. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุมีการเลือกซื้อสินค้าที่มีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีการเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาคุณภาพของสินค้าเป็นสำคัญ และพิจารณาความเหมาะสมระหว่างคุณภาพกับราคาของสินค้านั้นๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ โดยถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี แม้ราคาแพงก็จะตัดสินใจซื้อ และมีการเลือกซื้อสินค้าในสถานที่ๆ เดินทางไปสะดวก ส่วนผู้สูงอายุชนชั้นล่างนั้นมีการตัดสินใจซื้อโดยพิจารณาจากราคาเป็นสำคัญ และซื้อสินค้าจากสถานที่ๆ สามารถเดินทางไปได้สะดวกเช่นเดียวกัน

โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคร้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	4	8	12

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือพี่ว่าตั้งแต่เล็กๆ เนี่ยพี่ซื้อจะรู้ว่าคุณภาพอาหารเป็นยังไง พี่จะชอบเดินตลาดเช้า แล้วอยากอะไรพี่ก็ทำกินได้ก็ไปซื้อมาทำเอง อย่างที่อุปส์เนี่ยพี่เห็นว่ามันสะดวก ก็คือว่าโดยเฉพาะได้เนี่ยพี่ว่า มันไม่ใช่พี่ชื่นชมคนจีนเพราะในธรรมชาติต้องทำให้เขาสู้เก็บออมเพราะเขาได้มีกิน แต่ตอนนี้คนเคยดูต่อแผ่นดินใหม่ พี่ก็บอกว่าพี่ไปที่ไหนสิ่งหนึ่งที่พี่ไปก็คือเคาพสถานที่ เคาพผู้ใหญ่นั่น ชาวบ้านที่นั่นอย่าไปหยิบไก่อหยิบลูกเมียเขาอย่าไปยุ่ง อย่างนี้ก็คือการเคาพเพราะฉะนั้นพี่ก็เห็นว่าถ้าบอกขายสินค้าเมื่อเขามีอำนาจการต่อรองแล้วเนี่ย ต่อไปเขาจะเห็นราคาเมื่อไรก็ได้พี่เห็นว่าช่องว่างตรงนี้คุณขายได้แต่คุณอย่ามาทำลาย ต้องปล่อยให้เขาเลี้ยงตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ไม่ค่อยตัดสินใจ ไม่รู้ถ้าถูกใจก็ซื้อไม่คิด ไม่จำเป็น จำไม่ได้ พี่จำตัวเลขมีปัญหาเหลือเกิน ไม่ค่อยจำ บางทีซื้อปุ๊บก็ลืมเลย มันพอซื้อได้ เรามีความสามารถพอซื้อได้ ก็ซื้อไป ชอบก็ซื้อไป อย่างเช่นรองเท้าที่ซื้อกะพี่จะให้ความสำคัญกับรองเท้าเพราะมีปัญหา บางทีใส่แล้วไม่สบายเลยต้องดูดีๆถ้าใส่สบายหลายพันก็ซื้อกะ เพราะไม่ได้คำนึงถึงว่ามันสวย แต่ใส่แล้วต้องนึ้มและต้องเบา เพราะขาพี่จะปวด” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ตลาดปากคลอง ชื้อปลา ชื้อหมู ชื้อกุ้ง ชื้อผัก มาเตรียมไว้ เอามาให้แม่ครัวเขาทำ เลือกที่ถูกใจ ก็บางครั้งก็ให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยใช้ไหมครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ แล้วนีสัยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแล ลูกไป ดื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ชื้อหมู ชื้อเป็ด ชื้อไก่ ชื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็น ใช้ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่กัน 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบที่จะดูแล ตกแต่งบ้านโดยจะซื้อของสำหรับตกแต่งต่างๆ และทำการจัดแต่งด้วยตนเอง ปัจจุบันมีสินค้าที่มีคุณภาพและด้อยคุณภาพต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งการพิจารณาจากสถานที่ซื้อ ราคา และตราหือก็เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง สำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้น ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในการซื้ออาหารสด เพื่อใช้ประกอบอาหารรับประทานที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีเครื่องปรุงรสต่างๆ และขนม โดยซื้อสินค้าเหล่านี้จากฟู้ดแลนด์ ซื้อในระหว่างเดินทางกลับบ้าน และซื้อในปริมาณที่เพียงพอในการประกอบอาหารได้หลายวัน สำหรับผลไม้สดนั้นจะเลือกซื้อในตลาดสด เพราะจะได้ของที่ดีที่สุดใหม่กว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“โลตัส นานๆไปที แฟนเขาชอบโลตัส ตัวอาจารย์ชอบขนมที่ฟู้ดแลนด์ ชอบมาก ไปซื้อขนมปังจะกินขนมปังแผ่นมันก็มีหลายอย่างมีให้เลือกเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“เดือนละครึ่งไปซื้อของใช้ในบ้านไปที่โลตัส ถ้าที่ตลาดมันไกล ไม่สะดวก แต่ถ้าโลตัสมันสะดวกกว่า แต่ถ้าขาดเหลือเล็กๆ น้อยๆ ก็ซื้อตามตลาดที่เราวิ่งรถผ่านมา แต่ถ้าของที่ทำกับข้าวขายจะซื้อจากตลาดบางแคเพราะเขามาส่งให้ ตั้งเยอะเขามาส่งให้ ไม่ต้องไปเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“อ้อแทบทุกวัน ซื้อที่แม่โคร ท็อปส์ จะถือเอาความสะดวกไม่ได้ดูเรื่องราคาอะไรเพราะถ้าสะดวกที่ไหนก็แวะที่นั่น จะซื้อบ่อยมากๆ ไปกับลูกบ้าง ไปเองบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“คิดมากกว่าเมื่อก่อน เมื่อก่อนไม่ค่อยคิดหาลอกขอบกินเราก็ซื้อแต่เดี๋ยวนี้พอเกษียณอายุคิดมากเออมันจำเป็นไหม ราคาสูงอย่างงี้ เราจำเป็นหรือเปล่า อย่างแพงไม่จำเป็นแล้วอายุเยอะแล้วไม่จำเป็นกับชีวิตเราก็ไม่ซื้ออย่างของกินก็จะเลือกที่ปลอดสารพิษมันก็ต้องระวังนะ แต่เนี่งเราเมืองไทยมันก็อย่างงั้น มันไม่มีอะไรที่จะเป็นตัวชี้เลยมันก็ไม่ค่อยปลอดสารพิษจริงหรือเปล่า ส่วนใหญ่จะซื้อที่ห้างเป็นห้าง ตลาดไม่เอาไม่ได้เดิน เราก็ไม่แน่ใจในเรื่องความปลอดภัย ความสะอาดของอาหารว่าจริงหรือเปล่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ของจะเลือกมากขึ้นเพราะแพงมากแบบแพงเกิน บางครั้งไปเห็นแม่ค้าลูกเข้าก็หลายอย่างคนบางอย่างของไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้ พอขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนี่ยไม่น่าขึ้นของไม่น่าขึ้นอย่างแก๊สไม่น่าขึ้น สามอย่างเนี่ยไม่น่าขึ้น เราอยากให้คนที่เรามองดูแล้วไม่อยากจะให้ของหลักๆ ขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“ซื้อ จะคิดก่อนไปว่าจะซื้ออะไรเราอยากได้อะไรบ้าง จดไป อย่างเสื้อผ้าของป้าดูผ้าไม่แพงมากไม่ต้องสวมมากแค่พอใส่ได้ก็พอแล้วละ แก่แล้วเอาอะไรมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“แม่บ้านไปซื้อที่ห้างพาด้าอ้อไปซื้อที่ซูเปอร์มาร์เก็ตของพาด้า ของถูกดีก็ไม่ได้ถูกกว่าคาร์ฟูร์ โลตัสสักเท่าไรหรอก แต่เรามีบัตรสมาชิกอยู่ที่นี่ก็เลยไปซื้อพอครบปี เขาก็มีของสมนาคุณให้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บางทีห้าง บางที ก็ เซเว่นบ้าง บางทีไปคาร์ฟูร์แล้วแต่ บางทีก็ตลาด เอาความสะดวกและก็ราคาไม่แพง ป้าเงินน้อยก็ซื้อทีละน้อยๆ ไม่ได้ซื้อเยอะอะไร แต่จะซื้อบ่อยมาก บางทีอะไรขาดเราก็ตไปซื้อที่เซเว่น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

7. กลุ่มกีฬาเคียววิเศษ

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมโดยการเล่นกีฬาที่หลากหลาย เช่น เล่นกอล์ฟ เดิน วิ่ง เต้นลีลาศ เข้าฟิตเนส ว่ายน้ำ เล่นเทนนิส ฝึกโยคะ และเดินแอโรบิก โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4 .33 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาเคียววิเศษ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	4	2	6
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	11	6	17

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ เสาร์ อาทิตย์ผมก็ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟตอนเช้า บ่ายผมก็ไป วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจังอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะ ผมก็ใช้เวลาตอนเช้าก็ออกไปจ็อกกิ้ง ตอนเช้านี้ ผมมีเวลาช่วงเช้านี้ เพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่ประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ที่ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 8 กิโลเมตร 4 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ออกกำลังกายปกติ โดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันทำโน่นทำนี่ จะทำอะไรไม่ได้จะอยู่เฉยๆ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอบมาบังคับป้าก็พยายามๆคะ มันเป็นคนแบบนี้องเนียบบอกว่าเดี๋ยวพุงนี้ไปเดินสวนลุม กันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ก็ไปเดินบางที่ก็ไปสปอร์ตคลับ ไปโล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว ไปดีกันสนุกสนานเฮฮา เสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวรถจะชน อีกอย่างก็การ लेकरมองอะไรมันก็ไม่ค่อยดี ตัวส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม เราไม่เห็นเมฆฝนแต่เดี๋ยวหะมันมาแล้ว เพราะรีบเดินทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุม ผมก็แวะสวนลุม ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกายเป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป้าชอบโยคะป้าก็เป็นสมาชิกของวอร์มคลับแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เข้ามารับราชการทหารเนี่ยพี่ก็ใช้ประโยชน์กับการออกกำลังกายตรงเนี่ย พี่มองสตรีระทมทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา เนี่ยอะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่ก็กล้ามเนื้อท้องนะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ยพี่จะต้องซิทอัพทุกเช้านะครับ ซิทอัพโดยการนอนแล้วก็เอาศีรษะขึ้น เสร็จแล้วก็มาอ้อฟอ้อท่าต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเช้า เอว คอ นะ คับหมุนมือ หมุนอะไรอย่างเงี้ยเพราะฉะนั้นเนี่ยเออมันก็ทำให้อะไรเนี่ย หนึ่งใน ระบบหมุนเวียนโลหิต ระบบขับถ่ายดีมันก็โอเคนะ สมองเราก็น่าจะดีพี่ก็คิดว่าน่าจะดีตาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาศอยู่แล้ว ร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วยเพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาเช้า ตี 5 ก็วิ่งแล้วทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้านแต่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะเล่น ออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรนะค่ะ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่พี่จะทานวิตามินบำรุง สไปร์รูลิน่า วิตามินเสริมอะไรอย่างเงี้ย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่น ตามฟิตเนสเท่าไรห์ ตั้งแต่เด็กสนใจมากกว่าว่ายน้ำ ทุกเช้าใช้วิธีเดินเอาในที่ทำงานแล้วก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมกับออกกำลังกายนะ ตี 5 ครั้ง ผมออกตรงที่บ้าน เราก็ขยับเคลื่อนไหวแขนนะ และก็วิ่ง วิ่งแค่ในทะเลสาบเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4 ถึง 5 ปี แล้วนะ ทำก็ไม่ต่ำกว่า 100 ครั้ง 3 รอบ บ้านจะมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาด ทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วย มันช่วยได้นะก็หายใจ ก็ไม่ทำให้เป็นพังศืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่ายจะชาแต่ตอนนี้ไม่เป็น เสร็จแล้วก็บริหารลำตัว เอว แขน เรียบร้อย หมุนรอบข้างนี้ หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรทัศน์อยู่ก็ทำ ไป พอคุณจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รู้สึกไม่ค่อยดี คือจะเดินช้าลงต้องเดินออกกำลังกายไปในตัว ไปหาหมอนะ เขาบอกให้ พอเดินบ่อยๆ ก็จะเดินที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไร อย่างเดินไปตลาด ถ้ามี เวลา ก็จะเดินไป ใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อยๆ แล้วก็ไปกินร้านอาหารถือ ว่าได้เดินเที่ยว และได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว จะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่าง เพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อยร่างกายจะไม่ไหว เอา ก็ใช้ชีวิตเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนสอะไร เดินตรงสวนที่โลดสนี่แหละตอน เย็นๆใกล้บ้าน ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลาต้องเผ้าราน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิค ไปออกกำลังกายที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิค เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ออกกำลังกายตอนเช้าอย่างเดียวยครับ แต่ทำงานอย่างงี้ล่ะครับ มันก็เหมือนออกกำลังกาย วันๆผมเดินไม่รู้ก็กิโล เช้าอย่างเดียวยวันละชั่วโมงเพราะตอนเช้าออกกำลังกายได้เพราะต้องทำความสะอาดเครื่องออกกำลังกายอยู่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ใช่ ต้องกำลั้กายสำคัญเลยครับ นี่ก็ยึดเส้นยึดสายหมุนๆ บิดๆ ต้องทำให้มันเคลื่อนไหว”
(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

4.3 ความสนใจ

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องของความสนใจ โดยแบ่งความสนใจออกเป็นความสนใจในครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรม สันทนาการ ความนิยม อาหาร การเปิดรับสื่อต่างๆ และความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดโดยแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามประเภทของความสนใจและชนชั้นทางสังคมได้ตามตารางที่

4.34

ตารางที่ 4.34 แสดงจำนวนผู้สูงอายุ โดยแบ่งตามประเภทของความสนใจและชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	ประเภทของความสนใจ																
	ครอบครัว	บ้าน	อาชีพ	ชุมชน	กิจกรรมสันทนาการ			ความนิยม		อาหาร	สื่อ						ความสำเร็จ
					ท่องเที่ยว	เที่ยวสถานบันเทิง	ออกกำลังกาย	เกี่ยวกับสุขภาพ	สปา		หนังสือพิมพ์	นิตยสาร	โทรทัศน์	วิทยุ	อินเทอร์เน็ต	วิธีดีและวิธีดี	
ชนชั้นสูงส่วนบน	5	4	6	1	3	-	5	5	1	2	3	-	5	1	1	-	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	6	3	6	-	6	-	5	4	1	1	3	1	6	2	3	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	6	3	6	-	4	-	5	4	1	-	1	-	5	2	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	4	2	6	-	2	-	1	2	-	-	1	-	4	-	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	6	2	6	-	-	1	2	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	6	3	6	-	-	1	-	-	-	1	2	-	4	-	-	1	2
รวม	33	17	36	1	15	2	18	16	3	4	10	1	26	6	4	3	7

ความสนใจในเรื่องครอบครัว

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของความสนใจ พบว่าผู้สูงอายุ จำนวน 33 คน เป็นเพศชาย 17 คน เพศหญิง 16 คน มีความสนใจในเรื่องครอบครัว และเป็นผู้สูงอายุในทุกๆ ชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องครอบครัว โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	3	6
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	3	3	6
รวม	17	16	33

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุให้ความสนใจในเรื่องของลูก เป็นอย่างมากเนื่องจากมีความกังวลว่าลูกจะไม่สามารถดูแลตัวเองและกิจการที่ได้รับเป็นมรดกจากตนได้ จึงพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเงินหรือในเรื่องของการให้คำปรึกษา ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่โสดจะมุ่งความสนใจไปที่หลานหรือพี่น้องที่อยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“อ้อๆ ก็คือส่วนใหญ่นี้อะเราจะดูแลตัวเองก็แล้วยังแข็งแรงคือสามีเนี่ยส่วนใหญ่เขาจะดูแลไป ไม่สบายก็พาไปหาหมออะไรอย่างเงี้ย สามีป้าเขาแข็งแรงไม่ค่อยเป็นอะไรแต่ป้าเนี่ยแบบว่าไม่ค่อยแข็งแรงเท่าไร เออโรคความดันโรคเบาหวาน ก็นะจัดยาให้อะไรอย่างเงี้ยป้าก็รู้สึกว่าคุณก็เอาใจใส่

ดูแลคือเขาที่จะพาไปนวดไปสปา ถึงวันเกิดเขาก็จะมีของให้แล้ววันเกิดเขาซื้อของให้วันแม่ เขาก็มีพวงมาลัย วันเกิดนี้ป้าก็ได้รถคันใหม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านก็อยู่ด้วยกันทั้งหมด ลูกสองคนก็อยู่ด้วยกัน อยู่ในครอบครัว ปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ตอนเย็นก็จะมานั่งทานข้าวกัน ทั้งหมดคอยบอกเล่าและคอยปรึกษากัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2550)

“ผมไม่มีครอบครัว ผมไม่แต่งงานนะ ผมก็ทำงานไปเรื่อยๆ ทำงานได้ก็ทำต่อไป ชีวิตนี้ทำงานอย่างเดียว ผมไม่ได้กะเกณฑ์ ผมมีความสุข ผมก็ทำต่อไปเรื่อยๆ ทำไป แต่ว่าทำงานให้แผ่นดิน ตั้งใจทำเพราะก็เกิดมาขึ้นรับใช้แผ่นดิน รับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับใช้สถาบัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ครอบครัวคือได้ความที่ได้ใช้ชีวิตมาด้วยตนเองพอสมควร และที่ต่อสู้เพื่อครอบครัวที่แม่ผิตหวังพี่ก็ได้ทำงานให้กับรุ่นน้องที่โรงเรียนอีก พี่ก็ได้ทำงานเป็นครูฝึกดีเด่นเพราะว่าก่อนที่จะไปทำงานแต่ละทีมเราต้องฝึกทหารใหม่ๆ ก็เลยคิดว่าการมีขอบเป็นภาระเราก็เห็นพี่ป้าน้าอา เป็นแบบไหน เพราะฉะนั้นอีกวันหนึ่งที่พยายามหาธรรมก็เลยชมเชยกันไปในขณะที่พี่ไม่มีครอบครัวก็จริงก็ยังมีหลานๆ พี่ก็เลี้ยงหลานมาตั้งแต่เล็กๆ พี่ก็คิดว่าการมีครอบครัวต้องเป็นแบบพี่เวลาทำงานต้องห่วงหน้าห่วงหลัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“มีลูกสาว 2 คน คนแรก เรียนจบแล้วก็ทำงานอยู่ที่ประเทศฮ่องกง คนนี้เขาเก่งดูแลตัวเองได้ ผมไม่ค่อยห่วงคนที่ 2 อยู่กับผม คนนี้เรียนไม่ค่อยเก่งแต่งงานแล้วเหมือนกัน ทั้งเขาและทั้งสามีก็อยู่กับผมด้วยกัน ทั้งคู่ตอนนี้ที่บ้านก็จะจะมีผม ภรรยา แล้วก็ลูกคนที่ 2 กับสามีเขา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ผมมีลูกสาวสองคน คนแรกแต่งงานไปแล้วมีหลานหนึ่งคน คนที่สองยังไม่ได้แต่งงานแต่ตอนนี้ผมอยู่กับแฟนและก็มีลูกสาวคนโตเขากลับมาอยู่ด้วยกัน และก็มีหลานสาวอีกหนึ่งคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“พี่ก็มีห่วงแต่ลูกชายพี่น้องแหละเขาคือ เราารู้สึกว่าเราเลี้ยงเขาไม่ได้ดี ไม่ได้ตั้งใจ แต่จริงๆแล้ว เขาก็ตั้งใจเรียนนะอย่างเราบอกให้เขาเรียนให้ได้สามกว่าเพื่อเขาต่อโทจะได้ต่อได้ง่ายๆ เขาก็ทำได้ แต่พี่ก็ยังห่วงเขาอยู่ อย่างเวลาขับรถแล้วเขาขับเร็วเราก็ก้าวเขาจะขับไปชนใครต่อใคร เขาก็บอกว่าไม่เป็นไร ประกันจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

“ก็อยากให้ลูกดูแลตัวเองและครอบครัวผ่านไป ได้ ดูแลทรัพย์สินที่เราได้รับมาจากรุ่นปู่ย่า ได้เหมือนที่เราทำ อย่างลูกสาวคนเล็กนี่ก็เราก็กินเขาเรียนจบ เริ่มทำอะไรได้เองแล้ว เราก็จะพยายามสอนเขาให้ดูแลบ้านเป็นแม่บ้านให้เหมือนกับที่เราลูกส่งสอนมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“อยากให้ลูก ๆ ทำมาหากินในอาชีพที่เราสร้างมา หรือไม่ก็ให้เขามีอาชีพที่มั่นคง ต่อไปจะได้ไม่ลำบาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

“ภรรยาผมเป็นข้าราชการตอนนี้ยังทำงานอยู่ มีลูกสองคนและลูกก็จบจากจุฬา แล้วไปเรียนสหรัฐฯ ได้ปริญญาโท หลานก็มีแล้ว 2 คน เป็นผู้หญิงทั้งคู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านพี่ก็อยู่กับสามีและก็ลูกชาย บางทีพี่ก็ทำอาหารทานเอง บางทีก็แม่บ้านทำ ลูกพี่ชอบทานไก่ทอด คนอื่นทำไม่ถูกใจ พี่ก็จะเป็นคนทำให้ทาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ลูกชายพี่ๆก็อยากให้เขาเรียนจบ ให้เขาเลือกนิเทศจะได้จบ แต่เขาก็ไม่เอา จะเลือกนิติศาสตร์ แม้ว่ามันยาก แต่เขาจะเรียน เราก็ก่อนว่าอะไร เอาอะไรก็เอา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็มีแต่หลาน เราไม่มีลูก ไม่ได้แต่งงาน น้องสาวเขาก็กินมาให้เป็นลูกเราก็กินเหมือนลูกจริงๆแล้วเหมือนเพื่อนกันมากกว่า ไปเดินซื้อของ ไปช้อปปิ้งด้วยกัน บางทีเขาก็เรียกเขาเงินนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มีลูก 5 คน ลูกสาวคนโตกับลูกชายคนรองจบโทหมดทั้งสองคน พอเขาจบเราก็ซื้อรถใหม่ให้เขาขับไปทำงาน แต่อีกสามคนก็จบตรีกันหมดแล้ว มีงานทำกันหมด แต่คนเล็กเราให้ทำงานที่บ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็มีลูกหลายคน เพราะเรามี 3 แม่ แม่แรกเสีย ไปเราก็มียคนที่ 2 และคนที่ 3 อยู่ด้วยกันลูกกับเมียคนแรกเป็นร้อยโท กับเมียคนที่ 2 เป็นอาจารย์สอนแต่ตอนหลังเราก็ให้เขาออกมาทำงานที่บ้านดีกว่าเป็นอาจารย์ เงินน้อย ใช้จ่ายไม่พอค่ารถค่ากินจะไปพออะไรเดือนละหมื่นกว่าบาท ออกมาทำกับเรามากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มามีลูกสิบคนเลี้ยงได้สมัยก่อนไม่เหมือนเดี๋ยวนี้ เดี่ยวนี้เลี้ยงยากต้องส่งเสียให้เรียนอีกคนโตก็ขายอาหาร มาอยู่กับลูกสาวคนโตมีลูกสาว 7 คนลูกชาย 3 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ก็อยู่กับลูกสาวและลูกเขยนี้แหละช่วยเขาขายของตอนหลานเล็กๆก็ช่วยเขาดูแลตอนนี่หลานโตหมดแล้วเราก็อายุ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 28 พฤศจิกายน 2550)

“มีลูกสองคน คนโตไม่เท่าไร แต่คนเล็กเราหนักใจ แต่เขาก็ไม่เคยทำให้เราผิดหวัง แต่พี่ก็ยังเป็นห่วงเขาอยู่ดี จริงๆแล้วก็เกิดจากเราเองนี่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

“ลูกชายเขาจะมาเปิดร้านก็เลย เดี่ยวพ่อช่วยไม่ต้องไปจ้างคนอื่น เขามีผม มีแม่บ้าน แม่ยายเขาช่วยค่าใช้จ่ายเนี่ยเนี่ยไม่เอาให้ลูกชาย 3 คน คนผู้ชายนี้เป็นคนที่ 2 ผู้หญิงทำงานอยู่แถวภาษีเจริญ ลูกชายเนี่ยธรรมดาเขาอยู่จังหวัดนนทบุรี สู้อารถไม่ไหวก็เลยมาพักที่นี่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“แต่งงานตั้งแต่อายุ 29 แต่ไปเจอแฟนอายุ 25 ก็ไปเจอกัน แฟนจบพยาบาล มีลูกคนโต เขาเป็นเนื้องอกสมองตั้งแต่ 8 ขวบ ผ่าตัดที่จุฬา 3 ครั้ง คนโตตอนนี้เดินไม่ได้ ต้องดูแลมาเรื่อย ๆ แต่

สมองไม่เป็นไร คนที่ 2 อ่อนกว่า ผู้ชายทั้งคู่จบวิชาพิเศษจบศิลปากร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“มีลูกสาวสองคนเขาทำงานกันหมด ตอนนี้ลูกสาวคนเล็กออกไปอยู่ใกล้ที่ทำงานเขา พอลูกสาวคนโตแต่งงานไปก็ย้ายออกไปอยู่กับสามี แต่ตอนนี้เขามีปัญหากับสามีก็เลยมาอยู่กับเราและก็หลานสาวอีกคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ป้ามีลูกคนเดียวกับสามีก็เลิกกันตั้งแต่ลูกป้ายังเล็กๆอยู่ ทุกวันนี้ก็อยู่กับลูกสาว เขาทำงานบริษัทป้าก็ขายนม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“สามีเลิกไปแล้ว มีลูก 4 คน เสียไป 1 คน ตอนนี้คุณป้าอยู่กับลูกคนเล็กกับคนที่ 2 จะเป็นลูกผู้ชาย 2 คนเลยล่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ลุงมีลูกสามคน ผู้หญิง 2 คน ผู้ชาย 1 คน ก็ยังอยู่กับภรรยา เขาก็ดูแลเราอย่างดี กลับไปก็มีข้าวมีน้ำทานสบายชีวิต มีความสุขกับความพอเพียงของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ผมมีลูกสองคน ลูกสาวกับลูกชายแต่งงานไปหมดแล้ว ลูกสาวทำงานในกรุงเทพ ลูกชายไปทำงานที่ชลบุรี มีหลาน 3 คน เป็นของลูกสาวสองคน ของลูกชายผมมีคนเดียว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เป็นห่วงหลาน มีอะไรมาซื้อขนมซื้ออะไรให้หลานกิน เราแก่แล้วจะกินอะไรมาก มีอะไรก็ให้หลานหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เลิกกับแฟนไปแล้วก็อยู่คนเดียว ก็ใกล้พี่ๆ กับน้องๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มี 3 คน เป็นชาย 2 หญิง 1 คนโตมีครอบครัวแล้ว เหลือลูกอีก 2 คน เขาเรียนจบตรีบริหาร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสามคนเป็นผู้หญิงหมด ก็แต่งงานกันหมดแล้วมีหลานคนละ 2 คน แล้วก็ไปทำงาน แล้วก็ซื้อของมาให้ ฉันก็อยู่กับลูกคนที่สอง เขาก็ดูแลดีพาไปเที่ยว แต่เราไม่ไปชอบอยู่บ้านมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสองคนกับภรรยาเสียไปแล้ว เมื่อก่อนก็อยู่กับลูก แต่เดี๋ยวนี้เขามีครอบครัว เขาก็แยกกันไปหมดแล้ว เราก็อยู่คนเดียว ก็ดีไม่เหงาเลยมีงานให้ทำเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ลูก 4 คนตอนนี้อยู่กับสามคน อยู่ด้วยกันกับลูก ลูกคนโตไปทำงานต่างจังหวัด ไปๆ มาๆ เวลานี้อยู่กับคนที่ 2 กับคนเล็ก ลูกๆ ไม่ค่อยได้ให้เงินใช้หรอก เขาก็ไม่มี ลูกชายก็มีลูก 2 คน กำลังเรียนใช้เงินเยอะ ลูกชายคนโต คนที่ 2 ยังไม่แต่งงาน คนที่ 2 มีลูก 2 ขวบกว่า คนที่ 3 แต่งงาน เราก็เลยต้องออกมาหางานทำอย่างนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในเรื่องบ้านและที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของความสนใจ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 17 คน เป็นเพศชาย 8 คน และเพศหญิง 9 คน ที่มีความสนใจในเรื่องบ้านและที่อยู่อาศัยของตน และเป็นผู้สูงอายุในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องบ้านและที่อยู่อาศัย โดยแบ่งตาม
ชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	2	3
รวม	8	9	17

จากการศึกษาในเรื่องของความสนใจเกี่ยวกับบ้านและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พบว่ามีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความสนใจในเรื่องการดูแลบ้านและคอยปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพราะยังเป็นมรดกตกทอด เป็นเหมือนสมบัติที่ต้องได้รับการดูแล ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างมีความสนใจการหาที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเนื่องจากยังต้องเช่าบ้าน หรือต้องอาศัยบ้านญาติ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“บ้านที่อยู่เป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่รุ่นแม่ ก็ต้องดูแลอย่างดี มีต่อเติมซ่อมแซมบ้างเพราะบ้านมันเก่าแล้ว ก็ต้องทำให้มันคืออยู่เสมอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บ้านที่อยู่ก็เป็นบ้านที่เพื่อนผมที่สนิทจัดหาให้ รถหรือของใช้อะไรก็มีคนช่วยดูแลให้ ผมไม่ค่อยใช้เงิน เพื่อนๆผมเขาเห็นเขาสงสารก็ช่วยหาให้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“พ่อเป็นคนฐานะปานกลาง คุณปู่ คุณยาย ก็รับราชการ เราไม่มีบ้านหลังใหญ่ เราก็ปลูกบ้านเอง ก็อยู่มาถึงลูกเรียนได้อะไรได้ ผมถือคติของพ่อผม ต้องให้ลูกทุกคนเรียนหนังสือให้ถึงที่สุด ผมก็เรียนเหมือนกัน กินวันละ 5 สตางค์นี้แพง ข้าวครึ่งสตางค์ น้ำแข็งครึ่งสตางค์ วันหนึ่ง 2-3 บาท เหลือกิน พี่สาวผมก็เรียน พัฒนา ซึ่งก็ไม่ได้ถูก น้องสาวผมก็เรียนเซ็นคาเบรียล ซึ่งมันก็ 80 ปีที่แล้ว คิดว่าไม่ได้ถูก พ่อผมส่งให้เรียนโรงเรียนฝรั่งมั่ง ผมก็ได้อันนี้เรื่องภาษาผมก็พอได้ ตอนนั้นในครอบครัวก็ได้ แต่อย่าทำให้คนอื่นเดือดร้อนนะ หลักในการดำรงชีวิต ผมมีมรดกสร้างไว้แต่ต้องขยัน ต้องทำงานจนหัวค่ำเลย พ่อเรามีบ้านอยู่นะแบบผ่อนส่ง อะไรก็ว่ากันไปตามเนื้อผ้า สมัยนี้เนะ ก็ผ่อนส่งรถไปอะไรไป ก็ปากกัดตีนถีบทำงานไป ก็เห็นลูกที่ก็หายเหนื่อยอะไรอย่างนี้ ทุกคนก็ช่วยตัวเองได้หมด เข้ามาลัยได้หมดทุกคน แล้วก็มียุคคนโต เขาก็รับผิดชอบตัว พ่อเขาจะเรียนอะไร เรียนพิเศษอะไร เขาจะเป็นคนหาเองนะ ผมไม่หา เขาจะบอกจะเรียนอันนี้นะ เขาจะไปเรียนโรงเรียนสาธิตนะ เขาไปสอบเข้าปริญญาตรีก็สอบเข้าเอง เรียนแพทย์เขาก็สอบเข้าเอง ลูกคนกลางก็เรียนของเขา จบมาก็เรียนสถาปัตย์ เขาสอบเข้าสถาปัตย์ จุฬาฯ ลูกก็เลยมาเรียนรามคำแหง ลูกคนเล็กเรียนหัวไม่ดี เขาก็เรียนทางด้านเศรษฐศาสตร์ ผู้หญิงหมด ทุกคนก็ช่วยกันรับผิดชอบ เขาก็ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เขาก็มีตัวเขาเอง ทำให้ตัวเขาเอง แต่เขาก็คือเขา ลูกทุกคนก็ต้องมากินข้าวตอน 6 โมงเย็น ผมชอบเก็บซื้อที่ดินผ่อนส่ง สมัยก่อนเบี้ยเขาก็พอสมควร ผมก็ผ่อนวางเขาไป และก็ปลูกบ้านติดๆกันคนละหลังคนละหลัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านที่อยู่ก็เป็นบ้านของตัวเองอยู่กับสามีและลูกชาย แต่บริเวณบ้านก็จะมีบ้านของน้องสาวด้วยแต่คนละหลังกันอะคะ พี่ก็จะดูแลบ้านบ้าง แต่มาทำงานตรงนี้ก็เลยไม่ค่อยมีเวลาดูแลเท่าไร ส่วนใหญ่ก็ให้เด็กในบ้านทำมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“อยู่บ้านของตัวเองและก็มีคอนโดด้วยสาเหตุเพราะบางทีผมกลับดึกไปที่บ้านไม่ไหว เพราะว่าไกลก็เลยมาพักที่คอนโด ภรรยาไม่ยอมให้ขับรถแล้วเกิดอุบัติเหตุ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“บ้านที่พี่อยู่ก็จะอยู่กับสามีและก็ลูกชายมีคนเดียวบ้านสองคนคนขับรถอีกหนึ่งคน เป็นบ้านของตัวเองจะซื้อเองกับสามี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

“บ้านนี้ดิฉันอยู่มาตั้งแต่เด็กๆค่ะ ตั้งแต่สมัยคุณแม่เป็นมรดกมาค่ะก็รับช่วงต่ออยู่กับลูกสาวสองคนก็หวังจะให้ลูกต่อไปให้คงอยู่ไปชั่วลูกหลานค่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“บ้านก็ของเราเอง เป็นชื่อของเรา อยู่กับหลานสาวก็มีความสุขดี จะชอบทำงานบ้านเก็บของจัดบ้านเวลาว่างๆหรือวันหยุดไม่ได้ไปไหนก็ทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านก็คือร้านที่ทำนี่แหละ ผมเลี้ยงหลายชีวิต ลูกเมียและก็ลูกน้องรวมๆก็ 10 กว่าคน อยู่กันที่นี่แหละ มีห้องให้อยู่สบายๆ เราก็ดูแลค่าใช้จ่ายให้หมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“อยู่ด้วยกันหมดทั้งลูกภรรยา ลูกคนเล็กเขามีปัญหาเรื่องพัฒนาการแต่เขาก็ดูแลตัวเองได้ เล่นหุ่นเล่นอะไรไป บ้านก็ของเราเอง ทำมาสร้างมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ก็อยู่บ้านกับลูกสาวแล้วก็ลูกเขย บ้านนี้ก็เพิ่งสร้างใหม่เป็นที่ของเราเอง มีบ้านที่อยู่และก็ตรงนี้เป็นบ้านหลังเก่า ปากีมาทำเป็นร้านขายของ อยู่กันก็ดีมีหลานอยู่ด้วยสองคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บ้านนี้ก็ของตัวเอง ตอนแรกลูกชายเขาก็อยู่แถวจังหวัดนนท์ก็ไปมาแต่เราเห็นเขาทำธุรกิจของเขาไม่ดีก็เลยบอกเขาว่ามาขายของที่นี่หรือเปล่า เขาก็ว่าดีเราเลยลงทุนเปิดร้านให้หน้าบ้านนี้

แหละเราก็ช่วยเขาไปด้วย หั่นผักบ้าง เก็บจานบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“บ้านก็เช่าเขาอยู่อยู่กับลูกสาวคนที่สอง ค่าใช้จ่ายเขาเยอะ เราขอเขาไม่ได้ก็ต้องออกมาทำงาน ได้เป็นรายเดือนก็ดีขึ้น บ้านไม่ใหญ่เป็นบ้านเช่าธรรมดา เป็นบ้านไม้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านก็เป็นบ้านพักที่ทำงานจัดให้อยู่สบายอยู่ข้างหลังนี้แหละ ภรรยาที่อยู่ด้วยกันที่นี่เพราะเขาเป็นแม่บ้าน ที่นี่ชุดเขาก็มีให้ก็สบาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“บ้านก็อยู่ที่นี้ครับ คุณหมอมิบ้านพักให้ภรรยาทำงานเป็นแม่บ้านอยู่แถวนี้ ใกล้กันผมมีบ้านอยู่ที่ต่างๆจังหวัด ไปสร้างไว้หยุดงานที่ก็กลับไป ลูกสาวคนโตอยู่ที่นั่น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ซอยเพชรเกษม 40 อยู่มาตั้งแต่เกิดแล้วละ เลิกกับแฟนไปแล้วก็อยู่คนเดียว ก็ใกล้ๆกับน้องๆ อยู่กับน้องสาวและก็ลูกๆของเขา บางทีเขาก็มาดูบ้างเวลาเราป่วยไข้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ตอนแรกก็อาศัยอยู่กับลูกสะใภ้แต่พอเขาเลิกกับลูกชายเราก็เกรงใจเขาไม่กล้ามาอยู่ด้วยก็เลยเช่าอยู่ข้างๆกัน ดูแลกกันแต่ไม่ไปอยู่กับลูกชายหรืออก อยู่ไปที่ทะเลาะกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในอาชีพ

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของความสนใจในอาชีพ พบว่าอาชีพที่ผู้สูงอายุให้ความสนใจนั้นมีความหลากหลาย โดยแต่ละอาชีพมีความสอดคล้องกับชนชั้นทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 แสดงความสนใจของผู้สูงอายุในเรื่องอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อาชีพ
ชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	ทหาร ยศพลเอก
		ทหาร ยศพลโท
		แพทย์
	หญิง	อัยการอาวุโส
		เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
		เจ้าของร้านอาหาร
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	เจ้าของธุรกิจนำเข้ารถยนต์
		เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี
		ผอ.เขตพระนคร
	หญิง	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
		ที่ปรึกษารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
		เลขานุการรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
ชนชั้นกลางส่วนบน	ชาย	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน
		เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์
		อาจารย์ ตำแหน่งคณะบดี
	หญิง	อาจารย์ประจำ
		เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง
		เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์

ตารางที่ 4.37 แสดงความสนใจของผู้สูงอายุในเรื่องอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อาชีพ
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชาย	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง
		ครูสอนลีลาศ
	หญิง	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก
		เภสัชกร
ชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	พนักงาน รปภ.
		พนักงานบริษัทเอกชน
		ขายกาแฟ
	หญิง	ขายขนม
		พนักงานบริการในร้านอาหาร
		พนักงานบริการในร้านอาหาร
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	ขายน้ำปั่น (รถเข็น)
		รับจ้าง
		รับงานแกะสลัก
	หญิง	ขายของชำ
		ขายลูกชิ้นทอด (รถเข็น)
		ขายกาแฟ (รถเข็น)

จากการศึกษาความสนใจของผู้สูงอายุในเรื่องอาชีพ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความสนใจในอาชีพเดิมหรือใกล้เคียงกับอาชีพที่เคยทำในช่วงวัยหนุ่มสาว โดยมีความรู้สึภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่มีงานทำ ไม่เป็นภาระของลูกหลาน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“เป็นนายทหารระดับพลเอกแล้วก็ถือว่าพอแล้ว สูงสุดได้เป็น ผบ.ทบ. ก็ไม่ได้คิดจะอยากได้อะไรไปมากกว่านี้ แค่จะทำงานเพื่อสังคม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“อย่างในตอนนี้ ผมเป็นที่ปรึกษาของบริษัท ไทยสมูท ประกันชีวิต ในด้านเรื่องสุขภาพ ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ก็เกี่ยวกับในเรื่องสุขภาพของผู้ประกันชีวิตนะ พวกเขาประกันชีวิต ได้ตั้งแต่เริ่มจะทำประกันก่อน ก็เอาสุขภาพมาให้ตรวจ ผมก็จะสรุปเรื่องสุขภาพขั้นสุดท้าย มาคนนี้มีสุขภาพดีปกติหรือไม่ เขาก็รับได้เป็นปกติ ถ้าขณะนี้ เป็นโรคเบาหวานก็ดูว่าขึ้นไหน แล้วก็เรื่องเบี้ยว่าจะเพิ่มมากน้อยเท่าไร แล้วก็ดูให้สารพัดโรค เรื่องการดูแลตัวเอง ต้องควบคุมอะไร ก็จะเป็นเกี่ยวกับสุขภาพ ทำประกันชีวิตที่บางคนที่ทำไปแล้ว ทำประกันสุขภาพ เจ็บไข้ได้ป่วยอะไรก็ทำไป ทางบริษัทก็จะมีฝ่ายคอยดูแล ระหว่างทำประกันกับผมเบี้ยก็จะอยู่คนกลางก็จะขึ้นมาก่อน พวกนี้ก็จะมีการประกันมาพอตัว เช่น หากล้มมากระดูกไม่หักต้องมาถึงผม ก็วันๆก็ 20 ถึง 30 ราย อยู่บริษัทนี้มา 55 ปี แล้วนะ เป็นบริษัทที่เก่าแก่มาก 55 ปีแล้วนะ ลูกค้าก็เชื่อถือ โดยเฉพาะคนระดับกลางเมื่อก่อนก็ออกต่างจังหวัดมากทุกหัวระแหงเลย ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด ทุกอำเภอจะมีสาขาของบริษัทตั้งขึ้นมา เป็นตึกๆ เหมือนกันหมดทั่วประเทศเลย ถ้าขึ้นพวกเจ็บไข้ได้ป่วยจากอุบัติเหตุหรือจะเจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดา แต่อยู่ในกฎเกณฑ์ของการประกันทั้งนั้น ถ้าเขาตัดสินใจไม่ได้อาการรุนแรง อาจจะต้องนอน 2 - 3 เดือน เขาก็มาถามผมว่า อะอันนี้จะให้นานเท่าไร หรือให้ไปแล้วไม่หายตามที่เขากำหนด จะเป็นไปตามเมื่อยังซ้ำไปอีก 2 เดือน 3 เดือน อันนี้ก็ต้องว่ากันไปตามเรื่อง ต่อไปพวกตายๆโดยผิดธรรมชาติ ตายโดยธรรมชาติ เราก็มอง ต้องได้ใบรับรองจากตำรวจ จากแพทย์ชันสูตร หรือจากโรงพยาบาลก็ยิ่งง่ายใหญ่ ไปตามหลักเกณฑ์ ระเบียบของกรมธรรม์ ถ้าตายผิดธรรมชาติ เราก็มองได้ใบมรณบัตรจากตำรวจ จากแพทย์ที่ชันสูตรว่า ผิดธรรมชาติเพราะจากอะไร เช่น ฆ่าตัวตาย ถ้ามันอยู่ในกรมธรรม์หรือขอบเขตกรมธรรม์ ก็ต้องจ่าย เราก็จ่าย ถ้าตายอยู่ในระยะเวลา 1 - 2 ปี เราก็มองจ่าย หรือตายโดยผิดจากธรรมชาติที่เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น จมน้ำตาย เราก็มองต้องสืบว่าเป็นเรื่องจริงหรือเปล่า ไม่ใช่ฆ่าตายแล้ว แล้วก็เอาไปทิ้งน้ำแล้วบอกว่าจมน้ำตาย ถ้าจมน้ำตายนี้มันหลายเท่า ถ้าทำ 100,000 ก็ได้ 300,000 บางคนได้ไม่ใช้ คนประกันให้คนอื่นเอาไปใช้ มันก็แพงพอสมควร เพราะฉะนั้นเราต้องพิจารณาโดยดูผลการชันสูตรศพ สถาบันนิติเวช กรมตำรวจ เพราะเราอาศัยขั้นตอนการชันสูตรท้ายที่สุด ไม่งั้นเราก็จะเสี่ยง บอกว่าเป็นไอ้นี้ เราก็มองเชื่อแต่ก็ไม่ได้แน่นอนนะ เช่น คนตายบอกถูกรถชน เราก็มองว่าถูกรถชนตาย ปัญหาว่ามันมีตลอดเวลาแล้วก็ค่า

สงสัยว่าเรา นี่ก็คืองานที่ทำ คนที่อยู่ตรงกลางระหว่างผมเนี่ย ก็พวกประกัน ความรู้ทางด้านการแพทย์อยู่ขั้นพื้นฐาน สอนมาจนกระทั่งคล่อง เพราะว่าคล่องทีเดียวพวกโรคนี้เกิดจากอะไร โรคนี้เป็นไปอย่างไร โรคนี้ทำอย่างไรหาย อะไรอย่างไร บางโรครักษาเท่าไรก็ไม่หาย ผมก็เหนื่อยเพราะทุกเคสส่งให้ผมๆก็ตาย ถ้าไม่มีการสอน สอนทุกเดือนเป็นเวลา 5 - 6 ปีนะ เพราะเราอยากให้เขามีความรู้แล้วเขาก็สนุก เพราะถ้าคนไม่รู้ก็สนุกสนานเมื่อไหร่เนี่ย คุณจะหมดแล้ว ชีวิตคุณหมดแล้วไม่ว่าคุณจะทำอะไร ถ้าคนไม่สนุกคุณก็ตายแหละ แล้วเรื่องสุขภาพ ที่นี้เราก็ดูแลเรื่องสุขภาพ พนักงานของบริษัทเขา เช่น พนักงานเจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดา ปวดท้อง อาเจียน อาหารเป็นพิษ เราก็กินยาเบื้องต้นให้ก่อน ถ้าไม่หาย สมัยนี้เรามีประกันสังคม นอกจากนั้นแล้วประกันสังคมให้มาเราก็ช่วยดูแล ให้การศึกษาให้อะไร แล้วก็บางทีที่ประกันสังคมก็ต้องเป็นที่นี่แน่นอน เราตรวจพบอะไรเราต้องไปตรงนั้น ขอร้องท่านตรวจพบอะไรก็ไม่เขียนลงไปก็ละยั้งจะยอมว่าไม่ต้องเขียนลงไป แล้วก็คนตรวจแล้วเขาก็มาหาเราบ้าง อันนี้เป็นงานประจำ เคยทำงานสาธารณสุขหนักเข้าๆ เราก็กินไม่ไหวแล้วมีการใช้ความรู้ที่มีอยู่ ว่างก็อ่านหนังสือ ตำราบ้าง เอกสารอะไรต่างๆที่ออกใหม่ หมอเขียนอันนี้ไม่ได้เป็นโรคนี้ เขาก็รู้ว่ามันเป็นโรคอะไร ถ้าโรคนี้จะเป็นยังไง เจ็บไข้ได้ป่วยหรือไม่ ก็เป็นงานที่ทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 พฤษภาคม 2550)

“ก็ทุกวันนี้ก็มีอยู่จริงๆแล้วมีอยู่ 2 จิกการ อันที่หนึ่ง ก็คือจิกการอพาร์ทเมนต์ เป็นเจ้าของแต่ของแพทย์ตัวเองทำอาชีพเป็นแพทย์แล้วก็เออร์ลิรีไทร์ ก็มาทำอาชีพทางด้านอสังหาริมทรัพย์ อันที่หนึ่ง ก็ของพีเอสวิลล่าที่ทำอยู่ทุกวันนี้ เป็นอพาร์ทเมนต์ที่ทำให้ชาวต่างชาติเช่า แล้วอีกทางหนึ่ง อีกจิกการหนึ่งที่ป้ารับผิดชอบอยู่เนี่ย รับผิดชอบเป็นกรรมการอยู่ ก็คือ ทำเหมือนกับเป็นบ้าน หรือทาวน์เฮ้าส์ขายนะ เป็นจัดสรร แต่ว่าเป็นกินการกลางๆ ขนาดกลางลงมา ไม่ได้ใหญ่แบบแสนสิริ แลนด์แอนด์เฮ้าส์ ไม่ได้ใหญ่นขนาดนั้น แต่เราก็กินมาประมาณ 45 ปี สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ขายนะ แต่ถ้าเป็นธุรกิจที่เขานี้ทำมา คือเกือบ 40 ปี 30 - 40 ปี ก็ทำรับมรดกของคุณพ่อ คุณแม่ มาทำแต่ก็เออร์ลิรีไทร์มา 7 - 8 ปีละ เพราะว่าตรงนั้นตัดสินใจไปอยู่ต่างประเทศ พาลูกไปเรียนหนังสือไปเรียนปริญญาตรีที่อเมริกาละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เอาตั้งแต่เริ่มเกษียณเลยใช้ไหมละ ก็เป็นคนให้สูตรแล้วก็เดิมที ที่แรกก็จ้างพ่อครัวจ้างก๊าก ที่นี้ร้านมันก็เปิดใหม่มันก็โอเคนะ แต่พออยู่ไปคนมันก็แบบว่าน้อยๆ แล้วก๊ากเขาก็ทำตามใจเขา เขาไม่ขายสูตรของเรา เราอยากขายสูตรของเราตามความคิดของเราที่ครอบครัวเราคิดว่าเราจะขายอาหารไทยดั้งเดิมจะยึดว่าอาหารไทยเนี่ย คล้ายว่าเราจะไม่อะไรที่รสชาติยังงั้นเราก็จะ

คงไว้ อย่างที่พูดกันว่า เมืองนอกเนี่ยถ้าไปกินแกงเขียวหวาน หวานเจี๊ยบเลยเพราะเขานิ่กว่าแกงเขียวหวานเนี่ยต้องหวาน ที่จริงแล้วมันไม่หวาน นี่ก็ถูกเนี่ยเขาจะไม่ค่อยทำตามเราแล้วที่ร้านเรานั้นรับอย่างเก่งเนี่ยนะ ไม่เท่าราคาผู้กราคาเท่าเทียมกับของเราเนี่ยราคา 8,000 บาทต่อเดือน ค่าเท่าเทียม 5,000 บาท มีเด็กสู่มากหลายปีขาดทุนบ้าง พอทุนบ้าง ร้านนี้เปิดมาเข้าปีนี่ปีที่ 6 ก็ตั้งแต่ป่าเกษียณอายุ นะ นี่ก็มีเด็กที่บ้าน แม่บ้านนะ เดิมที่บ้านมีแม่บ้านหนึ่งคนเข้ามาช่วยอยู่ที่นี่ เราก็เลยฝึกเขาให้ทำอย่างที่เราทำอย่างเหมือนอาหารที่บ้าน ฝึกเขา จ้างเขาอยู่ 6,500 บาทต่อเดือน ค่าเท่าเทียม 4,000 บาท แล้วพนักงานเสิร์ฟ หัวหน้าก็ 7,500 บาท แล้วก็คนละ 5,000 – 5,500 บาท อะไรยังงี้ มันก็อยู่ได้ สูตรก็ถ้าตามที่เราคิดก็จะคิดอาหารแปลกๆใหม่ๆมาเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2550)

“พลโท ปัจจุบันโปรดเกล้าเป็นราชวงศ์อภิเษกประจํากรมราชวงศ์ ขณะนี้ก็เกษียณอายุมาได้ 1 ปี พี่ก็จะทำงานต่อไป พี่ไม่อยากได้ตำแหน่งอะไร อยากทำเพื่อสังคม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

“กะ งานก็ทำงานตำแหน่งที่ปรึกษารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2 นะคะ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงปัจจุบัน เพราะว่าตอนนี้ก็เกษียณ เกษียณปีที่แล้วกันยายน วางเว้นเดือนกว่าก็ออกไปทำงาน ก็มีปฎิวัติและก็มาเป็นปัจจุบัน แล้วก็สิ้นสุดหลังจากที่สภานิติบัญญัติหมดลงไป เมื่อ ส.ส. ไม่ใช่ ส.ว. หลังจากที่มี ส.ว. จนกว่าจะมีการเปิดประชุมรัฐสภา จะมีการสรรหาแล้วก็มีมการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สภานิติบัญญัติยุติลง ตำแหน่งก็หมดลง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ที่ปรึกษาอาวุโส เกี่ยวกับเรื่องงานต่างประเทศกับธนาคาร และครูสอนลีลาศ ตั้งใจว่าจะทำอาชีพครูสอนลีลาศนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“มีหน้าที่จ่ายยา มีหน้าที่ตรวจเช็ดยาที่จะจ่ายให้คนไข้ แล้วอธิบายวิธีใช้ยาให้คนไข้ ทำงานทุกวัน แต่ครั้งวันประมาณวันละ 6 ชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, กลุ่มชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ผู้นำเข้ารถยนต์ 2 ตราโปรดักส์ 3 ภูเขา ศูนย์ไม่ต้องใช้ภูเขาแต่จะใช้รหัส แล้วเราก็เป็นเจ้าของแมนชั่นในมหานครทั้งหมด 6 แห่งเราช่วยกัน ออฟฟิศเราจะอยู่ใกล้ๆกันกับบ้าน เพราะติด ม.สยาม มองจากบ้านจะเห็นมหาวิทยาลัยสยาม ช่วงซอย 36 จะมี 2 ซอย เราอยู่ซอยที่ 1 พอแล้ว ผมไม่ต้องการอะไรและคิดว่าเราทำมาแค่นี้ประสบความสำเร็จขนาดนี้แล้ว ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของลูกๆที่จะสานต่อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“จริงๆ แล้วทำ 2 บริษัท แล้วก็ของตัวเองอีก แต่เป็น 3 บริษัทที่หนึ่ง ก็พาร์ตเนอร์กับบริษัทจัดสรรหาบ้าน เราก็ช่วยดูแลทั่วไป เน้นในเรื่องการเงิน ส่วนตัวเองก็ทรัพย์สินมรดกอะไรพวกนี้เราก็บริหารและก็ดูแลการเงิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ทำงานเป็นพนักงานอัยการ ตำแหน่งอัยการอาวุโส อยู่ที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด ยังโสด และอาศัยอยู่กับพ่อแม่และพี่น้อง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ตำแหน่งที่ปริกษารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2 นะคะ ถามว่าถ้าหมดจากหน้าที่ตรงนี้ไปแล้วถ้าต่อไปมีคนมาจ้างทำในหน้าที่แบบนี้เป็นที่ปริกาต่างๆที่ก็จะทำ แต่ถ้าให้ลงเล่นการเมืองที่ไม่เอา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ผมส่งพวกออกซิเจน ไม่ๆเป็นขายส่งอยู่ แต่ตอนนี้ผมก็ บางทีผมก็ให้ลูกชายมาช่วยรับให้ลูกชายผมไปส่ง เรารถที่นี้ลูกค้าเรามี แล้วถ้าลูกค้าสั่งมา แล้วก็ส่งให้ลูกกับคนงานไปส่งเมื่อที่มีคুমไปแรกก็เป็นลูกจ้างเขามาหลายปีเหมือนกัน แต่ตอนนี้ก็มาทำเองครับเริ่มๆทำเอง 8 ปีแล้วครับ เริ่มทำงานอยู่ในวงการนี้มา 10 กว่าปีแล้วครับ ก็ไม่อยากจะทิ้ง ไม่อยากให้มันหายไป เราสร้างมันมา กับมือก็อยากให้มันอยู่ต่อไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำมาตั้งแต่ปู่-ย่า เรียนมาทางเทคโนโลยีบ้างเรียนเพาะช่างวิทยา และก็เรียนอิเล็กทรอนิกส์ เพาะช่างตรงสวนกุหลาบไง ทำมาทั้งชีวิต ทำเกี่ยวกับเรื่องข้อฟ้า อะไรต่างๆไม่ใช่แค่ในประเทศ

“ไทยนะก็อเมริกา อินเดียก็มีแล้วแต่เขาจะจ้างเราไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ผู้อำนวยการสำนักวิชาการของมหาวิทยาลัย ก็คิดว่าจะทำต่อไปถ้าเขายังจ้างเราก็ทำ ไม่ชอบอยู่เฉยแบบนี้ก็มีอะไรให้ทำเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เป็นอาจารย์ตำแหน่งคณบดี คณะบริหารธุรกิจ ก็จะทำต่อไปจนกว่ามหาวิทยาลัยจะเลิกจ้าง นี่เขาก็ต้ออายุปีต่อไป ถ้าสิ้นปีนี้เขาไม่จ้างต่อก็ไม่ทำแต่ถ้าเขายังจ้างต่อก็จะทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“เป็นคนไม่ชอบอยู่เฉย เคยทำงานแล้วก่อนที่จะแรกอยู่ตรงร้านที่ขายสุกี้แล้วก็ย้ายมาร้านข้าวแกง หน้าที่ของคุณป้าคือทุกอย่าง ตั้งแต่ทำกับข้าว ดูแลน้องจัดร้าน ดูแลความเรียบร้อย ความสะอาดถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับร้านป้า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เข้าเปิดร้านจัดโต๊ะแล้วจัดเครื่องปรุงอะไรต่างๆ หั่นผัก หั่นอะไร ลูกชายเขาจะมาเปิดร้านก็เลยเอามาดีเหมือนกันเดี๋ยวพ่อช่วย ไม่ต้องไปจ้างคนอื่น เขามีผม มีแม่บ้าน แม่ยายเขาช่วยค่าใช้จ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ก็ขายของค่ะ เปิดร้านขายขนมหวาน มีลูกค้าประจำเยอะ บางทีก็ซื้อไปเป็นสิบๆถุงเลยก็มีขายมานานหลายสิบปีแล้ว คิดสูตรเอง ลองผิดลองถูกมาจนอร่อยก็อยากจะขายไปเรื่อยๆจนกว่าจะทำไมไหว ตอนนี้อยู่ก็ยังไม่ทำอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“หน้าที่ที่ท่าที่เฝ้าร้าน เปิดขายมานาน พวกเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์เครื่องปั้มน้ำตอนนี้ก็ต้องอยู่ร้านทั้งวันลูกก็จบหมดแล้วไปทำงานอื่นๆกันหมด เดิมนี่ขโมยเยอะ ทิ้งไว้ไม่ได้เลยหน้าร้านของหายหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“เริ่มทำงานตั้งแต่อายุ 13 ทำก่อสร้าง ขายส้มตำ ขายกล้วยเตี๋ย มาเปิดร้านขายน้ำหวานและขนมเมื่อปี 2539 สมัยก่อนขายเสื้อผ้าข้างๆ บิ๊กซีก็ขายดีบ้างไม่ดีบ้าง วางก็ไปช่วยลูกสาว มีลูก 10 คน ทำงานหมดแล้วแต่ที่มาทำก็มาช่วยลูกสาว อยู่บ้านก็เหงาแต่ไม่ได้อยู่ทั้งวันมาแค่ช่วงเช้า ช่วงบ่ายก็กลับบ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เป็นคนสวนของที่นี่ ทำมาหลายปี หน้าที่ก็ดูแลสวน กวาดใบไม้ จัดสวน และก็ดูแลเรื่องไฟฟ้า ไฟดวงไหนดับเราก็ก็นำไปเปลี่ยน งานช่างเล็กๆน้อยๆ ก็คิดว่าจะทำตรงนี้ต่อไป แต่ถ้าไม่ได้ทำก็จะกลับบ้านไปทำสวน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำงานเกี่ยวกับแกะสลักไม้ ทำมานานสมัยยังเป็นหนุ่มและก็ทำมาตลอด ถามว่ายากไหม มันก็ยากนะแต่เดี๋ยวนี้สบายแบบไหนก็ทำได้หมดก็ทำมาตั้งแต่อายุ 25 จนกระทั่งเดี๋ยวนี้อายุ 70 แล้วเราเรียนมาทางนี้ไม่ทำแบบนี้แล้วเราจะทำอะไร อายุเยอะแล้ว ไปสมัครงานใครเขาจะรับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“เป็นยามมาตลอด ทำงานมา 30 แล้วจนอายุเข้าไป 65 ปีแล้ว เขาว่าทำได้ก็ให้ทำต่อไปเขาไว้ใจเรา เขาเห็นเราอยู่กับเขามานาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ก็ช่วยเขาหันผัก ล้างแก้ว เก็บแก้วทำงานตั้งแต่ตี 4-ตี 5 เพราะเขาเห็นว่าขยันก็เลยจ้างเราทำเนี่ยแหละ เมื่อยมากแต่ก็ต้องทำ ถ้าไม่ทำก็ไม่มียะไรจะกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ป้าขายลูกชิ้นอย่างนี้มาสิบกว่าปีแล้วละ ก็ขายมาตลอด ตอนหลังมาลงเกี่ยวได้ 3 - 4 ปี ขายตลอดตั้งแต่อยู่ซอย 38 และออกมาป้าบรมเหล็ก แล้วก็ขายต่อมาเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“อาชีพขายของ 30 กว่าปี ทำมาหลายอาชีพแต่ปัจจุบันก็ขายพวกน้ำส้ม น้ำเก๊กฮวย น้ำสำรอง น้ำฝรั่ง เยอะเยอะไปหมดเลย ลุงทำเองหมดไม่ได้ไปรับมาจากไหน ใหม่ๆก็ทำแบบงูๆปลาๆ โดนว่าบ้าง ก็ทน คนกินก็จะบอกว่า ลุงเปรี้ยวไปนะ บางทีก็เผลอไป อีกคนมาก็กินบอกพอดี พอถึงนั้นก็มาเลือกดูว่าอันไหนคนชอบ ก็เอามาทำเลย ของเราไม่ได้สารกันบูดครับ ขายทุกวันครับ เมื่อก่อนก็ขายไปทั่ว ขายที่ดอนหาวาย มี 2 สาขา เสาร์ อาทิตย์ขายที่สนามม้าบางเลี้ยว แต่ตอนนี้ขายที่นี้ที่เดียว ก็คิดจะทำต่อไป ‘ไม่รู้จะทำอะไร’” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ขายกาแฟ พวกกาแฟเย็นกาแฟร้อนพวกนี้ล่ะค่ะ ขายตั้งแต่เช้าถึงบ่าย 3 พอมาถึงก็เตรียมของจัดร้าน เตรียมกาแฟบ้าง อะไรบ้าง เตรียมเอาไว้ขาย อยู่ตรงนี้มา 10 กว่าปีแล้วค่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ขายของแทนลูกเขา ของกินวันละนิดวันละหน่อยก่อนจะขายของนี้ทำงานเยอะเลย ทำพวกก่อสร้างอะไรพวกนี้ มาอยู่ตรงนี้สัก 10 กว่าปีได้ สมัยก่อนอยู่บางบอน อย่างขายของที่นี่ลูกซื้อของมาให้ขายเดียว 5 โมงก็กลับ เรามีหน้าที่ขายอย่างเดียว อยู่บ้านเฉยๆมันก็เบื่อ มีอะไรทำก็ดี ไม่เหงา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ทำหลายอย่างนะเก็บค่าวงไฟก็ได้ เดือนละ เจ็ดร้อยบาทนะ และคนในวงไฟก็จ้างไปรับไปส่งลูกเขาก็มีเงินให้ 150 บาทบ้าง 200 บาทบ้าง ก็ได้เป็นค่าขนมให้หลาน แล้วซื้อของใช้ส่วนตัวของเรา ลูกก็มีให้นะแต่เราพอทำได้ก็อยากทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ขายกล้วยเดี่ยว ขายหน้าวัดแล้วขายไม่ดีก็เลยมารับจ้างเขาล้างจานบ้าง เก็บจานบ้าง ทำทุกอย่างค่ะ ดื่มน้ำมา เจ็นผัก มาเตรียมของให้เขาขาย เขาจ้างเขาก็บอกว่ามันไม่มีคนงาน เขาก็รับ มันไม่ค่อยมีคนงาน เด็กมันหายาก เดี่ยวมันมาแล้วมันก็ไปทำมา 6 ปีแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในเรื่องชุมชน

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของความสนใจ พบว่ามีผู้สูงอายุเพียง 1 คน เป็นเพศชาย และอยู่ในชนชั้นสูงส่วนบน ที่มีความสนใจในเรื่องชุมชน ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องชุมชน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	-	1

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องชุมชน พบว่าผู้สูงอายุดังกล่าวต้องการใช้ความรู้ความสามารถมาพัฒนาชุมชน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เพื่อให้ชุมชนของเรามีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ชุมชนประกอบอาชีพต่อไปได้ มีฝ่ายรักษาการ เด็กกรุงเทพมหานครก็มีการจัดงานที่บริเวณลานวัดตั้งแต่เก็บขยะ คูและอะไรต่างๆ แล้วก็วันหนึ่งก็จะมีการจัดงานถนนราชดำเนินนอก ราชดำเนินในก็ต้องดูแลเรื่องความสะอาดให้เรียบร้อยด้วย ก็จะมีกลุ่มเสื้อสีเขียว แล้วก็จะมีประชาชนที่ป้ายรถเมล์สีเขียว ป้ายรถเมล์มันก็แห้งแล้งอยู่แล้ว ยืนรออีกมันก็ดูมึนเย็น เกี่ยวกับเรื่องรักษาความสะอาดก็จะมีธุรกิจอยู่ข้างทางประมาณ 500 ราย แล้วก็อีก 3,000 กว่ารายแล้ว ก็เป็นแหล่งขายพวกเสื้อผ้า ก็ฟ้อปอะไรอย่างนี้ ทำให้สนใจนิดหนึ่งเพราะมันจะเป็นปัญหาที่หลัง แล้วก็ดูแลเรื่องความปลอดภัยของประชาชน มีรถจักรยาน

สายตรวจในชุมชน เมื่อรับทราบปัญหาของชุมชนแล้ว ก็นำไปเสนอให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าไปแก้ไข แล้วช่วงที่สถานการณ์บ้านเมืองมันไม่นิ่งเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยต่างๆ สถานีรถไฟ ห้างร้าน คอยดูแลป้องกันไม่ให้ภัยต่างๆ เกิดขึ้น เช่นการตรวจตู้โทรศัพท์ที่มีสิ่งแปลกปลอมอะไรไหม ถ้ามีก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ป้องกันระเบิด ก็มันเป็นงานที่ทำอยู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในกิจกรรมสันตนาการ

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุในเรื่องความสนใจในกิจกรรมสันตนาการ พบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในกิจกรรมสันตนาการที่หลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยว การเที่ยวสถานบันเทิง และการออกกำลังกาย ซึ่งเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม และประเภทของกิจกรรมสันตนาการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในการทำกิจกรรมสันตนาการ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม และประเภทของกิจกรรมสันตนาการที่ผู้สูงอายุสนใจ

ชนชั้นทางสังคม	กิจกรรมสันทนาการ						รวม
	การท่องเที่ยว		การเที่ยวสถานบันเทิง		การออกกำลังกาย		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	-	-	3	2	8
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	-	-	3	2	11
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	-	-	3	2	9
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	-	-	1	-	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	1	-	2	-	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	1	-	-	-	1
รวม	6	9	2	-	12	6	35

จากตารางที่ 4.39 พบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการออกกำลังกายเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้สูงอายุที่ระบุว่าตนเองมีกิจกรรมสันทนาการโดยการออกกำลังกายมีจำนวน 18 คน เป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 6 คน รองลงมาคือการท่องเที่ยว จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 9 คน และการเที่ยวสถานบันเทิง จำนวน 2 คน เป็นเพศชายทั้งหมด

จากการศึกษาความสนใจในกิจกรรมสันทนาการของกลุ่มผู้สูงอายุ สามารถแสดงรายละเอียดตามประเภทของกิจกรรมสันทนาการได้ดังนี้

ความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการท่องเที่ยว

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในกิจกรรมสันทนาการ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 15 คน โดยเป็นเพศชาย 6 คน เพศหญิง 9 คน ที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการท่องเที่ยว และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่าง ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการท่องเที่ยว โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	6	9	15

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการท่องเที่ยว พบว่าเป็นผู้สูงอายุในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง โดยมีการท่องเที่ยวทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และส่วนใหญ่ไปกับครอบครัว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ท่องเที่ยวนี้ชอบมากในอดีtp้าไปอยู่อเมริกาก็เดินทางท่องเที่ยวทางปีหนึ่ง 4-5 ครั้งกลับ เมืองไทยไปอเมริกาไปยุโรปแต่ไม่เคยไปเมืองจีน แอฟริกาไม่เคยไป แต่ยุโรปเนี่ยไป อังกฤษไป เพราะเอาของไปเยี่ยมหลานชอบสิ่งที่อยากจะไปเวลานี้ก็อีกอย่างคือไปมาแล้วเนี่ยเคยได้ยินไหมที่เขา ถ่ายภาวะโลกร้อนที่เข้าถ่ายออกที่น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เมื่อก่อนป้าก็ไม่รู้ ป้านั่งเรือไปก็จะแวะที่ เมืองแล้วให้เราลงไปเที่ยวพอไปถึงก็ลงเรือเล็ก แล้วได้เห็นภูเขาน้ำแข็งมันก็หล่นตูม ป้าว่ามันสวยดี สวยจังเลยนะ เราก็ไม่รู้ว่าเป็นภาวะโลกร้อน น้ำแข็งละลายจนกระทั่งมีมาฉาย โอ้โหเราเคยเห็นของ จริงมาแล้วนี่ อย่างนี้เลย หล่นลงมาอย่างนี้ อีกหน่อยก็จะไม่มีอีกแล้ว ฝรั่งเศสชอบมาเที่ยวบ้านเรา มา เที่ยวป่าดงดิบของพวกเรา แต่เราชอบไปดูหิมะดูน้ำแข็ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมากหยุดทีหนึ่ง เทศกาลปีใหม่ก็จะไปที่หนึ่ง ไปพม่า ก็จะขึ้นเหนือสุด ก็จะไปที่โน้น เหนือเชียงใหม่ข้ามไปพม่า ได้สุดก็ไประนอง นั่งรถทัวร์ไป ที่บ้านมีทัวร์ขาประจำ ไปเรื่อยๆ 76 จังหวัดไปมาหมดแล้ว อีสานก็ไปมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวเนาะ ไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ถ้าเมื่อก่อนจะบ่อยกว่านี้อีก ถ้าสุดก็ไปฮ่องกง ถามว่า สนุกไหมพอแก่แล้วมีนะ มีก็มีความสุขถ้าได้อยู่กับครอบครัว พอมานึกว่าลูกตอนเล็กๆเนี่ยเราไป เที่ยวเมืองนอกกันตั้งแต่ลูกคนโตยังเพิ่งจะ 10 ขวบ คนเล็กอยู่ในท้องมันก็มีความสุขนะแล้วก็ไป ซื้อของก็นึกถึงเมื่อก่อนเราซื้อจิ้ง เค้าวันนี้ก็ไม่ค่อยซื้ออะไร เราไปก็คือเที่ยว ทานอาหาร เดินดูว่า เมื่อก่อนนี่มันเหมือนเดิมไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ไปเที่ยวแถวสุพรรณบุรีบ้าง พัทธยาบ้าง เพราะภรรยาผมไม่สบาย ก็จะไปพักผ่อนจิตใจให้สบาย ก็เป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบๆ ส่วนมากจะไปต่างประเทศ พี่ชอบไปต่างประเทศเพราะว่ามันดูแตกต่างไป บางทีมันก็แพง บางทีเราก็คว่าอยู่ประเทศนี้จะเที่ยวเมื่อไรก็ได้ ไปต่างประเทศก็ไปรูปแบบต่างๆ ไปแล้วอยากไปอีก ชอบไม่รู้ว่าตอนนี้ชอบไปหลายประเทศ ก็ในใจก็ยังชอบมองไกลๆ มันก็อาจเป็นความประทับใจนะ เมืองของเขามีธรรมชาติ มองเห็นมีกระโจม เจียบ รู้สึกว่ามันดูแปลก ไปถามคนอื่น น้อยๆ ที่เขาไปด้วยก็ชอบเหมือนกัน ปีนี้ไป 3 - 4 ครั้ง แต่มันก็ไม่แน่ บางปีก็ทิ้งช่วงห่างกัน บางทีก็ซัก 2 ครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ต่างประเทศ ไม่ได้ไปเที่ยวนะ ส่วนใหญ่จะไปธุระแล้วก็พลอยได้ไปเที่ยวด้วย เขาจะพาเราไปเที่ยว เขาก็พาผมไป ไปทั่วเลย ไปยุโรป สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไปกับเพื่อนๆ เวลานั้นจะมีการนัดเลี้ยงรุ่นบางทีก็ตามร้านอาหารหรือไม่ก็ต่างจังหวัดบ้าง ไปกันหลายคน ที่เชียงใหม่บ้าง โคราชบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ถ้าในประเทศจะไปเพราะต้องไปตีกอล์ฟ แต่ถ้าต่างประเทศจะไปกับลูกๆ บางทีก็ไปรวมกันสองครอบครัวกับพี่สาวด้วย เมื่อเรารู้ว่าเรากำลังจะไปญี่ปุ่นกลับมา ปีที่ผ่านมาก็ไปอเมริกา ถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จังหวัดใกล้ๆ เช่นเที่ยวจังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำ ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่น ชอบเที่ยวในประเทศจะมีความสุขมากกว่า ส่วนต่างประเทศนั้นจะไปประเทศเพื่อนบ้าน การเดินทางจะไปกับเพื่อนเก่าๆ เป็นกลุ่ม และให้ธุรกิจนำเที่ยวจัดโปรแกรมการเดินทางให้ โดยเดินทางประมาณไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 1 หมื่นบาทต่อครั้ง ส่วนต่างประเทศจะอยู่ที่ประมาณกว่า 2 หมื่นบาทต่อครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วันอาทิตย์ บางทีก็ไปเที่ยว ลูกเขรับไปเราก็ไป บางทีไปเที่ยวต่างจังหวัดเราก็ไป ไปไหว้พระ ไปไปเที่ยวตามวัดบ้าง แล้วก็ไปเที่ยวร้านอาหารก็ไปอีก อ้อแถวคอนหาวย ก็ชอบนั่งเรืออะไรพวกนี้ บรรยากาศมันสบาย ก็ชอบเที่ยวแบบบรรยากาศสบายๆ ล่องเรือที่เราอายุมากแล้วก็ต้องไปแบบนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออ เมื่อก่อนไปบ่อย แต่ตอนนี้ไม่ได้ไปจะไปเฉพาะเทศกาลปีใหม่ คือไปกับครอบครัวไปรดตู้ 8 - 9 คนอะไรอย่างนี้ บางทีก็มีเพื่อนสนิทหลานไปด้วย ไปซัก 3 - 4 วัน อะไรอย่างนี้ ล่าสุดก็ไปปักกิ่งแต่หลานเขาไปบ่อย เราอยู่ที่นั่นมากไม่ได้ หยุดวันสองวันงานเรามันก็หยุด หยุดมากก็ไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ช่วงนี้ยังไม่ได้พาไปเที่ยวไหนกันเลยเพราะร้านขายดี แต่ก่อนนี้ไปกันบ่อย ไปทะเลแล้วก็น้ำตกเพราะว่าเรามีหลานตัวเล็กๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบไปชอบมากไปบ่อยเที่ยวเมืองจีน เที่ยวสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่เดี๋ยวนี้จะไม่ค่อยไป เพราะว่าจะเลือกไปที่ไม่ลำบากมากๆ ถ้าลำบากมากจะไม่ไป ร่างกายไม่ไหวมันจะเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไปได้ ไปเหนือ ไปเหนือบ่อยมากเมื่อก่อนจะไปทั้งเหนือทั้งใต้เมื่อก่อน แต่ตอนนี้ทางใต้มาเกินไปไม่ได้ไปอีกเลยเมื่อก่อนไปทุกปีเหนือก็ไปทุกปี ไปเหนือเสร็จก็ไปได้ ไปคนเดียว ไปกับเพื่อนบ้าง ช่วงหลังไปกับครอบครัว ไปกับครอบครัวมันหนัก ไปกับเพื่อนมันเบาใจ ไปกับครอบครัวมันหลายหมื่น ไปกับเพื่อนก็หารกันออก ไปกับครอบครัวเราก็ต้องจ่ายเองแต่ถ้าไปกับครอบครัวส่วนมากจะชอบไปห้าง ไปร้านอาหาร กินพวกเอ็มเค เด็กเขาชอบแต่เราไม่ค่อยชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ไปทะเลบ้าง ไปวัดบ้าง จะไม่ได้วางแผนเอาไว้ว่าจะต้องไป มีเหมือนกันว่าไปที่ไหนบ่อยๆแต่จะดูว่าว่างก็ไปมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

ความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการเที่ยวสถานบันเทิง

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 2 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศชายและอยู่ในชนชั้นล่างที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	2	-	2

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการเที่ยวสถานบันเทิง พบว่าผู้สูงอายุไปเที่ยวสถานบันเทิงเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนๆ โดยสถานบันเทิงที่ไปได้แก่ คาเฟ่ และร้านอาหารไอเกะ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ร้านเล็กๆ ชอบเปิดเผย ไม่ชอบห้องแอร์ บางทีก็ดี 4 อย่างนี้เขาก็มีคาราโอเกะ ลุงชอบฟังเพลง ครบอีกอย่างวันไหนไม่มีเงิน เขาก็ให้วันหน้ามาคืนก็ง่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“มีเที่ยวคาเฟ่ ไปกับเพื่อน ไปคาราโอเกะบ้าง ชอบไปร้องเพลงพวกเพลงลูกทุ่งชอบมากๆ แต่ไม่ได้กินเหล้านะ กินไม่ได้ แล้วบุหรี่ยังเลิกไม่ได้แต่ก็ลดลงมาก เมื่อก่อนวันละ 2 ซอง เดียวนี้ไม่ถึง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในเรื่องกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการออกกำลังกาย

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการออกกำลังกาย พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 18 คน เป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 6 คน ที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการด้วยการออกกำลังกาย และเมื่อแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุตามชนชั้นทางสังคมพบว่า อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นล่างส่วนบน ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการออกกำลังกาย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	12	6	18

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจในกิจกรรมสันทนาการในส่วนของการออกกำลังกาย พบว่าผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นว่า การออกกำลังกายเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็ออกกำลังกายมานานตั้งแต่วัยหนุ่มสาว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟตอนเช้า วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจิงอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะผมก็ใช้เวลาตอนเช้าคือออกไปจ็อกกิ้งตอนเช้า ผมมีเวลาช่วงเช้าเพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่ประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ที่ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 4 กิโลเมตร 8 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“พยายามออกกำลังกาย ปกติโดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันๆทำโน่นทำนี่ จะอยู่เฉยๆไม่ได้ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอบ มาบังคับป้าก็พยายามๆละมันเป็นคนแบบนี้อึ่งเนียบบอกว่าเดี๋ยวพุงนี้ไปเดินสวนลุมๆกันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ก็ไปเดิน

บางทีก็ไปสปอร์ตคลับ ไปโลดคลับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้ก็วิ่ง วายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว ไปตีกันสนุกสนานเฮฮา กัน เสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวว่าจะชน อีกอย่างก็การเลี้ยวการมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม กลัวว่าฝนตก ไม่เห็นเมฆฝนแต่เดี๋ยวมันมาแล้ว ทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุมฯ ผมก็แะสวนลุมฯ ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกาย เป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป่าชอบโยคะป่าก็เป็นสมาชิกของวอลเลย์บอลแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“เข้ามารับราชการทหารเนี่ยพี่ก็ใช้ประโยชน์กับการออกกำลังกายตรงเนี่ยพี่มองสตรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา นี้อะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่คือกล้ามเนื้อท้องนะครับ เพราะฉะนั้นพี่จะต้องซิทอัพทุกเช้านะครับ ซิทอัพโดยนอนแล้วก็เอาศีรษะ เสร็จแล้วก็มาอ้อฟ้อยท์ต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เอว คอ นะครับ หมุนมือ หมุนอะไรอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเนี่ยมันก็ทำให้ หนึ่ง ระบบหมุนเวียนเราดี ระบบขับถ่ายดี มันก็โอเคนะใช้ไหมครับ สมองเราก็น่าจะดี พี่คิดว่าน่าจะดีตามแล้วก็สิ่งประกอบอีกว่าก็คือว่าเราอย่าละเลยสิ่งเล็กๆน้อยๆเหล่านี้ครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้ว ร่างกายมันก็สำคัญ เข้าฟิตเนสด้วยเพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมากใช้วิ่ง เวลาวิ่งเข้า ตี 5 ก็วิ่งแล้ว ทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้าน แล่นก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายอะไรนะ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่ก็ส่วนใหญ่ก็จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูลิน่า วิตามินเสริมอะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่นตามฟิตเนสเท่าไร ตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ เล่นทุกเช้า และใช้วิธีเดิน เอาในที่ทำงานและก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ผมทำหลายอย่าง วันหนึ่งทำงานที่ทำอยู่แล้วก็ไปซื้อกับข้าวแล้วก็ชอบในเรื่องของเล่น กีฬาก็ด้วย เป็นครูสอนลีลาศก็ต้องชอบลีลาศ เข้าฟิตเนสเพราะต้องให้ร่างกายเฟิร์ม ก็เกี่ยวเนื่องกับการเต้นลีลาศด้วยครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมกับออกกำลังกาย ตี 5 ครึ่งผมออกกำลังกายที่บ้าน เราก็ขยับเคลื่อนไหวแขน และก็วิ่ง วิ่งแค่นี้แหละ ศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตร เพราะผมวิ่งจึงแข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4-5 ปีแล้วนะ ทำไม่ต่ำกว่า 100 ถึง 3 รอบ บ้านมีหน้าต่างรอบ ก็ทำความสะอาดทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วยมันช่วยได้นะเรื่องหายใจ แล้วก็ไม่ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนปวดง่าย ชาแต่ตอนนี้ไม่เป็น แล้วเสร็จแล้วก็ทำตัว ทำเอว ทำแขน หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรทัศน์อยู่ก็ทำไป พอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อยๆ และก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว จะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อร่างกายจะไม่ไหว ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนส เดินตรงสวนที่โลดสนี่แหละตอนเย็นๆใกล้บ้านดี ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลา ต้องเผ้าราน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิก ไปออกกำลังกายที่สาธิตเข้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิก เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เดินออกกำลังกายขาไปในตัว ไปหาหมอนะเขาบอกให้พอเดินบ่อยๆก็จะเดิน ที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถเท่าไร อย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาที่จะเดินไป ใช้เวลาประมาณ ชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ออกตอนเช้าอย่างเดียวนะครับ แต่ทำงานอย่างนี้นี่มันก็เหมือนออกกำลังกาย วันๆผมเดินไม่รู้กี่กิโล เช้าอย่างเดียวนะชั่วโมงเพราะตอนเช้าออกได้ ต้องทำความสะอาดเครื่องออกกำลังกายอยู่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ใช่ ต้องกำลังกายสำคัญเลยครับนี่ก็ยืดเส้นยืดสาย หมุนๆบิดๆต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ความสนใจในเรื่องความนิยม

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นความสนใจในเรื่องความนิยม พบว่าผู้สูงอายุมีความนิยมในเรื่องของสุขภาพ และการเข้าสปา ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดโดยแบ่งตามประเภทของความนิยมได้ดังนี้

ความนิยมในเรื่องสุขภาพ

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นความสนใจในเรื่องความนิยม พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 16 คน โดยเป็นเพศชาย 10 คน และเพศหญิง 6 คน ที่มีความนิยมในเรื่องสุขภาพ และอยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นล่างส่วนบน ดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความนิยมในเรื่องสุขภาพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	10	6	16

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุที่มีความนิยมในเรื่องสุขภาพ พบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพ การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้นั้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟ วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจ้ะอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะผมก็ใช้เวลาตอนเช้าก็ออกไปจ้ะกั้ง ผมมีเวลาช่วงเช้าเพราะว่าตอนนี้นั้ไม่มีประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า

ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ก็ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 4 กิโลเมตร 8 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“พยายามออกกำลังกาย ปกติโดยส่วนตัวแล้วป่าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันทำโน่นทำนี่ จะอยู่เฉยๆไม่ได้ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่ง ให้ไปเดินชอปปิ้งบ้าง ป่าก็พยายามล่ะ มันเป็นคนแบบนั่งเนี่ยบอกว่าเดี๋ยวพุงนี้ไปเดินสวนลุมฯกันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาก็ไปเดิน บางทีก็ไปสปอร์ตคลับ โปโลคลับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว มากันไปตีกันสนุกสนานเฮฮาจนเสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวว่าจะชน อีกอย่างก็การ लेकरมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม กลัวฝนตก คุณไม่เห็นผมฝนแต่เดี๋ยวมันมาแล้ว ทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุมฯ ผมก็แะสวนลุมฯ ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกายเป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป่าชอบโยคะป่าก็เป็นสมาชิกของวอลเลย์บอลแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“เข้ามารับราชการทหารนี่พี่ก็ใช้ประโยชน์กับการออกกำลังกายตรงนี้ พี่มองสรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา นี่อะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่คือกล้ามเนื้อท้องนะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ยพี่จะต้องซิทอัพทุกเช้าเนะครับ ซิทอัพโดยนอนแล้วก็เอาศีรษะขึ้น เสร็จแล้วก็มาอ้อฟฟิยต์ต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เหว คอ นะครับ หมุนมือ หมุนอะไรอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเนี่ยเออ มันก็ทำให้ หนึ่ง ระบบหมุนเวียนเราดี ระบบขับถ่ายดี มันก็โอเคเนะ สมองเราก็น่าจะดี พี่คิดว่าน่าจะดีตามแล้วก็สิ่งประกอบอีกว่าก็คือว่าเราอย่าละเลยสิ่งเล็กๆ น้อยๆเหล่านี้ครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้ว ร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วย เพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาวิ่งเช้าตี 5 ก็วิ่งแล้ว ทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้านแค่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรละ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่งที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่ก็จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูลิน่า วิตามินเสริมอะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่นที่ฟิตเนสเท่าไร ตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ เล่นทุกเช้า และก็จะใช้วิธีเดินในที่ทำงานและก็จะไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมกับออกกำลังกายนะ ตี 5 ครั้งผมออกตรงที่บ้านเราก็ขับเคลื่อนไหวแขน และก็จะวิ่ง วิ่งแค่นี้แหละศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตรเพราะผมวิ่งจึงแข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เดินไปก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4 - 5 ปีแล้วนะ ทำไม่ต่ำกว่า 100 ครั้ง 3 รอบ บ้านมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาด ทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วย มันช่วยได้นะเรื่องหายใจ และก็ไม่ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่าย จะชา แต่ตอนนี้ไม่เป็นแล้ว เสร็จแล้วก็ทำช่วงลำตัว ทำเอว ทำแขน เรียบร้อย หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรทัศน์ก็ทำไป พอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“จะเดินช้าลง ต้องเดินออกกำลังกายไปในตัว ไปหาหมอนะเขาบอกให้พอเดินบ่อยๆก็จะเดิน ที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไร อย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาก็จะเดินไป ใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อย ๆ และก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัวจะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อยๆร่างกายจะไม่ไหวก็ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนส เดินตรงสวนที่โลตัสนี่แหละตอนเย็นๆใกล้บ้านดี ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลา ต้องเผ้ารัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิค ไปออกกำลังกายที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิคเวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ใช่ ต้องออกกำลังกายสำคัญเลยครับ นี่ก็ยืดเส้นยืดสาย หมุนๆบิดๆ ต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความนิยมในการเข้าสปา

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นความสนใจในเรื่องความนิยม พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน โดยทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีความนิยมในการเข้าสปา และเมื่อแบ่งผู้สูงอายุดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าทั้งหมดอยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนบน ดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความนิยมในการเข้าสปา โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	3	3

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุเข้าสปาเพื่อผ่อนคลายความเครียด และมีการดูแลผิวพรรณด้วยการนวดหน้า นวดตัว ดึงบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ทำทรีตเมนต์หน้า แพงก็จะไปนะ เดิมป่าไปที่เอร์ชคลับ แล้วก็เฮลธ์แลนด์ แล้วก็ที่สุขุมวิท เนี่ยป่าชอบ ชอบนวดเท้า ชอบนวดธรรมดา ไม่ชอบนวดน้ำมันเพราะมันเหนอะๆ แล้วก็ไม่ชอบอะไรที่ต้องผลัดผ้า “ไม่ชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ดูแลบ้าง เมื่อก่อนเป็นลูกจ้างแบงก์มันไม่มีเวลา พอใกล้จะ 50 ลูกก็ชวนไปนวดหน้า เราก็ไปซื้อคอร์สนวดเป็นคู่ หรือสองคน เราก็จะดูว่าเมื่อไหร่เริ่มโทรมแล้วก็จะไป ทำที่ร้านประจำ ที่สุขุมวิท ใกล้ที่ทำงาน เป็นร้านที่ลูกสาวร่วมหุ้นกับเพื่อนอยู่ ทำครั้งหนึ่งก็ประมาณ 1 - 2 พันบาท” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ชอบปวดเมื่อยบ่อย ชอบไปนวดเท้าไปนวดที่เซ็นทรัลปิ่นเกล้า ไปเอง เวลาช่วยงานลูกเสร็จช่วงเช้า ตอนบ่ายาก็ไปนวด สบายดี นอนหลับสบาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในเรื่องอาหาร

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 4 คน โดยเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 1 คน ที่มีความสนใจในเรื่องอาหาร ดังตารางที่ 4.45

ตารางที่ 4.45 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องอาหาร โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	3	1	4

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีความระมัดระวังเรื่องอาหาร โดยจะรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ เนื่องจากผู้สูงอายุมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เช่น ป่วยเป็นโรคเบาหวาน โรคความดัน โรคหัวใจ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมค่อนข้างน้ำตาลสูง น้ำตาลสูงจากเบาหวาน ยังไม่ถึงกับเป็นเบาหวาน ผมก็เลยไม่กินน้ำตาลมา 30 ปีแล้ว แต่ผมกินแต่น้ำตาลเทียม น้ำตาลที่ให้เพื่อนเอามาจากเมืองนอก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“จะเป็นชอบถามว่าควบคุมไหม ช่วงนี้ก็รู้สึกตัวเองน้ำหนักเกิน เพราะตัวเองจะชั่งน้ำหนักอยู่เรื่อยๆ 60 กิโล อันนี้คือมาตรฐานของดิฉัน ถ้าน้ำหนักเกินแล้วรู้สึกมันอึดอัด ใส่อะไรก็คับเนี่ยก็จะพยายามทานผัก ผลไม้เยอะ อันนี้มันเป็นสิ่งที่ชอบอยู่แล้ว อาหารที่มันเป็นไขมันไอ้พวกทานคาร์โบไฮเดรตมากๆ แต่สิ่งที่ป้าชอบแล้วก็ขาดไม่ได้เลยของหวานๆ ไข่ชอบอะไรที่หวานๆนะหนูกล้วยบวชชี มันเชื่อม อะไรอย่างนี้ ก็ชอบทานมาก แต่เดี๋ยวนี้ก็จะพยายามไม่ทาน ที่ผ่านมานะเนี่ยร่างกายก็ไม่ค่อยเป็นอะไรคะ ร่างกายก็แข็งแรงดี ไม่ค่อยมีโรคประจำตัวอะไร แต่พออายุมากขึ้นก็เริ่มมีการตรวจ นี่ก็เริ่มมีอาการทางภูมิแพ้ ตอนนี่ก็รักษา ถามว่ามีโรคประจำตัวไหม มีแต่เป็นแบบไม่รุนแรง ป้าก็ตรวจ 3 เดือน หรือ 6 เดือน ตามที่หมอนัด ตอนนี้มี 2 โรค คือโรคภูมิแพ้ในตัว และโรคหัวใจค่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เมื่อก่อนไม่ค่อยดูแลเท่าไรแต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้เริ่มมีอายุแล้ว ภรรยาเริ่มเข้ามาดูแล คือจริงๆ แล้วภรรยาทานก่อนแล้วผมค่อยทานตามคือ กินอาหารชีวิตตอนแรกก็เป็นพวกน้ำผักต่างๆ และพอเราชิน เราก็กินได้ เราก็รู้สึกดี เลยกินอย่างอื่นตามมา ผมเป็นโรคความดัน ไขมันในเลือด กินพวกน้ำชีวิตก็ดีขึ้น เลยกินมา ทุกวันนี้กินได้ 4 - 5 ปี แล้วครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“อาหารก็กินง่าย อยู่ง่าย กินผักน้ำพริก ไม่ค่อยกินเป็ด ไก่ อาหารจำพวก KFC, PIZZA ก็นานๆทีเพราะพาหลานไปกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

การเปิดรับสื่อ

จากการศึกษาผู้สูงอายุโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในสื่อต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่นๆ คือ วิซีดีและดีวีดี ซึ่งเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคมและประเภทของสื่อต่างๆ ที่กลุ่มดังกล่าวสนใจ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.46

ตารางที่ 4.46 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในสื่อต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม และประเภทของสื่อต่างๆที่ผู้สูงอายุสนใจ

ชนชั้นทางสังคม	สื่อ												รวม
	หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		โทรทัศน์		วิทยุ		อินเทอร์เน็ต		วีซีดีและดีวีดี		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	-	-	3	2	-	1	-	1	-	-	10
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	-	1	3	3	1	1	1	2	-	1	16
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	-	-	3	2	1	1	-	-	-	1	9
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	5
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	7
รวม	5	5	-	1	14	12	3	3	1	3	1	2	50*

*หมายเหตุ ผู้สูงอายุหนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ

จากตารางที่ 4.46 พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจในสื่อต่างๆ โดยส่วนใหญ่ให้ความสนใจในสื่อโทรทัศน์ โดยมีผู้ที่ระบุว่ามีความสนใจในสื่อโทรทัศน์ จำนวน 26 คน เป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 12 คน รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ จำนวน 10 คน เป็นเพศชาย 5 คน เพศหญิง 5 คน วิทยุ จำนวน 6 คน เป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 3 คนเท่าๆกัน อินเทอร์เน็ต 4 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 3 คน วีซีดีและดีวีดี จำนวน 3 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน และนิตยสาร จำนวน 1 คน เป็นเพศหญิงตามลำดับ และผู้สูงอายุที่มีความสนใจในสื่อต่างๆดังกล่าวมีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ สามารถแสดงรายละเอียดตามประเภทของสื่อต่างๆได้ดังนี้

หนังสือพิมพ์

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 10 คน โดยเป็นเพศชาย 5 คนและเพศหญิง 5 คน ที่มีความสนใจในหนังสือพิมพ์ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในชนชั้นสูง ดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.47 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	5	5	10

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีความสนใจในการติดตามข่าวสารทางหนังสือพิมพ์ โดยใช้เวลาในช่วงเช้ามืดก่อนไปทำงาน และต้องอ่านเป็นประจำทุกวัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ก็อ่าน ผมว่าหนังสือพิมพ์มันยิ่งวิเคราะห์ ยิ่งไปกันใหญ่ ยิ่งรายสัปดาห์ ยิ่งอ่านไม่ได้เลย เสียหายมาก เพราะว่ามันเขียนมั่วไม่ตรงเลยใจ เขาเขียนถึงคนที่มีชื่อเสียง เมื่อปลายสัปดาห์เนี่ย เขียนว่าผมตั้งพรรคการเมืองนะ อย่างนี้ผมจะเอาเงินที่ไหนมาตั้งพรรคการเมือง แล้วก็ ส.ส. ที่ไหน จะมาอยู่กับผมนะ เขียนบ้าๆบอๆ แล้วก็เขียนผมกับสนธิไปเที่ยวกัน ผมกับสนธิมีความคิดกันคนละอย่าง สนธิกับผมความคิดไม่ตรงกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ผมก็อ่านโพสทูเดย์ เพราะผมคิดว่าการใช้ภาษาของเขาเข้าใจง่าย แต่ผมก็ไม่ได้อ่านหมดนะ ผมอ่านคอลัมน์หนึ่งผมก็รู้หมด ผมเปิดไปเรื่อยๆ หน้าไหนผมสนใจผมก็อ่าน อันไหนที่ไม่รู้ผมก็อ่าน ผมว่าอันนี้ตัวใหญ่ๆ มีทุกอย่างในนี้ทั้งเทนนิส ทั้งฟุตบอล ทั้งกอล์ฟ บางทีก็ยอมเสียเงิน 20

กว่าบาท ชอบจริงๆ รู้ว่าเมืองนอกเป็นยังไงนะ ทองขึ้นลงยังไง จะได้คุยกับเขารู้เรื่อง ใครคุยเรื่อง กอล์ฟเรารู้ยังงั้นเรารู้ว่าประวัติมันเป็นยังไง มันก็มีเรื่องจี๋หมาจิ้งหรีดมาแห่ง ทั้งเรื่องดีๆ เรื่องคารา ผมงก็ชอบอ่าน ชอบดูง่แก่่น มีคนเอาปัญหามาให้เขา และผมชอบเรื่องสุขภาพอย่างมาก เขาแบ่ง เศรษฐกิจ การเมือง หน้าหนึ่ง แล้วผมก็ชอบอ่านที่ลงเกี่ยวกับงานศพ ตอนนี้มีงานศพที่ไหนบ้างเพื่อ เจอเพื่อนเราที่ขาดการติดต่อไปจะได้รู้ข่าว จะได้ไปงานเขา ก่อนนี้ไทยรัฐมีเยอะนะ เคลินิวส์ก็เยอะ บางทีบางคนเคยรู้จักกัน บางคนมีชื่อเสียง ก็อ้อคนนี้เสียแล้ว เราก็จะแผ่เมตตาให้กับเขา ไปคืนะ แล้วก็ทำดีบางทีก็เจอ เอ๊ะ! เพื่อนนี้หว่า มันก็สนุกดีเหมือนกันนะ อาทิตย์หนึ่งบางทีผมพยายามหา เคลินิวส์อ่าน งานศพงานอะไรเนี่ยเพื่อเจอ ก็เจอจริงๆ เห็นไหมมันมีประโยชน์ เดียวนี้ประเทศเจริญ แล้วทุกคนต้องอ่านหนังสือ มันไม่เสียค่าเงิน อ่านเสร็จแล้วก็โยนทิ้ง ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ที่บ้านป่ารับเคลินิวส์ ก็อ่านธรรมดา แต่ว่าเดี๋ยวนี้ ไม่ค่อยอ่าน ดูทีวี ดูข่าวอย่างเดียว เพราะว่าคนแก่ไม่ชอบอ่าน เพราะว่ามันต้องเพ่ง ต้องใส่แว่นอ่าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ที่อ่านๆอยู่ก็อ่านไทยรัฐ ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมต้องอ่าน ก็รับมานานแล้ว ตั้งหลายสิบปี ก่อน ไม่เคยเปลี่ยน แต่ก็อ่านฉบับอื่นได้นะ ก็มีอ่านของที่ทำงาน แต่ที่บ้านจะเป็นไทยรัฐอย่างเดียว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“แม่อ่านไทยรัฐเพราะว่าห้าวข่าวก่อนข้างทันสมัย ข้างในก็ดี เราไม่อ่านอะไรมาก เพราะ ตอนเช้าจะดูข่าวทีวี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ชอบอ่านไทยรัฐเพราะกล้าที่จะเขียนข่าว ส่วนนิตยสาร ก็จะอ่านเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปและแฟชั่น และชอบอ่านริคเตอร์ ไคเจสต์ และหนังสือพิมพ์แปลกๆ อื่นๆ ด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เคลินิวส์รู้ดีกว่าจะมีข่าวสารมากกว่าไทยรัฐ มันจะเป็นเรื่องราวของชาวบ้าน ๆ แต่อ่านได้ทุกอย่างนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ จะอ่านไทยรัฐ อ่านได้ทุกหน้าโดยเฉพาะข่าวการเมืองจะชอบอ่านมาก เป็นคนติดตามเรื่องบ้านเมือง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไทยรัฐกะ เคลินิวส์เคยเปลี่ยนมา แต่มันอ่านแล้วไม่เหมือนไทยรัฐ ส่วนใหญ่จะอ่านหน้าแรกและข่าวบันเทิง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไทยรัฐ เคลินิวส์ และอ่านหนังสือการ์ตูน การ์ตูนเล่มละ 5 บาท จะชอบมาก ซื้อมาอ่านสนุกดี ว่างๆทำงานบ้านเสร็จก็จะมาอ่านหนังสือการ์ตูนนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

สื่อนิตยสาร

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวนเพียง 1 คน เป็นเพศหญิงและอยู่ในชนชั้นสูงส่วนล่าง ที่มีความสนใจในสื่อนิตยสาร ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อวิทยุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	1	1

จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุเลือกอ่านนิตยสารที่เกี่ยวกับเรื่องบันเทิง เช่น นิตยสารแพรว ดั่งบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อ่านนิตยสาร ก็พวกแพรวที่น้องเขาซื้อมา แล้วก็ คลีโอ แล้วก็คูทิวี ดูข่าว เล่นอินเทอร์เน็ต บ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2551)

สื่อโทรทัศน์

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 26 คน โดยเป็นเพศชาย 14 คน และเพศหญิง 12 คน ที่ให้ความสนใจในสื่อโทรทัศน์ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.49 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อโทรทัศน์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	4
รวม	14	12	26

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุเลือกดูรายการข่าว รายการสารคดี และละคร ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“โทรทัศน์ก็ดู ชอบดูตลก ผมชอบดูรายการเป็นต่อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ชอบดูข่าวตอนเช้า ตื่นขึ้นมาต้องรีบเปิดให้ทันเพราะว่าเคยแต่อยู่ในบ้านไม่ได้ออกไป พวกเราต้องรู้ว่าปฎิวัติหรือยัง วันนี้คอลล์ลาร์เท่าไร มันไปถึงไหนแล้ว ต้องดู ตอนเช้าก็มีแล้วนี่ บางทีตื่นมาตอนตี 5 ก็มีแล้ว เราก็เปิดช่องโน้นช่องนี้ และก็ชอบเมื่อก่อนนี้มีรายการ AF แต่เดี๋ยวนี้เขาจบไปแล้วเพราะเราก็ช่วยลุ้นด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

“ผมชอบดูทีวีโดยมากเรื่องกีฬา ผมชอบดูกีฬาเทนนิส ส่วนใหญ่จะดูเทนนิสไอ้ที่มันแข่งใหม่ๆเนี่ย แล้วก็ดูอเมริกันฟุตบอล แต่มันมีช่วงสั้นๆ แล้วก็ดูหนัง ยูบีซี แต่หนังผมไม่ชอบดู เพราะแต่ละเรื่องๆ เราจะรู้เลยว่ามันเป็นไปอย่างไร เพราะว่าเราเค่งๆ ก็มันเอาเรื่องจริงแล้วเอามาแต่ง

ให้เป็นหนัง หรือว่าจะดู ดิสคัฟเวอร์ี แล้วก็ดู แนชเชอแนล จีโอกราฟฟิก ชอบอย่างนี้ ชอบดูเกี่ยวกับธรรมชาติ เกี่ยวกับสัตว์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เวลาส่วนตัวก็ดูช่องพวกนี้ทั้งวัน ดูจูนง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูตลอดเพราะป้าเนี่ยจะเป็นคนนอนไม่ค่อยหลับ ชอบที่สุดก็คือตอนเช้า คุณสรยุทธ ส่วนผู้หญิงถึงผู้หญิงไม่ค่อยชอบ เบื่อ เบื่อกาละแมร์ ชอบไปดูร้านชายามเช้าแทน สามสิบยังแจ๋วก็พอได้ แต่ว่าจะติดหนังอยู่เรื่องหนึ่ง บรรลึงจอมนาง เป็นหนังบู๊ชี เป็นเรื่องที่สนใจดีมาก อยากให้นักการเมืองดู มันเป็นเรื่องที่ได้ใจป้ามากเลย ติดมากๆ พยายามให้ลูกหาซีดีมาให้ดู แต่ไม่มีขายและเขาจะขายเป็นตอนๆ ตอนแรกเขาจะขายตอนเย็น ดูแล้วมันซึ่งมากๆ ติดเลย ไปไหนไม่ได้ เพราะฉะนั้นตอนเย็นไม่นัดกับใคร ติดมากๆเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“รายการที่พี่ดูก็คือข่าว แล้วก็พวกสารคดี แล้วก็พวกการเกษตร เพราะว่าพี่เอาความรู้เรื่องใหม่ๆ และสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ไปขยายผลต่อเกี่ยวกับงานของพี่น้องครับ บ้านเรามีอะไรดีหลายอย่าง พี่ทำงานตรงนี้พี่ก็ต้องรู้เรื่องพวกนี้ด้วยเพราะเราจะต้องไปศึกษาริเริ่มให้เขาทำกันต่อ อีกอย่างพี่ก็ดูยูบีซีช่อง 44 พี่ชอบ พี่อยากบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มหัศจรรย์ แต่ศาสนาพุทธเนี่ยอยู่ได้เพราะสังฆกรรม เพราะว่าเราทุกคนจะชนะใจใครไม่ได้แล้ว คนเราจะโตได้คือ หนึ่ง ชนะใจลูกน้องเราให้ได้ เราทำดีกับเขา เขาก็ทำดีตอบกลับมา มันเป็นสังฆกรรม ทีวีปกติพี่ก็ดู ตอนนี้พี่ชอบดูช่อง 9 คือเขากลางๆ รายการข่าวอย่างคุณสรยุทธพี่ว่าเขาจัดสำนึกในการที่คนที่คุณจะเชิญใครไปสัมภาษณ์ เนี่ยเขาไม่ใช่โจร ต้องสัมภาษณ์เขาด้วยความเคารพ อย่างช่อง 3 เขาจะใช้ความสวยเพื่อเรตติ้ง พี่ไม่ชอบวิธีการอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทีวีก็ดู ส่วนใหญ่จะดูข่าวมากกว่า ละครไม่ค่อยได้ดู แต่ข่าวดูได้ทุกช่วง บางทีเราก็ต้องติดตามข่าวสารบั้ง ทำอยู่ในส่วนงานตรงนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ก็ชอบ TITV ที่เขาเจาะข่าวก็ชอบเหมือนกัน ช่อง 3 ก็ชอบ ทุกช่องก็โอเคนะ ช่อง 11 ก็ดี ไม่ได้เจาะจง แต่ที่ทำงานเขาชอบเปิด TITV กันก็จะแทรกข่าวมา หรือไม่ก็ SMS ข่าวของอะไรอย่างนี้ และก็ชอบดูหนัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ดูแต่ทีวี ดูได้ทุกช่อง ช่วง 6 โมง – 5 ทุ่ม จะชอบเปิดดูตลอด แต่ส่วนใหญ่จะดูพวกข่าว หรือไม่ก็สารคดีมากกว่า จะไม่ค่อยชอบดูละคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากดูช่อง 3 แต่เดี๋ยวนี้จะติด TITV ก็จะมีบันเทิงนิดหน่อย รายการของวัยรุ่น บางครั้งก็แอบนำไปดูด้วยดูไปด้วย ดูละครช่อง 3 ช่อง 5” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบดูโทรทัศน์ โดยดูข่าวและดูทุกช่อง และชอบดูรายการประเภทแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคน ประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ด้วย และซื้อหรือเช่าภาพยนตร์ ซีรีส์เกาหลีมาดู โดยเฉพาะแนวตลก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ทีวีก็ดู ส่วนมากจะดูข่าวมากกว่า ผมชอบดูข่าวโดยเฉพาะข่าวการเมือง ผมจะชอบมากๆ เป็นการเมืองเลยแหละ แต่พวกละครอะไรจะไม่ค่อยชอบดูครับ ก็ดูข่าวจบก็อ่านหนังสือธรรมะ แล้วก็เข้านอน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ดูข่าว ดูอะไรทั่วไปหมด ดูได้ทุกช่องแต่จะชอบอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ถ้าดูทีวี มักจะดูข่าว แต่ละครไม่ได้ดู ดู ช่อง 9 ช่อง 7 ช่อง 5 ช่อง 11 พอมันไม่มีข่าวเราก็เปลี่ยน เปลี่ยนไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะดูตามลูกชาย อย่างข้าจะดู ITV กับช่อง 9 และก็ดูหนังเกาหลี ลูกชายเขาดูช่อง 7 แต่ตอนนี้ที่คิดจะเป็นเรื่องที่ขายทางยูบีซี เรื่องอะไรนะ จำชื่อไม่ได้ จะชอบมาก จะติด คิดว่ามันให้แง่คิดคติสอนใจดี จะดีกว่าละครไทย หรือหนังไทยด้วยซ้ำไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูข่าว ละครก็ไม่ค่อยได้ดูเพราะต้องตื่นเช้า ป้าดูข่าวเสร็จป้าก็นอน ป้าไม่ได้คิดว่าจะต้องดูช่องไหน ก็ดูข่าวแต่ละช่องก็จะเปิดดูทุกช่อง ช่วงไหนมีข่าวก็ดูช่องนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“มีเปิดทีวีไว้แต่ไม่ได้ดูหรอก เปิดไว้ฟังทั้งวันแก้เหงาเพราะต้องเผื่อร้าน บางทีลูกค้าเจียบๆ ก็เบื่อเหมือนกัน จะชอบดูทั่วไป แต่ดูข่าวจะเป็นหลัก ละครจะไม่ดู ไม่ชอบ ชอบข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงชนชั้นกลางส่วนล่าง

“บางครั้งก็ดูบางครั้งก็ไม่ดู ถ้ามีรายการดีหรือชอบรายการอะไรก็จะดู ถ้าบางทีก็ไม่ดูแต่หนังเนี่ยไม่ดู เมื่อก่อนก็อะไรตอนเย็นของใครภพ เกมเศรษฐีชอบ ได้รู้เรื่องที่บางทีเราไม่รู้เนาะ เราอ่านหนังสือพิมพ์ไม่ออก เราก็ยังอยากดูอยู่เนาะ จะได้รู้เยอะขึ้น ตอนเช้าไม่ค่อยได้ดูอะไร มันยุ่ง ดูช่วงเย็นๆ 2 ทุ่ม ดูได้ บางทีก็ข่าว 1 - 2 ทุ่ม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“เปิดช่อง 3 ถ้าหนังประจำก็จะดูเปาบุ้นจิ้น จะชอบหนังพวกนี้ แต่อย่างอื่นก็ดูได้ สามมีจะเปิดไว้เราก็เปิดดูไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2551)

“ตอน 5 โมงกว่าดูเปาบุ้นจิ้น ผมดูเป็นประจำ แล้วดูข่าวนิดหน่อย แล้วก็นอน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออคุณน้า คุณละคร คุณทิว ป้าชอบมาก ชอบข้าว ชอบละคร ถ้าหัวค่ำหน่อยจะเป็นหุบเขากินคนแล้วละ ดึกหน่อยก็กรุงเทพฯตรี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“อย่างทิวก็จะดูช่อง 3 ดูตรงช่วงข่าวภาคเย็น ที่อ่านอยู่กับอรปรีชา และดูมวยนี้ดูวันอาทิตย์ นอกจากมวยช่อง 7 คว้า มวยอาทิตย์หนึ่งมันมีทั้ง เสาร์ ทั้งอาทิตย์ ช่อง 3 ช่อง 11 อย่างวันเสาร์จะมีถ่ายทอดช่อง 3 ช่วงเที่ยง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ดูทีวีทุกวัน ดูข่าวสาร ละครไม่ค่อยดู ไม่ชอบดูละคร ชอบดูข่าว ตอนนี้มีของช่อง 3 ตอน 5 โมงเย็น แล้วก็ข่าวกีฬา แล้วก็ข่าวในหลวง พอข่าวในหลวงจบก็ไม่ว่างเพราะมีละคร ดูข่าวทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ดูข่าวอย่างเดียว เมื่อก่อนดูไอทีวี แต่เดี๋ยวนี้ไม่ดูเลย เหมือนเมื่อก่อนจะดีกว่า เดี่ยวนี้ดูช่อง 3 และ 7 แล้วก็ชอบดูเปาป๋านั่นจ้ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ดูเหมือนกันละ ละคร ส่วนมากจะเปิดช่อง 7 ดูมานานแล้ว บางทีก็เปิดทิ้งไว้เหมือนกันให้เป็นเพื่อน แต่มันไม่ค่อยดีก็ทำงานเหนื่อยก็จะนอนมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ดูครับ ดูประมาณซัก 2 ทุ่ม ส่วนมากจะเป็นช่อง 3 ก็ดูมาตั้งนานแล้ว เขาก็มีอะไรให้ดูเยอะ ละครบ้าง ข่าวบ้าง แต่ละครจะไม่ค่อยดู จะดูข่าวมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“คู่ทั่วไป ก็จะคู่ละคร จะคู่ช่อง 3 แล้วคู่ข่าวไอทีวี ชอบคู่ข่าว คู่กันหลายคน” (กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

สื่อวิทยุ

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน ที่ให้ความสนใจในสื่อวิทยุ ดังตารางที่ 4.50

ตารางที่ 4.50 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อวิทยุ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	3	3	6

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีการเปิดรับสื่อวิทยุในขณะที่นั่งรถไปทำงาน ในช่วงเวลาทำงาน และตอนกลางคืนโดยเปิดไว้เป็นเพื่อน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ฟัง จะเป็นรายการของคลื่นๆหนึ่ง มันเป็นคลื่นที่ชอบค่า สมัยก่อนมันเป็นคลื่นของสนธิ ลิ้มทองกุล เราก็จะฟังความจริง ไม่จริงตรงนี้ แล้วเราก็จะมาเปรียบเทียบกัน เขาจะพูดถึงเรื่องต่อต้านรัฐบาลทักษิณ เขามีอะไรที่ต่อต้านรัฐบาล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ฟังเพลง เพราะบางทีรถมันติด เมืองไทยบางทีก็เครียดนะ ฟังเพลงก็ช่วยได้ เปิดไปเรื่อยๆ ไม่ได้จะจวงคลื่นไหน เพลงไหนเพราะก็ฟัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ฟังวิทยุในรถ ชอบฟังข่าวโดยเฉพาะข่าวการเมือง ไม่มีสถานีประจำ เปลี่ยนไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วิทยุมีฟังเพราะบางทีลูกชายเขาเปิด ส่วนใหญ่เปิดเอง ก็จะชอบฟังพวกข่าบบารุง ยาทา ยา แก้วปวดเมื่อยอะไรพวกนี้ ชอบฟังพวกนี้ได้ความรู้ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ที่นี่เขาเปิดวิทยุตั้งแต่ตี 4 ตี 5 ถึง 6 โมง เปิดเอฟเอ็ม เป็นเพลงลูกทุ่งบ้าง เราก็ฟังได้หมด เปิดไปเรื่อย เจอเพลงก็ฟัง พวกเพลงลูกทุ่ง เพลงเก่าๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ไม่ได้อ่านเลยหนังสือพิมพ์ จะฟังแต่ข่าววิทยุ บางทีเปิดไปบางทีมีเพลงลูกทุ่งบ้าง ทำงานไปด้วยมันก็สบายใจดี อยากรู้ข่าวเดี๋ยวก็นั่งฟัง จะชอบฟังวิทยุมากกว่า ก็เปิดไปเรื่อยๆนะ รายการไหนดีเราก็หยุดฟัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

สื่ออินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาจากผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 4 คน โดยเป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 3 คน ที่ให้ความสนใจในสื่ออินเทอร์เน็ต และอยู่ในชนชั้นสูง ดังตารางที่ 4.51

ตารางที่ 4.51 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่ออินเทอร์เน็ต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	1	3	4

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อกับงานต่างๆ และอ่านข่าว และมีการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดต่อกับลูกหลานที่อยู่ต่างประเทศ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ส่วนใหญ่ก็จะส่งอีเมลล์คุยกับลูกสาวมากกว่าเพราะลูกสาวไปอยู่อเมริกา สามีเขามีบ้านที่นั่น ก็จะใช้อีเมลล์คุยกับลูกสาว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นอินเทอร์เน็ตบ้าง พี่ต้องเช็คเมลล์เกี่ยวกับการงานด้วยเลยต้องพยามเช็ค ก็เลยต้องเข้าบ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ใช้บ้างเพราะบางทีลูกค้าส่งงานมาทางอีเมลล์ ตอนแรกก็ทำไม่เป็นแต่ให้ลูกช่วยสอนตอนนี้ยังไม่เก่งแต่ก็พยามใช้เองเพราะบางทีลูกไม่ว่าง แต่เราต้องใช้เลยต้องเข้าไปดูเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ด้วยลักษณะงานที่ทำอยู่ก็ต้องใช้อยู่แล้ว ใช้บ่อย ใช้ทุกวัน เลยต้องเช็คเมลล์ เช็คข่าวสารต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นครับเพราะเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

สื่ออื่นๆ

วีซีดีและดีวีดี (VCD และ DVD)

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องความสนใจในสื่อต่างๆ พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 3 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 2 คน ที่ให้ความสนใจในสื่อวีซีดีและดีวีดี ดังตารางที่ 4.52

ตารางที่ 4.52 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจในสื่อวีซีดีและดีวีดี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	1	2	3

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีการเปิดรับสื่อวีซีดี และดีวีดี โดยเป็นการดูภาพยนตร์ซีรีส์เกาหลี และวีซีดีการรำโอะเกะ เพื่อความบันเทิงอย่างหนึ่ง ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ดูหนังซีดี ซ้อมจะชอบหนังเกาหลีอะไรอย่างนี้ ก็จะดู เสร็จแล้วก็จะอ่านหนังสือพวกนิยายสารอะไรบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“แต่ตอนหลังนี้พอดูข่าวเสร็จก็ดูซีดี มันเป็นตอนๆ อะไรอย่างนี้ ก็จะสั่งซื้อ คือมีหลานอยู่ที่ชุมพรคนหนึ่ง เขาจะสั่งมาแล้วให้มาส่งเราที่บ้าน ส่งมาเยอะ เราก็ดู พอดูแล้วมันติดตาม แต่หนังเกาหลีมันก็ดีนะ มันมีข้อคิดอะไรเยอะ ตอนแรกก็เฉยๆ ดูๆ ไปก็ติด ต้องดูประจำ ชอบมาก มีคติสอนใจดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“มีชื่อศิริวิศิมาศ ชอบดูหนังแผ่น ชอบดูเพลงลูกทุ่ง ตอนนี่ก็ชอบร้องเพลงเปิดคาราโอเกะ”
(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความสนใจในเรื่องของความสำเร็จในชีวิต

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นความสนใจในเรื่องของความสำเร็จในชีวิต พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 7 คน เป็นเพศชาย 5 คน เพศหญิง 2 คน ที่มีความสนใจในเรื่องของความสำเร็จในชีวิต ดังตารางที่ 4.53

ตารางที่ 4.53 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความสนใจในเรื่องของความสำเร็จในชีวิต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	5	2	7

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุไม่ได้คาดหวังในความสำเร็จเกี่ยวกับตนเอง แต่คาดหวังในความสำเร็จของบุตรหลานมากกว่าเนื่องจากคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน และการเลี้ยงดูบุตรหลาน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ลูกแล้วก็ครอบครัว คือการที่คนเราแต่งงานแล้วมีชีวิตคู่ที่ยืนยาวโดยที่ไม่แตกแยก อันนั้นเป็นความภูมิใจของตัวเองที่ว่าเราอดทนทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่เราคนเดียวอดทน ต้องซึ่งกันและกันแล้ว ก็มีความรักเป็นพื้นฐาน แล้วเรามีโชคสิ่งก็คือลูกเรา 2 คน ดิฉันมีลูกสาว 2 คน ดิฉันต้องการเหมือนกับแบบเราอยากให้ลูกสาว 2 คนเนี่ยจบปริญญาโท เราคิดว่ารุ่นลูกเนี่ย ปริญญาตรีไม่พอนะ แล้วโดยเฉพาะเรา เราก็คงจะมีทุนทรัพย์ที่จะพยายามช่วยให้ลูกเนี่ยไปถึงตรงนั้น ทำไมถึงว่าดิฉันพาลูกไปเรียนเมืองนอก เพราะลูกดิฉันเกิดที่อเมริกา 2 คน เขาก็มีสิทธิ์ที่จะเรียนไม่ต้องเสียค่าเรียน เสียก็เสียนิดหน่อย ก็เลยพาลูกไปเรียนไฮสคูล จนจบปริญญาตรีที่โน่น ก็ได้บอกว่าลูกสองคนภูมิใจมากคือพูดแล้วผู้วิจัยคงเข้าใจความเป็นแม่ โลงอกแล้วก็หายห่วง คือเมื่อก่อนเห็นคนอื่นทำยังไง อยากให้ลูกฉันเป็นแบบนี้ ลูกฉันเป็นหมอ ลูกฉันเป็นแพทย์ ลูกฉันจบจากมหาวิทยาลัยที่มีเกียรติมากๆ เมื่อไหร่ลูกเราจะได้อย่างนี้นะ แล้วลูกเราได้ 2 คน สิ่งที่เราคาดหวังกันไว้แล้วเขาก็ทำให้พ่อแม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ก็เป็น ผบ.ทบ. ไซ้ไหมล่ะ คนมาบอก ผมก็ภูมิใจ เพราะผมเป็นคนที่ไม่ต้องพุ่มพ่าย คนที่จะเป็นโดยที่น้ำจะเป็น เพราะพี่ชายนายกเขาเป็นอยู่แล้ว ผมเฉยๆ คือว่าเป็นหน้าที่ผม ผมเป็น ผบ.ปีเดียวแต่ก็ภูมิใจที่ได้สร้าง ได้ทำอะไรไว้ให้กองทัพ อย่างสร้างสโมสรนี้จนเสร็จก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“สิ่งที่ภูมิใจก็คือได้เป็นทหารและก็ได้ทำงานรับใช้ในหลวงแผ่นดินี่สูงสุดในชีวิตของพี่แล้ว คนเราเกิดมาพี่ว่าพี่ได้สร้างสิ่งดีๆ ไว้ให้กับประเทศชาติแผ่นดินบ้านเกิดของเราแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เป็นที่ปรึกษาอาวุโส เกี่ยวกับเรื่องงานต่างประเทศกับธนาคารและลูกสาวคนโตประสบความสำเร็จในชีวิต มีงานดีๆ ทำและมีครอบครัวที่ดี เป็นสิ่งที่ภูมิใจมากๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำงานมาได้ขนาดนี้ ผมเริ่มจากศูนย์ตั้งแต่ไม่มีอะไรเลย เป็นลูกจ้างเขา จนเดี๋ยวนี้มีธุรกิจของตัวเองส่งลูกเรียนจบปริญญาตรี โท กันหมด ก็ภูมิใจที่เราทำได้ขนาดนี้ แต่ถ้าเป็นสมัยนี้ลำบากเมื่อก่อนมีเงินร้อยก็ถือว่าใหญ่แล้วแต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้เลย เด็กสมัยนี้จะเหนื่อยถ้าพ่อแม่ไม่ได้สร้างไว้ให้เรียนเสร็จมีงานทำที่ไหนล่ะ เรียนจบมามีงานทำไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ก็เนี่ยตัวผมนี้แหละครับ ผมเป็นคนรักตัวเองมาก รักยิ่ง รักที่เราวัยถึงขนาดนี้แล้ว เรายังมีพลังกำลังสุขภาพร่างกาย เดินได้ ไปไหนได้ เหมือนกับได้ช่วยตัวเองนะ ไปดูเพื่อนฝูงที่อยู่ต่างจังหวัด เขาก็เหงาอกันไปหมดเหมือนกัน ภูมิใจนะครับ ภูมิใจ ที่ได้สุขภาพ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ภูมิใจที่ว่าเราแก่แล้วแต่ก็ยังทำงานเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ได้เป็นภาระให้กับใคร รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ถ้าไม่มีงานทำจะไม่มีค่าอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

จากการพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่มีผู้สูงอายุให้ความสนใจเป็นจำนวนมากพอสมควรนั้น พบว่าสามารถจัดกลุ่มผู้สูงอายุตามประเด็นต่างๆ ที่มีผู้สูงอายุให้ความสนใจได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง
2. กลุ่มบ้านคือวิมานของเรา
3. กลุ่มตะลอนทัวร์
4. กลุ่มกีฬาคือยาวิเศษ
5. กลุ่มน้กสุขภาพด้วย
6. กลุ่มบุตรและงานคือความสำเร็จ

รายละเอียดของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง

เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในเรื่องของบุตรเป็นอย่างมากเนื่องจากมีความกังวลว่าบุตรจะไม่สามารถดูแลตนเองและกิจการที่ได้รับเป็นมรดกจากตนได้ จึงพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรือการให้คำปรึกษา ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่โสดจะมุ่งความสนใจไปที่หลานหรือพี่น้องที่อยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.54 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	4	3	7
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	3	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	3	2	5
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	4	3	7
รวม	18	13	31

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“อ้อๆ ก็คือส่วนใหญ่เนี่ยเราจะดูแลตัวเองก็เราแข็งแรงคือสามีเนี่ยส่วนใหญ่เขาจะดูแลไปไม่สบายก็พาไปหาหมออะไรอย่างเงี้ย สามีป้าเขาแข็งแรงไม่ค่อยเป็นอะไรแต่ป้าเนี่ยแบบว่าไม่ค่อยแข็งแรงเท่าไร เออโรคความดันโรคเบาหวาน ก็นะจัดยาให้อะไรอย่างเงี้ยป้าก็รู้สึกว่าลูกก็เอาใจใส่ดูแลดีคือเขาก็พาไปนวดไปสปา ถึงวันเกิดเขาก็จะมีของให้แล้ววันเกิดเขาซื้อของให้วันแม่ เขาก็มีพวงมาลัย วันเกิดนี้ป้าก็ได้รับคั่นใหม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านก็อยู่ด้วยกันทั้งหมด ลูกสองคนก็อยู่ด้วยกัน อยู่ในครอบครัว ปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ตอนเย็นก็จะมานั่งทานข้าวกัน ทั้งหมดคอยบอกเล่าและคอยปรึกษากัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2550)

“ผมไม่มีครอบครัว ผมไม่แต่งงานนะ ผมก็ทำงานไปเรื่อยๆ ทำงานได้ก็ทำต่อไป ชีวิตนี้ทำงานอย่างเดียว ผมไม่ได้กะเกณฑ์ ผมมีความสุข ผมก็ทำต่อไปเรื่อยๆ ทำไป แต่ว่าทำงานให้แผ่นดิน ตั้งใจทำเพราะก็เกิดมานี้ขอรับใช้แผ่นดิน รับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับใช้สถาบัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ครอบครัวคือได้ความที่ได้ใช้ชีวิตมาด้วยตนเองพอสมควร และที่ต่อสู้เพื่อครอบครัวที่แม่ผิตหวังพี่ก็ได้ทำงานให้กับรุ่นน้องที่โรงเรียนอีก พี่ก็ได้ทำงานเป็นครูฝึกดีเด่นเพราะว่าก่อนที่จะไปที่วานะ แต่ละทีมเราต้องฝึกทหารใหม่ๆ ก็เลยคิดว่าการมีขอบเป็นภาระเราก็เห็นพี่ป้าน้ำอา เป็นแบบไหน เพราะฉะนั้นอีกวันหนึ่งพี่พยายามหาธรรมก็เลยชมเชยกันไปในขณะที่พี่ไม่มีครอบครัวก็จริงก็ก็ยังมีความ พี่ก็เลี้ยงหลานมาตั้งแต่เล็กๆ พี่ก็คิดว่าการมีครอบครัวต้องเป็นแบบพี่เวลาทำงานต้องห่วงหน้าห่วงหลัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“มีลูกสาว 2 คน คนแรก เรียนจบแล้วก็ทำงานอยู่ที่ประเทศฮ่องกง คนนี้เขาเก่งดูแลตัวเองได้ ผมไม่ค่อยห่วงคนที่ 2 อยู่กับผม คนนี้เรียนไม่ค่อยเก่งแต่งงานแล้วเหมือนกัน ทั้งเขาและทั้งสามีก็อยู่กับผมด้วยกัน ทั้งคู่ตอนนี้ที่บ้านก็จะไม่มีผม ภรรยา แล้วก็ลูกคนที่ 2 กับสามีเขา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ผมมีลูกสาวสองคน คนแรกแต่งงานไปแล้วมีหลานหนึ่งคน คนที่สองยังไม่ได้แต่งงานแต่ตอนนี้ผมอยู่กับแฟนและลูกสาวคนโตเขากลับมาอยู่ด้วยกัน และก็หลานสาวอีกหนึ่งคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“พี่ก็มีห่วงแต่ลูกชายพี่น้องแหละเขาดี เราารู้สึกว่าเราเลี้ยงเขาไม่ได้ดี ไม่ได้ตั้งใจ แต่จริงๆ แล้วเขาก็ตั้งใจเรียนนะอย่างเราบอกให้เขาเรียนให้ได้สามกัวเพื่อเขาต่อโทจะได้ต่อได้ง่ายๆ เขาก็ทำได้

แต่พี่ก็ยังห่วงเขาอยู่ อย่างเวลาขับรถแล้วเขาขับเร็วเราก็ก้าวเขาจะขับไปชนใครต่อใคร เขาก็บอกว่าไม่เป็นไร ประกันจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

“ก็อยากให้ลูกดูแลตัวเองและครอบครัวผ่านไปได้ คุณแลทรพย์สินที่เราได้รับมาจากรุ่นปู่ย่า ได้เหมือนที่เราทำ อย่างลูกสาวคนเล็กนี่ก็เราก็ก็นึกเขาเรียนจบ เริ่มทำอะไรได้เองแล้ว เราก็จะพยายามสอนเขาให้ดูแลบ้านเป็นแม่บ้านให้เหมือนกับที่เราถูกสั่งสอนมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“อยากให้ลูก ๆ ทำมาหากินในอาชีพที่เราสร้างมา หรือไม่ก็ให้เขามีอาชีพที่มั่นคง ต่อไปจะได้ไม่ลำบาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

“ภรรยาผมเป็นข้าราชการตอนนี้ยังทำงานอยู่ มีลูกสองคนและลูกก็จบจากจุฬา แล้วไปเรียนสหรัฐฯ ได้ปริญญาโท หลานก็มีแล้ว 2 คน เป็นผู้หญิงทั้งคู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านพี่ก็อยู่กับสามีและก็ลูกชาย บางทีพี่ก็ทำอาหารทานเอง บางทีก็แม่บ้านทำ ลูกพี่ชอบทานไก่ทอด คนอื่นทำไม่ถูกใจ พี่ก็จะเป็นคนทำให้ทาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ลูกชายพี่ๆก็อยากให้เขาเรียนจบ ให้เขาเลือกนิเทศจะได้จบ แต่เขาก็ไม่เอา จะเลือกนิติศาสตร์ แม่ก็ว่ามันยาก แต่เขาจะเรียน เราก็ก็นึกว่าอะไร เอาอะไรก็เอา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็มีแต่หลาน เราไม่มีลูก ไม่ได้แต่งงาน น้องสาวเขาก็กินมาให้เป็นลูกเราก็กินเหมือนลูกจริงๆแล้วเหมือนเพื่อนกันมากกว่า ไปเดินซื้อของ ไปช้อปปิ้งด้วยกัน บางทีเขาก็เรียกเขาเงินนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มีลูก 5 คน ลูกสาวคนโตกับลูกชายคนรองจบโทหมดทั้งสองคน พอเขาจบเราก็ซื้อรถใหม่ให้เขาขับไปทำงาน แต่อีกสามคนก็จบตรีกันหมดแล้ว มีงานทำกันหมด แต่คนเล็กเราให้ทำงานที่บ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็มีลูกหลายคน เพราะเรามี 3 แม่ แม่แรกเสีย ไปเราก็มียคนที่ 2 และคนที่ 3 อยู่ด้วยกันลูกกับเมียคนแรกเป็นร้อยโท กับเมียคนที่ 2 เป็นอาจารย์สอนแต่ตอนหลังเราก็ให้เขาออกมาทำงานที่บ้านดีกว่าเป็นอาจารย์ เงินน้อย ใช้จ่ายไม่พอค่ารถค่ากินจะไปพออะไรเดือนละหมื่นกว่าบาท ออกมาทำกับเรามากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มามีลูกสิบคนเลี้ยงได้สมัยก่อนไม่เหมือนเดี๋ยวนี้ เดี่ยวนี้เลี้ยงยากต้องส่งเสียให้เรียนอีกคนโตก็ขายอาหาร มาอยู่กับลูกสาวคนโตมีลูกสาว 7 คนลูกชาย 3 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ก็อยู่กับลูกสาวและลูกเขยนี้แหละช่วยเขาขายของตอนหลานเล็กๆก็ช่วยเขาดูแต่ตอนนี้หลานโตหมดแล้วเราก็เที่ยว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 28 พฤศจิกายน 2550)

“มีลูกสองคน คนโตไม่เท่าไร แต่คนเล็กเราหนักใจ แต่เขาก็ไม่เคยทำให้เราผิดหวัง แต่พี่ก็ยังเป็นห่วงเขาอยู่ดี จริงๆแล้วก็เกิดจากเราเองนี่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

“ลูกชายเขาจะมาเปิดร้านก็เลย เดี่ยวพ่อช่วยไม่ต้องไปจ้างคนอื่น เขามีผม มีแม่บ้าน แม่ยายเขาช่วยค่าใช้จ่ายเนี่ยเนี่ยไม่เอาให้ลูกชาย 3 คน คนผู้ชายนี้เป็นคนที่ 2 ผู้หญิงทำงานอยู่แถวภาษีเจริญ ลูกชายเนี่ยธรรมดาเขาอยู่จังหวัดนนทบุรี สู้อารถไม่ไหวก็เลยมาพักที่นี่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“แต่งงานตั้งแต่อายุ 29 แต่ไปเจอแฟนอายุ 25 ก็ไปเจอกัน แฟนจบพยาบาล มีลูกคนโต เขาเป็นน้องออกสมองตั้งแต่ 8 ขวบ ผ่าตัดที่จุฬา 3 ครั้ง คนโตตอนนี้เดินไม่ได้ ต้องดูแลมาเรื่อย ๆ แต่

สมองไม่เป็นไร คนที่ 2 อ่อนกว่า ผู้ชายทั้งคู่จบวิชาพิเศษจบศิลปากร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“มีลูกสาวสองคนเขาทำงานกันหมด ตอนนี้ลูกสาวคนเล็กออกไปอยู่ใกล้ที่ทำงานเขา พอลูกสาวคนโตแต่งงานไปก็ย้ายออกไปอยู่กับสามี แต่ตอนนี้เขามีปัญหากับสามีก็เลยมาอยู่กับเราและก็หลานสาวอีกคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ป้ามีลูกคนเดียวกับสามีก็เลิกกันตั้งแต่ลูกป้ายังเล็กๆอยู่ ทุกวันนี้ก็อยู่กับลูกสาว เขาทำงานบริษัทป้าก็ขายนม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“สามีเลิกไปแล้ว มีลูก 4 คน เสียไป 1 คน ตอนนี้คุณป้าอยู่กับลูกคนเล็กกับคนที่ 2 จะเป็นลูกผู้ชาย 2 คนเลยล่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ลุงมีลูกสามคน ผู้หญิง 2 คน ผู้ชาย 1 คน ก็ยังอยู่กับภรรยา เขาก็ดูแลเราอย่างดี กลับไปก็มีข้าวมีน้ำทานสบายชีวิต มีความสุขกับความพอเพียงของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ผมมีลูกสองคน ลูกสาวกับลูกชายแต่งงานไปหมดแล้ว ลูกสาวทำงานในกรุงเทพ ลูกชายไปทำงานที่ชลบุรี มีหลาน 3 คน เป็นของลูกสาวสองคน ของลูกชายผมมีคนเดียว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เป็นห่วงหลาน มีอะไรมาซื้อขนมซื้ออะไรให้หลานกิน เราแก่แล้วจะกินอะไรมาก มีอะไรก็ให้หลานหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เลิกกับแฟนไปแล้วก็อยู่คนเดียว ก็ใกล้พี่ๆ กับน้องๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มี 3 คน เป็นชาย 2 หญิง 1 คนโตมีครอบครัวแล้ว เหลือลูกอีก 2 คน เขาเรียนจบตรีบริหาร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสามคนเป็นผู้หญิงหมด ก็แต่งงานกันหมดแล้วมีหลานคนละ 2 คน แล้วก็ไปทำงาน แล้วก็ซื้อของมาให้ ฉันก็อยู่กับลูกคนที่สอง เขาก็ดูแลดีพาไปเที่ยว แต่เราไม่ไปชอบอยู่บ้านมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสองคนกับภรรยาเสียไปแล้ว เมื่อก่อนก็อยู่กับลูก แต่เดี๋ยวนี้เขามีครอบครัว เขาก็แยกกันไปหมดแล้ว เราก็อยู่คนเดียว ก็ดีไม่เหงาเลยมีงานให้ทำเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ลูก 4 คนตอนนี้อยู่กับสามคน อยู่ด้วยกันกับลูก ลูกคนโตไปทำงานต่างจังหวัด ไปๆ มาๆ เวลานี้อยู่กับคนที่ 2 กับคนเล็ก ลูกๆ ไม่ค่อยได้ให้เงินใช้หรอก เขาก็ไม่มี ลูกชายก็มีลูก 2 คน กำลังเรียนใช้เงินเยอะ ลูกชายคนโต คนที่ 2 ยังไม่แต่งงาน คนที่ 2 มีลูก 2 ขวบกว่า คนที่ 3 แต่งงาน เราก็เลยต้องออกมาหางานทำอย่างนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

2. กลุ่มบ้านคือวิมานของเรา

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเกี่ยวกับบ้านและที่อยู่อาศัย และความสนใจมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความสนใจในเรื่องการดูแลบ้านและการปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพราะบ้านสามารถเป็นมรดกตกให้แก่บุตรหลานได้ และเป็นเหมือนสมบัติที่ต้องได้รับการดูแล ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างมีความสนใจการหาที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเนื่องจากปัจจุบันยังคงต้องเช่าบ้าน หรือต้องอาศัยอยู่บ้านญาติ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.55

ตารางที่ 4 .55 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มบ้านคือวิมานของเรา โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	2	3
รวม	8	9	17

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“บ้านที่อยู่เป็นมารคตกทอดมาตั้งแต่รุ่นแม่ ก็ต้องดูแลอย่างดี มีต่อเติมซ่อมแซมบ้างเพราะบ้านมันเก่าแล้ว ก็ต้องทำให้มันดูอยู่เสมอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บ้านที่อยู่ก็เป็นบ้านที่เพื่อนผมที่สนิทจดหาให้ รถหรือของใช้อะไรก็มีคนช่วยดูแลให้ ผมไม่ค่อยใช้เงิน เพื่อนๆผมเขาเห็นเขาสงสารก็ช่วยหาให้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“พ่อเป็นคนฐานะปานกลาง คุณปู่ คุณยาย ก็รับราชการ เราไม่มีบ้านหลังใหญ่ เราก็ปลูกบ้านเอง ก็อยู่มาถึงลูกเรียนได้อะไรได้ ผมถือคติของพ่อผม ต้องให้ลูกทุกคนเรียนหนังสือให้ถึงที่สุด ผมก็เรียนเหมือนกัน กินวันละ 5 สตางค์นี่แพง ข้าวครึ่งสตางค์ น้ำแข็งครึ่งสตางค์ วันหนึ่ง 2-3 บาท เหลือกิน พี่สาวผมก็เรียน พัฒนา ซึ่งก็ไม่ได้ถูก น้องสาวผมก็เรียนเซนต์คาเบรียล ซึ่งมันก็ 80 ปีที่แล้ว

คิดว่าไม่ถูก พ่อผมส่งให้เรียนโรงเรียนฝรั่งมั่ง ผมก็ได้อันนี้เรื่องภาษาผมก็พอได้ ตอนนั้นในครอบครัวก็ได้ แต่อย่าทำให้คนอื่นเดือดร้อนนะ หลักในการดำรงชีวิต ผมมีมรดกสร้างไว้แต่ต้องขยัน ต้องทำงานจนหัวค่ำเลย พอเรามีบ้านอยู่นะแบบผ่อนส่ง อะไรก็ว่ากันไปตามเนื้อผ้า สมัยนี้เนะก็ผ่อนส่งรถไปอะไรไป ก็ปากกัดตีนถีบทำงานไป ก็เห็นลูกที่ก็หายเหนื่อยอะไรอย่างนี้ ทุกคนก็ช่วยตัวเองได้หมด เข้ามาหาลัยได้หมดทุกคน แล้วก็มีลูกคนโต เขาก็รับผิชอบตัว พ่อเขาจะเรียนอะไรเรียนพิเศษอะไร เขาจะเป็นคนหาเองนะ ผมไม่หา เขาจะบอกจะเรียนอันนั้นนะ เขาจะไปเรียนโรงเรียนสาธิตนะ เขาไปสอบเข้าปริญญาตรีก็สอบเข้าเอง เรียนแพทย์เขาก็สอบเข้าเอง ลูกคนกลางก็เรียนของเขา จบมาก็เรียนสถาปัตย์ เขาสอบเข้าสถาปัตย์ จุฬาฯ ลูกก็เลยมาเรียนรวมค่าแห่ง ลูกคนเล็กเรียนหัวไม่ดี เขาก็เรียนทางด้านเศรษฐศาสตร์ ผู้หญิงหมด ทุกคนก็ช่วยกันรับผิชอบ เขาก็ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เขาก็มีตัวเอง ทำให้ตัวเอง แต่เขาก็คือเขา ลูกทุกคนก็ต้องมากินข้าวตอน 6 โมงเย็น ผมชอบเก็บซื้อที่ดินผ่อนส่ง สมัยก่อนเบี่ยเขาก็พอสมควร ผมก็ผ่อนวางเขาไป และก็ปลูกบ้านติดๆกันคนละหลังคนละหลัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านที่อยู่ก็เป็นบ้านของตัวเองอยู่กับสามีและลูกชาย แต่บริเวณบ้านก็จะมีบ้านของน้องสาวด้วยแต่คนละหลังกันอะค่ะ พี่ก็จะดูแลบ้านบ้าง แต่มาทำงานตรงนี้ก็จะมีเวลาดูสักเท่าไร ส่วนใหญ่ก็ให้เด็กในบ้านทำมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“อยู่บ้านของตัวเองและก็มีคอนโดด้วยสาเหตุเพราะบางทีผมกลับดึกไปที่บ้านไม่ไหว เพราะว่าไกลก็เลยมาพักที่คอนโด ภรรยาไม่ยอมให้ขับรถแล้วเกิดอุบัติเหตุ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“บ้านที่พี่อยู่ก็จะอยู่กับสามีและลูกชายมีคนดูแลบ้านสองคนคนขับรถอีกหนึ่งคน เป็นบ้านของตัวเองจะซื้อเองกับสามี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

“บ้านนี้คิดกันอยู่มาตั้งแต่เด็กๆละ ตั้งแต่สมัยคุณแม่เป็นมรดกมาละก็รับช่วงต่ออยู่กับลูกสาว สองคนก็หวังจะให้ลูกต่อไปให้คงอยู่ไปชั่วลูกหลานละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“บ้านก็ของเราเอง เป็นชื่อของเรา อยู่กับหลานสาวก็มีความสุขดี จะชอบทำงานบ้านเก็บ ของจัดบ้านเวลาว่างๆหรือวันหยุดไม่ได้ไปไหนก็ทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านก็คือร้านที่ทำนี่แหละ ผมเลี้ยงหลายชีวิต ลูกเมียและก็ลูกน้องรวมๆก็ 10 กว่าคน อยู่กัน ที่นี้แหละ มีห้องให้อยู่สบายๆ เราก็ดูแลค่าใช้จ่ายให้หมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“อยู่ด้วยกันหมดทั้งลูกภรรยา ลูกคนเล็กเขามีปัญหาเรื่องพัฒนาการแต่เขาก็ดูแลตัวเองได้ เล่นหุ่นเล่นอะไรไป บ้านก็ของเราเอง ทำมาสร้างมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ก็อยู่บ้านกับลูกสาวแล้วก็ลูกเขย บ้านนี้ก็เพิ่งสร้างใหม่เป็นที่ของเราเอง มีบ้านที่อยู่และก็ ตรงนี้เป็นบ้านหลังเก่า ปากีมาทำเป็นร้านขายของ อยู่กันก็ดีมีหลานอยู่ด้วยสองคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“บ้านนี้ก็ของตัวเอง ตอนแรกลูกชายเขาก็อยู่แถวจังหวัดนนท์ก็ไปมาแต่เราเห็นเขาทำธุรกิจ ของเขาไม่ดีก็เลยบอกเขาว่ามาขายของที่นี่หรือเปล่า เขาก็ว่าดีเราเลยลงทุนเปิดร้านให้หน้าบ้านนี้แหละเราก็ช่วยเขาไปด้วย หั่นผักบ้าง เก็บจานบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“บ้านก็เช่าเขาอยู่อยู่กับลูกสาวคนที่สอง ค่าใช้จ่ายเขาเยอะ เราขอเขาไม่ได้ก็ต้องออกมาทำงาน ได้เป็นรายเดือนก็ดีขึ้น บ้านไม่ใหญ่เป็นบ้านเช่าธรรมดา เป็นบ้านไม้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“บ้านก็เป็นบ้านพักที่ทำงานจัดให้อยู่สบายอยู่ข้างหลังนี้แหละ ภรรยาที่อยู่ด้วยกันที่นี่เพราะเขาเป็นแม่บ้าน ที่นี่ชุดเขาก็มีให้ก็สบาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“บ้านก็อยู่ที่นี้ครับ คุณหมอมีย่านพักให้ภรรยาที่ทำงานเป็นแม่บ้านอยู่แถวนี้ ใกล้กันผมมีบ้านอยู่ที่ต่างๆจังหวัด ไปสร้างไว้หยุดงานที่ก็กลับไปที ลูกสาวคนโตอยู่ที่นั่น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ซอยเพชรเกษม 40 อยู่มาตั้งแต่เกิดแล้วละ เลิกกับแฟนไปแล้วก็อยู่คนเดียว ก็ใกล้ๆกับน้องๆ อยู่กับน้องสาวและก็ลูกๆของเขา บางทีเขาก็มาดูบ้างเวลาเราป่วยไข้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ตอนแรกก็อาศัยอยู่กับลูกสะใภ้แต่พอเขาเลิกกับลูกชายเราก็เกรงใจเขาไม่กล้ามาอยู่ด้วยก็เลยเช่าอยู่ข้างๆกัน ดูแลกันแต่ไม่ไปอยู่กับลูกชายหรอก อยู่ไปที่ทะเลาะกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

3. กลุ่มตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าเป็นผู้สูงอายุในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง มีการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และส่วนใหญ่ไปกับครอบครัว โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.56

ตารางที่ 4.56 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	6	9	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ท่องเที่ยวนี้ชอบมากในอดีตป่าไปอยู่อเมริกาจะเดินทางท่องเที่ยวทางปีหนึ่ง 4-5 ครั้งกลับเมืองไทยไปอเมริกาไปยุโรปแต่ไม่เคยไปเมืองจีน แอฟริกาไม่เคยไป แต่ยุโรปเนี่ยไป อังกฤษไป เพราะเอาของไปเยี่ยมหลานชอบสิ่งที่อยากจะไปเวลานี้ก็อีกอย่างคือไปมาแล้วเนี่ยเคยได้ยินไหมที่เขาถ่ายภาวะโลกร้อนที่เข้าถ่ายออกที่น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เมื่อก่อนป่าก็ไม่รู้ ป่านั่งเรือไปก็จะแวะที่เมืองแล้วให้เราลงไปเที่ยวพอไปถึงก็ลงเรือเล็ก แล้วได้เห็นภูเขาน้ำแข็งมันก็หล่นตูม ป่าว่ามันสวยดี สวยจังเลยนะ เราก็ไม่รู้ว่าเป็นภาวะโลกร้อน น้ำแข็งละลายจนกระทั่งมีมาฉาย โอ้โหเราเคยเห็นของจริงมาแล้วนี่ อย่างนี้เลย หล่นลงมาอย่างนี้ อีกหน่อยก็จะไม่มีอีกแล้ว ฝรั่งเศสชอบมาเที่ยวบ้านเรา มาเที่ยวป่าดงดิบของพวกเรา แต่เราชอบไปดูหิมะดูน้ำแข็ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมากหยุดที่หนึ่ง เทศกาลปีใหม่ก็จะไปที่หนึ่ง ไปพม่า ก็จะขึ้นเหนือสุด ก็จะไปที่โนนเหนือเชียงใหม่ม้ามไปพม่า ได้สุดก็ไประนอง นั่งรถทัวร์ไป ที่บ้านมีทัวร์ขาประจำ ไปเรื่อยๆ 76

จังหวัดไปมาหมดแล้ว อีสานก็ไปมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวนะ ไปเที่ยวต่างประเทศบ่อย ถ้าเมื่อก่อนจะบ่อยกว่านี้อีก ถ้าสุดก็ไปฮ่องกง ถามว่าสนุกไหมพอแก่แล้วมีนะ มีก็มีความสุขถ้าได้อยู่กับครอบครัว พอมานึกว่าลูกตอนเล็กๆเนี่ยเราไปเที่ยวเมืองนอกก็นานตั้งแต่ลูกคนโตยังเพิ่งจะ 10 ขวบ คนเล็กอยู่ในท้องมันก็มีความสุขนะแล้วก็ไปซื้อของก็นึกถึงเมื่อก่อนเราซื้อจิ้ง เดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยซื้ออะไร เราไปก็ซื้อเที่ยว ทานอาหาร เคนดูว่าเมื่อก่อนนี่มันเหมือนเดิมไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ไปเที่ยวแถวสุพรรณบุรีบ้าง พัทธยาบ้าง เพราะภรรยาผมไม่สบาย ก็จะไปพักผ่อนจิตใจให้สบาย ก็เป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบๆ ส่วนมากจะไปต่างประเทศ พี่ชอบไปต่างประเทศเพราะว่ามันดูแตกต่างไป บางทีมันก็แพง บางทีเราก็คว่าอยู่ประเทศนี้จะเที่ยวเมื่อไรก็ได้ ไปต่างประเทศก็ไปดูรูปแบบต่างๆ ไปแล้วอยากไปอีก ชอบไม่รู้ว่าตอนนี้ชอบไปหลายประเทศ ก็ในใจก็ยังชอบมองไกลๆ มันก็อาจเป็นความประทับใจนะ เมืองของเขามีธรรมชาติ มองเห็นมีกระโจม เจียบ รู้สึว่ามันดูแปลก ไปถามคนอื่น น้อยๆ ที่เขาไปด้วยก็ชอบเหมือนกัน ปีนี้ไป 3 - 4 ครั้ง แต่มันก็ไม่แน่ บางปีก็ทิ้งช่วงห่างกัน บางทีก็ซัก 2 ครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ต่างประเทศ ไม่ได้ไปเที่ยวนะ ส่วนใหญ่จะไปธุระแล้วก็พลอยได้ไปเที่ยวด้วย เขาจะพาเราไปเที่ยว เขาก็พาผมไป ไปทั่วเลย ไปยุโรป สิงคโปร์ ฮ่องกง มาเลเซีย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไปกับเพื่อนๆ เวลานั้นจะมีการนัดเลี้ยงรุ่นบางทีก็ตามร้านอาหารหรือไม่ก็ต่างจังหวัดบ้าง ไปกันหลายคน ที่เชียงใหม่บ้าง โคราชบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ถ้าในประเทศจะไปเพราะต้องไปตีกอล์ฟ แต่ถ้าต่างประเทศจะไปกับลูกๆ บางทีก็ไปรวมกันสองครอบครัวกับพี่สาวด้วย เมื่อเรารู้ว่านี่เราก็เพิ่งไปญี่ปุ่นกลับมา ปีที่ผ่านมาก็ไปอเมริกา ถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จังหวัดใกล้ๆ เช่นเที่ยวจังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำ ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่น ชอบเที่ยวในประเทศจะมีความสุขมากกว่า ส่วนต่างประเทศนั้นจะไปประเทศเพื่อนบ้าน การเดินทางจะไปกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม และให้ธุรกิจนำเที่ยวจัดโปรแกรมการเดินทางให้ โดยเดินทางประมาณไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 1 หมื่นบาทต่อครั้ง ส่วนต่างประเทศจะอยู่ที่ประมาณกว่า 2 หมื่นบาทต่อครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วันอาทิตย์ บางทีก็ไปเที่ยว ลูกเขารับไปเราก็ไป บางทีไปเที่ยวต่างจังหวัดเราก็ไป ไปไหว้พระ ไปไปเที่ยวตามวัดบ้าง แล้วก็ไปเที่ยวร้านอาหารก็ไปอีก อ้อแถวดอนหาวาย ก็ชอบนั่งเรืออะไรพวกนี้ บรรยากาศมันสบาย ก็ชอบเที่ยวแบบบรรยากาศสบายๆ ล่องเรือก็เรารู้สึกแล้วครับต้องไปแบบนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออ เมื่อก่อนไปบ่อย แต่ตอนนี้ไม่ได้ไปจะไปเฉพาะเทศกาลปีใหม่ คือไปกับครอบครัวไปรถตู้ 8 - 9 คนอะไรอย่างนี้ บางทีก็มีเพื่อนสนิทหลานไปด้วย ไปซัก 3 - 4 วัน อะไรอย่างนี้ ล่าสุดก็ไปปักกิ่งแต่หลานเขาไปบ่อย เราอยู่ที่นั่นมากไม่ได้ หยุดวันสองวันงานเรามันก็หยุด หยุดมากก็ไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ช่วงนี้ยังไม่ได้พาไปเที่ยวไหนกันเลยเพราะร้านขายดี แต่ก่อนนี้ไปกันบ่อย ไปทะเลแล้วก็น้ำตกเพราะว่าเรามีหลานตัวเล็กๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบไปชอบมากไปบ่อยเที่ยวเมืองจีน เที่ยวสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่เดี๋ยวนี้อาจจะไม่ค่อยไป เพราะว่าจะเลือกไปที่ไม่ลำบากมากถ้าลำบากมากจะไม่ไป ร่างกายไม่ไหวมันจะเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไปได้ ไปเหนือ ไปเหนือบ่อยมากเมื่อก่อนจะไปทั้งเหนือทั้งใต้เมื่อก่อน แต่ตอนนี้ทางใต้มาเกินไปไม่ได้ไปอีกเลยเมื่อก่อนไปทุกปีเหนือก็ไปทุกปี ไปเหนือเสร็จก็ไปได้ ไปคนเดียว ไปกับเพื่อนบ้าง ช่วงหลังไปกับครอบครัว ไปกับครอบครัวมันหนัก ไปกับเพื่อนมันเบาใจ ไปกับครอบครัวมันหลายหมื่น ไปกับเพื่อนก็หารกันออก ไปกับครอบครัวเราก็ต้องจ่ายเองแต่ถ้าไปกับครอบครัวส่วนมากจะชอบไปห้าง ไปร้านอาหาร กินพวกเอ็มเค เด็กเขาชอบแต่เราไม่ค่อยชอบ” (กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ไปทะเลบ้าง ไปวัดบ้าง จะไม่ได้วางแผนเอาไว้ว่าจะต้องไป มีเหมือนกันว่าไปที่ไหนบ่อยๆแต่จะดูว่าว่างก็ไปมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง, ชนชั้นกลางล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

4. กลุ่มกีฬาเคียวพิเศษ

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องการออกกำลังกาย ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นว่าการออกกำลังกายเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็ออกกำลังกายมานานตั้งแต่วัยหนุ่มสาว โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.57

ตารางที่ 4.57 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาเคียวพิเศษ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	12	6	18

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟตอนเช้า วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจิงอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะผมก็ใช้เวลาตอนเช้าคือออกไปจ็อกกิ้งตอนเช้า ผมมีเวลาช่วงเช้าเพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่ประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ที่ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 4 กิโลเมตร 8 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“พยายามออกกำลังกาย ปกติโดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันๆทำโน่นทำนี่ จะอยู่เฉยๆไม่ได้ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอบ มาบังคับป้าก็พยายามๆละมันเป็นคนแบบนี้ออเนียบบอกว่าเดี๋ยวพรุ่งนี้ไปเดินสวนลุมฯกันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาก็ไปเดินบางที่ก็ไปสปอร์ตคลับ ไปโลลคลับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว ไปตีกันสนุกสนานเฮฮา กัน เสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวรถจะชน อีกอย่างก็การเลี้ยวการมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม กลัวว่าฝนตก ไม่เห็นเมฆฝนแต่เดี๋ยวมันมาแล้ว ทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครบ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุมฯ ผมก็แะสวนลุมฯ ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกาย เป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป้าชอบโยคะป้าก็เป็นสมาชิกของวอลเลย์บอลแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“เข้มารับรชการทหรเนี้ยฟ้กัใช้ประโยชน์กัการออกกำล้งกายตรงเนี้ยฟ้มองสรระ
ท้งหมดก่อนในร้งกายของเรา เนี้ยอะไรท้หัวใจในการท้ไปช่วยอ้วยะส่วนอื่น เนี้ยอกล้ามเนือท้ง
นะกรับ เพราะฉะนั้นฟ้จะต้องชิตอัพทุกเช้านะกรับ ชิตอัพโดยนอนแล้วท้เอาสัรยะ เสร็จแล้วท้
มาอ้อฟ้อยท้ต่างๆให้มันเคลือนไหว แม้กระทั่งเช้า เอว คอ นะกรับ หมุนมือ หมุนอะไรอย่างนี้
เพราะฉะนั้นเนี้ยมันท้ทำให้ เนี้ย ระบบหมุนเวียนเราดิ ระบบขับถ่ายดี มันท้โอเคนะใช้ไหมกรับ
สมองเรากัน่าจะดี ฟ้คิดว่ น่าจะดีตามแล้วท้สังประกอบอื่กว่ท้คือว่เราอย่าละเลยสังเล็กลง่อยๆ
เหล่านักรับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้ว ร่างกายมันท้สำคัญ เข้าฟิตเนสด้วย
เพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน
2550)

“โดยมากใช้วิ่ง เวลาวิ่งเช้า 5 กิโลเมตร ทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้าน แค่นี้ท้แข็งแรงแล้ว”
(กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านท้จะออกกำล้งกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำล้งกายเท่าไรละ แต่ว่าท้
จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไมท้ส่วนใหญ่ฟ้จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูลิน่า
วิตามินเสริมอะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่นตามฟิตเนสเท่าไร ตั้งแต่เด็กสนใจมากท้ว่ายน้ำ เล่นทุกเช้า และใช้วิธีเดิน
เอาในที่ทำงานและท้ไปดื่อกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศ
หญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ผมทำหลายอย่าง วันหนึ่งทำงานท้ทำอยู่แล้วท้ไปชื้อกับข้าวแล้วท้ชอบในเรื่องของเล่น
กีฬากัด้วย เป็นครูสอนลีลาศท้ต้องชอบลีลาศ เข้าฟิตเนสเพราะต้องให้ร่างกายเฟิร์ม ท้เกี่ยวเนื่องกับ
การเดินลีลาศด้วยกรับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมกับออกกำลังกาย ดี 5 ครั้งผมออกกำลังกายที่บ้าน เราก็ขยับเคลื่อนไหวแขน และก็วิ่ง วิ่งแก้นี้แหละ ศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตร เพราะผมวิ่งจึงแข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4-5 ปีแล้วนะ ทำไม่ต่ำกว่า 100 ถึง 3 รอบ บ้านมีหน้าต่างรอบ ก็ทำความสะอาดทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วยมันช่วยได้นะเรื่องหายใจ แล้วก็ไม่ได้ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนปวดง่าย ชาแต่ตอนนี้ไม่เป็น แล้วเสร็จแล้วก็ทำตัว ทำเอว ทำแขน หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรทัศน์อยู่ก็ทำไป พอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อยๆ แล้วก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัว จะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อร่างกายจะไม่ไหว ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนส เดินตรงสวนที่โกลด์สไน้แหละตอนเย็นๆใกล้บ้านดี ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลา ต้องเผ้าราน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิค ไปออกกำลังกายที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิค เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เดินออกกำลังกายขาไปในตัว ไปหาหมอนะเขาบอกให้พอเดินบ่อยๆก็จะเดิน ที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถเท่าไร อย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาที่จะเดินไป ใช้เวลาประมาณ ชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ออกตอนเช้าอย่างเดียวครับ แต่ทำงานอย่างนี้นี่มันก็เหมือนออกกำลังกาย วันๆผมเดินไม่รู้กี่กิโล เช้าอย่างเดียววันละชั่วโมงเพราะตอนเช้าออกได้ ต้องทำความสะอาดเครื่องออกกำลังกายอยู่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ใช่ ต้องออกกำลังกายสำคัญเลยครับนี่ก็ยืดเส้นยืดสาย หมุนๆบิดๆต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

5. กลุ่มนักสุขภาพด้วย

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพ การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.58

ตารางที่ 4.58 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักสุขภาพด้วย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	10	6	16

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟ วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจั่งอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะผมก็ใช้เวลาตอนเช้าคือออกไปจ็อกกิ้ง ผมมีเวลาช่วงเช้าเพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ก็ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 4 กิโลเมตร 8 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“พยายามออกกำลังกาย ปกติโดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันทำโน่นทำนี่ จะอยู่เฉยๆ ไม่ได้ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่ง ให้ไปเดินชอบมาบังคับ ป้าก็พยายามล่ะ มันเป็นคนแบบนี่งั้นบอกว่าคุณพ่อก็ไปเดินสวนลุมฯกันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาเราก็ไปเดิน บางทีก็ไปสปอร์ตคลับ โปโลคลับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว มากันไปตีกันสนุกสนานเฮฮาจนเสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวว่าจะชน อีกอย่างก็การ लेकरมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม กลัวฝนตก คุณไม่เห็นผมฝนแต่เดี๋ยวมันมาแล้ว ทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุมฯ ผมก็แะสวนลุมฯ ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกายเป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป้าชอบโยคะป้าก็เป็นสมาชิกของวอลเลย์คลับแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“เข้ามารับราชการทหารนี้พี่ก็ใช้ประโยชน์กับการออกกำลังกายตรงนี้ พี่มองสรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา นี่อะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่คือกล้ามเนื้อท้องนะครับ

เพราะฉะนั้นเนี่ยที่จะต้องซิ๊ท็อพทุกเช้าเนะครับ ซิ๊ท็อพโดยนอนแล้วก็เอาศีรษะขึ้น เสร็จแล้วก็มาอ๊อฟฟิ๊ยท์ต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เหว คอ นะครับ หมุนมือ หมุนอะไรอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเนี่ยเออ มันก็ทำให้ หนึ่ง ระบบหมุนเวียนเราดี ระบบขับถ่ายดี มันก็โอเคนะ สมองเราก็น่าจะดี พี่คิดว่าน่าจะดีตามแล้วก็สิ่งประกอบอีกว่าก็คือว่าเราอย่าละเลยสิ่งเล็กๆ น้อยๆเหล่านี้ครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้ว ร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วย เพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาวิ่งเข้า ดี 5 ก็วิ่งแล้ว ทำทุกวัน ทำก่อนออกจากบ้านแค่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรละ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่งที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่นี่ก็จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูลิน่า วิตามินเสริมอะไรอย่างนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่นที่ฟิตเนสเท่าไร ตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ เล่นทุกเช้า และก็ใช้วิธีเดินในที่ทำงานแล้วก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมก็นิยามพร้อมๆกับออกกำลังกายนะ ดี 5 ครั้งผมออกตรงที่บ้านเราก็ขับเคลื่อนไหวแขน แล้วก็วิ่ง วิ่งแค่นี้แหละศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตรเพราะผมวิ่งจึงแข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เดินไปก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4 - 5 ปีแล้วนะ ทำไม่ต่ำกว่า 100 ครั้ง 3 รอบ บ้านมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาด ทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วย มัน

ช่วยได้นะเรื่องหายใจ และก็ไม่ได้ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่าย จะชา แต่ตอนนี้ไม่เป็นแล้ว เสร็จแล้วก็ทำช่วงลำตัว ทำเอว ทำแขน เรียบร้อย หมุนรอบข้างนี้ บางทีดูโทรศัพท์อยู่ก็ทำไป พอคุณนั่งก็ได้อะหลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“จะเดินช้าลง ต้องเดินออกกำลังกายไปในตัว ไปหาหมอนะเขาบอกให้พอเดินบ่อยๆก็จะเดิน ที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดิน ไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไร อย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาที่จะเดินไป ใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อย ๆ และก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัวจะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อยๆร่างกายจะไม่ไหว ก็ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเข้าเสีย ไม่ได้ไปฟิตเนส เดินตรงสวนที่โลตัสนี่แหละตอนเย็นๆใกล้บ้านดี ไปที่อื่นไกล ไม่มีเวลา ต้องเผ้าร้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิก ไปออกกำลังกายที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิก เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ใช่ ต้องออกกำลังกายสำคัญเลยครับ นี่ก็ยืดเส้นยืดสาย หมุนๆบิดๆ ต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

6. กลุ่มบุตรและงานคือความสำเร็จ

เป็นกลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังในความสำเร็จเกี่ยวกับตนเอง แต่คาดหวังในความสำเร็จของบุตรหลานมากกว่าเนื่องจากคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงานและการเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.59

ตารางที่ 4.59 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มบุตรและงานคือความสำเร็จ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	1	2
รวม	5	2	7

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ลูกแล้วก็ครอบครัว คือการที่คนเราแต่งงานแล้วมีชีวิตคู่ที่ยืนยาวโดยที่ไม่แตกแยก อันนั้นเป็นความภูมิใจของตัวเองที่เราอดทนทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่เราคนเดียวอดทน ต้องซึ่งกันและกันแล้ว ก็มีความรักเป็นพื้นฐาน แล้วเรามีโชคก็คือลูกเรา 2 คน ดิฉันมีลูกสาว 2 คน ดิฉันต้องการเหมือนกับแบบเราอยากให้ลูกสาว 2 คนเนี่ยจบปริญญาโท เราคิดว่ารุ่นลูกเนี่ย ปริญญาตรีไม่พอนะ แล้วโดยเฉพาะเรา เราก็พอจะมีทุนทรัพย์ที่จะพยายามช่วยให้ลูกเนี่ยไปถึงตรงนั้น ทำไม่ถึงว่าดิฉันพาลูกไปเรียนเมืองนอก เพราะลูกดิฉันเกิดที่อเมริกา 2 คน เขาก็มีสิทธิ์ที่จะเรียน ไม่ต้องเสียค่าเรียน

เสียก็เสียนิดหน่อย ก็เลยพาลูกไปเรียนไฮสคูล จนจบปริญญาตรีที่โน่น ก็ได้บอกว่าลูกสองคนภูมิใจมากคือพูดแล้วผู้วิจัยคงเข้าใจความเป็นแม่ โลงอกแล้วก็หายห่วง คือเมื่อก่อนเห็นคนอื่นทำยังไงอยากให้ลูกฉันเป็นแบบนี้ ลูกฉันเป็นหมอ ลูกฉันเป็นแพทย์ ลูกฉันจบจากมหาวิทยาลัยที่มีเกียรติมาก ๆ เมื่อไหร่ลูกเราจะได้อย่างนี้นะ แล้วลูกเราได้ 2 คน สิ่งที่เราคาดหวังกันไว้แล้วเขาก็ทำให้พ่อแม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ก็เป็น ผบ.ทบ. ไซ้โหมละ คนมาบอก ผมก็ภูมิใจ เพราะผมเป็นคนที่ไม่ต้องพุ่มพ่าย คนที่จะเป็นโดยที่นั่นจะเป็น เพราะพี่ชายนายกเขาเป็นอยู่แล้ว ผมเฉยๆ คือว่าเป็นหน้าที่ผม ผมเป็น ผบ.ปีเดียวแต่ก็ภูมิใจที่ได้สร้าง ได้ทำอะไรไว้ให้กองทัพ อย่างสร้างสโมสรนี้จนเสร็จก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“สิ่งที่ภูมิใจก็คือได้เป็นทหารและก็ได้ทำงานรับใช้ในหลวงแผ่นดินนี้ที่สูงสุดในชีวิตของพี่แล้ว คนเราเกิดมาพี่ว่าพี่ได้สร้างสิ่งดีๆ ไว้ให้กับประเทศชาติแผ่นดินบ้านเกิดของเราแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เป็นที่ปรึกษาอาวุโส เกี่ยวกับเรื่องงานต่างประเทศกับธนาคารและลูกสาวคนโตประสบความสำเร็จในชีวิต มีงานดีๆ ทำและมีครอบครัวที่ดี เป็นสิ่งที่ภูมิใจมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำงานมาได้ขนาดนี้ ผมเริ่มจากศูนย์ตั้งแต่ไม่มีอะไรเลย เป็นลูกจ้างเขา จนเดี๋ยวนี้มีธุรกิจของตัวเองส่งลูกเรียนจบปริญญาตรี โท กันหมด ก็ภูมิใจที่เราทำได้ขนาดนี้ แต่ถ้าเป็นสมัยนี้ลำบากเมื่อก่อนมีเงินร้อยก็ถือว่าใหญ่แล้วแต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้เลย เด็กสมัยนี้จะเหนื่อยถ้าพ่อแม่ไม่ได้สร้างไว้ให้เรียนสร้างมีงานทำที่ไหนละ เรียนจบมามีงานทำไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ก็เนี่ยตัวผมนี้แหละครับ ผมเป็นคนที่รักตัวเองมาก รักยิ่ง รักที่เราวัยถึงขนาดนี้แล้ว เรายังมี พละกำลังสุขภาพร่างกาย เดินได้ ไปไหนได้ เหมือนกับได้ช่วยตัวเองนะ ไปดูเพื่อนฝูงที่อยู่ ต่างจังหวัด เขาก็หงอกกันไปหมดเหมือนกัน ภูมิใจนะครับ ภูมิใจ ที่ได้สุขภาพ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ภูมิใจที่เราแก่แล้วแต่ก็ยังทำงานเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ได้เป็นการะให้กับใคร รู้สีกว่าตัวเอง มีคุณค่า ถ้าไม่มีงานทำจะไม่มีค่าอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

4.4 ความคิดเห็น

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ในเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง ประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม การเมือง ธุรกิจและเศรษฐกิจ การศึกษา สินค้าและการบริการ และอนาคต เมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคมและความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นต่างๆ สามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 4.60

ตารางที่ 4.60 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	ความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นต่างๆ						รวม
	ตนเอง	สังคมและวัฒนธรรม	การเมือง	ธุรกิจและเศรษฐกิจ	สินค้าและบริการ	อนาคต	
ชนชั้นสูงส่วนบน	4	6	5	5	3	5	28
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	4	4	3	3	3	3	20
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	3	3	4	2	4	19
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	3	3	2	3	3	3	17
ชนชั้นล่างส่วนบน	4	3	4	3	1	4	19
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	4	4	3	3	3	5	22
รวม	22	23	20	21	15	24	125*

*หมายเหตุ ผู้สูงอายุสามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ได้มากกว่า 1 เรื่อง

ความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 22 คน เป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 10 คน ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง และเมื่อแบ่งตามชนชั้นทางสังคม พบว่ากลุ่มดังกล่าวมีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.61

ตารางที่ 4.61 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อตนเอง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	4
รวม	12	10	22

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อตนเองพบว่า ผู้สูงอายุมีความภูมิใจในตนเองและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเนื่องจากมีงานทำ ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากลูกหลาน และไม่พึ่งพาทางสังคม ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมก็ทำไปเรื่อยๆ แต่ผมไม่เข้าทำไปเรื่อยๆ เพราะว่าผมไม่ใช่ ไม่จริงจัง ก็ทำแบบจริงจังก็เหนื่อย ผมก็วังโน่นว่งนี่ก็เหนื่อย วังเหนื่อยนะ ก็ทำงานเพราะว่าสมัยก่อนผมทำงานอยู่ตั้งแต่รับราชการ ผมไม่มีวันหยุดนะ ผมไม่เคยมีวันหยุดเพราะผมอยู่ในสนามอย่างนั้นที่อรัญประเทศนะ ผมอยู่ 19 ปี อยู่ตั้งแต่ปี 22 กลับเมื่อปี 44 ผมไปลาว ไปเวียดนาม ผมไม่มีวันหยุด ผมเพิ่งมามีวันหยุด

หลังจากผมเข้ามาอยู่กรุงเทพ คือ เสาร์ อาทิตย์ นะ แล้วก็แม่ทัพก็ต้องทำทุกอย่าง ชีวิตผมก็ทำแต่งงานนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“การที่ตัวเองเลี้ยงลูกได้ดีประสบความสำเร็จได้นั้นคือการที่คนเราแต่งงานแล้วมีชีวิตคู่ที่ยืนยาวโดยที่ไม่แตกแยก อันนั้นเป็นความภูมิใจของตัวเองที่ว่าเราอดทนทั้งสองฝ่ายไม่ใช่เราคนเดียว ต้องอดทนซึ่งกันและกัน แล้วก็มีความรักเป็นพื้นฐานแล้วเรามีโชคสองก็คือลูกเรา 2 คน ดิฉันมีลูกสาว 2 คน ดิฉันต้องการเหมือนกับแบบเราอยากให้ลูกสาว 2 คนเนี่ยจบปริญญาโท เราคิดว่ารุ่นลูกเนี่ย ปริญญาตรีไม่พอแล้วโดยเฉพาะเราก็พอจะมีทุนทรัพย์ที่จะพยายามช่วยให้ลูกเนี่ยไปถึงตรงนั้น ทำไม่ถึงว่าดิฉันพาลูกไปเรียนเมืองนอกเพราะลูกดิฉันเกิดที่อเมริกา 2 คน เขาก็มีสิทธิ์ที่จะเรียนไม่ต้องเสียค่าเรียน เสียก็เสียนิดหน่อยก็เลยพาลูกไปเรียนไฮสคูลจบปริญญาตรี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ที่คิดว่าเป็นใช้ว่าคนเราเนี่ยเหมือนกับอะไรครับ ธรรมชาติสร้างเรามาเพื่อทำงาน อยู่ที่เราจะทำงานอะไร ควบคุมอวัยวะอย่างไร การออกกำลังกายอย่างไร บริโภคอย่างไร เพื่อให้ร่างกายเราสมดุลกับธรรมชาติ ทำให้ร่างกายและประสาทเราดี จากการที่พี่มารับราชการการนี้คุณไม่ได้ทำงานแล้วเวลาคุณออกเเวแล้วไปพอทำให้ประสาทคุณเสีย แต่ถ้าเราทำงาน คุณช่วยขา มันก็ทำให้สายตา มันโฟกัสกันไปเนี่ย ทำให้ภาพจะชัดเจน พี่ก็ใช้หลักวิชาการง่ายๆในการที่ดูแลสุขภาพตัวเอง จริงๆแล้วเนี่ยของพี่ไม่ได้จบจากมัธยมเตรียมทหาร ตั้งแต่อนุบาล ศึกษาวิทยา ที่สี่ลมมาถึง ม.6 เมื่อก่อนนี่ะกับ ม. 6 ที่กรุงเทพคริสเตียน หลังจากนั้นก็มาเข้า มส .4 มส.5 ที่ศิลป์ ก็เล่นกีฬาซะมากมีเพื่อนมากก็เลย มส. 5 เนี่ย 3 ปีกว่าจะจบ แล้วก็สอบเอ็นทรานส์คณะศิลปพอได้เนาะครับ แล้วพี่จบจากโน่นถึงมาเข้านายร้อย นายร้อยหลักสูตรรุ่นที่หนึ่ง เพราะฉะนั้นเนี่ยการที่เข้ามาทหารเนี่ยเหมือนกับเปลี่ยนสายงาน จากสภาพที่เราเคยชินกับเป็นศึกษาแล้วก็เข้ามาก่อนนิสยต่างๆเนี่ยเราก็ใช้ประโยชน์จากการอะไรครับ การมีระเบียบวินัย การบริหารเวลาเนาะครับ การที่เราจะทำอะไรเนี่ยเราจะต้องมีการหาข่าวก่อนเพื่อประมวล วิเคราะห์ก่อนแล้วก็ไปดูสถานที่จริงแล้วก็ถึงไปทำงานจริงๆ เอาข้อดีมาประกอบใช้กับวิชาชีพของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ภูมิใจที่มีสามีดี ลูกดีจบและทำงานประสบความสำเร็จทุกคน ตัวป้าเองก็ไม่ได้เป็นภาระให้ใคร ป้าช่วยอะไรได้ป้าก็ช่วยทำ จะลองทำอะไรหลายๆอย่างด้วยตัวเองก่อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ต้องภูมิใจในตัวเอง สมัยก่อนลำบาก เราทำงานกว่าจะได้ขึ้นมาถึงตำแหน่งนี้เป็นข้าราชการระดับสูงเราภูมิใจ มีลูกมีภรรยาที่ดีแค่นี้ก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“สิ่งที่ภูมิใจมากที่สุดคือเป็นทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกันและลูกสาวทั้งสองคนก็ประสบความสำเร็จ เรียนจบปริญญาโททั้งคู่ คนโตทำงานโรงแรม คนเล็กดูแลกิจการของที่บ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ที่ภูมิใจนะคะ ถึงแม้พี่ออกจากราชการมาแค่ 8 เดือนก็มีคนเห็นคุณค่าให้พี่มาทำงานตรงนี้ที่ภูมิใจมากๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2550)

“ผมเป็นคนทำงานด้วยความตั้งใจดีมาตลอดนะ ไม่คิดจะโกงใคร หรือว่าเอาเปรียบใคร เพื่อนฝูงมีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ผมถึงยังสามารถอยู่ในธุรกิจนี้ได้ โดยที่ทุกคนให้เกียรติผม นับถือผมว่าเป็นคนที่น่าเชื่อถือ เพราะฉันถ้าจะทำอะไรก็ต้องจริงจัง และไม่โกงเขา ถึงจะอยู่ได้นาน มันเหมือนเป็นการสร้างเครดิตให้ตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ภูมิใจที่ทำงานเข้ากับใครก็ได้ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับใครกับครอบครัวเองเราก็ไม่เป็นภาระให้ใคร ทุกวันนี้ก็ดูแลแม่อายุจะ 90 แล้วดูแลหลาน ลูกของน้องสาว แค่นี้ก็มีความสุขแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรค ไม่เป็นภาระให้ใครต้องดูแล” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เราศึกษามาทำงาน มาสร้างอะไรหลายๆสิ่งหลายอย่างได้มาถึงทุกวันนี้ เราก็จะทำต่อไป เรามีแรง มีกำลัง ยังทำได้ก็จะทำต่อไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“รู้สึกภูมิใจในตนเองที่อายุขนาดนี้แล้วยังทำอะไรได้หลายอย่าง ทำงานได้และคิดว่าจะทำไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“รายการเราต้องทำ ต้องเคลื่อนไหวบ่อยๆ อยู่บ้านก็จะเหงา ได้ทำงานก็มีความสุขถ้าไม่ได้ทำอะไรจะไม่ชอบ รู้สึกว่าตัวไม่มีค่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เราทำแล้วเราก็ภูมิใจสร้างมากับมือเอาไว้ให้ลูกหลาน แค่นี้ก็ไม่หวังอะไรแล้วให้ลูกหลานสบายก็พอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“เหนื่อยนะ ทำงานทุกวันก็เหนื่อยแต่เรายังมีหนี้สิน ลูกเราเขาก็ยังไปไม่รอด เราก็ต้องทน มันก็ต้องทำต่อไป มีแรงก็ต้องทำต่อไป ให้อยู่บ้านเฉยๆเราทำไม่ได้ช่วยได้ก็ต้องช่วยกันไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ภูมิใจที่ทำอะไรได้หลายอย่างแม้ว่าจะอายุมากแล้วยังมีคุณค่าอยู่ ไม่ต้องให้ใครมาดูแล เรายังแข็งแรง ไม่มีโรคจนทำอะไรไม่ได้ แค่นี้ก็ดีแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ได้ทำงานมีรายได้ เราขายของได้ ลูกค้าดีใจ มีมาตามหาเวลาหายไปนานก็มาถามว่าทำไมไม่มาขาย หายไปไหน ผมก็ว่าไม่ได้หายไปไหน บางทีไปต่างจังหวัดบ้าง ป่วยบ้าง ก็รู้สึกดี เพราะเราไม่ได้ไปเรียนมาจากไหน คิดสูตรต่างๆขึ้นมาเองจากการให้ลูกค้าชิมบ้างจนคนชอบและติดใจถึงทุกวันนี้ก็ภูมิใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่รู้จะตอบว่ายังไง แต่จะเป็นคนไม่ชอบอยู่เฉย ชอบทำนั่นทำนี่ ชอบทำงาน ชีวิตนี้ก็ทำงาน ทำเพื่อครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ก็เนี่ยตัวผมนี้แหละครับ ผมเป็นคนที่รักตัวเองมาก รักยิ่ง รักเลยที่เราวัยถึงขนาดนี้แล้ว เรายังมีพละกำลังสุขภาพร่างกาย เดินได้ ไปไหนได้ เหมือนกับได้ช่วยตัวเองนะ ไปดูเพื่อนฝูงที่อยู่ต่างจังหวัด เขาก็หึงอกกันไปหมดเหมือนกัน ภูมิใจนะครับ ภูมิใจ ที่ได้มีสุขภาพ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ก็ภูมิใจ คือ เราสามารถเข้ากับใครก็ได้ ไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ก็คุยกันได้ เป็นเพื่อนกันได้ คือก็คบต่างวัย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถามว่าเหนื่อยไหม เหนื่อยนะ แต่หยุดไม่ได้เพราะอยากได้เงิน บางทีปวดขามากแต่ก็ต้องออกมาขาย หยุดไปจะเอาเงินที่ไหน จะให้เป็นภาระคนอื่นเราไม่เอา อย่างนี้ดีแล้วเหนื่อยหน่อยก็ทนเอา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่เคยท้อเลย คิดว่าเรายังดีกว่าหลายๆคนที่ทำงานไม่ได้ นอนเจ็บป่วยแต่เราแข็งแรง ยังทำงานไหว ทำไมต้องหยุดทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความคิดเห็นที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 23 คน โดยเป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 9 คน ที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรม และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.62

ตารางที่ 4.62 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	3	6
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	3	1	4
รวม	14	9	23

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรมพบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าสังคมเสื่อมโทรมลงเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็ง คนในสังคมขาดจริยธรรม มีสิ่งที่เป็นอันตรายในสังคม มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น สังคมขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมเสื่อมลงเนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหายไป เช่น การมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ การรักษาวลิตรงตัวของผู้หญิง การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“มีเรื่องอื่นไม่ต้องไปสนใจเหอ ทำให้รักกัน แต่งงานกัน จะมีลูกต้องพร้อมที่จะดูแลลูกนะ ต้องพร้อมนะ ไม่ใช่ว่ามีเช็กส์ มีลูกแล้วยังไม่รู้เรื่องเลย เมื่อปัญหาจริงๆ ไซ้ไหม เมื่อถ้าเรารู้แล้วไม่แก้ปัญหาคอครัวนั้นก็จะแะอะไรไม่ได้ ประเทศก็แย่ มันต้องแก้ปัญหาคอครัวเสีย ต้องให้เขารู้ว่าปัญหาการแต่งงานเนี่ยความจริงแล้วมันควรจะทำให้เรื่องอย่างนี้ออกมาสู่มติให้หลายๆ หน้อย ตอนนี้ปัญหาคอครัวเนี่ยมันเกิดมาอย่างไร ให้เด็กจนกระทั่งทำงานได้ แล้วกระทั่งไปมีคอครัวได้ตามวัฏจักรของมัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“คนในสังคมบ้านเรากระเปียบ ไม่มีวินัย อย่างเรื่องการเข้าแถว อย่างเป็นชื่อของ คนแน่น ก็จะขึ้นเข้าแถว มาก่อนก็ไปก่อน ไม่ใช่ว่ามาถึงแล้วก็มาแทรก อย่างเรื่องจราจร เขาห้ามจอด ก็จอด เขาห้ามเลี้ยวขึ้นก็จะเลี้ยว ไฟแดงขึ้นจะไป คือมันก็ยังมีบ้างละนะ ที่ผ่านมาก็มีนะแต่ส่วนใหญ่เขาไม่ทำและอย่างสี่แยกที่ไม่มีไฟอะไรเลยนะ เขาก็มี STOP นะแล้วทุกคนต้องหยุดแล้วก็เขาจะมีให้ทางขวาไปก่อน หรือไม่ทุกคนจะหยุดให้คนอื่น ๆ ไปก่อน จะไม่มีใครที่จะไปก่อน ซึ่งเมืองไทยเป็นอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ฝ่าฝืนความรู้สึก ถนนหนทางอะไรเนี่ยทรุด ถมแล้วถมไม่เรียบร้อยอยู่อย่างนั้นล่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ผมว่าสังคมตอนนี้หากไม่ทำอะไรทดแทน ผมว่าลำบาก เห็นไหมการทำงานเราก็ต้องเปิดหนังสือพิมพ์นะจะได้รู้ว่าวันนี้ข่าวเป็นอย่างนี้เนาะ เปิดทีวีดู เรายังรู้ข่าวเรื่องอะไรๆบ้าง ก็ได้รับการติดต่อเหมือนก่อนมันไม่ได้ อายุ 60 จะเขียนทำไม ผมว่าเรานัดกินข้าวกัน เมื่อก่อนยังเข้าวันเสาร์อาทิตย์นั้นไปส่งพรรคพวก ไปส่งบ้านนะมันไม่ค่อยไหว ลูกเขาก็เป็นห่วงครอบครัวเขา แต่โดยมากพวกนี้ถูกเค้าเขาก็ไปดิ้นหมดแล้ว บางคนสมัยนักเรียนเก่าโน่นเป็นส่วนใหญ่ เขามีอะไรเราช่วยได้ เราก็ช่วย มันอยู่ที่ใจของตัวเอง การดูแลของครอบครัว ความห่วงเหินมันมีบ้าง แต่เราต้องให้เวลากับครอบครัวเรา กับลูกหลานเรา แต่ทุกคนจะเอาตลอดก็ไม่ได้ คิดจะหายไปเลยก็ไม่ได้ จะให้เวลาในขณะนั้น เขาถึงว่าไง เราต้องทำจิตใจให้ดี มีความรื่นรมย์ เราทำอย่างนี้ตลอดงานเราจะสำเร็จ ถ้าเป็นไปได้แล้วเนี่ย หลักเขาเนี่ย สีล ทาน พร ประพฤติศีล 5 ข้อแค่นี้ เราไม่ได้ไปฆ่าใคร เราไม่ได้ขโมยของใคร ไม่ได้ผิดถูกผิดเมียใคร ผมกินนะ สีลข้อ 5 ผมไม่ทำ บางทีอาทิตย์หนึ่งผมกินคนเดียว ผมอยู่บ้านผมก็นั่งกินโดยมากก็เบียร์ ผมซื้อเหล้าดีๆกิน จอห์นนี่วอกเกอร์ผมกิน แต่อย่างมากผมก็นิดหน่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“สังคมเปลี่ยนเยอะ เปลี่ยนเยอะมาก สังคมวัฒนธรรมเปลี่ยนไปมาก อะไรที่เราไม่เคยได้ยิน อย่างบางเรื่องก็ตกใจ เพราะเด็กๆเนี่ยคล้ายว่าเขาเป็นตัวของตัวเองมาก แล้วก็ป๊าวเด็กเนี่ยมันจะมีช่องว่างระหว่างฐานะ มันมี 3 ฐานะ มันมีระดับบน ระดับกลาง ระดับล่าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มาก เพราะว่าอะไร จริงๆแล้วพี่ก็ไม่อยากโทษใคร สถาบันไหน แต่พี่ก็โทษสถาบันราชการ มีบางหน่วยที่จำได้ว่าตั้งแต่เคยทำผิดทำอะไรเนี่ยเขาจะว่ากล่าวตักเตือน อะไรกันคือเขาคลายใช้อะไรกันต้องแอบๆ ใหนะ เดียวนี้น้องเห็นไหม พี่เห็นด้วยว่าตั้งแต่ที่ทำงานมานี้ก็เห็นสถาบันของเราที่ยังไม่มีการแก้ไขตรงนี้ หนึ่ง ตัวเรา สอง ป้าไม้ สาม กรมสรรพากร ป้าไม้จาก

ชาวบ้านที่ไปตัดป่าไม้มาทำเป็นบ้าน ที่ตัดไปลดช่องว่างตรงนี้ เข้ากับชาวบ้านได้ อย่างกรรมสรรพากรเนี่ยไปตามจับชาวบ้าน เขาหลงแบกเลี้ยงก็ยังไม่ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“อาจจะเป็ดยุคของโลกาวิวัฒน์ วัฒนธรรมก็หลั่งไหลเข้ามา ทำให้เด็กไม่รู้เรื่องการแต่งกาย ก็ไม่รู้ว่าจะต้องรู้เปล่า พระต้องออกมาปราชญ์เรื่องการแต่งกาย ซึ่งไม่ใช่พระ ต้องเป็นเรา รู้ว่างานพิธีต้องทำแบบไหน แต่เด็กก็อาจไม่ค่อยรู้ ไม่รู้จะโทษใคร แต่ว่าใส่สายเดี่ยวอะไรอย่างนี้ มันก็ไม่ใช่วัฒนธรรมเรา ซึ่งเด็กอาจจะมองว่าไม่ทำก็เสีย ใส่เสื้อปกปิดอะไรอย่างนี้ วัฒนธรรมดีๆ ก็มี บางกลุ่มก็รักษาไว้ แต่ว่าอยู่ที่ทำงานการเคารพผู้ใหญ่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีแล้ว เขาก็เดินผ่านกัน ไม่เฉพาะเรานะ แต่หลายคนเขาก็บอกว่า ทำไมเด็กพวกนี้แทบจะเดินชนไปเลย เดินเซ็ดหน้าออกไป ซึ่งสมัยเราไม่ได้ ผู้ใหญ่เดินมาเราต้องหยุดอยู่ข้างๆก่อนนะคะ เราก็จะคอยดู แม้กระทั่งการกดเอทีเอ็ม เราก็ต้องให้เกียรติผู้ใหญ่ก่อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ผมว่าคนไม่มีวัฒนธรรม คนในกรุงเทพมันเหมือนไม่มีวัฒนธรรม คือมีก็คือวัดพระแก้ว เป็นเอกลักษณ์ แล้วก็เด็กยกมือไหว้นั้นนะ นอกนั้นไม่มีครับ นอกนั้นไม่มีวัฒนธรรมของเรา เพราะปัญหาครอบครัวนะที่ส่งเสริมวัฒนธรรมอยู่ มันก็เลยเสียหายไปหมด พ่อ แม่มีลูกก็เลี้ยงลูก ระบบไม่รู้เรื่อง ทำยังไง คือมันเริ่มต้น ตั้งแต่สมัยโบราณ มีลูกแล้วลูกต้องเป็นใหญ่เป็นโต ต้องเป็นเจ้าเป็นนาย มันก็เลยครอบงำกันมา ต่อไปเป็นปัญหาเศรษฐกิจแล้ว แล้วชาวไทย คือคนไทยคือจะยกมือไหว้ คือคนที่มั่งมีเงิน ใครมีเงินได้เปรียบ คนไทยที่มีเกียรติยศศักดิ์ศรีมีอำนาจ ก็สังเกตว่าการพูดจาของคนเนี่ย คนที่มีอำนาจพูดกับคนที่ไม่มีอำนาจพูดมันจะต่าง ต่างกันมากเลย พูดแล้วก็พูดพันคอตัวเอง ยังไม่รู้เลยก็พูด คนมั่ว ผมว่าไม่ใช่ ผมว่าไม่ใช่จริงๆ ทำอย่างนั้นไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“แน่นอน เพราะทุกอย่างของดิฉันมันก็มีอะไรที่มันแตกต่างกันอย่างมาก อย่างดิฉันเกิดมาในยุคที่เป็นถึงๆใช้ไหมคะที่มันเป็นแบบวิปริต ที่ล้มมาการวะ แต่ในรุ่นเดี๋ยวนี้เนี่ยน้อยมาก แล้วดิฉันก็ไม่เห็นดังมากกับเด็กๆที่เขาแต่งตัวที่เป็นแบบสายเดี่ยว นุ่งกระโปรงสั้นๆอะไรอย่างนี้ แล้วก็ทำอะไรกล้าเกิน อันนี้จริงๆแล้วมันก็อันตรายกับตัวของเขาเอง การศึกษานี้ไปศึกษาเมืองนอกเห็นด้วยทุกอย่างคือทุกคนต้องคิดเพื่อให้ตัวเองเนี่ยมีการศึกษาที่ดีและสูงและไปให้ถึงที่สุดถึงดวงดาวที่

เคยฝันไว้ เหมือนชีวิตป่าไปอยู่ที่อเมริกาครั้งแรกไปอยู่ 7 ปี ครั้งที่ 2 ไปอยู่ 8 ปี ที่ไปใช้ชีวิต ถามว่าชอบไหม ชอบมากๆ เขามีกฎ มีระเบียบ ชอบมากๆ เพราะตัวเองเป็นคนอย่างนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เหมือนกับด้านวัฒนธรรมเนี่ยนะ เดี่ยวนี้มนุษย์มันเจริญ แล้วก็โดยเฉพาะกรุงเทพ อย่างนี้การแข่งขันมันสูง โดยเฉพาะเขตธนบุรี บางครั้งเด็กยุคใหม่อาจจะทำตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายหรืออะไรต่างๆ แล้วก็การเข้าวัดวาอารามเนี่ยก็ทำอะไรต่างๆ เหมือนกับพวกเขาก็ไม่ค่อยสนใจเหมือนพวกเขามาจิกน้ำเล่นกันดีกว่า สมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อนนะ มันฝึกกันเยอะ เด็กสมัยนี้ก้าวหน้าไว เด็กสมัยนี้เขาคำนึงถึงแต่ตัวเอง ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจสังคมเท่าไร ก็สังเกต ดูบ้านติดกันก็ไม่พูดกัน บางทีทะเลาะกันเสียอีก อย่างไรก็ตามเขตเราก็มีละครับ รักษาประเพณี ลอยกระทงอย่างนี้ วันสงกรานต์ จัดที่สนามหลวง ถนนข้าวสาร วันเข้าพรรษา ออกพรรษามีตักบาตรบริเวณท้องสนามหลวง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“สังคมน่ากลัว บ้านเมืองเราพัฒนาไปมากแต่สังคมกับแย่ลง มีปัญหาสังคมตามมา ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการทำแท้งเนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร วัฒนธรรมก็ไปรับเอาของต่างชาติมามากเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“แย่มากทั้งสังคมและวัฒนธรรม เราได้จากการแต่งตัวของนักศึกษา สมัยก่อนการเข้าเรียนเป็นหน้าที่ของนักศึกษา แต่เดี๋ยวนี้เราต้องเอะอะเนนล่อให้มันมาเข้าเรียน เมื่อสิบกว่าปีก่อนผมสอนเด็กไม่เคยเลยต้องให้กะเนนเข้าเรียน เดี่ยวนี้ไม่ให้มันก็ไม่เข้าเรียน บางคนให้กะเนนมันยังไม่เอาเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“สังคมมันเปลี่ยนไปเยอะเรามีหลานสาวเราก็ก้าว พยายามบอก พยายามสอน แต่บางทีก็เหมือนกับเขาไม่เชื่อเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เด็กเดี๋ยวนี้อะไรจะไปทำอะไรเขามากไม่ได้ เขามีความคิดเป็นของตัวเอง แต่บางทีเราก็ห่วง เพราะความคิดเขากล้าเกินไป ไม่ค่อยฟังใคร บางทีเราอาบน้ำร้อนมาก่อน เตือนว่าทำไปผลที่ได้จะเป็นยังไง เขาก็ไม่เชื่อ คิดว่าเด็กแข็งแรงกระด้าง ถามว่าเก่งไหม ก็เก่งแต่ไม่น่ารัก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ทุกอย่างก็รักก็เป็นตรงนี้ครับ ของชุมชนด้วย เนี่ยกำลังทำเนี่ย ได้ทำเนี่ยตรงนี้ ตรงที่ว่าง ผมเอากลุ่มเราเลย ผมทำละ มีห้องน้ำ 3 ห้องด้วย ไฟข้างหน้าดวงหนึ่ง ข้างหลังดวงหนึ่ง ผมทำแล้วเนี่ย เท่ากับ 8 เมตร เพื่อพื้นตรงนี้ 5 ถึง 6 แผ่น เขาให้ผมแล้ว มีที่ทำก็คือประเพณีสงกรานต์ บางจังหวัดมีที่เดียวที่ดูแล” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เยอะไหม เยอะเลย มองดูแล้วเยอะมาก พัฒนาเยอะมาก ของอย่างนี้เราไม่ถูกใจเหมือนกับที่เราเคยเห็นมาอย่างหนึ่งมาสมัยนี้เห็นอีกอย่าง ไม่ชอบ มองดูแล้วมันขัดตา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“จริงๆแล้วถ้าดูทั้งหมดมันก็ไชนะ จริงๆนะ ให้อะไรเด็กนักเรียนดีกัน มันก็อย่างนั้นนะ ตั้งแต่การศึกษา สมัยนั้นผมก็อย่างนี้ ทำไมผู้วิจัยไม่บังคับให้นักศึกษาแต่งตัวเรียบร้อย ไม่ให้อะไรอย่างนั้น ไชว์เข้าเยอะแยะเลย ชุดนักเรียนมันเป็นอย่างนั้นครับ แล้ววัยรุ่นดำนั่นสะดือ แล้วก็มานั่งปิด ถ้าคนนั่งส้นปิดไม่ได้มันก็ต้องดึงขึ้นไป ไม่ได้เห็นแล้ว แต่เด็กวัยรุ่นเราก็ต้องเข้าใจว่าเขาต้องตามกัน จริง ๆ แล้วเราอยากบอกว่า หนูอย่าไปดึงเลยหนูปิดไม่ได้หรอก นั่งส้นเองจะดึงยังไงล่ะแบบเราไม่มองอยู่แล้ว เราก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว เราไม่เห็น ก็เห็นเป็นลูกหลาน เราก็ต้องดูแลตัวเองเวลานั้นเราก็คิดไม่ได้ เสือสั่นๆ ไชว์สะดือ เขาอยากจะทำไชว์กันอยู่แล้ว เราเห็นแล้วแต่ว่าเด็กๆเราก็ดูใจเขานะ เขาก็เด็กเป็นอย่างนั้นแหละ อย่างเรามันก็เชื่ออย่างนั้น ก็ว่าเขาไม่ได้ คิดว่ามันคุมกันไม่อยู่ คุมเขาเองไม่อยู่ แล้วก็เรื่องนี้สำคัญที่สุด เรื่องยานี้อย่างนั้นมา ให้อัตว์ทำลายเขาวชน ทำลายประเทศชาติ เพราะเขาวชนก็มีแต่พวกนี้ มันก็ไม่ใช่ว่าไม่มีความรู้ นะ แต่คิดตรงเรื่องการศึกษา ตอนนี้นั้นง่าย จะเรียนอะไรก็เรียนได้ มันมีพร้อมให้หมด กชน. หรือจะเป็นปริญญาจบเรียนต่ออีก อะไรก็มีหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“สมัยนี้อะไรเจริญมากแต่อยู่ยาก ข้าวของก็แพง คนก็ต่างคนต่างอยู่ เด็กเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“สังคมแย่ จิตใจคนมันเปลี่ยน คนห่างวัด ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเลยเกิดปัญหามาก ข้าวเดี๋ยวนี้มีแต่ฆ่ากันตายจนเป็นเรื่องธรรมดาสมัยก่อนมีที่ไหน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“วัฒนธรรมมันแย่ลง คนเดี๋ยวนี้ไม่ใช่ไม่ดีแต่เขาแยกกันอยู่ ขาดความสามัคคี ขาดการพึ่งพาอาศัยกัน เมื่อก่อนมีอะไรจะช่วยกัน เดี่ยวนี้ไม่ แกล้งมายุ่งกับฉัน ฉันจะอยู่แบบนี้ไม่ยุ่งกับใคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“เมื่อก่อนนี่มันคือ คงไม่เหมือนกับตอนนี้ มันไม่เจริญนัก เรื่องความเจริญไปตรงไหนก็เปลี่ยนแปลงหมด เมื่อก่อนนิยมอยู่บ้านนอกนะครับ ผมอยู่บ้านนอก สมัยอยู่บ้านนอกนะครับ คลุกคลีอยู่กับเพื่อนกับฝูงดี พอเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ สังคมสมัยนี้นั้นไม่เหมือนเมื่อก่อน มันไม่จริงใจ อีกอย่างพวกคนรุ่นใหม่อะไรก็เร็วไปหมดครับ ผู้ปกครองทำให้เขาเร็วเกินไปหรือเปล่าไม่รู้แต่พวกผมตามไม่ทัน ผมว่าเด็กรุ่นใหม่เร็วไปไม่ว่าจะเรื่องเพศเรื่องอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ผมว่าเด็กรุ่นใหม่ ผมมองว่ากำลังจะดีขึ้น รู้จักธรรมะ รู้จักสังคมธรรมะดีขึ้น ถ้าผมสังเกตดูนะ เข้าวัดเขาว่าดี สมัยก่อนคือคาดหวังสุดๆ ธรรมะเดี๋ยวนี้เด็กห่างไกลวัด ทำให้วัฒนธรรมแย่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ใช้ไม่ได้เลยแฮะ ตอนนี้คือผมบอกไปแล้ว ลูกบอกหนูเวลาเดินขึ้นไปบนสะพานลอยรวมกระโปรงด้วยนะรถมันจอดอยู่ได้สะพานนั้นนะ เขาบอกว่าเขาอยู่สูง เขาเห็นเขาก็เอาไปไม่ได้ แล้วให้ผมทำอย่างไรละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เปลี่ยนแปลงเยอะเมื่อก่อนมันเจิบคึก เดี่ยวนี้อะไรมันเยอะแยะไปหมด แม้แต่คนมันก็เปลี่ยนแปลงกันไป มันไม่เหมือนเดิม ไม่มีความจริงใจ หากความจริงใจยาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความคิดเห็นที่มีต่อการเมือง

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 20 คน เป็นเพศชาย 12 คน เพศหญิง 8 คน ที่มีความคิดเห็นต่อการเมือง และเมืองแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.63

ตารางที่ 4.63 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	3	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	1	3
รวม	12	8	20

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความสนใจและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ถึงแม้จะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมือง แต่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งก็ต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากเห็นว่าป็นหน้าที่ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่จำเป็น ปล่อยให้ประชาชนเขาเป็นคนชี้ 30 บาทรักษาทุกโรค มันก็โง่หึก คือว่าเขาถือเอาของไม่ดีมาใช้ แล้วงบประมาณทหารเนี่ย ในช่วงที่ทักษิณอยู่ 6 ปี ทหารถูกตัดงบประมาณไปถึง 5 - 6 หมื่นล้าน ที่เหลือเก็บเอง นี่เวลาที่เรารียกกลับคืนมาได้เท่าเดิมเท่านั้นเอง ใครกันซิบหายหมดสมัยก่อนน้ำมันไม่มีใช้ เรื่องฝึกหัดทหารไม่ต้องพูดถึง ไม่มีงบประมาณในการฝึกกัน เราก็คิดที่ดีวันนี้ได้มีการจัดงบประมาณฝ่ายทหาร เศรษฐกิจจะมันต้องตามหลังความมั่งคั่ง ผมยังยืนอย่างนี้อยู่ นะ ถ้าประเทศไม่มีความมั่งคั่ง ไม่มีจุดยืนชัดเจน เศรษฐกิจอย่างไรก็อยู่ไม่ได้ มันจะไม่รุ่งโรจน์ มันจะเป็นไปไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“พรรคการเมืองที่เข้ามาต้องมีจิตสำนึกที่จะทำเพื่อประเทศชาติจริงๆ จะโกงจะไหลตามน้ำก็พอประมาณไม่ได้เป็น 70,000 ล้านใช่ไหมคะ มากเกินไป ถ้าเขาไม่ถูกปฎิวัติพวกเราก็ไม่รู้ว่าเขาเอาไปทำอะไรแล้วใช่ไหม บางคนชอบเขาก็ว่าเขาทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง คุณทำให้เจริญก็จริงแต่คุณก็ต้องมีเงินให้ประเทศชาติไม่ใช่ทำแล้วเอาเงินเข้ากระเป๋าคุณและตัวและพวกพ้อง พวกเรากียังลำบากเหมือนเดิมใช่ไหม ประชาชนแต่ละคนก็ยังไม่ลำบากเหมือนเดิม อันนี้ป่าไม่มีความเห็นล่ะว่าจะเชื่ออะไรกับใครแต่ไหนแต่ไรก็ต้องดูในเขตของเรา ดูแล้วถูกใจเราจะไปเลือกเขา เมื่อที่ผ่านมามีพรรคไทยรักไทยนะเพราะเห็นว่าเขาทำงานดี แต่ตอนนี้แน่ใจและว่าจะเลือกพรรคไหนต้องดู แต่คุณอภิสิทธิ์ก็ดีนะ เขาก็ดี แต่ในทีมเวิร์กของเขาไม่แน่ใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตอนนี้ไม่รู้อะไรเป็นอะไร การเมืองผมว่าเราไม่ได้ปรับปรุงประเทศเลยนะตั้งแต่ทำปฎิวัติ 2547 ไม่ได้ทำตามทีพูดไว้เลย หลัก 6 ประการ การศึกษาผมไปไหน มันไม่ไปไหนเลยนะ 70 กว่าปีก็มาแต่เปลี่ยนกันอยู่เนี่ย ทุกคนต้องนำการศึกษาขึ้นมา สำคัญนะ ผมยังบอกคณะบดีว่าไม่สำเร็จเพราะอะไรรู้ไหม ครูคนไทยมีนิสัยอย่างไร ครูต้องมีเมตตามาก 10 คนเนี่ย จะมีคนตรงๆสัก 2 คนตรงเป๊ะเลย บอกเด็กคนโน้นดี เด็กคนนี่ดี ดังนั้นถ้ารัฐบาลยังไม่ตั้งห้องเรียนที่เป็นมาตรฐานนะ คุณจบชั้นนี้คุณก็ไม่โอเคเพราะสอบกันอยู่เสมอ หลานผมเรียนอยู่เซนต์โยเซฟ ครูให้ไปสอบอเมริกา อยู่ได้ 3 - 6 เดือน เขาก็ให้มา คนนี้ก็ส่งให้คนโน้น เพราะฉะนั้นมันก็โอเค เด็กมันก็อยากเข้าโรงเรียนที่มีชื่อ เพราะมันไม่คิดว่าโรงเรียนวัดเนี่ยดีนะ การเมืองนี้ไม่ดี ผมว่าตามกระแสเนี่ยรักประชาชนจะรักประชาชนได้อย่างไร แค่อับสลาท ผมยังไม่รู้เลือกเขาเนี่ยทำไมไม่คัดง่ายๆละ ไปกดทับซ้อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ตลอดเวลาป่าเบื้อมาก เหมือนกับเล่นละครให้คนดู เหมือนเด็ก เหมือนเด็กเล่นขายของ เหมือนคนไม่มีสมอง ป่าก็ไม่เข้าใจ คือเราไม่ได้อยู่ในจุดว่าใครเลว ใครดี ใครชั่วจริง เลวร้ายอย่างไร หลังจากที่เราดูๆ มันก็ทำให้คนอย่างเราไม่รู้จะเชื่อใคร ฟังคนนั้น ฟังคนนี้ บางคนด่ากัน ว่ากันรุนแรง เราเชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้ไหมว่า คนไม่ดีท่านคงไม่เอาละ ท่านคงไม่เอาเป็นองคมนตรี แต่ว่าฟังคลื่นๆหนึ่งมันก็เปรียบเหมือนหมุกกับหมา ป่าว่ามันไม่ถูก แล้วคนอ้างในหลวงมากไป อะอะก็ทำเพื่อในหลวง ทำให้ในหลวง คือไม่ใช่ว่าป่าไม่รักในหลวงนะ ป่ารักในหลวงมากๆเลย มีความรู้สึกที่ประเทศนี้ถ้าเราขาดในหลวงเราจะอยู่อย่างไร แต่ป่าก็มีความรู้สึกที่บางกลุ่มอ้างในหลวงมากเกินไป แล้วก็มีความรู้สึกที่ทำไมบางกลุ่มก็ทำดี บางกลุ่มก็บั่นทอน ทำให้เชียวยาก ก็เลยที่เราแก่แล้วเราก็ฟังดูเขาไป ใครจะเป็นอย่างไรก็ไม่เอาใจไปผูก มันจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้เดี๋ยวเราก็ตายแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบ้านเรารู้ๆกันอยู่ คือมันเอาประโยชน์ของตัวเอง ยังไม่เห็นมีใครเลย ที่จะเสียสละเพื่อประเทศอย่างแท้จริง ก็พูดกันแต่ปาก บางทีเขาบอกอย่าพูดเลย ไม่อยากจะพูดแล้ว แล้วเราก็พูดไม่ได้ด้วย อย่างเราไม่ได้ทำอะไรให้ถึงเราไม่ได้ทำประโยชน์ให้ แต่เราก็ไม่เคยทำลายแผ่นดิน แล้วเรายังมีความสุข ใครเข้ามาที่หวังกอบโกย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“พูดตรงๆนะรับการเมืองมันก็เหมือนธุรกิจการเมืองซึ่งการรวมกลุ่มรวมก้อน ไม่เคยทำเพื่อประเทศชาติ ยังไม่เจริญก้าวหน้าพอสมควร ไม่เหมือนบางประเทศเขา พรรคน้อย เลือกกันได้ น้อยพรรค การทำงานก็สะดวกขึ้น พอหลายพรรคก็ตกลงเรื่องผลประโยชน์ไม่ได้ก็ขัดแย้งกับรัฐบาล แล้วก็กลับไปกลับมา พอเห็นทำไม่ดีทหารก็เข้ามาปกครอง ผมคิดแล้วนะถ้าฝ่ายไหนได้ ผมก็ว่าไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“มองการเมืองมาแรง ในระหว่างทักษิณ ดูเหมือนจะดี มันจะมั่นใจในเอกราชมากแค่ไหน ต้องการอำนาจมากพอ มันสมควรมันจะกลายเป็นการปฏิวัติมันก็ไม่เลวนะ ก็คือมันอาจจะดีกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คิดว่าการเมืองไทยไม่พัฒนา ยังคงมีเรื่องของอำนาจเก่า ระบบศักดินาแม้แต่ในระบบราชการก็มี แต่ภายหลังจากมีการเลือกตั้งแล้ว การเมืองน่าจะดีขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำลายประเทศเขาไม่รับผิดชอบ รัฐบาลครองโดยทหารนะมันจะไปได้อะไรทำอะไรไม่ได้ หรือเราเป็นทหารจะทำอะไร มันต้องประชาชน ประชาชนอยากเลือกไม่ดี ก็เลือกเลวๆ แล้วมันก็ขัดแย้ง ทักษิณพออยู่ดีก็กิน เรายังเป็นจีข้าเขา ไอ้พวกขี้ฉ้อฉล เขามีเงินเยอะแยะ เอาไปทำอะไรก็ได้ ซื้อเรือใบเล่น ซื้อไอ้なんเล่น ซื้ออะไรเล่นก็ได้ ถ้าเลือกตั้งมีเราก็คงจะได้คนดีมาเป็นนายก ประเทศเราต้องดี เราก็อลยดีด้วย เศรษฐกิจก็ดี มันก็ดีขึ้นหมด ไม่ว่าอะไร ข้าวปลาอะไร หรือว่าการเรียนก็ดี แล้วการทำมาหากินก็เจริญดี ข้าวก็จะถูกลง ข้าวก็อยากขายแพง แต่หมุนเวียนในประเทศ ถ้ามันเหลือเท่านี้ก็ไม่แพงเท่าไร ราคาก็ดี รวยก็รวยด้วยกัน มันหมุนเวียนกลับมา ไอ้รัฐบาลไม่มีปัญญา หรือก ดึงออกไปสักทีหนึ่ง เมื่อก่อนผมชอบทักษิณ ถึงทักษิณไม่เป็นหรือใครก็ตามเท่ากับทักษิณ เพราะคนนี้ คนนี้ไปแล้วไม่เคยทำอะไรให้ดี มีแต่แย่ง ไม่สนใจอะไร เอาไปประโศกคนอื่นเขาหมด มันก็ไม่ดี พุดง่าย ๆ ดูกันง่าย ๆ เป็นเหตุเป็นผลกันเลย ยุคประชาธิปไตย เป็นมา 2 ปีแล้วไม่เห็นปรับปรุงเลย กลัวจะใช้หมด เทบจะเอาแผนที่ไทยไปกำประกันมันไว้ ต้องใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ มันก็จะไม่ได้คืน เป็นหนี้เขาทั่วไปเลย เราไม่รู้ เราก็อแย่ ทุกตารางนิ้ว เรานะเจ็บใจ ไม่ไหว ผลที่สุดประชาชนร้อนหนักๆก็ต้องยุบไป ทักษิณก็มาเลือกแทน ก็มีมหาชน มหาโจร 420 มหาโจร ทักษิณก็มี 420 เท่ากันนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตัวนักการเมืองเอง ที่ทำให้บ้านเมืองไม่สงบ เขาเป็นนักการเมืองที่ดีบ้านเมืองก็จะดี แต่ถ้านักการเมืองไม่ดีก็จะเป็นอย่างทุกวันนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รัฐบาลนายกทักษิณอาจจะคอร์รัปชัน แต่ถ้ามานักการเมืองพรรคไหนไม่คอร์รัปชัน มีไหม ยังชอบทักษิณเพราะว่า ท่านมองอะไรเก่งพูด พูดถึงมันยากไประดับอินเตอร์ได้เนี่ยเก่ง แต่อาจจะส่วนหนึ่งเขารวย นายกทักษิณท่านเก่งทำให้เงินบาทมันดี รัฐบาลชุดนี้ทำยังไงก็ไม่รอด ขนาดนี้ยังไม่ทำอะไรเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เท่าที่ผมคิดคุณจะไม่ยึดเนื่องจากเท่าที่ออกมาเหนื่อย ทำให้พรรคอ่อน ไม่ต้องมีการย้าย พรรคไอ้ตัวเนี้ยมันทำให้คุณไม่อยู่ เจตนาต้องการทำให้อ่อนแอทุกพรรครวมทำให้บางสิ่ง บางอย่างไม่ลงตัว และวิ่งย้ายกันได้ตลอด มันทำให้คุณไม่มั่นคงเข้มแข็งถ้าไม่ถูกใจก็ต้องต่อรองและ ต่อรองกันไม่ได้ก็ต้องถดถอยก็ต้องล้ม การเมืองไม่ยึด พูดถึงสมัยก่อนที่ทักษิณมี 2 พรรคมาคุย ไม่ใช่แพ้กันแล้วก็ตามต่อสู้กัน อย่างคราวที่แล้วปฏิวัติกันคือแล้วก็ขว้างคนสมัครเขาจะสมัครก็ขว้าง เขา เราไม่ได้เข้าข้างใครนะแต่คนที่มาขว้างมีความผิดนะ เราก็รู้ๆกันอยู่เบื้องหลังใครขว้างไม่ให้ สมัครพอเขาสมัครพรรคเดียวก็มีสัดส่วน 20% แล้วถ้าการเมืองยังเป็นแบบนี้ละ ไม่ยึด ใครเข้ามา ก็ไม่ยึด หนึ่ง เจอปัญหาตอนนี้ สอง เงิน เงินสำรองไม่เกี่ยวกันนะกรรมการพรรคเนี้ยทำให้นักการเมืองเก่งๆหายไปหลายคนแล้วนะ ไม่ได้เอาคนรุ่นใหม่อย่างเดียวไม่เอาคนรุ่นเก่าเลยไม่ได้ ต้องเป็นหลักอยู่เพราะนี่ประสบการณ์เยอะมาก ไม่ได้หрокถ้าเอาคนรุ่นใหม่อย่างเดียว คนรุ่นเก่า การเมืองต้องใช้ประสบการณ์เยอะมาก ถ้าลงเขตเท่าไร 3 คน ถ้าจังหวัด 3 คน ทั้งจังหวัดเลย 3 คน ผมถามว่าไทยรักไทยเนี้ยจะได้ทั้ง 3 คนไปไหม บ้านเมืองสกปรกยังไม่ มันต้องทำถนนให้ดีเลย ดู ทางบ้านเรายังกับป่า ห่างจากเมืองไม่กี่กิโลเอง ต้องให้เทพูนเลย เหมือนถนนสุพรรณเขา มันต้องทำ อย่างนั้นนะก็ยังดีหน่อย เขายังคิดไฟให้ เมื่อก่อนมีดนะ พอออกไปตรงอุ้ววิชาญตรงพระราม 2 ได้ ตรงนั้นนะ เขาเอาขยะมาทิ้งปากทางออกไม่ได้เลย ทางก็ใหญ่ เขาก็เอาหนังสือมา ตอนนั้นผมเป็นคนก่อสร้างด้วยเป็นผู้ตรวจด้วย เนี่ยอย่างบ้านกรุงเทพนั่น ที่ตรงบ้านทางเป็นแนวของถนน เขาเห็นแนวไปมันไม่มีพื้น มันไม่แน่นัง ต้องลงหินใหม่ เขาก็ได้อีกล้านกว่า ก็โอเคยอมมะยอม แล้วก็ มากรอกสัญญาผู้รับเหมา ยังไม่ลงมือก่อสร้างเลย เรียกว่า แถวนั้นแหละ เขายังให้เงินช่วยอีกนะ เนี่ย ยังไม่มีเวลา มาลงมาสร้าง จะปีแล้วเนี่ย เขาก็ถามผมเรื่อย เพราะผมลงพื้นที่ เขาถามเมื่อไรทำ ประมูลไปแล้วไม่รู้เมื่อไรทำ ถามนายช่างใหญ่ สัญญาทำไปแล้ว ทางเราไปเปลี่ยนสัญญา เท่ากับไป เบรกเขา สมมติเราทำมกราคมถึงพฤษภาคม ไปเบรกสัญญา เขาให้เราทำใหม่ เขาให้เราหยุดไว้เนี่ย ที่นี้เราก็ต้องต่อให้เขา พฤษภาคมก็ต้องเลื่อนไปเป็นอย่างนั้น เขาก็ยังไม่มาต่อสัญญา เขาขอให้เลย จำนวนที่เพิ่มไปเนี่ยเขาพอใจแล้ว ล้านกว่า แต่ไม่ต่อสัญญา ก็เลยยังไม่ทำ เนี่ยเขายังมาตาม เราเคย กำนัล เพราะคะแนนเราดีด้วย ผมลุย ตอนหลังเราช่วยไม่ได้แล้ว เพราะตอนหลังเราประมูลไปแล้ว เราไม่จ้างอีกคนหนึ่ง เพราะคนนี้เราเอาหินได้ ไปลงเขาได้ ทางไม่ดีไปเกลี้ยก็ได้ ตอนนี้นำไปทำ ไม่ได้ เพราะถือไปช่วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบอกตรงๆว่าเบื่อมาก อะไรกันก็ไม่รู้ ไม่อยากสนใจแล้ว ไม่อยากพูดถึง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“การเมืองชอบมาก ต้องติดตามอ่านบ่อย เลือกลงก็ไปตลอด ไม่เคยขาด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เบื่อมากๆ ต่างคนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเอง ทำอะไรก็คิดถึงแต่ตัวเอง ประชาชนอย่างเราก็ได้แต่ทำใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่รู้ว่าเขาเป็นอะไรกัน ดูมากก็ปวดหัว ตามกันไม่ทัน คนนั้นก็ว่าคนโน้นไม่ดี สรุปแล้วไม่มีใครดีเลยสักคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนดูว่าการเมืองจะเครียดมาก เดียวนี้ดูแล้วเฉยๆ ไม่เครียดอะไรแล้ว อะไรจะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดแต่เรายังติดตามข่าวการเมืองอยู่นะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไม่เกี่ยวข้องกับ การเมืองที่ผมชอบนะ ชอบเลย ชอบแต่ผมเบื่อกับเขาทะเลาะกันไม่หยุด หรือว่าเราดูละครอะไรมากหรือเปล่าไม่รู้ ดูไปดูมาก็เบื่อๆ เขาเล่นละคร เบื่อมากเลย ความรู้สึกเราไม่ค่อยดีนะตอนนี้ เหมือนกับเขาดีสำหรับพวกเขาหรือเปล่า หรือว่าเขาเล่นละครอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนว่าไม่ได้ ยังพันกว่าบาททุกวัน แต่ทุกวันนี้ 700 - 800 ยังขาดเลย มาปฏิบัติแล้วก็ไม่ทำอะไรให้เราเลยใช้ไหม รัฐธรรมนูญบ้างบอๆ ก็ใช้ไม่ได้ ไม่ทำอะไรให้คนยากคนจนเลย บ้านเอื้ออาทรก็ไปยาก หาลำบาก สินค้าโอท็อปก็เป็นร้านโชห่วย ก็เจ๊งหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“คิดว่าเกี่ยวเพราะก่อนนี้ เมื่อก่อนไม่ค่อยเดือดร้อนแต่เดี๋ยวต้องหาเป็นหนี้พันล้าน ชักตรงโน้นมาโปะตรงนี้ เพราะความที่มันไม่มีใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความคิดเห็นที่มีต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 21 คน โดยเป็นเพศชาย 12 คน และเพศหญิง 9 คน ที่มีความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.64

ตารางที่ 4.64 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	-	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	1	3
รวม	12	9	21

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ พบว่าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจไม่ค่อยดีเนื่องจากความไม่สงบภายในบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง หรือเรื่องปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ทำให้ส่งผลกระทบถึงเศรษฐกิจ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“สับสน แต่ตอนนี้ที่เราอยู่ได้เราโชคดี ผมโชคดีที่เรื่องอะไร โชคดีเรื่องส่งออก เราอยู่ได้ เพราะส่งออก ถามว่าส่งออกยังงัย ก็ส่งออกพวกกุ้ง พวกข้าว น้ำตาล พวกยา พวกยางแล้วก็ชิ้นส่วน อะไหล่คอมพิวเตอร์ นี่ก็หนึ่งที่โชคดี และยิ่งโชคดีใหญ่ช่วงนี้ โชคดีกับเวียดนามที่มันส่งไม่ได้ ส่งออกแล้วงัย มันส่งออกแล้วงัย น้ำท่วมห้ามทำการส่งออก น้ำตาล ข้าว พวกนี้ พืชผลมันไม่ได้ ส่งออกแล้วเราละ ประเทศเราก็ไม่มี ถามว่าเศรษฐกิจเราจึงปั่นป่วน ปั่นป่วนทุกคน คนระดับล่างนี้ เขาไปใช้เงิน เพราะเขาไม่รู้ว่าอนาคตประเทศจะเป็นยังงัย เขาไม่เคยเห็นว่าประเทศมีความขัดแย้ง มากขนาดนี้ ขัดแย้งเนื่องจากอะไร เนื่องจากคนมันมุ่งแต่ผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย ก็มันไม่มี ทางแก้ แก้ไม่ได้ต้องคิดถึง คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องมีศูนย์รวมว่าต้องทำอะไร คือท่านต้องทำ ถึงแกั่งจะผิศจริยธรรมก็ต้องทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจของประเทศไซ้ใหม่ จริงๆแล้วเนี่ยถ้าถามช่วงที่ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี เศรษฐกิจก็จะบูมอย่างรุนแรง ป้าว่ามันก็เร็วเกินไป มันเป็นการฟุ่มเฟือย อย่างที่ในหลวงท่านตรัส จริงๆแล้วต้องอยู่ในความพอเพียง แต่พอถึงรัฐบาลท่านสุรยุทธ์เนี่ยก็ช้าเกินไป มันเลยทำให้ทุกอย่าง มันดาวน์ มันควรจะอยู่ตรงกลางถูกไหมจ๊ะ แล้วข้อสำคัญก็คือต้องไม่คอร์รัปชั่น ถ้าคอร์รัปชั่นมาก เศรษฐกิจมันไม่ดีหรอก ใครก็คอร์รัปชั่น ใครมาก็จะกอบโกยเอาผลประโยชน์ ถ้าถามทุกคน สัมภาษณ์ทุกคนก็จะพูดอย่างนี้ แต่เราคนเดียวที่ไม่มีปากเสียงที่จะไปโต้แย้ง หรือเพราะเราไม่เก่ง แล้วจะให้เราไปร่วมนั้นมันไม่ใช่นิสัยที่จะไปทำกับพวกเขา แต่ถามว่าเห็นด้วยไหม ก็ไม่ชอบนะ คอร์รัปชั่น ก็อยากเศรษฐกิจมันขึ้นไปอีกหน่อย ให้มันมีธุรกิจที่ทุกคนทำมาค้าขายไม่มีใครเจ๊ง มีแต่ คนเจริญรุ่งเรืองถูกไหมคะ บ้านเมืองก็ดีแล้วน้ำมันก็อย่าให้มันแพง อย่าให้มันขึ้นมาก สินค้าทุกอย่าง มันขึ้นราคามันก็ขึ้นๆหมด อย่างที่พูดแต่เงินเดือนไม่ขึ้นงัยประชาชนก็อยู่ลำบาก แต่ความต่าง ระหว่างคนกรุงเทพฯกับคนต่างจังหวัดมันก็ยังมียู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจตอนนี้มันก็ไม่ค่อยดีเท่าไร เทียบกับตอนแรกๆ ไม่ค่อยดีเท่าไร ข้าวของมันแพง อย่างที่ว่า จ่ายกับข้าวนี้มันแพงขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2550)

“ถ้าเป็นผมไม่ได้ค้าขายนะ แต่ผมไม่รู้ว่าเขาถนัด ผมคิดว่าเขาเอาไปลงทุน อย่างนั้นผมเห็นด้วย เช่น คุณเอาไปผ่อนบ้าน คุณเอาไปผ่อนรถ ถ้ามีรถคันที่ไม่พอ ใช้นั่นก็ทำลาขายนะ เขาวางมันไม่ดี เพราะว่ามีแต่คนขาย คนซื้อไม่มี ผมก็พยายามซื้อแม่ค้า เช่นมีแม่ค้าอยู่คน ทุกเช้า เขาจะมาขายถั่วต้ม ผมก็พยายามที่จะกินถั่วต้ม อาทิตย์ละครั้ง กินมันอาทิตย์ละครั้ง กินถั่วแระ อาทิตย์ละครั้ง อย่างน้อยเราก็ได้ช่วยเขา ครั้งละ 10 บาท เขาก็ได้ 10 บาทจากเรา ผมถือว่าการซื้อของเราเป็นการช่วยคน แต่เรื่องเศรษฐกิจ ผมว่าอยู่ที่เราด้วย ไม่ได้อยู่ที่ส่วนข้างนอกอย่างเดียวถึงเราจะมั่นใจแต่เราก็ต้องประหยัด วันอาทิตย์ถ้าคุณไปกินข้าวข้างนอกทุกวัน ผมเดินไปซื้อเดินไปแค่นี้ผมก็ใช้เท่าที่จำเป็นก็อยู่ได้แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจเดี๋ยวนี้ที่ว่าประเทศของเรานี้ก็ต้องยอมรับความจริงอันหนึ่งว่าเป็นประเทศที่มันเป็นการแข่งขันภาวะเศรษฐกิจในด้านเศรษฐศาสตร์เพราะฉะนั้นเนี่ยประเทศที่สำคัญอำนาจต่อรองเขาจะดีกว่า รองๆ แล้วที่ก็คิดว่าถ้าเราไม่มีน้ำมันเราไม่อดตายแต่เราเนี่ยไม่สามัคคีกันนะ ไม่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เราก็เลยไม่สามารถสร้างอำนาจต่อรองตรงนี้ได้เพราะฉะนั้นที่พี่เห็นว่าน่าจะเป็นสังคมนั้นก็คือว่าธรรมชาติให้คนไทยมาจนกระทั่งพวกเราเนี่ยเห็นว่ามันไร้ค่าหรือไม่สำคัญ เนี่ยมันก็ได้บุญ พี่ถึงบอกว่าไม่ต้องเป็นผู้บริหารที่เก่งหรือฉลาดอะไรมากมาย ขอให้คุณมีความจริงใจ ความซื่อสัตย์นะ ก้าวหน้า ทำให้ดีที่สุดเพราะน้องจะเห็นว่าคนเก่งมันก็มาพร้อมกับความเห็นแก่ตัวหรือเอาเปรียบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เศรษฐกิจก็มนุษย์เงินเดือนก็ต้องประหยัดเหมือนกันนะคะ ก็รู้สึกลับไม่ปลอดภัย นี่ขนาดที่เป็นข้าราชการระดับสูง เงินเดือนระดับ 2 ของราชการแล้ว ทุกอย่างสูงสุดของราชการทั้งหมด เราก็ไม่มีเงินเหลือเก็บมาก มองลงไปว่าเด็กที่เริ่มทำงานใหม่ๆ ลำบากนะ รายได้ไม่พอกับค่าครองชีพลำบาก นี่ก็รู้เหมือนกันว่ามันจะเปลี่ยนไปมากกว่าที่ราชการเงินเดือนแค่ 1,250 บาท ก่อนเราก็สามารถไปดูแล ชื้อคอมพ์อะไรได้ ในขณะที่เงิน 6 - 7 หมื่น และพวกค่าอะไรก็เกือบแสน ก็คือถ้าไม่ประหยัดทั้งหมดเหมือนกัน ก็ไม่รู้ ถึงอย่างนั้นเปลี่ยนไปทุกอย่าง ทุกอย่างแพงขึ้น เปลี่ยนไปมาก 20 - 30 ปีนี้ละคะ อย่างที่ดิน 35 ไร่เราก็ซื้อได้ เดียวนี้แค่ 8 ไร่ ก็ต้องคิดแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ผมว่ามันน่าจะดีขึ้น เพราะว่านโยบายของรัฐ อาจจะมีความสามารถ เอกชนมันก็ไม่ลดลง นโยบายมันก็บวกความพยายามของรัฐ เอกชนพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คนจนยังคงลำบาก แต่คนรวยได้รับผลประโยชน์ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคไม่ได้แพงมาก เพราะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ขายของลำบาก ผู้ประกอบการก็จะลดราคาลง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ແ່ນະທັງປັນຫາກເມືອງປັນຫາກໄດ້ມັນສ່ຳພຶກທຸກໆ ອະໄກ້ຈື່ນຮາກທຸກ ຂ້າວຂອງແພງ ຄຸນພາກກໍ່ບໍ່ດີ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ມັນມີຜົນທຸກໆ ໄມ້ວ່າຈະເສຣຸກຈິກເມືອງທຳໃຫ້ມັນເກີດການຈື່ປັດນຳກື່ນ ຄຸນຄຸມຂ້າວປັດນຳຮາກທຸກ ນຳມັນກໍ່ຈື່ນຮາກ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ມັນກໍ່ແຂ່ ເສຣຸກຂ້າວຂອງແພງ ເມື່ອກ່ອນໄມ້ຂາດນີ້ແຕ່ໃນພຶກເດີຍກັນຂອງມັນກໍ່ຈະແພງຈື່ນ ມາກ ຮືບບາດຕ້ອງແກ້ປັນຫາໄມ້ອ່ຳນັ້ນປະຊາຊນກໍ່ຍັງລຳບາກ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ຂອງມັນແພງຈື່ນ ທຸກອ່ຳນັ້ນຮາກທຸກໆໄມ້ວ່າຈະເປັນ ນມ ນຳຕາລ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ผมฟังดูเนี่ยใครๆก็บอกว่าข้าวของขึ้นแพงหมด ผมรู้เลยเพราะผมขายของของมันขึ้นหมด น้ำตาลขึ้นมา 1 บาท และผมขึ้นกาแฟจาก 10 บาทตอนนี้ขาย 12 บาท ไม่ขึ้นผมจะขายได้อย่างไร อะไรก็ขึ้นหมดทุกอย่าง น้ำตาล นมขึ้นหมดทุกอย่าง น้ำแข็งก็ขึ้น 20 - 25 บาทขึ้นหมดทุกอย่าง ของ

ขึ้นทุกอย่างก็ฟังเพื่อนดู เพื่อนบอกว่าก็เบรกกๆอยู่โครงการก่อสร้างเบรกกหมด หาเศรษฐกิจมันทำไมดีเลย รู้สึกมันไม่ค่อยดีเลยแม้คำจะรู้ ของทุกอย่างจะเบรกกหมดเลย เราจะรู้ว่าทุกอย่างแพงขึ้นแพงทำปาท้องโก่งขึ้นหมด อาหารอื่นๆขึ้นหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“แพงมาก แบบแพงเกิน ของบางอย่างไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้พอตัวพอ นมก็ขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนี่ยไม่น่าขึ้น ของไม่น่าขึ้น อย่างแก๊สไม่น่าขึ้น 3 อย่างเนี่ยไม่น่าขึ้น เราไม่อยากจะให้ของหลักๆขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้เศรษฐกิจไม่ดี ลูกก็เลี้ยงยาก คบเพื่อนส่วนมากเพื่อนไม่ค่อยจะดีเท่าไร พ่อแม่ทำงานไม่มีเวลาอบรมลูก เดี่ยวนี้มีเพื่อนชอบชวนกันไปขายตัว อาม่าเอาเงินเข้าแบงก์ไว้อยากได้อะไรก็ซื้อเอา อย่าไปทำไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“เลือกตั้งคือ ถ้าเลือกตั้งมีเราก็คงจะได้คนดีมาเป็นนายก ประเทศเราต้องดี เราก็อพยยาศัยด้วย เศรษฐกิจก็ดี มันก็ดีขึ้นหมด ไม่ว่าอะไร ข้าวปลาอะไร หรือว่าการเรียนก็ดี แล้วการทำมาหากินก็เจริญดี ข้าวก็จะถูกลง หมุนเวียนในประเทศ ถ้ามันเหลือเท่านี้ก็ไม่แพงเท่าไร ราคาก็ดี รวยก็รวยด้วยกัน มันหมุนเวียนกลับมา ให้อัฐบาลไม่มีปัญหาหรอก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจไม่ดีของแพง ขายของลำบาก คนไม่ค่อยซื้อ จากเมื่อก่อนจะขายดีเดี๋ยวนี้ยอดตกลงมาก เราก็มารู้ว่าทำไมทั้งเรื่องของภาคใต้ต่างๆ เรื่องการเมือง คนยังกลัวมีระเบิดอีก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตอนนี้ไม่ค่อยดีเทียบกับปีที่แล้ว ตกไปเยอะ งานก็หายาก มีอาชีพเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ของแพงขึ้นนะ แพงขึ้น เมื่อวานนี้ไปซื้อนมให้หลาน เนี่ยแพงขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“แย่มากเดี๋ยวนี้แต่เมื่อก่อนดีนะ มีนักศึกษา นักเรียนทานกันดี เดิวนี้นักค้าขายตกๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนว่าไม่ได้ยังพันกว่าบาททุกวัน แต่ทุกวันนี้ 700 - 800 ยังยากเลย มาปฏิบัติแล้วก็ไม่ทำอะไรให้เราเลยไหม รัฐธรรมนูญบ้างบอๆ ก็ใช้ไม่ได้ ไม่ทำอะไรให้คนยากคนจนเลย บ้านเอื้ออาทรก็ไปยาก หลำบาก สินค้าโอท็อปก็เป็นร้านโชห่วย ก็เจ๊งหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความคิดเห็นที่มีต่อสินค้าและบริการ

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 15 คน เป็นเพศชาย 5 คน เพศหญิง 10 คน ที่มีความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตามตารางที่ 4.65

ตารางที่ 4.65 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	2	3
รวม	5	10	15

จากการศึกษาผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ พบว่าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าสินค้าและบริการในปัจจุบันไม่มีคุณภาพ มีการปนเปื้อนสารเคมี มีราคาแพงมากขึ้น ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือพี่ว่าตั้งแต่เล็กๆ เนี่ยพี่ซื้อจะรู้ว่าคุณภาพอาหารเป็นยังไง พี่จะชอบเดินตลาด แล้วอยากอะไรพี่ก็ทำกินได้ก็ไปซื้อมาทำเอง อย่างที่อุปเนี่ยพี่เห็นว่ามันสะดวก มันไม่ใช่ที่ชื่นชมคนจีนเพราะในธรรมชาติต้องทำให้เขาสู้เก็บอ้อมเพราะเขาได้มีกินแต่ตอนนี้คนเคยแต่ดูต่อแผ่นดินใหม่ พี่ก็บอกว่าพี่ไปที่ไหนสิ่งหนึ่งที่พี่ไปก็คือเคารพสถานที่ เคารพผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่นั่นอย่าไปหยิบไก่อหยิบลูกเมียเขาอย่าไปยุ่ง อย่างนี้ก็คือการเคารพ เพราะฉะนั้นพี่ก็เห็นว่าถ้าบอกขายสินค้าเมื่อเขามีอำนาจการต่อรองแล้วเนี่ย ต่อไปเขาจะเห็นราคาเมื่อไหร่ก็ได้ พี่เห็นว่าช่องว่างตรงนี้คุณขายได้แต่คุณอย่ามาทำลายต้องปล่อยให้เขาเลี้ยงตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“ความสะอาด ปลอดภัย ไม่ใส่สารมันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยไข่ใหม่ครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ แล้วนิสสัยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็น ไข่ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“อ้อ แบรดเนมไข่ใหม่คะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็ก็จะไปเอาพวกเบเนตอง มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมียี่ห้ออยู่ 2 - 3 ยี่ห้อ ที่เอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเซ็นทรัล ยี่ห้อชื่อ บรวัน แล้วก็มีเชลล์อะไรอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทเลอร์ ซึ่งเขาจะคัดทั้งทางเก่งหรือเล็กรอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วก็เขาก็จะมีแพทเทิร์นอะไรออกมาถูกใจของบรวันเนี่ยถูกใจมาก เมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้อมาอีกตัวชอบตัวจิ๋ สีส้มมันคลาสสิกดี สีออกน้ำตาลบ้าง ทองบ้างอะไรอย่างนี้ แล้วแต่ว่าจะไรที่เข้ากับหุ่นเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ตลาดปากคลอง ชื่อปลา ชื่อหมู ชื่อกุ้ง ชื่อผัก มาเตรียมไว้ เอามาให้แม่ครัวเขาทำ มันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยไข่ใหม่ครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ นิสัยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง กินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็นไข่ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“พิจารณาจากสถานที่ซื้อ ราคา และตร้ายี่ห้อที่เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง สำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้นส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในการซื้ออาหารสดเพื่อใช้ประกอบอาหารรับประทานที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีเครื่องปรุงรสต่างๆ และขนมโดยซื้อสินค้าเหล่านี้จากฟู้ดแลนด์ ซื้อในระหว่างเดินทางกลับบ้าน และซื้อในปริมาณที่เพียงพอในการประกอบอาหารได้หลายวัน สำหรับผลไม้สดนั้นจะเลือกซื้อในตลาดสด เพราะจะได้ของที่ดีสดใหม่กว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“เดี๋ยวนี้ของขายออกมาเยอะ อย่างร้านกาแฟ เปิดกันให้ทั่ว แต่จะอยู่รอดจริง ๆ มีกันไม่กี่เจ้า การที่จะเปิดร้านสักร้านมันมีหลายอย่างที่ต้องคิด ว่าเรามีความสามารถพอไหม แข่งกับเขาไหวหรือเปล่า แล้วมีคนทำเยอะหรือยัง ถ้ามันมีมากเกินไปแล้วเราไปทำอีก จะรอดหรือ และถ้าทำก็ต้องดูแลเต็มที่ บางทีเปิดหลายสาขา แต่จ้างเด็กไปเฝ้าเด็กก็คิดว่าไม่ใช่ของเขา ก็เฝ้ามันไปอย่างนั้น ถึงสิ้นเดือนก็รับเงินเดือนไป แล้วร้านจะไปรอดได้อย่างไร เจ้าของต้องหมั่นไปดูแล ตรวจสอบดูว่าเรียบร้อยไหม ลูกค้ามีปัญหาหรือเปล่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“โลตัสนั้นนานๆไปที แฟนเขาชอบโลตัส ตัวอาจารย์ชอบขนมที่ฟู๊ดแลนด์ ชอบมาก ไปซื้อขนมปังจะกินขนมปังแผ่นมันก็มีหลายอย่างมีให้เลือกเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“สินค้าเดี๋ยวนี้แพงมาก คุณภาพก็ไม่มี เราจะพยายามไม่ทานซ้ำๆ ก็จะเปลี่ยนบ่อยกลัวมีแต่สารเคมี มีแต่โรค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ของจะเลือกมากขึ้นเพราะแพงมาก แบบแพงเกิน ของบางอย่างไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้พอตัว นมก็ขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนยไม่น่าขึ้น ของไม่น่าขึ้นอย่างแก๊สไม่น่าขึ้น 3 อย่างนี้ไม่น่าขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“บางทีไปห้างก็ซื้อแล้วก็ตัดบ้าง ส่วนมากจะซื้อก็ห้างเลยสำหรับไปไหนนะถ้าอยู่บ้านละก็อะไรก็ได้ไม่เป็นยี่ห้อเป็นแบบว่าเป็นชุดของผู้ใหญ่เพราะใส่สบายไม่ค่อยเลือกมาก จะดูที่คุณภาพและราคาไม่แพง แต่ของเดี๋ยวนี้หาดียาก ที่ดีก็แพงมากก็จะเลือกเอาที่คุณภาพประมาณหนึ่งและราคาที่แพงเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“จะคิดก่อนไปว่าจะซื้ออะไร เราอยากได้อะไรบ้างจดไป อย่างเสื้อผ้าของป้าดูที่ไม่แพงมาก ไม่ต้องสวยมากแค่พอใส่ได้ก็พอแล้วละ แก่แล้วเอาอะไรมา” (กลุ่มเป้าหมายเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เสื้อผ้า่านแล้ว ซื้อมานานแล้วเดี๋ยวนี้มันแพงไม่ค่อยซื้อ จะซื้อแต่ของจำเป็น จะชอบของถูกลดราคา จะชอบมาก สินค้าเดี๋ยวนี้แพงมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ของแพงขึ้นมากๆ ไม่ค่อยซื้อต่อเราก็ต้องซื้อเพราะถ้าเอาดีมาก็ไม่มีเงินจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“แพง ทุกอย่างขึ้นราคาหมด เราไม่รู้ว่าจะดีหรือเปล่า เราไม่ได้คิดแต่จะซื้อที่จำเป็นและถูกๆ ดีมากก็ไม่ไหวเพราะมันแพงเกินไปทำอะไรได้มีเงินเท่านั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ไม่ค่อยดูอะไรส่วนใหญ่จะดูที่ถูกลงก็ซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ความคิดเห็นที่มีต่ออนาคต

จากการศึกษากลุ่มผู้สูงอายุโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีผู้สูงอายุจำนวน 24 คน เป็นเพศชาย 13 คน เพศหญิง 11 คน ที่มีความคิดเห็นต่ออนาคต และเมื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวตามชนชั้นทางสังคม พบว่ามีการกระจายอยู่ในทุกชนชั้นทางสังคม ดังตารางที่ 4.66

ตารางที่ 4.66 แสดงจำนวนผู้สูงอายุที่มีความคิดเห็นต่ออนาคต โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	3	5
รวม	13	11	24

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุในแต่ละชนชั้นทางสังคมมีความคิดเห็นต่ออนาคตที่ต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยชนชั้นสูงส่วนบน ชนชั้นสูงส่วนล่าง ชนชั้นกลางส่วนบน และชนชั้นกลางส่วนล่าง มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความต้องการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่เห็นแก่เงิน มีความต้องการดำรงชีวิตในลักษณะพอเพียง และต้องการทำงานไปเรื่อยๆเนื่องจากเห็นว่าการทำงานทำให้ไม่เหงาและทำให้ตนเองมีคุณค่าไม่เป็นการกระทบบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และต้องการที่จะอยู่ดูแล ช่วยเหลือลูกหลานตลอดไป ส่วนชนชั้นล่างส่วนบน และชนชั้นล่างส่วนล่างแสดงความคิดเห็นว่าจะทำงานไปเรื่อยๆเนื่องจากต้องการรายได้มาใช้จ่ายในแต่ละวัน ถ้าไม่ทำงานก็จะไม่สามารถซื้อของใช้ต่างๆได้เนื่องจากตนเองมีการดำรงชีวิตในลักษณะหาเช้ากินค่ำ และยังต้องมีการผ่อนชำระหนี้สิน ทั้งที่เกิดจากตนเองและที่เกิดจากลูกๆ ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่ได้ว่าง ผมไม่ว่าง ผมจบบุคก็ทำงานให้กับมูลนิธิและสังคม ปัญหาเรื่องการเมือง ผมไม่เล่นแน่นอน ใครอย่าไปบอกว่าผมเล่นการเมือง เพราะมันมาชวนผมเยอะ แต่ผมไม่เล่นแน่นอน ผมไม่เอาหรอก ผมไปผมได้ดีเดี๋ยวมันก็มาค่าผมนะ เดี่ยวผมอดไม่ได้ อีก เดี่ยวซ้ำสอง แต่ท่านก็ลงดี

นะ แต่เขาทำนถวายเป็นแต่เขาสิ มันสู้ไม่ไหว สู้ปัญหาสังคมไม่ไหว สู้คนไม่ไหว คุณน นี่เองผมเขาเป็นคนดี เขาตั้งใจทำเพื่อประเทศชาติ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“ความจริงเกษียณแล้วเราคิดเนี่ยลูกเราก็เรียนจบแล้ว เราก็มีเงินอยู่ก่อนหนึ่งกะว่าเออคิดเงินจะทำอะไรหรอ ถ้าถามว่าจะไปบวชไหม ไม่ไปนะเพราะยังไม่ศรัทธาอะไรขนาดนั้นอยากจะอยู่สงบเงียบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“อนาคตต่อไปนี้ คือสงบ ทำจิตใจให้สงบ ไม่คิดรนชวนชวาย เศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเป็นอยู่พอเพียง ทุกอย่างพอแล้ว ทำให้ดีที่สุดในงานที่เราทำ อย่าให้มาเป็นภาระของลูกหลาน ผมเตรียมไว้หมดแล้วนะ คือผมเป็นแน่ๆ จะต้องตายแล้ว ถ้าเป็นมากก็ไม่อยากให้อยู่ ช่วยปล่อยมันไป เพราะคนเรามันต้องไป ตอนนี้อยู่เหมือนกับต่างคนต่างเดิน ทางของใครของมัน การเดินของเราจะมีหลุมอยู่ จะลงหลุมเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ เกือบจะตกหลุมแล้ว อย่าดึงก็จะลงแล้ว ก็ทางที่ดีที่สุดจะระวังในแต่ละเดือน แต่ละปีผมรับผิดชอบครบถ้วนให้ดีที่สุด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ที่คิดว่าพี่หุ่ยมันก็เหมือนกับอะไรละ เหมือนกับก่อบระตูไว้ลูกบิดมันเหมือนลูกบิดขึ้นคันไม่มีคุณค่าผมจะทำจนกว่าจะหมดความสามารถ อะไรที่ทำให้เกิดประโยชน์ก็ทำไป ทำเป็นตัวอย่างแล้วก็เป็นหน้าที่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ก็ไม่เคยวางแผนอนาคตไว้เลย ก็คิดว่าจะอยู่เฉยๆ แล้วก็ไปเที่ยว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“คิดว่าทำไปเรื่อยๆ จนกว่าไม่มีแรงทำเพราะการทำงานทำให้สมองเราทำงาน เรารู้สึกไม่ไหวเหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถ้าเขายังให้พี่ทำพี่ก็จะทำต่อไปเรื่อยๆ ให้อยู่บ้านเฉยๆ ไม่เอา เงินพี่ไม่ยักได้ พี่มีเยอะแล้วแต่พี่เป็นคนให้อยู่กับบ้านเฉยๆ ไม่ได้เราเคยทำงานมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็คงเป็นเรื่องลูกๆ นั้นแหละ เป็นห่วงอนาคตเขาจะอยู่อย่างไร ไม่อยากให้ลำบาก ทุกวันนี้ทำงาน สร้างรากฐานต่างๆ ไว้ก็เพื่อให้เขาจะได้ไม่ต้องลำบาก แต่แค่พอมีกินไม่เดือดร้อนก็พอ เพราะตอนนี้บ้านก็มีแล้ว รถก็มีแล้ว ไม่สร้างหนี้สินให้ตัวเองเดือดร้อน ก็คงไม่ลำบากอะไรมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ไม่ค่อยได้คาดหวังอะไร คือเหมือนกับว่าถ้าหวังแต่งงานก็เลี้ยง เลี้ยงหลาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ตัวเองแก่แล้วเรามีครบทุกอย่างแล้วก็ไม่ได้ต้องการอะไรอีกแล้ว ความหวังคืออยู่ที่ลูกมีการมีงานทำ จะอยู่อย่างนี้เรื่อยๆ ถ้าลูกจบแล้วมันอาจจะดีขึ้น คิดว่าจะทำไปจนกว่าเราจะทำไม่ไหว มีกำลังอยู่ที่ทำไป คือป่าไม้ชอบอยู่เฉยๆ ไม่ชอบบ่นอะไร รอให้ลูกเลี้ยงยังนี้ไม่เอา หวังแต่เพียงให้ลูกเอาตัวเองรอดไป คุณป้าก็มีเงินบำนาญ สามีกี่ทำงานได้เดือน 15,000 ก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ค่อยได้คาดหวัง จากการที่อาจารย์เป็นเด็กบ้านนอก ทำงานทุกอย่างมาก่อน เคยเป็นเด็กวัดแล้วก็ได้เรียน ได้เอ็นทรานส์มา ถ้าถามว่าคาดหวังไหมอาจารย์ไม่ได้คาดหวังอะไร ขอแค่อยู่กับครอบครัวมีเงินมีทองใช้ ก็ขอให้หลานเรียนหนังสือไม่เกเรก็พอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ไม่ละครับ ผมครบแล้ว พอแล้ว บ้านมีอยู่ รถมีใช้ ทุกวันนี้คงพอ ไม่เก่ง ไม่โลก ขอมิพอเพียง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“อนาคตอยากทำงานทางการเมือง อยากเข้ามาช่วยสังคมอาจจะเป็นในระดับท้องถิ่นก็ได้ เราคิดว่าเราพอที่จะทำได้เพราะที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็ช่วยเหลืออยู่อย่างดูในเรื่องของหมู่บ้านและชุมชนที่เราอาศัยอยู่เนี่ยเวลาที่มีการประชุมแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านเราก็จะไป จะไปช่วยอย่างเรื่องน้ำท่วม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออจะช่วยลูกเราเนี่ย จะช่วยไปเรื่อยๆจนกว่าจะไม่มีแรงทำ ก็ไม่ได้หวังอะไรมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ยังปล่อยไม่ได้ เราก็เป็นห่วงเขาอีกอย่างเขาทำงานมานานให้อยู่บ้านไปนอนเฉยๆไม่เอาเบ๊อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ก็จะทำไปเรื่อยๆจนกว่าเขาจะไม่จ้างเราเพราะลูกเรายังไม่ไปทางไหน บางทีเขาจะได้มาหยิบยืมได้บ้างถ้าเราไม่มีรายได้ก็แย่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คงต้องทำต่อไปเรายังมีแรงยังทำได้รายได้จากเรามากึงออกออกไปใช้จ่ายอื่นๆได้ถ้าเราไม่ทำรายได้ส่วนนี้ก็จะหายไป ลูกๆก็ยังลำบาก หลานก็ยังต้องเรียน ค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายอื่นๆอีกเนี่ยแต่ก็ต้องทนทำอย่างไรได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำเพราะเป็นห่วงหลานตัวเอง วันๆหนึ่งไม่ค่อยได้ใช้จ่ายเท่าไรแต่หลานมันกำลังโต บางทีร้องอยากกินโน่นกินนี่เราก็จะซื้อให้กิน เรามีตังนี่มาก็จะได้ซื้อของให้หลานได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำไปเรื่อย เขาเอางานมาให้ก็ยังทำอยากได้เงินก็ยังต้องทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ผมวางแผนจะปลูกบ้านที่บ้านนอกครับเพื่อให้ลูกหลานได้อยู่กัน เรามีที่แต่ยังไม่มีบ้านคือมันเป็นแค่บ้านไม้เก่าๆ นี่ก็ทำงานเก็บเงินจะไปสร้างให้สบายๆลูกหลานจะได้อยู่กัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“คิดถึงท้อง ถ้าไม่มีเงินซื้อของมากินนะ ก็แบบว่าอยู่ไปวันๆ แม้เหนื่อยแสนเหนื่อยแต่ก็คิดถึงท้องขึ้นมา ก็มีเงินน้อยนะ ก็อยากได้เงินมากๆหน่อย ถ้าหยุดก็เสียค่า พอไปได้ก็ไป ถ้าทำไม่ไหวก็หยุด คิดแค่นี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ได้วางแผนอะไร จะทำไปจนวันตาย ไม่ทำก็ไม่มีเงิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชีวิตลำบาก สมบัติเราก็ไม่มี อายุขนาดนี้แล้วไม่ค่อยอยู่แล้วเหนื่อยทำอะไรก็ต้องทำ ไม่ทำก็ไม่มีอะไรกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“อยากขอแค่มีเงินมีทองใช้หนี้ใช้สินเขาแล้วป้าจะได้ไม่ต้องมากังวลมากมาย สบายใจกว่าเดิม ถ้าใช้หนี้หมดขายของได้น้อยก็ไม่ใช่ไร ไม่ต้องไปกังวลเรื่องหนี้ยากให้เขาคิดถึงอนาคตเรื่องดีๆ ไม่อยากให้เขาคิดเรื่องไม่ดี ห่วงเขา อย่าให้เขาทำในเรื่องไม่ดีอีก เพราะเขาก็อายุไม่น้อย 30 กว่า อยากจะบอกเขาบางครั้งเขาก็เถียงเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

จากการพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่มีผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นเป็นจำนวนมากพอสมควร นั้น พบว่าสามารถจัดกลุ่มผู้สูงอายุตามประเด็นต่างๆ ที่มีผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มคนเป็นที่พึ่งแห่งตน
2. กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย
3. กลุ่มคอการเมือง
4. กลุ่มเศรษฐกิจเป็นเรื่องใกล้ตัว
5. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

6. กลุ่มอนาคตต้องวางแผน

รายละเอียดของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อตนเอง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความภูมิใจในตนเองและรู้สึกรว่าตนเองมีคุณค่าเนื่องจากมีงานทำ ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากบุตรหลาน และไม่เป็นภาระแก่สังคม โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.67

ตารางที่ 4.67 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	2	4
รวม	12	10	22

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ผมก็ทำไปเรื่อยๆ แต่ผมไม่เข้าทำไปเรื่อยๆ เพราะว่าผมไม่ใช่ ไม่จริงจัง ก็ทำแบบจริงจังก็เหนื่อย ผมก็วิ่งโน่นวิ่งนี่ก็เหนื่อย วิ่งเหนื่อยนะ ก็ทำงานเพราะว่าสมัยก่อนผมทำงานอยู่ตั้งแต่รับราชการ ผมไม่มีวันหยุดนะ ผมไม่เคยมีวันหยุดเพราะผมอยู่ในสนามอย่างนั้นที่อรัญประเทศนะ ผมอยู่ 19 ปี อยู่ตั้งแต่ปี 22 กลับเมื่อปี 44 ผมไปลาว ไปเวียดนาม ผมไม่มีวันหยุด ผมเพิ่งมามีวันหยุด

หลังจากผมเข้ามาอยู่กรุงเทพ คือ เสาร์ อาทิตย์ นะ แล้วก็แม่ทัพก็ต้องทำทุกอย่าง ชีวิตผมก็ทำแต่งงานนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“การที่ตัวเองเลี้ยงลูกได้ดีประสบความสำเร็จได้นั้นคือการที่คนเราแต่งงานแล้วมีชีวิตคู่ที่ยืนยาวโดยที่ไม่แตกแยก อันนั้นเป็นความภูมิใจของตัวเองที่ว่าเราอดทนทั้งสองฝ่ายไม่ใช่เราคนเดียว ต้องอดทนซึ่งกันและกัน แล้วก็มีความรักเป็นพื้นฐานแล้วเรามีโชคสองก็คือลูกเรา 2 คน ดิฉันมีลูกสาว 2 คน ดิฉันต้องการเหมือนกับแบบเราอยากให้ลูกสาว 2 คนเนี่ยจบปริญญาโท เราคิดว่ารุ่นลูกเนี่ย ปริญญาตรีไม่พอแล้วโดยเฉพาะเราก็พอจะมีทุนทรัพย์ที่จะพยายามช่วยให้ลูกเนี่ยไปถึงตรงนั้น ทำไม่ถึงว่าดิฉันพาลูกไปเรียนเมืองนอกเพราะลูกดิฉันเกิดที่อเมริกา 2 คน เขาก็มีสิทธิ์ที่จะเรียนไม่ต้องเสียค่าเรียน เสียก็เสียนิดหน่อยก็เลยพาลูกไปเรียนไฮสคูลจบปริญญาตรี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ที่คิดว่าเป็นใช้ว่าคนเราเนี่ยเหมือนกับอะไรครับ ธรรมชาติสร้างเรามาเพื่อทำงาน อยู่ที่เราจะทำงานอะไร ควบคุมอวัยวะอย่างไร การออกกำลังกายอย่างไร บริโภคอย่างไร เพื่อให้ร่างกายเราสมดุลกับธรรมชาติ ทำให้ร่างกายและประสาทเราดี จากการที่พี่มารับราชการการนี้คุณไม่ได้ทำงานแล้วเวลาคุณออกเเวแล้วไปพอทำให้ประสาทคุณเสีย แต่ถ้าเราทำงาน คุณช่วยขา มันก็ทำให้สายตา มันโฟกัสกันไปเนี่ย ทำให้ภาพจะชัดเจน พี่ก็ใช้หลักวิชาการง่ายๆในการที่ดูแลสุขภาพตัวเอง จริงๆแล้วเนี่ยของพี่ไม่ได้จบจากมัธยมเตรียมทหาร ตั้งแต่อนุบาล ศึกษาวิทยา ที่สี่ลมมาถึง ม.6 เมื่อก่อนนี่นะกับ ม. 6 ที่กรุงเทพคริสเตียน หลังจากนั้นก็มาเข้า มส .4 มส.5 ที่ศิลป์ ก็เล่นกีฬาซะมากมีเพื่อนมากก็เลย มส. 5 เนี่ย 3 ปีกว่าจะจบ แล้วก็สอบเอ็นทรานส์คณะศิลปพอได้เนาะครับ แล้วพี่จบจากโน้นถึงมาเข้านายร้อย นายร้อยหลักสูตรรุ่นที่หนึ่ง เพราะฉะนั้นเนี่ยการที่มาเข้าทหารเนี่ยเหมือนกับเปลี่ยนสายงาน จากสภาพที่เราเคยชินกับเป็นศึกษาแล้วก็เข้ามาก่อนนิสยต่างๆเนี่ยเราก็ใช้ประโยชน์จากการอะไรครับ การมีระเบียบวินัย การบริหารเวลาเนาะครับ การที่เราจะทำอะไรเนี่ยเราจะต้องมีการหาข่าวก่อนเพื่อประมวล วิเคราะห์ก่อนแล้วก็ไปดูสถานที่จริงแล้วก็ถึงไปทำงานจริงๆ เอาข้อดีมาประกอบใช้กับวิชาชีพของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ภูมิใจที่มีสามีดี ลูกดีจบและทำงานประสบความสำเร็จทุกคน ตัวป้าเองก็ไม่ได้เป็นภาระให้ใคร ป้าช่วยอะไรได้ป้าก็ช่วยทำ จะลองทำอะไรหลายๆอย่างด้วยตัวเองก่อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ต้องภูมิใจในตัวเอง สมัยก่อนลำบาก เราทำงานกว่าจะได้ขึ้นมาถึงตำแหน่งนี้เป็นข้าราชการระดับสูงเราภูมิใจ มีลูกมีภรรยาที่ดีแค่นี้ก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“สิ่งที่ภูมิใจมากที่สุดคือเป็นทั้งพ่อและแม่ในเวลาเดียวกันและลูกสาวทั้งสองคนก็ประสบความสำเร็จ เรียนจบปริญญาโททั้งคู่ คนโตทำงานโรงแรม คนเล็กดูแลกิจการของที่บ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ที่ภูมิใจนะคะ ถึงแม้พี่ออกจากราชการมาแค่ 8 เดือนก็มีคนเห็นคุณค่าให้พี่มาทำงานตรงนี้ที่ภูมิใจมากๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2550)

“ผมเป็นคนทำงานด้วยความตั้งใจดีมาตลอดนะ ไม่คิดจะโกงใคร หรือว่าเอาเปรียบใคร เพื่อนฝูงมีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ผมถึงยังสามารถอยู่ในธุรกิจนี้ได้ โดยที่ทุกคนให้เกียรติผม นับถือผมว่าเป็นคนที่น่าเชื่อถือ เพราะฉะนั้นถ้าจะทำอะไรก็ต้องจริงจัง และไม่โกงเขา ถึงจะอยู่ได้นาน มันเหมือนเป็นการสร้างเครดิตให้ตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ภูมิใจที่ทำงานเข้ากับใครก็ได้ไม่ได้สร้างปัญหาให้กับใครกับครอบครัวเองเราก็ไม่เป็นภาระให้ใคร ทุกวันนี้ก็ดูแลแม่อายุจะ 90 แล้วดูแลหลาน ลูกของน้องสาว แค่นี้ก็มีความสุขแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรค ไม่เป็นภาระให้ใครต้องดูแล” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เราศึกษามาทำงาน มาสร้างอะไรหลายๆสิ่งหลายอย่างได้มาถึงทุกวันนี้ เราก็จะทำต่อไป เรามีแรง มีกำลัง ยังทำได้ก็จะทำต่อไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“รู้สึกภูมิใจในตนเองที่อายุขนาดนี้แล้วยังทำอะไรได้หลายอย่าง ทำงานได้และคิดว่าจะทำไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“รายการเราต้องทำ ต้องเคลื่อนไหวบ่อยๆ อยู่บ้านก็จะเหงา ได้ทำงานก็มีความสุขถ้าไม่ได้ทำอะไรจะไม่ชอบ รู้สึกว่าตัวไม่มีค่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เราทำแล้วเราก็ภูมิใจสร้างมากับมือเอาไว้ให้ลูกหลาน แต่นี้ก็ไม่หวังอะไรแล้วให้ลูกหลานสบายก็พอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“เหนื่อยนะ ทำงานทุกวันก็เหนื่อยแต่เรายังมีหนี้สิน ลูกเราเขาก็ยังไปไม่รอด เราก็ต้องทน มันก็ต้องทำต่อไป มีแรงก็ต้องทำต่อไป ให้อยู่บ้านเฉยๆเราทำไม่ได้ช่วยได้ก็ต้องช่วยกันไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ภูมิใจที่ทำอะไรได้หลายอย่างแม้ว่าจะอายุมากแล้วยังมีคุณค่าอยู่ ไม่ต้องให้ใครมาดูแล เรายังแข็งแรง ไม่มีโรคจนทำอะไรไม่ได้ แค่นี้ก็ดีแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ได้ทำงานมีรายได้ เราขายของได้ ลูกค้าดีใจ มีมาตามหาเวลาหายไปนานก็มาถามว่าทำไมไม่มาขาย หายไปไหน ผมก็ว่าไม่ได้หายไปไหน บางทีไปต่างจังหวัดบ้าง ป่วยบ้าง ก็รู้สึกดี เพราะเราไม่ได้ไปเรียนมาจากไหน คิดสูตรต่างๆขึ้นมาเองจากการให้ลูกค้าชิมบ้างจนคนชอบและติดใจถึงทุกวันนี้ก็ภูมิใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่รู้จะตอบว่ายังไง แต่จะเป็นคนไม่ชอบอยู่เฉย ชอบทำนั่นทำนี่ ชอบทำงาน ชีวิตนี้ก็ทำงาน ทำเพื่อครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ก็เนี่ยตัวผมนี้แหละครับ ผมเป็นคนที่รักตัวเองมาก รักยิ่ง รักเลยที่เราวัยถึงขนาดนี้แล้ว เรายังมีพลังกำลังสุขภาพร่างกาย เดินได้ ไปไหนได้ เหมือนกับได้ช่วยตัวเองนะ ไปดูเพื่อนฝูงที่อยู่ต่างจังหวัด เขาก็หึงอกกันไปหมดเหมือนกัน ภูมิใจนะครับ ภูมิใจ ที่ได้มีสุขภาพ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ก็ภูมิใจ คือ เราสามารถเข้ากับใครก็ได้ ไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ก็คุยกันได้ เป็นเพื่อนกันได้ คือก็คบต่างวัย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถามว่าเหนื่อยไหม เหนื่อยนะ แต่หยุดไม่ได้เพราะอยากได้เงิน บางทีปวดขาปวดเท้าก็ต้องออกมาขาย หยุดไปจะเอาเงินที่ไหน จะให้เป็นภาระคนอื่นเราไม่เอา อย่างนี้ดีแล้วเหนื่อยหน่อยก็ทนเอา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่เคยท้อเลย คิดว่าเรายังดีกว่าหลายๆคนที่ทำงานไม่ได้ นอนเจ็บป่วยแต่เราแข็งแรง ยังทำงานไหว ทำไมต้องหยุดทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

2. กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยมีความคิดเห็นว่าสังคมในปัจจุบันเสื่อมโทรมลงเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็ง คนในสังคมขาดจริยธรรม มีสิ่งที่เป็นอันตรายในสังคม มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น สังคมขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมเสื่อมลงเนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหายไป เช่น การมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ การรักษาวลสงวนตัวของผู้หญิง การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.68

ตารางที่ 4.68 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	3	6
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	3	1	4
รวม	14	9	23

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“มีเรื่องอื่นไม่ต้องไปสนใจเหอ ทำให้รักกัน แต่งงานกัน จะมีลูกต้องพร้อมที่จะดูแลลูกนะ ต้องพร้อมนะ ไม่ใช่ว่ามีเช็กส์ มีลูกแล้วยังไม่รู้เรื่องเลย เมื่อปัญหาจริงๆ ไซ้โหม เมื่อถ้าเรารู้แล้วไม่แก้ปัญหาคบครัวนั้นก็จะแก้อะไรไม่ได้ ประเทศก็แย่ มันต้องแก้ปัญหาคบครัวเนี่ย ต้องให้เขารู้ว่าปัญหาการแต่งงานเนี่ยความจริงแล้วมันควรจะทำให้เรื่องอย่างนี้ออกมาสู่มติให้หลายๆ หน่ย ตอนนีปัญหาคบครัวเนี่ยมันเกิดมาอย่างไร ให้เด็กจนกระทั่งทำงานได้ แล้วกระทั่งไปมีครอบครัวได้ตามวัฏจักรของมัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“คนในสังคมบ้านเราขาดระเบียบ ไม่มีวินัย อย่างเรื่องการเข้าแถว อย่างเป็นซื้อของ คนแน่น ก็จะยืนเข้าแถว มาก่อนก็ไปก่อน ไม่ใช่มาถึงแล้วก็มาแทรก อย่างเรื่องจราจร เขาห้ามจอด กูก็จะจอด เขาห้ามเลี้ยวซ้ายก็จะเลี้ยว ไฟแดงฉันจะไป คือมันก็ยังมีบ้างละนะ ที่ผ่านมาก็มีนะแต่ส่วนใหญ่เขาไม่ทำและอย่างสี่แยกที่ไม่มีไฟอะไรเลยนะ เขจะมี STOP นะแล้วทุกคนต้องหยุดแล้วก็เขาจะมีให้ทางขวาไปก่อน หรือไม่ทุกคนจะหยุดให้คนอื่นไปก่อน จะไม่มีใครที่จะไปก่อน ซึ่งเมืองไทยเป็น

อย่างนั้น เป็นสิ่งที่ป่าฝืนความรู้สึก ถนนหนทางอะไรเนี่ยทรุด ถมแล้วถมไม่เรียบร้อยอยู่อย่างนั้นล่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ผมว่าสังคมตอนนี้หากไม่หาอะไรทดแทน ผมว่าลำบาก เห็นไหมการทำงานเราก็ต้องเปิดหนังสือพิมพ์จะรู้ว่าวันนี้ข่าวเป็นแบบนี้ เปิดทีวีดู เรายังรู้ข่าวเรื่องอะไรๆบ้าง ก็ได้รับการติดต่อเหมือนก่อนมันไม่ได้ อายุ 60 จะเขียนทำไม ผมว่าเรานัดกินข้าวกัน เมื่อก่อนเช้าวันเสาร์อาทิตย์นั้นไปส่งพรรคพวก ไปส่งบ้านนะมันไม่ค่อยไหว ลูกเขาก็เป็นห่วงครอบครัวเขา แต่โดยมากพวกนี้ลูกเค้าก็ไปดีกันหมดแล้ว บางคนสมัยนักเรียนเก่าโน่นเป็นส่วนใหญ่ เขามีอะไรเราช่วยได้ เราช่วย มันอยู่ที่ใจของตัวเอง การดูแลของครอบครัว ความห่วงเหินมันมีบ้าง แต่เราต้องให้เวลากับครอบครัวเรา กับลูกหลานเรา แต่ทุกคนจะเอาตลอดก็ไม่ได้ คิดจะหายไปเลยก็ไม่ได้ จะให้เวลาในขณะนั้น เขารู้ว่าไง เราต้องทำจิตใจให้ดี มีความรื่นรมย์ เราทำอย่างนี้ตลอดงานเราจะสำเร็จ ถ้าเป็นไปได้แล้วเนี่ย หลักเขาเนี่ย สีล ทาน พร ประพฤติศีล 5 ข้อแค่นี้ เราไม่ได้ไปฆ่าใคร เราไม่ได้ขโมยของใคร ไม่ได้ผิดถูกผิดเมียใคร ผมกินนะ สีลข้อ 5 ผมไม่ทำ บางทีอาทิตย์หนึ่งผมกินคนเดียว ผมอยู่บ้านผมก็นั่งกินโดยมากก็เบียร์ ผมซื้อเหล้าดีๆกิน จอห์นนี่วอกเกอร์ผมกิน แต่อย่างมากผมก็นิดหน่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“สังคมเปลี่ยนเยอะ เปลี่ยนเยอะมาก สังคมวัฒนธรรมเปลี่ยนไปมาก อะไรที่เราไม่เคยได้ยิน อย่างบางเรื่องก็ตกใจ เพราะเด็กๆเนี่ยคล้ายว่าเขาเป็นตัวของตัวเองมาก แล้วก็ป๊าวเด็กเนี่ยมันจะมีช่องว่างระหว่างฐานะ มันมี 3 ฐานะ มันมีระดับบน ระดับกลาง ระดับล่าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มาก เพราะว่าอะไร จริงๆแล้วพี่ก็ไม่อยากโทษใคร สถาบันไหน แต่พี่ก็โทษสถาบันราชการ มีบางหน่วยที่จำได้ว่าตั้งแต่เคยทำผิดทำอะไรเนี่ยเขาจะว่ากล่าวตักเตือน อะไรกันคือเขาคลายใช้อะไรกันต้องแอบๆ ใ้ห้ละ เดียวนี้น้องเห็นไหม พี่เห็นด้วยว่าตั้งแต่ที่ทำงานมานี้ก็เห็นสถาบันของเราที่เขายังไม่มีการแก้ไขตรงนี้ หนึ่ง ตัวเรา สอง ป่าไม้ สาม กรมสรรพากร ป่าไม้จากชาวบ้านที่ไปตัดป่าไม้มาทำเป็นบ้าน พี่ตัดไปลดช่องว่างตรงนี้ เข้ากับชาวบ้านได้ อย่างกรมสรรพากรเนี่ยไปตามจับชาวบ้าน เขาหลงเขกเลี้ยงก็ยังไม่ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“อาจจะเป็นยุคของโลกาวิวัฒน์ วัฒนธรรมก็หลั่งไหลเข้ามา ทำให้เด็กไม่รู้เรื่องการแต่งกาย ก็ไม่รู้ว่าคุณต้องรีเปลา พระต้องออกมาปราชญ์เรื่องการแต่งกาย ซึ่งไม่ใช่พระ ต้องเป็นเรา รู้ว่างานพิธี ต้องทำแบบไหน แต่เด็กก็อาจไม่ค่อยรู้ ไม่รู้จะโทษใคร แต่ว่าใส่สายเดี่ยวอะไรอย่างนี้ มันก็ไม่ใช่วัฒนธรรมเรา ซึ่งเด็กอาจจะมองว่าไม่ทำก็เซย ใส่เสื้อปกปิดอะไรอย่างนี้ วัฒนธรรมดี ก็มี บางกลุ่มก็รักษาไว้ แต่ว่าอยู่ที่ทำงานการเคารพผู้ใหญ่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีแล้ว เขาก็เดินผ่านกัน ไม่เฉพาะเรานะ แต่หลายคนเขาก็บอกว่า ทำไมเด็กพวกนี้แทบจะเดินชนไปเลย เดินเซดหน้าออกไป ซึ่งสมัยเราไม่ได้ ผู้ใหญ่เดินมาเราต้องหยุดอยู่ข้างๆก่อนนะคะ เราก็จะคอยดู แม้กระทั่งการกดอทีเอ็ม เราก็ต้องให้เกียรติผู้ใหญ่ก่อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ผมว่าคนไม่มีวัฒนธรรม คนในกรุงเทพมหานครเหมือนไม่มีวัฒนธรรม คือมีก็คือวัดพระแก้ว เป็นเอกลักษณ์ แล้วก็เด็กยกมือไหว้นั่นนะ นอกนั้นไม่มีครับ นอกนั้นไม่มีวัฒนธรรมของเรา เพราะปัญหาครอบครัวนะที่ส่งเสริมวัฒนธรรมอยู่ มันก็เลยเสียหายไปหมด พ่อ แม่มีลูกก็เลี้ยงลูก ระบบไม่รู้เรื่อง ทำยังไง ก็มันเริ่มต้น ตั้งแต่สมัยโบราณ มีลูกแล้วลูกต้องเป็นใหญ่เป็นโต ต้องเป็นเจ้าเป็นนาย มันก็เลยครอบงำกันมา ต่อไปเป็นปัญหาเศรษฐกิจแล้ว แล้วชาวไทย คือคนไทยคือจะยกมือไหว้ คือคนที่มั่งมีเงิน ใครมีเงินได้เปรียบ คนไทยที่มีเกียรติยศศักดิ์ศรีมีอำนาจ ก็สังเกตว่าการพูดจาของคนเนี่ย คนที่มีอำนาจพูดกับคนที่ไม่มียอำนาจพูดมันจะต่าง ต่างกันมากเลย พูดแล้วก็พูดพันคอตัวเอง ยังไม่รู้เลยก็พูด คนมั่ว ผมว่าไม่ใช่ ผมว่าไม่ใช่จริงๆ ทำอย่างนั้นไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“แน่นอน เพราะทุกอย่างของดิฉันมันก็มีอะไรที่มันแตกต่างกันอย่างมาก อย่างดิฉันเกิดมาในยุคที่เป็นกิ่งๆ ไซ้หมะกะที่มันเป็นแบบวิปริต ที่ล้มมาการวะ แต่ในรุ่นเดี่ยวนี้นี้น้อยมาก แล้วดิฉันก็ไม่เห็นดิงกับเด็กๆที่เขาแต่งตัวที่เป็นแบบสายเดี่ยว นุ่งกระโปรงสั้นๆอะไรอย่างนี้ แล้วก็ทำอะไรกล้าเกิน อันนี้จริงๆแล้วมันก็อันตรายกับตัวของเขาเอง การศึกษานี้ไปศึกษาเมืองนอกเห็นด้วยทุกอย่างคือทุกคนต้องคิดเพื่อให้ตัวเองเนี่ยมีการศึกษาที่ดีและสูงและไปให้ถึงที่สุดถึงดวงดาวที่เคยฝันไว้ เหมือนชีวิตป่าไปอยู่ที่อเมริกาครั้งแรกไปอยู่ 7 ปี ครั้งที่ 2 ไปอยู่ 8 ปี ที่ไปใช้ชีวิต ถามว่าชอบไหม ชอบมากๆ เขามีกฎ มีระเบียบ ชอบมากๆ เพราะตัวเองเป็นคนอย่างนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เหมือนกับด้านวัฒนธรรมเนี่ยนะ เด็กนี่มันขี้มันเจริญ แล้วก็โดยเฉพาะกรุงเทพ อย่างนี้ การแข่งขันมันสูง โดยเฉพาะเขตรอบริ บางครั้งเด็กยุคใหม่อาจจะทำตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกายหรืออะไรต่างๆ แล้วก็การเข้าวัดวาอารามเนี่ยก็ทำอะไรต่างๆ เหมือนกับพวกเขาก็ไม่ค่อยสนใจ เหมือนพวกเขามาเจื่อน้ำเล่นกันดีกว่า สมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อนนะ มันผัดกันเยอะ เด็กสมัยนี้ก้าวหน้าไว เด็กสมัยนี้เขาคำนึงถึงแต่ตัวเอง ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจสังคมเท่าไร ก็สังเกต ดูบ้านติดกันก็ไม่พูดกัน บางทีทะเลาะกันเสียอีก อย่างไรก็ตามเขตราก็มีนะครับ รักษาประเพณี ลอยกระทงอย่างนี้ วันสงกรานต์ จัดที่สนามหลวง ถนนข้าวสาร วันเข้าพรรษา ออกพรรษามีตักบาตรบริเวณท้องสนามหลวง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“สังคมน่ากลัว บ้านเมืองเราพัฒนาไปมากแต่สังคมกับแย่ลง มีปัญหาสังคมตามมา ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการทำแท้งเนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร วัฒนธรรมก็ไปรับเอาของต่างชาติมามากเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“แย่มากทั้งสังคมและวัฒนธรรม ดูได้จากการแต่งตัวของนักศึกษา สมัยก่อนการเข้าเรียนเป็นหน้าที่ของนักศึกษา แต่เดี๋ยวนี้เราต้องเอะอะเนนลอให้มันมาเข้าเรียน เมื่อสิบกว่าปีก่อนผมสอนเด็กไม่เคยเลยต้องให้กะเนนเข้าเรียน เด๋วนี้ไม่ให้มันก็ไม่เข้าเรียน บางคนให้กะเนนมันยังไม่เอาเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“สังคมมันเปลี่ยนไปเยอะเรามีหลานสาวเราก็ก้าว พยามบอก พยามสอน แต่บางทีก็เหมือนกับเขาไม่เชื่อเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เด็กเดี๋ยวนี้อะไรเขาทำไม่ได้ เขามีความคิดเป็นของตัวเอง แต่บางทีเราก็อหวัง เพราะความคิดเขาก้าวเกินไป ไม่ค่อยฟังใคร บางทีเราอบน้ำร้อนมาก่อนเตือนว่าทำไปผลที่ได้จะเป็นยังไง เขาก็ไม่เชื่อ คิดว่าเด็กแข็งแรงดั่ง ถ้ามว่าเก่งไหม ก็เก่งแต่ไม่น่ารัก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ทุกอย่างก็รักก็เป็นตรงนี้ครับ ของชุมชนด้วย เนี่ยกำลังทำเนี่ย ได้ทำเนี่ยๆตรงนี้ ตรงที่ว่าง ผมเอากลุ่มเราเลย ผมทำละ มีห้องน้ำ 3 ห้องด้วย ไฟข้างหน้าดวงหนึ่ง ข้างหลังดวงหนึ่ง ผมทำแล้ว เนี่ย เท่ากับ 8 เมตร เพื่อพื้นตรงนี้ 5 ถึง 6 แผ่น เขาให้ผมแล้ว มีที่ทำก็คือประเพณีสงกรานต์ บ้าง จังหวัดมีที่เดียวที่ดูแล” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เยอะไหม เยอะเลย มองดูแล้วเยอะมาก พัฒนาเยอะมาก ของอย่างนี้เราไม่ถูกใจเหมือนกับว่าเราเคยเห็นมาอย่างหนึ่งมาสมัยนี้เห็นอีกอย่าง ไม่ชอบ มองดูแล้วมันขัดตา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“จริงๆแล้วถ้าดูทั้งหมดมันก็ไชนะ จริงๆนะ ไอ้เรื่องเด็กนักเรียนตีกัน มันก็อย่างนั้นนะ ตั้งแต่การศึกษา สมัยนั้นผมก็อย่างนี้ ทำไมผู้วิจัยไม่บังคับให้นักศึกษาแต่งตัวเรียบร้อย ไม่ให้อะไร อย่างนั้น ไชว์จาเยอะเยอะเลย ชุดนักศึกษามันเป็นอย่างนั้นครับ แล้ววัยรุ่นดำนั่นสะดือ แล้วก็มานั่งปิด ถ้าคนนั่งสั่นปิดไม่ได้มันก็ต้องดึงขึ้นไป ไม่ได้เห็นแล้ว แต่เด็กวัยรุ่นเราก็ต้องเข้าใจว่าเขาต้องตามกัน จริง ๆ แล้วเราอยากบอกว่า หนูอย่าไปดึงเลยหนูปิดไม่ได้หรอก นั่งสั่นเองจะดึงยังไงล่ะ แบบเราไม่มองอยู่แล้ว เราก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว เราไม่เห็น ก็เห็นเป็นลูกหลาน เราก็ต้องดูแลตัวเอง เวลานั้นเราก็คิดไม่ได้ เสือสั้นๆ ไชว์สะดือ เขาอยากจะไชว์กันอยู่แล้ว เราเห็นแล้วแต่ว่าเด็กๆเราก็ดูใจเขานะ เขาก็เด็กเป็นอย่างนั้นแหละ อย่างเรามันก็เหมือนอย่างนั้น ก็ว่าเขาไม่ได้ คิดว่ามันคุมกันไม่อยู่ คุมเขาเองไม่อยู่ แล้วก็เรื่องนี้สำคัญที่สุด เรื่องยานิยมมันมา ไอ้ตัวทำลายเยาวชน ทำลายประเทศชาติ เพราะเยาวชนก็มีแต่พวกนี้ มันก็ไม่ใช่ว่าไม่มีความรู้นะ แต่คิดตรงเรื่องการศึกษา ตอนนี้นั้นง่าย จะเรียนอะไรก็เรียนได้ มันมีพร้อมให้หมด กศน. หรือจะเป็นปริญญาจบเรียนต่ออีก อะไรก็มีหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“สมัยนี้อะไรเจริญมากแต่อยู่ยาก ข้าวของก็แพง คนก็ต่างคนต่างอยู่ เด็กเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“สังคมแย่ จิตใจคนมันเปลี่ยน คนห่างวัด ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเลยเกิดปัญหามาก ชาวเดิวนี้นี้มีแต่ฆ่ากันตายจนเป็นเรื่องธรรมดาสมัยก่อนมีที่ไหน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“วัฒนธรรมมันแย่งลง คนเดิวนี้นี้ไม่ใช่ไม่ดีแต่เขาแยกกันอยู่ ขาดความสามัคคี ขาดการพึ่งพาอาศัยกัน เมื่อก่อนมีอะไรจะช่วยกัน เดิวนี้นี้ไม่ แกล้งมาอยู่กับฉัน ฉันจะอยู่แบบนี้ไม่อยู่กับใคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“เมื่อก่อนนี้นั้นคือ คงไม่เหมือนกับตอนนี้ มันไม่เจริญนัก เรื่องความเจริญไปตรงไหนก็เปลี่ยนแปลงหมด เมื่อก่อนนิยมอยู่บ้านนอกนะครับ ผมอยู่บ้านนอก สมัยอยู่บ้านนอกนะครับ คลุกคลีอยู่กับเพื่อนกับฝูงดี พอเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมันก็เปลี่ยนไปเรื่อยๆ สังคมสมัยนี้นั้นไม่เหมือนเมื่อก่อน มันไม่จริงใจ อีกอย่างพวกคนรุ่นใหม่อะไรก็เร็วไปหมดครับ ผู้ปกครองทำให้เขาเร็วเกินไปหรือเปล่าไม่รู้แต่พวกผมตามไม่ทัน ผมว่าเด็กรุ่นใหม่เร็วไปไม่ว่าจะเรื่องเพศเรื่องอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ผมว่าเด็กรุ่นใหม่ ผมมองว่ากำลังจะดีขึ้น รู้จักธรรมะ รู้จักสังคมธรรมะดีขึ้น ถ้าผมสังเกตดูนะ เข้าวัดเขาว่าดี สมัยก่อนคือคาดหวังสุดๆ ธรรมะเดิวนี้นี้เด็กห่างไกลวัด ทำให้วัฒนธรรมแย่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ใช้ไม่ได้เลยแย่ ตอนนี้คือผมบอกไปแล้ว ลูกบอกหนูเวลาเดินขึ้นไปบนสะพานลอยราวกระโปรงด้วยนะรถมันจอดอยู่ได้สะพานนั้นนะ เขาบอกว่าเขาอยู่สูง เขาเห็นเขาก็เอาไปไม่ได้ แล้วให้ผมทำอย่างไรละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เปลี่ยนแปลงเยอะเมื่อก่อนมันเจิบคึก เดิวนี้อะไรมันเยอะแยะไปหมด แม้แต่คนมันก็เปลี่ยนแปลงกันไป มันไม่เหมือนเดิม ไม่มีความจริงใจ หากความจริงใจยาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

3. กลุ่มการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ถึงแม้จะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมือง แต่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก็จะต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าเป็นหน้าที่ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.69

ตารางที่ 4.69 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	3	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	1	3
รวม	12	8	20

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่จำเป็น ปล่อยให้ประชาชนเขาเป็นคนชี้ 30 บาทรักษาทุกโรค มันก็โหด คือว่าเขาก็เอาของไม่ดีมาใช้ แล้วงบประมาณทหารเนี่ย ในช่วงที่ทักษิณอยู่ 6 ปี ทหารถูกตัดงบประมาณไปถึง 5 - 6 หมื่นล้าน ที่เหลือเก็บเอง นี่เวลาที่เราริเริ่มกลับมาได้เท่าเดิมเท่านั้นเอง ใครกันซบหายหมด สมัยก่อนน้ำมันไม่มีใช้ เรื่องฝึกหัดทหารไม่ต้องพูดถึง ไม่มีงบประมาณในการฝึกกัน เราก็โชคดีที่วันนี้ได้มีการจัดงบประมาณฝ่ายทหาร เศรษฐกิจจะมันต้องตามหลังความมั่งคั่ง ผมยังยืนอย่างนี้อยู่ นะ ถ้าประเทศไม่มีความมั่งคั่ง ไม่มีจุดยืนชัดเจน เศรษฐกิจอย่างไรก็อยู่ไม่ได้ มันจะไม่รุ่งโรจน์ มันจะเป็นไปไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“พรรคการเมืองที่เข้ามาต้องมีจิตสำนึกที่จะทำเพื่อประเทศชาติจริงๆ จะโกงจะไหลตามน้ำ ก็พอประมาณไม่ได้เป็น 70,000 ล้านใช้ไหมคะ มากเกินไป ถ้าเขาไม่ถูกปฎิวัติพวกเราก็ไม่รู้ว่าเขาเอาไปทำอะไรแล้วใช้ไหม บางคนชอบเขาก็ว่าเขาทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง คุณทำให้เจริญก็จริงแต่คุณก็ต้องมีเงินให้ประเทศชาติไม่ใช่ทำแล้วเอาเงินเข้ากระเป๋าคุณและตัวและพวกพ้อง พวกเขาก็ยังลำบากเหมือนเดิมใช้ไหม ประชาชนแต่ละคนก็ยังลำบากเหมือนเดิม อันนี้ป้าไม่มีความเห็นค่ะว่าจะเชื่ออะไรกับใครแต่เราก็ต้องดูในเขตของเรา ดูแล้วถูกใจเราจะไปเลือกเขา เมื่อที่ผ่านมามีพรรคไทยรักไทยนะเพราะเห็นว่าเขาทำงานดี แต่ตอนนี้แน่ใจและว่าจะเลือกพรรคไหนต้องดู แต่คุณอภิสิทธิ์ก็คินะ เขาก็ดี แต่ในทีมเวิร์กของเขาไม่แน่ใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตอนนี้ไม่รู้อะไรเป็นอะไร การเมืองผมว่าเราไม่ได้ปรับปรุงประเทศเลยนะตั้งแต่ทำปฎิวัติ 2547 ไม่ได้ทำตามทีพูดไว้เลย หลัก 6 ประการ การศึกษาผมไปไหน มันไม่ไปไหนเลยนะ 70 กว่าปีก็มัวแต่เปลี่ยนกันอยู่เนี่ย ทุกคนต้องนำการศึกษาขึ้นมา สำคัญนะ ผมยังบอกคณะบดีว่าไม่สำเร็จเพราะอะไรไม่รู้ไหม ครูคนไทยมีนิสัยอย่างไร ครูต้องมีเมตตามาก 10 คนเนี่ย จะมีคนตรงๆสัก 2 คนตรงเป๊ะเลย บอกเด็กคนโน้นดี เด็กคนนี่ดี ดังนั้นถ้ารัฐบาลยังไม่ตั้งห้องเรียนที่เป็นมาตรฐานนะ คุณจบชั้นนี้คุณก็ไม่โอเคเพราะสอบกันอยู่เสมอ หลานผมเรียนอยู่เซนต์โยเซฟ ครูให้ไปสอบอเมริกา อยู่ได้ 3 - 6 เดือน เขาก็ให้มา คนนี้ก็ส่งให้คนโน้น เพราะฉะนั้นมันก็โอเค เด็กมันก็อยากเข้าโรงเรียนที่มีชื่อ เพราะมันไม่คิดว่าโรงเรียนวัดเนี่ยคินะ การเมืองนี้ไม่ดี ผมว่าตามกระแสเนี่ยรักประชาชนจะรักประชาชนได้อย่างไร แค่อับสลาท ผมยังไม่รู้เลือกเขาเนี่ยทำไมไม่คัดง่ายๆละ ไปคัดจับฉั่วน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ตลอดเวลาป้าเบื่อมาก เหมือนกับเล่นละครให้คนดู เหมือนเด็ก เหมือนเด็กเล่นขายของเหมือนคนไม่มีสมอง ป้าก็ไม่เข้าใจ คือเราไม่ได้อยู่ในจุดว่าใครเลว ใครดี ใครชั่วจริง เลวร้ายอย่างไรหลังจากที่เราดูๆ มันก็ทำให้คนอย่างเราไม่รู้จะเชื่อใคร ฟังคนนู้น ฟังคนนี้ บางคนด่ากัน ว่ากันรุนแรง เราเชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้ไหมว่า คนไม่ดีทำนองไม่เอาละ ทำนองไม่เอาเป็นองคมนตรี แต่ว่าฟังคลื่นๆหนึ่งมันก็เปรียบเหมือนหมูกับหมา ป้าว่ามันไม่ถูก แล้วคนอ้างในหลวงมากไป เอะอะก็ทำเพื่อในหลวง ทำให้ในหลวง คือไม่ใช่ว่าป้าไม่รักในหลวงนะ ป้ารักในหลวงมากๆเลย มีความรู้สึกที่ประเทศนี้ถ้าเราขาดในหลวงเราจะอยู่อย่างไร แต่ป้าก็มีความรู้สึกที่บางกลุ่มอ้างในหลวงมากเกินไป แล้วก็มีความรู้สึกที่ทำไมบางกลุ่มก็ทำดี บางกลุ่มก็บั่นทอน ทำให้เชื่อ

ยาก ก็เลยที่เราแก่แล้วเราก็พึ่งดูเขาไป ใครจะเป็นอย่างไรก็ไม่เอาใจไปผูก มันจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ เดี่ยวเราก็ตายแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบ้านเรารู้ๆกันอยู่ คือมันเอาประโยชน์ของตัวเอง ยังไม่เห็นมีใครเลย ที่จะเสียสละเพื่อประเทศอย่างแท้จริง ก็พูดกันแต่ปาก บางทีเขาบอกอย่าพูดเลย ไม่อยากจะพูดแล้ว แล้วเราก็พูดไม่ได้ด้วย อย่างเราไม่ได้ทำอะไรให้ถึงเราไม่ได้ทำประโยชน์ให้ แต่เราก็ไม่เคยทำลายแผ่นดิน แล้วเรายังมีความสุข ใครเข้ามาก็หวังกอบโกย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“พูดตรงๆนะรับการเมืองมันก็เหมือนธุรกิจการเมืองซึ่งการรวมกลุ่มรวมก้อน ไม่เคยทำเพื่อประเทศชาติ ยังไม่เจริญก้าวหน้าพอสมควร ไม่เหมือนบางประเทศเขา พรรคน้อย เล็กกันได้ น้อยพรรค การทำงานก็สะดวกขึ้น พอหลายพรรคก็ตกลงเรื่องผลประโยชน์ไม่ได้ก็ขัดแย้งกับรัฐบาล แล้วก็กลับไปกลับมา พอเห็นทำไมดีทหารก็เข้ามาปกครอง ผมคิดแล้วนะถ้าฝ่ายไหนได้ ผมถือว่าไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“มองการเมืองมาแรง ในระหว่างทักษิณ ดูเหมือนจะดี มันจะมั่นใจในเอกราชมากแค่ไหน ต้องการอำนาจมากพอ มันสมควรมันจะกลายเป็นการปฏิบัติมันก็ไม่เลวนะ ก็คือมันอาจจะดีกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คิดว่าการเมืองไทยไม่พัฒนา ยังคงมีเรื่องของอำนาจเก่า ระบบศักดินาแม้แต่ในระบบราชการก็มี แต่ภายหลังจากมีการเลือกตั้งแล้ว การเมืองน่าจะดีขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำลายประเทศเขาไม่รับผิดชอบ รัฐปกครองโดยทหารนะมันจะไปได้อะไรทำอะไรไม่ได้หรอก เราเป็นทหารจะทำอะไร มันต้องประชาชน ประชาชนอยากเลือกไม่ดี ก็เลือกเลวๆ แล้วมันก็ขัดแย้ง ทักษิณพออยู่ดีก็กิน เรายังเป็นจี๊ข้าเขา ไอ้พวกจี๊อิจฉา เขามีเงินเยอะแยะ เอาไปทำอะไรก็ได้

ซื้อเรือใบเล่น ซื้อไอ้โน้นเล่น ซื้ออะไรเล่นก็ได้ ถ้าเลือกตั้งมีเราก็คงจะได้คนดีมาเป็นนายก ประเทศเราต้องดี เราก็อพลอยดีด้วย เศรษฐกิจก็ดี มันทก็ดีกันหมด ไม่ว่าอะไร ข้าวปลาอะไร หรือว่าการเรียนก็ดี แล้วการทำมาหากินก็เจริญดี ข้าวก็จะถูกลง ข้าวก็อยากขายแพง แต่หมุนเวียนในประเทศ ถ้ามันเหลือเท่านี้ก็ไม่ต้องแพงเท่าไร ราคาที่ดี รวยก็รวยด้วยกัน มันหมุนเวียนกลับมา ไร่รัฐบาลไม่มีปัญหาหรอก ดึงออกไปสักทีหนึ่ง เมื่อก่อนผมชอบทักษิณ ถึงทักษิณไม่เป็นหรือใครก็ตามเท่ากับทักษิณ เพราะคนนี่ คนนี้ไปแล้วไม่เคยทำอะไรให้ดี มีแต่แย่ง ไม่สนใจอะไร เอาไปประโศกคนอื่นเขาหมด มันทก็ไม่ดี พุดง่ายๆ ดูกันง่าย ๆ เป็นเหตุเป็นผลกันเลย ยุคประชาธิปไตย เป็นมา 2 ปีแล้วไม่เห็นปรับปรุงเลย กลัวจะใช้หมด แทบจะเอาแผนที่ไทยไปค้าประกันมันไว้ ต้องใช้เงินทุกบาททุกสตางค์ มันก็จะไม่ได้คืน เป็นหนี้เขาทั่วไปเลย เราไม่รู้ เราก็อแย่ ทุกตารางนิ้ว เรานะเจ็บใจ ไม่ไหว ผลที่สุดประชาชนร้อนหนักๆก็ต้องยุบไป ทักษิณก็มาเลือกแทน ก็มีมหาชน มหาโจร 420 มหาโจร ทักษิณก็มี 420 เท่ากันนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตัวนักการเมืองเอง ที่ทำให้บ้านเมืองไม่สงบ เขาเป็นนักการเมืองที่ดีบ้านเมืองก็จะดี แต่ถ้านักการเมืองไม่ดีก็จะเป็นอย่างทุกวันนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รัฐบาลนายกทักษิณอาจจะคอร์รัปชัน แต่ถามว่านักการเมืองพรรคไหนไม่คอร์รัปชัน มีไหม ยังชอบทักษิณเพราะว่า ท่านมองอะไรเก่งพูด พูดถึงมันยากไประดับอินเตอร์ได้เนี่ยเก่ง แต่อาจจะส่วนหนึ่งเขารวย นายกทักษิณท่านเก่งทำให้เงินบาทมันดี รัฐบาลชุดนี้ทำยังไงก็ไม่รอด ขนาดนี้ยังไม่ทำอะไรเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เท่าที่ผมคิดดูนะไม่ยึดเนื่องจากเท่าที่ออกมาเหนื่อย ทำให้พรรคอ่อน ไม่ต้องมีการย้ายพรรคไอ้ตัวเนี้ยมันทำให้คุณไม่อยู่ เจตนาต้องการทำให้อ่อนแอทุกพรรครวมทำให้บางสิ่งบางอย่างไม่ลงตัว และวิ่งย้ายกันได้ตลอด มันทำให้คุณไม่มั่นคงเข้มแข็งถ้าไม่ถูกใจก็ต้องต่อรองและต่อรองกันไม่ได้ก็ต้องถดถอยก็ต้องล้ม การเมืองไม่ยึด พูดถึงสมัยก่อนที่ทักษิณมี 2 พรรคมาคุย ไม่ใช่แพ้กันแล้วก็ตามต่อสู้อย่างคราวที่แล้วปฏิวัติกันคือแล้วก็กว้างคนสมัครเขาจะสมัครก็กว้างเขา เราไม่ได้เข้าข้างใครนะแต่คนที่มาขกว้างมีความคิดนะ เรารู้ๆกันอยู่เบื้องหลังใครกว้างไม่ให้สมัครพอเขาสมัครพรรคเดียวก็มีสัดส่วน 20% แล้วถ้าการเมืองยังเป็นแบบนี้แหละ ไม่ยึด ใครเข้ามา

ไม่ยึดหนี้ เจอปัญหาตอนนี้ สอง เงิน เงินสำรองไม่เกี่ยวกับคณะกรรมการพรรคเนี่ยทำให้นักการเมืองเก่งๆหายไปหลายคนแล้วนะ ไม่ได้เอาคนรุ่นใหม่อย่างเดียวไม่เอาคนรุ่นเก่าเลยไม่ได้ต้องเป็นหลักอยู่เพราะนี่ประสบการณ์เยอะมาก ไม่ได้หрокถ้าเอาคนรุ่นใหม่อย่างเดียว คนรุ่นเก่าการเมืองต้องใช้ประสบการณ์เยอะมาก ถ้าลงเขตเท่าไร 3 คน ถ้าจังหวัด 3 คน ทั้งจังหวัดเลย 3 คน ผมถามว่าไทยรักไทยเนี่ยจะได้ทั้ง 3 คนไปไหม บ้านเมืองสกปรกยังไม่ มันต้องทำถนนให้ดีขึ้น ดูทางบ้านเรายังกับป่า ห่างจากเมืองไม่กี่กิโลเอง ต้องให้เทพูนเลย เหมือนถนนสุพรรณเขา มันต้องทำอย่างนั้นนะก็ยังดีหน่อย เขายังคิดไฟให้ เมื่อก่อนมีคนนะ พอออกไปตรงอุ้ววิชาญตรงพระราม 2 ได้ตรงนั้นนะ เขาเอาขยะมาทิ้งปากทางออกไม่ได้เลย ทางก็ใหญ่ เขาก็เอาหนังสือมา ตอนนั้นผมเป็นคนก่อสร้างด้วยเป็นผู้ตรวจด้วย เนี่ยอย่างบ้านกรุงเทพฯนั่น ที่ตรงบ้านทางเป็นแนวของถนน เขาเห็นแนวไปมันไม่มีพื้น มันไม่แน่นัง ต้องลงหินใหม่ เขาก็ได้อีกล้านกว่า ก็โอเคยอมนะยอม แล้วก็มารอกสัญญาผู้รับเหมา ยังไม่ลงมือก่อสร้างเลย เรียกว่า แถวนั้นแหละ เขายังให้เงินช่วยอีกนะ เนี่ยยังไม่มีเวลา มาลงมาสร้าง จะปีแล้วเนี่ย เขาก็ถามผมเรื่อย เพราะผมลงพื้นที่ เขาถามเมื่อไรทำประมูลไปแล้วไม่รู้เมื่อไรทำ ถาถามนายช่างใหญ่ สัญญาทำไปแล้ว ทางเราไปเปลี่ยนสัญญา เท่ากับไปเบรคเขา สมมติเราทำมกราคมถึงพฤษภาคม ไปเบรคสัญญา เขาให้เราทำใหม่ เขาให้เราหยุดไว้เนี่ยที่นี้เราก็ต้องต่อให้เขา พฤษภาคมก็ต้องเลื่อนไปเป็นอย่างนั้น เขาก็ยังไม่มาต่อสัญญา เขาขอให้เลยจำนวนที่เพิ่มไปเนี่ยเขาพอใจแล้ว ล้านกว่า แต่ไม่ต่อสัญญา ก็เลยยังไม่ทำ เนี่ยเขายังมาตาม เราเคยกำนัน เพราะคะแนนเราดีด้วย ผมลุย ตอนหลังเราช่วยไม่ได้แล้ว เพราะตอนหลังเราประมูลไปแล้วเราไม่จ้างอีกคนหนึ่ง เพราะคนนี้เราเอาหินได้ ไปลงเขาได้ ทางไม่ดีไปเกลี้ยก็ได้ ตอนนั้นเราไปทำไม่ได้ เพราะถือไปช่วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบอกตรงๆว่าเบื่อมาก อะไรกันก็ไม่รู้ ไม่อยากสนใจแล้ว ไม่อยากพูดถึง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“การเมืองชอบมาก ต้องติดตามอ่านบ่อย เลือกลงก็ไปตลอด ไม่เคยขาด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เบื่อมากๆ ต่างคนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเอง ทำอะไรก็คิดถึงแต่ตัวเอง ประชาชนอย่างเราก็ได้แต่ทำใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่รู้ว่าเป็นอะไรกัน คูมากก็ปวดหัว ตามกันไม่ทัน คนนั้นก็ว่าคนโน้นไม่ดี สรุปแล้วไม่มีใครดีเลยสักคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนคูข่าวการเมืองจะเครียดมาก เดี่ยวนี้ดูแล้วเฉยๆ ไม่เครียดอะไรแล้ว อะไรจะเกิดขึ้นก็ต้องเกิดแต่เราก็ยังติดตามข่าวการเมืองอยู่นะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไม่เกี่ยวกับ การเมืองที่ผมชอบนะ ชอบเลย ชอบแต่ผมเบื่อกับเขาทะเลาะกันไม่หยุด หรือว่าเราดูละครอะไรมาหรือเปล่าไม่รู้ ดูไปดูมาก็เบื่อๆ เขาเล่นละคร เบื่อมากเลย ความรู้สึกเราไม่ค่อยดีนะตอนนี้ เหมือนกับเขาดีสำหรับพวกเขาหรือเปล่า หรือว่าเขาเล่นละครอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนว่าไม่ได้ ยังพันกว่าบาททุกวัน แต่ทุกวันนี้ 700 - 800 ยังยากเลย มาปฏิบัติแล้วก็ไม่ได้ทำอะไรให้เราเลยใช้ไหม รัฐธรรมนูญบ้างบอๆ ก็ใช้ไม่ได้ ไม่ทำอะไรให้คนยากคนจนเลย บ้านเอื้ออาทรก็ไปยาก หาลำบาก สินค้าโอท็อปก็เป็นร้านโชวห่วย ก็แพงหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“คิดว่าเกี่ยวเพราะก่อนนี้ เมื่อก่อนไม่ค่อยเดือดร้อนแต่เดี๋ยวต้องหาเป็นหนี้พันล้าน ชักตรงโน้นมาโปะตรงนี้ เพราะความที่มันไม่มีเงิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

4. กลุ่มเศรษฐกิจเป็นเรื่องใกล้ตัว

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ โดยมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่ค่อยดีเนื่องจากความไม่สงบภายในบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง หรือเรื่องปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.70

ตารางที่ 4 .70 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มเศรษฐกิจเป็นร้อยละ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคม และเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	-	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	1	3
รวม	12	9	21

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“สับสน แต่ตอนนี้ที่เราอยู่ได้เราโชคดี ผมโชคดีที่เรื่องอะไร โชคดีเรื่องส่งออก เราอยู่ได้ เพราะส่งออก ถามว่าส่งออกยังงัย ก็ส่งออกพวกกุ้ง พวกข้าว น้ำตาล พวกยา พวกยางแล้วก็ขึ้นส่วน อะไหล่คอมพิวเตอร์ นี่ก็หนึ่งที่โชคดี และยังโชคดีใหญ่ช่วงนี้ โชคดีกับเวียดนามที่มันส่งไม่ได้ ส่งออกแล้วงัย มันส่งออกแล้วงัย น้ำท่วมห้ามทำการส่งออก น้ำตาล ข้าว พวกนี้ พืชผลมันไม่ได้ ส่งออกแล้วเราละ ประเทศเราก็ไม่มี ถามว่าเศรษฐกิจเราจึงปั่นป่วน ปั่นป่วนทุกคน คนระดับต่างนี่ เขาไปใช้เงิน เพราะเขาไม่รู้ว่าอนาคตประเทศจะเป็นยังงัย เขาไม่เคยเห็นว่าประเทศมีความขัดแย้ง มากขนาดนี้ ขัดแย้งเนื่องจากอะไร เนื่องจากคนมันมุ่งแต่ผลประโยชน์ของแต่ละฝ่าย ก็มันไม่มี ทางแก้ แก้ไม่ได้ต้องคิดถึง คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องมีศูนย์รวมว่าต้องทำอะไร คือท่านต้องทำ ถึงแก่จะผิศจริยธรรมก็ต้องทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจของประเทศใช้ใหม่ จริงๆแล้วเนี่ยถ้าถามช่วงที่ทักษิณเป็นนายกรัฐมนตรี เศรษฐกิจก็จะบูมอย่างรุนแรง ป้าว่ามันก็เร็วเกินไป มันเป็นการฟุ่มเฟือย อย่างที่ในหลวงท่านตรัสจริงๆแล้วต้องอยู่ในความพอเพียง แต่พอถึงรัฐบาลท่านสุรนัยเนี่ยก็ช้าเกินไป มันเลยทำให้ทุกอย่างมันดาวน์ มันควรจะอยู่ตรงกลางถูกไหมจะ แล้วข้อสำคัญก็คือต้องไม่คอร์รัปชัน ถ้าคอร์รัปชันมาก เศรษฐกิจมันไม่ดีหรอก ใครก็คอร์รัปชัน ใครมากก็จะกอบโกยเอาผลประโยชน์ ถ้าถามทุกคน สัมภาษณ์ทุกคนก็จะพูดอย่างนี้ แต่เราคนเดียวที่ไม่มีปากเสียงที่จะไปโต้แย้ง หรือเพราะเราไม่เก่ง แล้วจะให้เราไปร่วมนั้นมันไม่ใช่นิสัยที่จะไปทำกับพวกเขา แต่ถามว่าเห็นด้วยไหม ก็ไม่ชอบนะ คอร์รัปชัน ก็อยากเศรษฐกิจมันขึ้นไปอีกหน่อย ให้มันมีธุรกิจที่ทุกคนทำมาค้าขายไม่มีใครเจ๊ง มีแต่คนเจริญรุ่งเรืองถูกไหมคะ บ้านเมืองก็ดีแล้วน้ำมันก็อย่าให้มันแพง อย่าให้มันขึ้นมาก สินค้าทุกอย่างมันขึ้นราคามันก็ขึ้นๆหมด อย่างที่พูดแต่เงินเดือนไม่ขึ้น ใจประชาชนก็อยู่ลำบาก แต่ความต่างระหว่างคนกรุงเทพฯกับคนต่างจังหวัดมันก็ยังมียอยู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจตอนนี้มันก็ไม่ค่อยดีเท่าไร เทียบกับตอนแรกๆ ไม่ค่อยดีเท่าไร ข้าวของมันแพง อย่างที่ว่า จ่ายกับข้าวนี้มันแพงขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 21 ตุลาคม 2550)

“ถ้าเป็นผมไม่ได้ค้าขายนะ แต่ผมไม่รู้ว่าเขาฐานะ ผมคิดว่าเขาเอาไปลงทุน อย่างนั้นผมเห็นด้วย เช่น คุณเอาไปผ่อนบ้าน คุณเอาไปผ่อนรถ ถ้ามีรถคันที่ไม่พอ ใช้นั้นคือทำลายนะ เขว่ามันไม่ดี เพราะว่ามีแต่คนขาย คนซื้อไม่มี ผมก็พยายามซื้อแม่ค้า เช่นมีแม่ค้าอยู่คน ทุกเช้า เขาจะมาขายถั่วต้ม ผมก็พยายามที่จะกินถั่วต้ม อาทิตย์ละครั้ง กินมันอาทิตย์ละครั้ง กินถั่วแระ อาทิตย์ละครั้ง อย่างน้อยเราก็ได้ช่วยเขา ครั้งละ 10 บาท เขาก็ได้ 10 บาทจากเรา ผมถือว่าการซื้อของเราเป็นการช่วยคน แต่เรื่องเศรษฐกิจ ผมว่าอยู่ที่เราด้วย ไม่ได้อยู่ที่ส่วนข้างนอกอย่างเดียวถึงเราจะมั่นใจแต่เราก็ต้องประหยัด วันอาทิตย์ถ้าคุณไปกินข้าวข้างนอกทุกวัน ผมเดินไปซื้อเดินไปแค่นี้ผมก็ใช้เท่าที่จำเป็นก็อยู่ได้แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจเดี๋ยวนี้พี่ว่าประเทศของเราเนี่ยก็ต้องยอมรับความจริงอันหนึ่งว่าเป็นประเทศที่มันเป็นการแข่งขันภาวะเศรษฐกิจในด้านเศรษฐศาสตร์เพราะฉะนั้นเนี่ยประเทศที่สำคัญอำนาจต่อรองเขาจะดีกว่า รองๆ แล้วพี่ก็คิดว่าถ้าเราไม่มีน้ำมันเราไม่อดตายแต่เราเนี่ยไม่สามัคคีกันนะ ไม่เป็นน้ำหนึ่งเดียวกัน เราก็เลยไม่สามารถสร้างอำนาจต่อรองตรงนี้ได้เพราะฉะนั้นที่พี่เห็นว่าน่าจะเป็นสัจ

ธรรม ก็คือว่าธรรมชาติให้คนไทยมากจนกระทั่งพวกเราเนี่ยเห็นว่ามันไร้ค่าหรือไม่สำคัญ เนี่ยมันก็ได้บุญ พี่ถึงบอกว่าไม่ต้องเป็นผู้บริหารที่เก่งหรือฉลาดอะไรมากมาย ขอให้คุณมีความจริงใจ ความซื่อสัตย์นะ ก้าวหน้า ทำให้ดีที่สุดเพราะน้องจะเห็นว่าคนเก่งมันก็มาพร้อมกับความเห็นแก่ตัว หรือเอาเปรียบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เศรษฐกิจมันยุบเงินเดือนก็ต้องประหยัดเหมือนกันนะคะ ก็รู้สึกมันไม่ปลอดภัย นี่ขนาดพี่เป็นข้าราชการระดับสูง เงินเดือนระดับ 2 ของราชการแล้ว ทุกอย่างสูงสุดของราชการทั้งหมด เราก็ไม่มีเงินเหลือเก็บมาก มองลงไปว่าเด็กที่เริ่มทำงานใหม่ๆ ลำบากนะ รายได้ไม่พอกับค่าครองชีพ ลำบาก นี่ก็ไมรู้เหมือนกันว่ามันจะเปลี่ยนไปมากกว่าที่ราชการเงินเดือนแค่ 1,250 บาท ก่อนเราก็สามารถไปดูหนัง ซื้อคอมพิวเตอร์ได้ ในขณะที่เงิน 6 - 7 หมื่น และพวกค่าอะไรก็เกือบแสน ก็คือถ้าไม่ประหยัดก็หมดเหมือนกัน ก็ไม่รู้ ถึงอย่างนั้นเปลี่ยนไปทุกอย่าง ทุกอย่างแพงขึ้น เปลี่ยนไปมาก 20 - 30 ปีเนอะคะ อย่างที่ดิน 35 ไร่เราก็ซื้อได้ เดียวนี้แค่ 8 ไร่ ก็ต้องคิดแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ผมว่ามันน่าจะดีขึ้น เพราะว่านโยบายของรัฐ อาจจะมีความสามารถ เอกชนมันก็ไม่ลดลง นโยบายมันก็บวกความพยายามของรัฐ เอกชนพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คนจนยังคงลำบาก แต่คนรวยได้รับผลประโยชน์ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคไม่ได้แพงมาก เพราะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ขายของลำบาก ผู้ประกอบการก็จะลดราคาลง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ແ່ນະທັງປັນຫາກເມືອງປັນຫາກໄດ້ມັນສ່ວນທຸກໆ ອະໄວກໍ່ຈະຮາກາຫມາດ ຂ້າວຂອງແພງ ຄຸນພາກກໍ່ໄດ້” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“มันมีผลกระทบหมดไม่ว่าจะเศรษฐกิจการเมืองทำให้มันเกิดการจี้ปล้นมากขึ้น คุณดูมีข้าว ปล้นร้านทองเยอะมาก น้ำมันก็ขึ้นราคา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มันก็แย่ เศรษฐกิจข้าวของแพง เมื่อก่อนไม่ขนาดนี้แต่ในขณะเดียวกันของมันก็จะแพงขึ้น มาก รัฐบาลต้องแก้ปัญหาไม่อย่างนั้นประชาชนก็ยิ่งลำบาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลาง ส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ของมันแพงขึ้น ทุกอย่างขึ้นราคาหมดไม่ว่าจะเป็น นม น้ำตาล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ผมฟังดูเนี่ยใครๆก็บอกว่าข้าวของขึ้นแพงหมด ผมรู้เลยเพราะผมขายของของมันขึ้นหมด น้ำตาลขึ้นมา 1 บาท และผมขึ้นกาแฟจาก 10 บาทตอนนี้ขาย 12 บาท ไม่ขึ้นผมจะขายได้อย่างไร อะไรก็ขึ้นหมดทุกอย่าง น้ำตาล นมขึ้นหมดทุกอย่าง น้ำแข็งก็ขึ้น 20 - 25 บาทขึ้นหมดทุกอย่าง ของ ขึ้นทุกอย่างก็ฟังเพื่อนดู เพื่อนบอกว่าก็เบรกว่าอยู่โครงการก่อสร้างเบรกหมด หาเศรษฐกิจมันทำไม่ ดีเลย รู้สึกมันไม่ค่อยดีเลยแม้คำจะรู้ ของทุกอย่างจะเบรกว่าหมดเลย เราจะทำทุกอย่างแพงขึ้นแป้ง ทำปาท่องโก๋ขึ้นหมด อาหารอื่นๆขึ้นหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“แพงมาก แบบแพงเกิน ของบางอย่างไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้พอตัวพอ นมก็ ขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนี่ยไม่น่าขึ้น ของไม่น่าขึ้น อย่างแก๊สไม่น่าขึ้น 3 อย่างเนี่ยไม่น่าขึ้น เราไม่ อยากให้ของหลักๆขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้เศรษฐกิจไม่ดี ลูกก็เลี้ยงยาก คบเพื่อนส่วนมากเพื่อนไม่ค่อยจะดีเท่าไร พ่อแม่ ทำงานไม่มีเวลาอบรมลูก เดียวนี้มีเพื่อนชอบชวนกันไปขายตัว อาม่าเอาเงินเข้าแบงก์ไว้อยากได้ อะไรก็ซื้อเอา อย่าไปทำไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“เลือกตั้งคือ ถ้าเลือกตั้งมีเราก็อาจจะได้คนดีมาเป็นนายก ประเทศเราต้องดี เราก็พลอยดีด้วย เศรษฐกิจก็ดี มันก็ดีกันหมด ไม่ว่าอะไร ข้าวปลาอะไร หรือว่าการเรียนก็ดี แล้วการทำมาหากินก็เจริญดี ข้าวก็จะถูกลง หมุนเวียนในประเทศ ถ้ามันเหลือเท่านี้ก็ไม่แพงเท่าไร ราคาก็ดี รวยก็รวยด้วยกัน มันหมุนเวียนกลับมา ให้อัฐบาลไม่มีปัญหาหรอก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เศรษฐกิจไม่ดีของแพง ขายของลำบาก คนไม่ค่อยซื้อ จากเมื่อก่อนจะขายดีเดี๋ยวนี้ยอดตกลงมาก เราก็ไม่รู้จะทำไม่ว่าเรื่องของภาคใต้ต่างๆ เรื่องการเมือง คนยังกลัวมีระเบิดอีก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตอนนี้ไม่ค่อยดีเทียบกับปีที่แล้ว ตกไปเยอะ งานก็หายาก มีอาชีพเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ของแพงขึ้นนะ แพงขึ้น เมื่อก่อนไปซื้อนมให้หลาน เนี่ยแพงขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“แย่มากเดี๋ยวนี้แต่เมื่อก่อนดีนะ มีนักศึกษา นักเรียนทานกันดี เดิวนี้นักค้าขายตกๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนว่าไม่ได้ยังพันกว่าบาททุกวัน แต่ทุกวันนี้ 700 - 800 ยังยากเลย มาปฏิบัติแล้วก็ไม่ทำอะไรให้เราเลยไหน รัฐธรรมนูญบ้างบอๆ ก็ใช้ไม่ได้ ไม่ทำอะไรให้คนยากคนจนเลย บ้านเอื้ออาทรก็ไปยาก หาลำบาก สินค้าโอท็อปก็เป็นร้านโชห่วย ก็เจ๊งหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

5. กลุ่มผู้บริโภคข้างเลือก

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ โดยแสดงความคิดเห็นว่าสินค้าและบริการในปัจจุบันไม่มีคุณภาพ มีการปนเปื้อนสารเคมี และมีราคาแพงมากขึ้น โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.71

ตารางที่ 4.71 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคข้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	2	3
รวม	5	10	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือพี่ว่าตั้งแต่เล็กๆ เนี่ยพี่ซื้อจะรู้ว่าคุณภาพอาหารเป็นยังไง พี่จะชอบเดินตลาด แล้วอยากอะไรพี่ก็ทำกินได้ก็ไปซื้อมาทำเอง อย่างที่อุปเนี่ยพี่เห็นว่ามันสะดวก มันไม่ใช่พี่ขึ้นหมคนจีนเพราะในธรรมชาติต้องทำให้เขาสู้เก็บอ้อมเพราะเขาได้มีกินแต่ตอนนี้คนเคยแต่ดูต่อแผ่นดินใหม่ พี่ก็บอกว่าพี่ไปที่ไหนสิ่งหนึ่งที่พี่ไปก็คือเคาฟสดานที่ เคาฟผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่นั่นอย่าไปหยิบไก่อหยิบลูกเมียเขาอย่าไปยุ่ง อย่างนี้ก็คือการเคาฟ เพราะฉะนั้นพี่ก็เห็นว่าถ้าบอกขายสินค้าเมื่อเขามีอำนาจการต่อรองแล้วเนี่ย ต่อไปเขาจะเห็นราคาเมื่อไหร่ก็ได้ พี่เห็นว่าช่องว่างตรงนี้คุณขายได้แต่คุณอย่ามาทำลายต้องปล่อยให้เขาเลี้ยงตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“ความสะอาด ปลอดภัย ไม่ใส่สารมันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยไข่ใหม่ครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ แล้วนิสยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็น ไข่ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“อ้อ แบรินด์นมไข่ใหม่คะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็จะไปเอาพวกเบเนด็อง มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมีชีสอยู่ 2 - 3 ชีส ที่เอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเชนทรัสต์ ชีสชีส บราวน์ แล้วก็ คีเซลล์ อะไรอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทลเลอร์ ซึ่งเขาจะตัดทั้งทางแกงหรือเสิร์ฟอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วก็เขาก็จะมีแพทเทิร์นอะไรออกมาถูกใจของบราวน์เนี่ยถูกใจมาก เมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้อมาอีกตัวชอบตัวจิ สีของมันคลาสสิก สีออกน้ำตาลบ้าง ทองบ้างอะไรอย่างนี้ แล้วแต่ว่าอะไรที่เข้ากับหุ่นเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ตลาดปากคลอง ซื้อมา ซื้อหมู ซื้อกุ้ง ซื้อผัก มาเตรียมไว้ เอามาให้แม่ครัวเขาทำ มันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยไข่ใหม่ครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ นิสยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง กินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็น ไข่ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“พิจารณาจากสถานที่ซื้อ ราคา และคราบน้ำมันก็เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง สำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้นส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในการซื้ออาหารสดเพื่อใช้ประกอบอาหารรับประทานที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีเครื่องปรุงรสต่างๆ และขนมโดยซื้อสินค้าเหล่านี้จากฟู้ดแลนด์ ซื้อในระหว่างเดินทางกลับบ้าน และซื้อในปริมาณที่เพียงพอในการประกอบอาหารได้หลายวัน สำหรับผลไม้สดนั้นจะเลือกซื้อในตลาดสด เพราะจะได้ของที่สดใหม่กว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“เดี๋ยวนี้ของขายออกมาเยอะ อย่างร้านกาแฟ เปิดกันให้ทั่ว แต่จะอยู่รอดจริง ๆ มีกันไม่กี่เจ้า การที่จะเปิดร้านสักร้านมันมีหลายอย่างที่ต้องคิด ว่าเรามีความสามารถพอไหม แข่งกับเขาไหวหรือเปล่า แล้วมีคนทำเยอะหรือยัง ถ้ามันมีมากเกินไปแล้วเราไปทำอีก จะรอดหรือ และถ้าทำก็ต้องดูแลเต็มที่ บางทีเปิดหลายสาขา แต่จ้างเด็กไปเฝ้าเด็กก็คิดว่าไม่ใช่ของเขา ก็เฝ้ามันไปอย่างนั้น ถึงสิ้นเดือนก็รับเงินเดือนไป แล้วร้านจะไปรอดได้อย่างไร เจ้าของต้องหมั่นไปดูแล ตรวจสอบตราว่าเรียบร้อยไหม ลูกค้ามีปัญหาหรือเปล่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“โลตัสนั้นนานๆไปที แฟนเขาชอบโลตัส ตัวอาจารย์ชอบขนมที่ฟู๊ดแลนด์ ชอบมาก ไปซื้อขนมปังจะกินขนมปังแผ่นมันก็มีหลายอย่างมีให้เลือกเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“สินค้าเดี๋ยวนี้แพงมาก คุณภาพก็ไม่มี เราจะพยายามไม่ทานซ้ำๆ ก็จะเปลี่ยนบ่อยกลัวมีแต่สารเคมี มีแต่โรค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ของจะเลือกมากขึ้นเพราะแพงมาก แบบแพงเกิน ของบางอย่างไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้พอตัว นมก็ขึ้น ข้าวก็ขึ้น อย่างนมเนยไม่น่าขึ้น ของไม่น่าขึ้นอย่างแก๊สไม่น่าขึ้น 3 อย่างนี้ไม่น่าขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“บางทีไปห้างก็ซื้อแล้วก็ตัดบ้าง ส่วนมากจะซื้อก็ห้างเลยสำหรับไปไหนนะถ้าอยู่บ้านละก็อะไรก็ได้ไม่เป็นยี่ห้อเป็นแบบว่าเป็นชุดของผู้ใหญ่เพราะใส่สบายไม่ค่อยเลือกมาก จะดูที่คุณภาพและราคาไม่แพง แต่ของเดี๋ยวนี้หาดียาก ที่ดีก็แพงมากก็จะเลือกเอาที่คุณภาพประมาณหนึ่งและราคาที่แพงเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“จะคิดก่อนไปว่าจะซื้ออะไร เราอยากได้อะไรบ้างจดไป อย่างเสื้อผ้าของป่าดู่ที่ไม่แพงมาก ไม่ต้องสวยมากแค่พอใส่ได้ก็พอแล้วละ แก่แล้วเอาอะไรมา” (กลุ่มเป้าหมายเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“เสื้อผ้า่านแล้ว ซื้อมานานแล้วเดี๋ยวนี้มันแพงไม่ค่อยซื้อ จะซื้อแต่ของจำเป็น จะชอบของถูกลดราคา จะชอบมาก สินค้าเดี๋ยวนี้แพงมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ของแพงขึ้นมากๆ ไม่ค่อยดีต่อเราก็คงต้องซื้อเพราะถ้าเอาดีมาก็ไม่มีเงินจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“แพง ทุกอย่างขึ้นราคาหมด เราไม่รู้ว่ามีหรือเปล่า เราไม่ได้คิดแต่จะซื้อที่จำเป็นและถูกๆ ดีมากก็ไม่ไหวเพราะมันแพงเกินไปทำอะไรได้มีเงินเท่านี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ไม่ค่อยดูอะไรส่วนใหญ่จะดูที่ถูกรู้ซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

6. กลุ่มอนาคตต้องวางแผน

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่ออนาคต ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนั้นมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยชนชั้นตั้งแต่ระดับสูงส่วนบนลงมาถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความต้องการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่เห็นแก่เงิน มีความต้องการดำรงชีวิตในลักษณะพอเพียง และต้องการทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากเห็นว่าการทำงานทำให้ไม่เหงาและทำให้ตนเองมีคุณค่าไม่เป็นภาระกับบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และต้องการที่จะอยู่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานตลอดไป ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างแสดงความคิดเห็นว่าจะทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากต้องการ

รายได้มาใช้จ่ายในแต่ละวัน ถ้าไม่ทำงานก็จะไม่สามารถซื้อของใช้ต่างๆได้เนื่องจากตนเองมีการดำรงชีวิตในลักษณะหาเช้ากินค่ำ และยังต้องมีการผ่อนชำระหนี้สินทั้งที่เกิดจากตนเองและที่เกิดจากบุตร โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.72

ตารางที่ 4.72 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มอนาคตต้องวางแผน โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	3	5
รวม	13	11	24

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่ได้วาง ผมไม่วาง ผมจบๆผมก็ทำงานให้กับมูลนิธิและสังคม ปัญหาเรื่องการเมือง ผมไม่เล่นแน่นอน ใครอย่าไปบอกว่าผมเล่นการเมือง เพราะมันมาชวนผมเยอะ แต่ผมไม่เล่นแน่นอน ผมไม่เอาหรอก ผมไปผมได้ดีเดี๋ยวมันก็มาค่าผมนะ เดียวผมอดไม่ได้ อีก เดียวข้าสอง แต่ท่านก็ลงดีนะ แต่เขาท่านถวายแต่เขาสี มันสู้ไม่ไหว สู้ปัญหาสังคมไม่ไหว สู้คนไม่ไหว ดูวัน นื่องผมเขาเป็นคนดี เขาตั้งใจทำเพื่อประเทศชาติ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“ความจริงเกษียณแล้วเราคิดเนี่ยลูกเราก็เรียนจบแล้ว เราก็มีเงินอยู่ก้อนหนึ่งกะว่าเออคิดฉันจะทำอะไรหรอ ถ้าถามว่าจะไปบวชไหม ไม่ไปนะเพราะยังไม่ศรัทธาอะไรขนาดนั้นอยากจะอยู่สงบเงียบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“อนาคตต่อไปนี้ คือสงบ ทำจิตใจให้สงบ ไม่ดิ้นรนขวบขวาย เศรษฐกิจพอเพียง ความรู้ความเป็นอยู่พอเพียง ทุกอย่างพอแล้ว ทำให้ดีที่สุดในงานที่เราทำ อย่าให้มันเป็นภาระของลูกหลาน ผมเตรียมไว้หมดแล้วนะ ก็ผมเป็นแน่ๆ จะต้องตายแล้ว ถ้าเป็นมากก็ไม่อยากให้ช่วย ปล่อยมันไป เพราะคนเรามันต้องไป ตอนนี้อยู่เหมือนกับต่างคนต่างเดิน ทางของใครของมัน การเดินของเราจะมีหลุมอยู่ จะลงหลุมเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ เกือบจะตกหลุมแล้ว อย่างนี้ก็ลงแล้ว ก็ทางที่ดีที่สุดจะระวังในแต่ละเดือน แต่ละปีผมรับผิดชอบครบถ้วนให้ดีที่สุด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“พี่คิดว่าพี่หยุดมันก็เหมือนกับอะไรละ เหมือนกับก่อประตูลูกบิดมันเหมือนลูกบิดขึ้นคันไม่มีคุณค่าผมจะทำจนกว่าจะหมดความสามารถ อะไรที่ทำให้เกิดประโยชน์ก็ทำไป ทำเป็นตัวอย่างแล้วก็เป็นหน้าที่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ก็ไม่เคยวางแผนอนาคตไว้เลย ก็คิดว่าจะอยู่เฉยๆ แล้วก็ไปเที่ยว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“คิดว่าทำไปเรื่อยๆ จนกว่าไม่มีแรงทำเพราะการทำงานทำให้สมองเราทำงาน เรารู้สึกไม่ไหวแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ถ้าเขายังให้พี่ทำพี่ก็จะทำต่อไปเรื่อยๆ ให้อยู่บ้านเฉยๆไม่เอา เงินพี่ไม่อยากจะให้มีเยอะแล้วแต่พี่เป็นคนให้อยู่กับบ้านเฉยๆไม่ได้เราเคยทำงานมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็คงเป็นเรื่องลูกๆนั่นแหละ เป็นห่วงอนาคตเขาจะอยู่อย่างไร ไม่อยากให้ลำบาก ทุกวันนี้ทำงาน สร้างรากฐานต่างๆไว้ก็เพื่อให้เขาจะได้ไม่ต้องลำบาก แต่แค่พอมีกินไม่เดือดร้อนก็พอ เพราะตอนนี้บ้านก็มีแล้ว รถก็มีแล้ว ไม่สร้างหนี้สินให้ตัวเองเดือดร้อน ก็คงไม่ลำบากอะไรมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ไม่ค่อยได้คาดหวังอะไร คือเหมือนกับว่าถ้าหวังแต่ว่าก็เลี้ยง เลี้ยงหลาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ตัวเองแก่แล้วเรามีครบทุกอย่างแล้วก็ไม่ได้ต้องการอะไรอีกแล้ว ความหวังก็อยู่ที่ลูกมีการมีงานทำ จะอยู่อย่างนี้เรื่อยๆ ถ้าลูกจบแล้วมันอาจจะดีขึ้น คิดว่าจะทำไปจนกว่าเราจะทำไม่ไหว มีกำลังอยู่ก็ทำไป คือป่าไม่ชอบอยู่เฉยๆ ไม่ชอบนะกะ รอให้ลูกเลี้ยงยังนี้ไม่เอา หวังแต่เพียงให้ลูกเอาตัวเองรอดไป คุณป้าก็มีเงินบำนาญ สามีก็ทำงานได้เดือน 15,000 ก็พอแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ค่อยได้คาดหวัง จากการที่อาจารย์เป็นเด็กบ้านนอก ทำงานทุกอย่างมาก่อน เคยเป็นเด็กวัดแล้วก็ได้เรียน ได้เอ็นทรานส์มา ถ้าถามว่าคาดหวังไหมอาจารย์ไม่ได้คาดหวังอะไร ขอแค่อยู่กับครอบครัวมีเงินมีทองใช้ ก็ขอให้หลานเรียนหนังสือไม่เกรงก็พอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ไม่ละครับ ผมครบแล้ว พอแล้ว บ้านมีอยู่ รถมีใช้ ทุกวันนี้คงพอ ไม่มั่งก ไม่โลภ ขอมีพอเพียง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“อนาคตอยากทำงานทางการเมือง อยากเข้ามาช่วยสังคมอาจจะเป็นในระดับท้องถิ่นก็ได้ เราคิดว่าเราพอที่จะทำได้เพราะที่ทำอยู่ทุกวันนี้ก็ช่วยเหลืออยู่อย่างดูในเรื่องของหมู่บ้านและชุมชนที่เราอาศัยอยู่นี้เวลาที่มีการประชุมแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านเราก็จะไป จะไปช่วยอย่างเรื่องน้ำท่วม” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออจะช่วยลูกเรานี้ จะช่วยไปเรื่อยๆจนกว่าจะไม่มีแรงทำ ก็ไม่ได้หวังอะไรมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

“ยังปล่อยไม่ได้ เราก็เป็นห่วงเขาอีกอย่างเขาทำงานมานานให้อยู่บ้านไปนอนเฉยๆไม่เอาเปื้อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็จะทำไปเรื่อยๆจนกว่าเขาจะไม่จ้างเราเพราะลูกเรายังไม่ไปทางไหน บางทีเขาจะได้มาหยิบยืมได้บ้างถ้าเราไม่มีรายได้ก็แย่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คงต้องทำต่อไปเรายังมีแรงยังทำได้รายได้จากเรามากถึงออกออกไปใช้จ่ายอื่นๆได้ถ้าเราไม่ทำรายได้ส่วนนี้ก็จะหายไป ลูกก็ยังลำบาก หลานก็ยังต้องเรียน ค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายอื่นๆอีกเหนื่อยแต่ก็ต้องทนทำอย่างไรได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำเพราะเป็นห่วงหลานตัวเอง วันๆหนึ่งไม่ค่อยได้ใช้จ่ายเท่าไรแต่หลานมันกำลังโต บางทีร้องอยากกินโน่นกินนี่เราก็จะซื้อให้กิน เรามีตรงนี้มาก็จะได้ซื้อของให้หลานได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ทำไปเรื่อย เขาเอางานมาให้ก็ยังทำอยากได้เงินก็ยังคงทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ผมวางแผนจะปลูกบ้านที่บ้านนอกครับเพื่อให้ลูกหลานได้อยู่กัน เรามีที่แต่ยังไม่มีบ้านคือมันเป็นแค่บ้านไม้เก่าๆ นี่ก็ทำงานเก็บเงินจะไปสร้างให้สบายๆลูกหลานจะได้อยู่กัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“คิดถึงท้อง ถ้าไม่มีเงินซื้อของมากินนะ ก็แบบว่าอยู่ไปวันๆ แม้เหนื่อยแสนเหนื่อยแต่ก็คิดถึงท้องขึ้นมา ก็มีเงินน้อยนะ ก็อยากได้เงินหลายๆหน่อย ถ้าหยุดก็เสียขาย พอไปได้ก็ไป ถ้าทำไม่ไหวก็หยุด คิดแค่นี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ได้วางแผนอะไร จะทำไปจนวันตาย ไม่ทำก็ไม่มีเงิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ชีวิตลำบาก สมบัติเราก็ไม่มี อายุขนาดนี้แล้วไม่ค่อยอยู่แล้วเหนื่อยหอบแต่ต้องทำ ไม่ทำก็ไม่มีอะไรกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“อยากขอแค่มีเงินมีทองใช้หนี้ใช้สินเขาแล้วป้าจะได้ไม่ต้องมากังวลมากมาย สบายใจกว่าเดิม ถ้าใช้หนี้หมดขายของได้น้อยก็ไม่ใช่ไร ไม่ต้องไปกังวลเรื่องหนี้ยากให้เขาคิดถึงอนาคตเรื่องดีๆ ไม่อยากให้เขาคิดเรื่องไม่ดี ห่วงเขา อย่าให้เขาทำในเรื่องไม่ดีอีก เพราะเขาก็อายุไม่น้อย 30 กว่า อยากจะบอกเขาบางครั้งเขาก็เถียงเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

สำหรับการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ โดยดูจากกิจกรรมซึ่งหมายถึงปฏิกิริยาที่ผู้สูงอายุแสดงออกเช่น ดูโทรทัศน์ การซื้อสินค้าในร้านค้าหรือการบอกกล่าวให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่ทำ และดูจากความสนใจของผู้สูงอายุซึ่งเป็นความสนใจในเรื่องราว เหตุการณ์หรือวัตถุ โดยมีระดับของความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นเมื่อได้ตั้งใจติดต่อกันหรือมีความตั้งใจเป็นพิเศษ และสุดท้ายคือความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อเหตุการณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอยู่ในรูปของคำพูดหรือคำตอบที่ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นเร้าที่มีการถามคำถาม โดยผู้วิจัยได้เลือกมาเฉพาะเรื่องที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุด กล่าวคือมีจำนวนผู้ตอบให้หัวข้อดังกล่าวมากที่สุดเพื่อจัดแบ่งกลุ่ม

ดังนั้นจากการแบ่งกลุ่มตามแนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) สามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 10 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ผักเฝื่อนธรรม
2. ครอบครัวแสนสุข
3. พ่อแม่ตัวอย่าง
4. กีฬาคือยาวิเศษ
5. นักสุขภาพตัวยง
6. ตะลอนทัวร์
7. หนุ่มสาวสองพันปี
8. นักช้อปปิ้งอาชีพ
9. ผู้บริโภคช่างเลือก
10. คอการเมือง
11. วัฒนธรรมนำไทย

1. ฝึกฝืนธรรม

เป็นกลุ่มที่ชอบในเรื่องของธรรม มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวกับธรรมะ เช่น ใช้เวลาว่างไปกับการเข้าวัดทำบุญ มีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นๆ เสียสละเพื่อสังคม เป็นผู้ที่รักความสงบ รักสันติ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.73

ตารางที่ 4.73 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มฝึกฝืนธรรม โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	0	3	3
รวม	3	8	11

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ทำบุญไปวัดในก็จะไปทำบุญเพราะปีที่คุณแม่ฉันเสียนะเราก็จัดกฐินซึ่งไม่เคยทำ ก็เป็นเจ้าภาพกฐินไปทำที่สมุทรสงคราม แต่ถามว่าทำไมใหญ่ๆ โดๆ ไปจำวัดสร้างศาลา ไม่ได้ทำอย่างนั้นนะ แล้วตามโรงเรียนใครขอมาก็จะทำ ซึ่งบางทีออกทีวีเอนไซม์รายการนี้คือโทรไปบริจาคแต่ไม่ประสงค์จะออกนาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ถวายสังฆทาน คือมันทำมาตลอดนะ ในสมัยก่อนตั้งแต่ผมเป็นนายทหารเด็กๆ นะ ก็ทำมา ก็ถวายสังฆทานที่ละองค์ ทุกวัน ผมทำมาเยอะมาก ทำบุญเยอะ ทำบุญทอดกฐินปีๆ หนึ่งเป็น 10 วัด แต่ที่ไปบ่อยๆ ก็วัดชนะสงคราม ผมจะทำบุญบ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ชอบทำบุญ ทำบุญทุกอย่างที่เกี่ยวกับวัด สถานสงเคราะห์ ทำทานกับคน หรือแม้แต่กับลูกน้องด้วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำทุกวัน ชอบดื่กบาตร แกล้วชอบทำบุญ ก็ใส่บาตรที่หน้ามหาวิทยาลัยนี่แหละ ทำเป็นประจำ ทำแล้วก็สบายใจดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ไปทำบุญ ไปช่วงเข้าพรรษา ไปกันหมดทั้งครอบครัว ไปต่างจังหวัด ไปเรื่อยๆ ออกจากกรุงเทพฯ ไปที่วัดชอบทำบุญ ปีนี้ก็จะไปตอนปีใหม่ ไปทำบุญมากกว่าไปกิน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ถ้าใครจะทำก็บอก ทำได้ทุกอย่างนะ บุญชอบมากเลยว่างก็จะไปทำอยู่บ่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ชอบทำบุญดื่กบาตรตอนเช้าหน้าบ้านค่ะ ป้าไม่สะดวกไปวัดค่ะ ก็ต้องเตรียมเครื่อง ทำขนม เมื่อมีเวลาป้าถึงจะไปวัดค่ะ ถ้ามีโอกาสไปวัดป้าก็จะชอบทำเป็นสังฆทานหรือว่าหยอดเงินตามตู้บริจาค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ทำครับ ผมแก่ทำบุญทอดผ้าป่าทุกปี บ้างก็ไปสร้างโบสถ์ คือทำจนเสร็จไปแล้วผมว่าการทำบุญนี้มันดีครับ ชีวิตก็เหมือนเราเกิด แก่ ตระก่าลำบากมาก็มีคนมาขึ้นให้ นั่นก็คือบุญแล้วแหละ บุญที่เราทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“เรื่องทำบุญก็เรื่อยๆ ค่ะ แต่ใส่บาตรไม่ค่อยแล้ว แต่มีคนมาก็ทำเป็นซื้อโรงศพไป ใส่ตู้ข้างตามวัด กลืน ผ่าป่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ไม่ทุกวันพระ นานๆจะไปที เข้าพรรษา ออกพรรษาก็ไป ไปวัดกำแพงเดิน ไปเอง ไม่ได้ไกลอะไร พอเดินไปได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปวัดบ่อย ไปถวายสังฆทาน ไปวัดพระแก้ว ไปดูละคร ไปวัดปากน้ำ ไปกับลูกสาว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

2. ครอบครัวแสนสุข

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัว โดยมีการท่องเที่ยว รับประทานอาหาร ซื้อสินค้า ทำกิจกรรมสันทนาการและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีความรู้ดีกว่าครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.74

ตารางที่ 4.74 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มครอบครัวแสนสุข โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	3	3	6
รวม	13	10	23

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“อ้อๆ ก็คือส่วนใหญ่เนี่ยเราจะดูแลตัวเอง ก็เรายังแข็งแรงคือสามิเนี่ยส่วนใหญ่เขาจะดูแลไปไม่สบายก็พาไปหาหมออะไรอย่างนี้ สามิป่าเขาแข็งแรงไม่ค่อยเป็นอะไรแต่ป่าเนี่ยแบบว่าไม่ค่อยแข็งแรงเท่าไร เออโรคความดัน โรคเบาหวาน ก็นะจัดยาให้อะไรอย่างนี้ ป่าก็รู้สึกว่าคุณก็เอาใจใส่ดูแลดี คือเขาก็จะพาไปนวดไปสปา ถึงวันเกิดเขาก็จะมีของให้แล้ววันเกิดเขาซื้อของให้วันแม่เขาจะมีพวงมาลัย วันเกิดปีนี้ป่าก็ได้รถคันใหม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านก็อยู่ด้วยกันทั้งหมด ลูกสองคนก็อยู่ด้วยกัน อยู่ในครอบครัว ปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ตอนเย็นก็จะมานั่งทานข้าวกันทั้งหมด คอยบอกเล่าและคอยปรึกษากัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2550)

“ครอบครัวคือได้ความที่ได้ต่อชีวิตอะไรมาด้วยตนเองพอสมควร ก่อนข้างที่จะเป็นคนที่เขาต้องทำเพราะฉะนั้นอย่างที่เรียนตั้งแต่แรกแล้วนั้นในที่ครองหัวใจนายร้อยไว้เนี่ย ต่อมาในเมื่อเขาเห็นที่ทำงานท่านก็บอกพี่พามาอยู่ด้วยพี่ก็ทำงานให้ทำงานก็เรียกว่าเขาไปปะทะภาวะก็ไปเพราะฉะนั้นในสิ่งอะไรที่ไม่ถูกต้องก็คือในการที่พี่ได้รับการโปรดเกล้าฯ อันนั้นมันข้อพิจารณาเอาไปเปิดเผยดีกว่า แต่นี่ถือว่าที่พี่ต่อสู้อยู่ครอบครัวพี่แม่ผิดหวังพี่ก็ได้ทำงานให้กับรุ่นน้องที่โรงเรียนอีก พี่ก็ได้ทำงานเป็นครูฝึกดีเด่นเพราะว่าก่อนที่จะจะไปทีว่ะ แต่ละทีมเราต้องฝึกทหารใหม่ๆ ก็เลยคาดว่าการมีขอบเป็นภาระเราก็เห็นพี่ป้าน้ำอา เป็นแบบไหน เพราะฉะนั้นอีกวันหนึ่งพี่พยายามหาธรรมก็เลยชมเชยกันไปในขณะที่พี่ไม่มีครอบครัวก็จริงก็ยังมีหลานๆ พี่ก็เลี้ยงหลานมาตั้งแต่เล็กๆ พี่ก็คิดว่าการมีครอบครัวต้องเป็นแบบที่เวลาทำงานต้องห่วงหน้าห่วงหลัง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“มีลูกสาว 2 คน คนแรก เรียนจบแล้วก็ทำงานอยู่ที่ประเทศฮ่องกง คนนี้เขาเก่งดูแลตัวเองได้ ผมไม่ค่อยห่วง คนที่ 2 อยู่กับผมคนนี้ เรียนไม่ค่อยเก่ง แต่งงานแล้วเหมือนกัน ทั้งเขาและทั้งสามิก็อยู่กับผมด้วยกันทั้งคู่ ตอนนี้ที่บ้านก็จะมีผม ภรรยา แล้วก็ลูกคนที่ 2 กับสามิเขา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ผมมีลูกสาวสองคน คนแรกแต่งงานไปแล้วมีหลานหนึ่งคน คนที่สองยังไม่ได้แต่งงานแต่ตอนนี้ผมอยู่กับแฟนและก็มีลูกสาวคนโตเขากลับมาอยู่ด้วยกันและมีหลานสาวอีกหนึ่งคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2550)

“กรรยาผมเป็นข้าราชการตอนนี้ยังทำงานอยู่ มีลูกสองคนและลูกก็จบจากจุฬา แล้วไปเรียนสหรัฐฯ ได้ปริญญาโท หลานก็มีแล้ว 2 คน เป็นผู้หญิงทั้งคู่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ที่บ้านพี่ก็จะอยู่กับสามีและก็มีลูกชายบางทีพี่ก็ทำอาหารทานเอง บางทีก็แม่บ้านทำ ลูกพี่ชอบทานไก่ทอดแห้ง คนอื่นทำไม่ถูกใจ พี่ก็จะเป็นคนทำให้ทาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2551)

ผู้สูงอายุนชั้นกลางส่วนบน

“ก็มีแต่หลานเราไม่มีลูกไม่ได้แต่งงาน น้องสาวเขาก็กินมาให้เป็นลูกเราก็รักเหมือนลูกจริงๆ แล้วเหมือนเพื่อนกันมากกว่า ไปเดินซื้อของไปซื้อปิ้งด้วยกัน บางทีเขาก็เรียกเราเจ๊นะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มีลูก 5 คน ลูกสาวคนโตกับลูกชายคนรองจบโทหมดทั้งสองคน พอเขาจบเราก็ซื้อรถใหม่ให้เขาขับไปทำงานแต่อีกสามคนก็จบตรีกันหมดแล้วมีงานทำกันหมด แต่คนเล็กเราให้ทำงานที่บ้าน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็มีลูกหลายคน เพราะเรามี 3 แม่ แม่แรกเสีย ไปเราก็มียคนที่ 2 และคนที่ 3 อยู่ด้วยกันลูกกับเมียคนแรกเป็นร้อยโท กับเมียคนที่ 2 เป็นอาจารย์สอนแต่ตอนหลังเราก็ให้เขาออกมาทำงานที่บ้านดีกว่า เป็นอาจารย์เงินน้อย ใช้จ่ายไม่พอค่ารถ ค่ากินจะไปพออะไร เดือนละหมื่นกว่าบาท ออกมาทำกับเรามากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ม่ามีลูกสิบคน เลี้ยงได้สมัยก่อน ไม่เหมือนเดี๋ยวนี๊ เดี๋ยวนี๊เลี้ยงยาก ต้องส่งเสียให้เรียนอีกคนโตก็ขายอาหาร ม่าอยู่กับลูกสาว คนโตมีลูกสาว 7 คนลูกชาย 3 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ก็อยู่กับลูกสาวและลูกเขยนี้แหละช่วยเขาขายของ ตอนหลานเล็กๆก็ช่วยเขาดูแล ตอนนี้หลานโตหมดแล้วเราก็เที่ยว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 28 พฤศจิกายน 2550)

“มีลูกสองคน คนโตไม่เท่าไร แต่คนเล็กเราหนักใจ แต่เขาก็ไม่เคยทำให้เราผิดหวังแต่พี่ก็ยังเป็นห่วงเขาอยู่ดี จริงๆแล้วก็เกิดจากเราเองนี่ที่คิดมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

“แต่งงานตั้งแต่อายุ 29 แต่ไปเจอแฟนอายุ 25 ก็ไปเจอกัน แฟนจบพยาบาล มีลูกคนโต เขาเป็นเนื้องอกสมองตั้งแต่ 8 ขวบ ผ่าตัดที่จุฬา 3 ครั้ง คนโตตอนนี้เดินไม่ได้ ต้องดูแลมาเรื่อยๆ แต่สมองไม่เป็นอะไร คนที่ 2 อ่อนกว่า ผู้ชายทั้งคู่จบวิชาพิเศษศิลปากร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ปามีลูกคนเดียวกับสามีก็เลิกกันตั้งแต่ลูกปายังเล็กๆอยู่ ทุกวันนี้ก็อยู่กับลูกสาวเขาทำงานบริษัทปาก็ขายขนม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“สามีเลิกไปแล้ว มีลูก 4 คน เสียไป 1 คน ตอนนี้คุณป้าอยู่กับลูกคนเล็กกับคนที่ 2 ค่ะ เป็นลูกผู้ชาย 2 คนเลยคะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ลุงมีลูกสามคนผู้หญิง 2 คน ผู้ชาย 1 คนก็ยังอยู่กับภรรยา เขาก็ดูแลเราอย่างดีกับไปก็มีข้าวมีน้ำทานสบาย ชีวิตมีความสุขกับความพอเพียงของเรา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ผมมีลูกสองคน ลูกสาวกับลูกชาย แต่งงานไปหมดแล้ว ลูกสาวทำงานในกรุงเทพ ลูกชายไปทำงานที่ชลบุรี มีหลาน 3 คนเป็นของลูกสาวสองคนของลูกชายผมมีคนเดียว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เลิกกับแฟนไปแล้วก็อยู่คนเดียว ก็ใกล้ชิดกับน้องๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มี 3 คน เป็นชาย 2 หญิง 1 คนโตมีครอบครัวแล้ว เหลือลูกอีก 2 คน เขาเรียนจบตรีบริหาร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสามคนเป็นผู้หญิงหมดก็แต่งงานกันหมดแล้วมีหลานคนละ 2 คน แล้วก็ไปทำงาน แล้วก็ซื้อของมาให้ขาย อันนี้อยู่กับลูกคนที่สอง เขาก็ดูแลดีพาไปเที่ยวแต่เราไม่ไป ชอบอยู่บ้านมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสองคนกับภรรยาเสียไปแล้วเมื่อก่อนก็อยู่กับลูกแต่เดี๋ยวนี้เขามีครอบครัวเขาก็แยกกัน ไปหมดแล้ว เราก็คืออยู่คนเดียวก็ดีไม่เหงาเลยมีงานให้ทำเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ลูก 4 คน ตอนนี้อยู่กันสามคน อยู่ด้วยกันกับลูก ลูกคนโตไปทำงานต่างจังหวัด ไปๆ มาๆ เวลานี้อยู่กับคนที่ 2 กับคนเล็ก ลูกๆ ไม่ค่อยได้ให้เงินใช้หรอก เขาก็ไม่มี ลูกชายก็มีลูก 2 คน กำลังเรียน ใช้เงินเยอะ ลูกชายคนโต คนที่ 2 ยังไม่แต่งงาน คนที่ 2 มีลูก 2 ขวบกว่า คนที่ 3 แต่งงานเราก็เลยต้องออกมาหางานทำอย่างนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

3. พ่อแม่ตัวอย่าง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับบุตรเป็นสำคัญ กล่าวคือจะคอยดูแลห่วงใยบุตรหลานมากเป็นพิเศษ โดยจะให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรือการให้คำปรึกษาต่างๆ ถึงแม้ว่าบุตรจะแต่งงานมีครอบครัวไปแล้วก็ตาม มีการทำกิจกรรมกับบุตร เช่น ท่องเที่ยว เดินเลือกซื้อสินค้ากับบุตร และมีความคาดหวังให้บุตรมีชีวิตที่ดีและประสบ

ความสำเร็จในชีวิต โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.75

ตารางที่ 4.75 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	2	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	-	1
รวม	4	4	8

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“พี่ก็มีห่วงแต่ลูกชายพี่นี่แหละ เขาคือเราารู้สึกว่าเราเลี้ยงเขาไม่ได้ดีไม่ได้ตั้งใจแต่จริงๆแล้ว เขาก็ตั้งใจเรียนนะอย่างเราบอกให้เขาเรียนให้ได้มากกว่าเพื่อเขาต่อโทจะได้ต่อได้ง่ายๆ เขาก็ทำได้แต่พี่ก็ยังห่วงเขาอยู่อย่างเวลาขับรถแล้วเขาขับเร็ว เราก็กลัวเขาจะขับไปชนใครต่อใครเขาก็บอกว่าไม่เป็นไร ประกันจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม 2550)

“ก็อยากให้ลูกดูแลตัวเองและครอบครัวผ่านไปได้ ดูแลทรัพย์สินที่เราได้รับมาจากรุ่นปู่ย่าได้เหมือนที่เราทำอย่างลูกสาวคนเล็กนี่ก็เราก็เห็นเขาเรียนจบ เริ่มทำอะไรได้เองแล้ว เราก็จะพยายามสอนเขาให้ดูแลบ้านเป็นแม่บ้าน ให้เหมือนกับที่เราถูกสั่งสอนมา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“อยากให้ลูกๆทำมาหากินในอาชีพที่เราสร้างมา หรือไม่ก็ให้เขามีอาชีพที่มั่นคงต่อไปจะได้ไม่ลำบาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2551)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ก็ลูกชายพี่ๆก็อยากให้เขาเรียนจบ ให้เขาเลือกนิเทศจะได้จบ แต่เขาก็ไม่เอา จะเลือกนิติศาสตร์ แม้ก็ว่ามันยาก แต่เขาจะเรียนเราก็ไม่ว่าอะไร เอาอะไรก็ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสองคน คนโตไม่เท่าไรแต่คนเล็กเราหนักใจแต่เขาก็ไม่เคยทำให้เราผิดหวังแต่พี่ก็ยังเป็นห่วงเขาอยู่ดี จริงๆแล้วก็เกิดจากเราเองนี่ที่คิดมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ลูกชายเขาจะมาเปิดร้านก็เลยเอาซีดีเหมือนกันเดี๋ยพอช่วยไม่ต้องไปจ้างคนอื่น เขามีผม มีแม่บ้าน แม่ยาย เขาช่วยค่าใช้จ่ายเนี้ยเนี้ยไม่เอา ให้ลูกชาย 3 คน คนผู้ชายนี้เป็นคนที่ 2 ผู้หญิงทำงานอยู่แถวภาษีเจริญ ลูกชายเนี้ยธรรมดาเขาอยู่จังหวัดนนทบุรีไปๆมาๆสู้อารถไม่ไหวก็เลยมาพักที่นี่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“มีลูกสาวสองคนเขาทำงานกันหมด ลูกสาวคนเล็กออกไปอยู่ใกล้ที่ทำงานเขา พอลูกสาวคนโตแต่งงานไปก็ย้ายออกไปอยู่กับสามี แต่ตอนนี้เขามีปัญหากับสามีก็เลยมาอยู่กับเรา และก็หลานสาวอีกคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ก็เป็นห่วงหลาน มีอะไรมาก็ซื้อขนมซื้ออะไรให้หลานกิน เราแก่แล้วจะกินอะไรมาก มีอะไรก็ให้หลานหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

4. กีฬาคือยาวิเศษ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในเรื่องของการออกกำลังกาย โดยจะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง เล่นกอล์ฟ และเข้าฟิตเนส โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมากจนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั้งหมด โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.76

ตารางที่ 4.76 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาคือยาวิเศษ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	4	2	6
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	11	6	17

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ เสาร์ อาทิตย์ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟ วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจังอะไรกับมัน อ้อวันอาทิตย์นะผมก็ใช้เวลาตอนเช้าคือออกไปจ็อกกิ้ง ตอนเช้านี้ ผมมีเวลาช่วงเช้านี้ เพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่มีประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ก็ผมวิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 8 กิโลเมตร 4 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ออกกำลังกายพยายาม ปกติโดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันๆ ทำโน่นทำนี่จะทำอะไร ไม่ได้จะอยู่เฉยๆ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอบมาบังคับป้าก็พยายามๆละ มันเป็นคนแบบน้องเนียบบอกว่าเดี๋ยวพรุ่งนี้ไปเดินสวนลุม กันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่

ผ่านมาก็ไปเดิน บางทีก็ไปสปอร์ตคลับ ไปโลลคลับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ตีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว มากันไปตีกันสนุกสนานเฮฮาจนเสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนี้ผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวรถจะชน อีอย่างก็การเลี้ยวการมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผมใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือร่ม กลัวฝน คุณไม่เห็นเมฆฝนนะแต่เดี๋ยวหะมันมาแล้ว ทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งกรีป ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุม ผมก็เวะสวนลุม ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกาย เป็นความดันอะไรอย่างนี้ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ก็ชอบโยคะ ป่าก็เป็นสมาชิกของวอร์มคลับแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เข้ามารับราชการทหารเนี่ยพี่ก็ใช้ประโยชน์กับทางออกกำลังกายตรงนี้ที่มองสรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา เนี่ยอะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่ก็กล้ามเนื้อท้องนะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ยพี่จะต้องซิทอัพทุกเช้าเนะครับ ซิทอัพโดยการนอนแล้วก็เอาศีรษะขึ้นเพราะกล้ามเนื้อ เสร็จแล้วก็มาออฟฟิยท์ต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เอว คอ นะ หมุนมือ หมุนอะไรอย่างนี้เพราะฉะนั้นเนี่ยเออมันก็ทำให้อะไรเนี่ย หนึ่ง ระบบหมุนเวียน สุขภาพจิตเราดี ระบบขับถ่ายดีมันก็โอเคนะใช่ไหมครับ สมองเราก็น่าจะดีพี่คิดว่าน่าจะดีตาม แล้วก็สิ่งประกอบอีกว่าก็คือว่าเราอย่าละเลยสิ่งเล็กๆ น้อยๆเหล่านี้ครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้วร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วยเพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“ก็โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาเช้ารุ่ง ตี 5 ก็วิ่งแล้วทำทุกวันทำก่อนออกจากบ้านแค่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะเล่น ออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรอะนะ ค่ะ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่ก็จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูลินา วิตามินเสริมอะไรอย่างเงี้ย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่น ตามฟิตเนตเท่าไรตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ แต่มันก็เล่นทุกเช้าก็ใช้วิธีเดินเอาในที่ทำงานแล้วก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมๆ ออกกำลังกายนะตี 5 ครั้งผมออกตรงที่บ้านเราก็ ขยับเครื่องไหนแขนอะ และก็วิ่ง วิ่งแค่นี้แหละเรา ศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตรเพราะผมวิ่งเลย วิ่ง เนี่ย แข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4-5 ปีแล้วนะ ทำกันก็ไม่ต่ำกว่า 100 มากก็ 3 รอบ บ้านจะมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาดเหมือนเช็ดกระจกไปด้วยมันช่วยได้นะก็หายใจ ก็ไม่ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่ายจะชาแต่ตอนนี้ไม่เป็น แล้วพอมาสเสร็จแล้วก็ ทำตัว ทำเอง ทำแขน เรียบร้อย เหมือนรอบข้างเนี่ย หมุนรอบข้างเนี่ย บางทีดูโทรทัศน์อยู่ก็ทำไปพอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ค่อยดีก็จะเดินช้าลงต้องเดินออกกำลังกายไปในตัวไปหาหมอนะเขาบอกให้พอเดินบ่อยๆก็จะเดินที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดินไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไรอย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาที่จะเดินไปใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อย ๆ และก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัวจะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อร่างกายจะไม่ไหว เอาที่ใช้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเขาเสียไม่ได้ไปฟิตเนสอะไรเดินตรงสวนที่โลดสนี่แหละตอนเย็นๆ ใกล้บ้านดีไปถืออื่นไกลไม่มีเวลาต้องเผ้าราน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินอาราบิกไปออกที่เสาชิงช้าเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเต้นแอร์โลบิคเวลา ไปนั่งรถเมย์ไปเองเวลากลับก็กับลูกสาวชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ออกตอนเช้าอย่างเดียวนะครับ แต่ทำงานอย่างง้อะครับ มันก็เหมือนออก วันๆผมเดินไม่รู้กี่กิโล เช้าอย่างเดียวันละชั่วโมงเพราะตอนเช้าออกได้ต้องทำความสะอาดเครื่องออกกำลังกายอยู่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

“ใช่ ต้องกำลังกายสำคัญเลยครับที่เนี้ยก็ยืดเส้นยืดสายหมุนๆบิดๆต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์)

5. นักสุขภาพตัวยง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพ โดยจะมีความระมัดระวังเรื่องของการบริโภคอาหาร มีการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ทำกิจกรรมเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง ทั้งการออกกำลังกาย การรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และยาบำรุงต่างๆ เพื่อให้สุขภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะสนใจในทุกเรื่องที่ทำให้สุขภาพของตนแข็งแรง โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.77

ตารางที่ 4.77 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักสุขภาพด้วย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	2	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	1	-	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	10	6	16

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ตอนนี้ผมพักผ่อน ทำอะไรสบายๆ เสาร์ อาทิตย์ผมก็ วันเสาร์เช้าผมก็ไปเล่นกอล์ฟตอนเช้า บ่ายผมก็ไป วันอาทิตย์ผมก็ไปพักผ่อน ผมก็ไปนู่น มานี่ ผมก็ไม่จริงจิงอะไรกับมันอ้อวันอาทิตย์นะ ผมก็ใช้เวลาตอนเช้าก็ออกไปจ็อกกิ้ง ตอนเช้านี้ ผมมีเวลาช่วงเช้านี้เพราะว่าตอนนี้ไม่มีประชุม วันนี้ไม่ประชุม ไม่ประชุมผมก็ออกไปจากบ้านทุกเช้า ผมก็ใช้เวลาชั่วโมงหนึ่งจ็อกกิ้ง แต่ก็วิ่งทุกวัน ผมวิ่งวันละ 8 กิโลเมตร 4 กิโลเมตร 6 กิโลเมตร ทุกวัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ออกกำลังกายพยายาม ปกติโดยส่วนตัวแล้วป้าเป็นคนไม่ค่อยขี้เกียจ จะขยันๆ ทำโน่นทำนี่จะทำอะไรไม่ได้จะอยู่เฉยๆ อย่างให้ไปออกกำลังกายให้ไปวิ่งให้ไปเดินชอบมาบังคับป้าก็พยายามๆคะมันเป็นคนแบบนั่งเนียบบอกว่าเดี๋ยวพุงนี้ไปเดินสวนลุม กันไหม เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมาก็ไปเดิน บางทีก็ไปสปอร์ตคลับไปโล” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ตอนนี้ก็วิ่ง ว่ายน้ำ ดีเทนนิส ดีให้สนุกสนานเฮฮา ถ้าเราทำงานหนัก วันอาทิตย์ผมก็ไปแล้ว มากันไปพักผ่อนสนุกสนานเฮฮาจนเสร็จแล้วก็กินข้าว ตอนนีผมไปไหนไม่ค่อยได้หรอก มันเกิดความระวังมากเกินไป กลัวรถจะชน อีกอย่างก็การเลี้ยงการมองอะไรมันก็ไม่คล่องตัว ส่วนมากผม

ใช้เดินเอา เดินแถวๆหมู่บ้าน ระวังหมาอย่างเดียว ระวังคนด้วย ผมไปไหนก็ต้องถือ ผมบางคนก็ถือร่ม กลัวว่าคุณไม่เห็นเมฆฝนเดี่ยวเหอะมันมาแล้ว เพราะรีบเดินทุกวันนี้ผมจ็อกกิ้งครับ ก่อนจะกลับบ้านผมจะขับรถผ่านสวนลุม ผมก็แะสวนลุม ประมาณ 4 โมงครึ่ง คุยกับพรรคพวกที่วิ่งกัน ผมรู้จักกันเป็นกลุ่มเลย เขาวิ่งกันเสร็จแล้วเขาก็กลับด้วยกัน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ส่วนใหญ่ก็เดินแล้วก็ทำโยคะเองก็เกือบทุกวันนะค่ะ เพราะว่าหมอเขาบอกว่าต้องออกกำลังกายเป็นความดันอะไรอย่างนี้ ต้องออกกำลังกาย ส่วนใหญ่ป่าชอบโยคะป่าก็เป็นสมาชิกของวอลล์คลับแต่ไม่ค่อยได้ไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“เข้ามาบริหารการทหารเนี่ยพี่ก็ใช้ประโยชน์กับทางออกกำลังกายตรงเนี่ยพี่มองสตรีระทั้งหมดก่อนในร่างกายของเรา เนี่ยอะไรที่หัวใจในการที่ไปช่วยอวัยวะส่วนอื่น นี่คือการกล้ามเนื้อท้องนะครับ เพราะฉะนั้นเนี่ยพี่จะต้องซิทอัพทุกเช้าจะครับ ซิทอัพนอนหลับแล้วก็เอาศีรษะขึ้น เพราะกล้ามเนื้อเสร็จแล้วที่มาออฟฟิซต่างๆให้มันเคลื่อนไหว แม้กระทั่งเข้า เอว คอ นะ คับหมุนมือ หมุนอะไรอย่างเงี้ยเพราะฉะนั้นเนี่ยเออมันก็ทำให้อะไรเนี่ย 1 ระบบหมุนสุขตามจิตเราดีระบบจับถ่ายดีมันก็ OK นะและใช้มัยคับ สมองเราก็น่าจะดีพี่คิดว่าน่าจะดีตามแล้วก็สิ่งประกอบอีกว่าก็คือว่าเราอย่าละเลยสิ่งเล็กๆ น้อยๆเหล่านี้ครับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“เล่นกีฬาผมก็ชอบเพราะเป็นครูสอนลีลาอยู่แล้วร่างกายมันก็สำคัญจะเข้าฟิตเนสด้วยเพื่อให้ร่างกายมันกระชับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็โดยมาก ก็ใช้วิ่ง เวลาเช้ารุ่ง ตี 5 ก็วิ่งแล้วทำทุกวันทำก่อนออกจากบ้านแค่นี้ก็แข็งแรงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ปกติอยู่บ้านก็จะเล่น ออกกำลังกายบ้าง คือไม่ค่อยมีเวลาในการออกกำลังกายเท่าไรอะนะค่ะ แต่ว่าก็จะออกเดิน วิ่ง ตรงนี้ที่บ้าน รอบๆบ้าน หรือไม่กี่ส่วนใหญ่พี่จะทานวิตามินบำรุงสไปร์รูติ

นำ วิตามินเสริมอะไรแบบนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ไม่ค่อยชอบเล่น ตามฟิตเนตเท่าไรตั้งแต่เด็กสนใจมากก็ว่ายน้ำ แต่มันก็เล่นทุกเช้าก็ใช้วิธีเดินเอาในที่ทำงานและก็ไปตีกอล์ฟบ่อยเหมือนกันกับเพื่อนๆตามต่างจังหวัดบ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ร่างกายตอนนี้ผมดีทุกอย่าง ผมกินยาพร้อมๆ ออกกำลังกายนะตี 5 ครั้งผมออกตรงที่บ้านเราก็ ขยับเครื่องไหวแขนอะ และก็วิ่ง วิ่งแค่นี้แหละเรา ศาลเจ้าพ่อเสือเนี่ย วิ่ง 5 กิโลเมตรเพราะผมวิ่งเลย วิ่ง เนี่ย แข็งแรง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เดินไป ก็ออกกำลังกาย แล้วก็แกว่งแขนทำแบบนี้มานานแล้วประมาณ 4-5 ปีแล้วนะ ทำกันก็ไม่ต่ำกว่า 100 มากก็ 3 รอบ บ้านจะมีหน้าต่างรอบก็ทำความสะอาดทำเหมือนเช็ดกระจกไปด้วยมันช่วยได้นะก็หายใจ ก็ไม่ทำให้เป็นพังผืด ช่วงแขนเนี่ยเมื่อก่อนจะปวดง่ายจะชาแต่ตอนนี้ไม่เป็น แล้วพอมาสเสร็จแล้วก็ ทำตัว ทำเอง ทำแขน เรียบร้อย เหมือนรอบข้างเนี่ย หมุนรอบข้างเนี่ย บางทีดูโทรทัศน์อยู่ที่ทำไปพอดูหนังจบก็ได้หลายชั่วโมงแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่ค่อยดีก็จะเดินช้าลงต้องเดินออกกำลังกายไปในตัวไปหาหมอนะเขาบอกให้พ่อเดินบ่อยๆก็จะเดินที่ไหนเดินไปได้เราก็จะเดินไม่ค่อยนั่งรถไปเท่าไรอย่างเดินไปตลาดถ้ามีเวลาก็จะเดินไปใช้เวลาประมาณชั่วโมง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบออกกำลังกาย บางทีวันหยุดแฟนเขาจะชอบเดินไปเรื่อย ๆ และก็ไปกินร้านอาหารถือว่าได้เดินเที่ยวและได้ออกกำลังกายไปด้วยในตัวจะใช้วิธีนี้ในการออกกำลังกาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ออกกำลังกายอยู่เรื่อยๆเพราะเราอายุมากแล้วถ้าไม่ออกกำลังกายบ่อยๆร่างกายจะไม่ไหว เอาไว้วิธีเดินครับ วิ่งแล้วเดี๋ยวเขาเสียไม่ได้ไปฟิตเนตอะไรเดินตรงสวนที่โลดสนี่แหละตอนเย็นๆ ใกล้เคียงบ้านดีไปถึงอื่นไกลไม่มีเวลาต้องเผ้ารอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ไปเดินแอโรบิก ไปออกที่สาธิตเพราะลูกสาวอีกคนเป็นครูสอนเดินแอโรบิก เวลาไปนั่งรถเมล์ไปเอง เวลากลับก็กลับกับลูกสาว ชอบเดินมากสนุกดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“ใช่ ต้องกำลังกายสำคัญเลยครับ นี่ก็ยืดเส้นยืดสาย หมุนๆบิดๆ ต้องทำให้มันเคลื่อนไหว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

6. ตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยจะใช้เวลาว่างไปกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สถานที่เที่ยว และวางแผนสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.78 ตารางที่ 4.78 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	3	6
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	2	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	6	9	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ท่องเที่ยวนี้ชอบมากในอดีtp้าไปอยู่อเมริกาจะเดินทางท่องเที่ยวทางปีหนึ่ง 4-5 ครั้งกลับเมืองไทยไปอเมริกาไปยุโรปแต่ไม่เคยไปเมืองจีนไม่เคยไปเมืองจีน แอฟริกาไม่เคยไป แต่ยุโรปเนี่ยไปอังกฤษไปเพราะเอาของไปเยี่ยมหลานชอบสิ่งที่อยากจะไปเวลานั้น อีกอย่างคือไปมาแล้วเนี่ยเคยได้ยินใหม่ที่เขาถ่าภาวะโลกร้อนที่เข้าถ่าออกที่น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เมื่อก่อนป้าก็ไม่รู้ ป้านั่งเรือไปก็จะแวะที่เมืองแล้วให้เราลงไปเที่ยวพอไปถึงวอลส์ก้าก็ลงเรือเล็ก แล้วได้เห็นภูเขาน้ำแข็งมันก็ล้นดุ่ม ป้าว่ามันสวยดี สวยจังเลยนะ เราก็ไม่รู้ว่าเป็นภาวะโลกร้อนน้ำแข็งละลายจนกระทั่งมีมาฉายไว้ให้เราเคยเห็นของจริงมาแล้วอย่างงี้เลยล่นลงมาอย่างงี้ อีกหน่อยก็จะไม่มีอีกแล้ว ฝรั่งเขาชอบมาเที่ยวที่บ้านเรา มาเที่ยวป่าดงดิบของพวกเราแต่เราชอบไปดูหิมะดูน้ำแข็ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“โดยมาก หยุดทีหนึ่ง เทศกาลปีใหม่ก็จะไปที่หนึ่ง ไปพม่า ก็จะขึ้นเหนือสุด ก็จะไปที่โน้นเหนือเชียงใหม่ข้ามไปพม่า ได้สุดก็ไประนอง นั่งรถทัวร์ไปที่บ้านมีทัวร์เจ้าประจำ ไปเรื่อยๆ 76 จังหวัดไปมาหมดแล้ว อีสานก็ไปมาแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวเนี่ยไปเที่ยวต่างประเทศบ่อยถ่าเมื่อก่อนจะบ่อยถ่านี้อีกล่าสุดก็ไปฮ่องกงถามว่าสนุกไหมพอแก่แล้วมีนะมีก็มีความสุขถ่าได้อยู่กับครอบครัว พอมานีกว่าลูกตอนเล็กๆเนี่ยเราไปเที่ยวเมืองนอกก็นานตั้งแต่ลูกคนโตยังฟังจะ 10 ขวบ คนเล็กอยู่ในท้องมันก็มีความสุขแล้วก็ไปซื้อของก็นึกถึงเมื่อก่อนเราซื้อจิ้งเด๋วนี้นี้ก็ไม่ค่อยซื้ออะไรเราไปก็คือเที่ยวเอทานอาหารเดินดูว่าเมื่อก่อนนี่มันเหมือนเดิมไหม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ก็ไปเที่ยวแถวสุพรรณบุรีบ้าง พัทธยาบ้าง เพราะภรรยาผมไม่ค่อยแข็งแรงก็จะไปพักผ่อนจิตใจให้สบาย ก็เป็นสิ่งที่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ชอบๆ ส่วนมากจะไปต่างประเทศ พี่ชอบไปต่างประเทศ เพราะว่ามันดูแตกต่างไป บางทีมันก็แพง บางทีเราก็คงอยู่ประเทศนี้ก็จะเที่ยวเมื่อไรก็ได้ ไปต่างประเทศก็ไปดูรูปแบบต่างๆ ไปแล้วอยากไปอีก ชอบไม่รู้ว่าตอนนี้ชอบไปหลายประเทศ ก็ในใจก็ยังชอบมองโกเลีย มันก็อาจเป็นความประทับใจนะ เมืองเค้ามีธรรมชาติ มองเห็นมีกระโจม ทหารเค้าจะเจิบ รู้สึกว่ามันดูแปลก ไปถามคนอื่น น้องๆ ที่เค้าไปด้วยก็ชอบเหมือนกันปีนี้ไปตั้ง 3-4 ครั้ง แต่มันก็ไม่แน่ บางปีก็ทิ้งช่วงห่างกัน บางทีก็ซัก 2 ครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 26 ธันวาคม 2550)

“ต่างประเทศ ไม่ได้ไปเที่ยวนะ ส่วนใหญ่จะไปธุระแล้วก็พลอยได้ไปเที่ยวด้วยเขาจะพาเราไปเที่ยว เขาก็พาผมไป ไปทั่วเลย ไปยุโรป สิงคโปร์ ฮองกง มาเลเซีย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไปกับเพื่อนๆ เวลานั้นจะมีการนัดเลี้ยงรุ่นบางทีก็ตามร้านอาหารหรือไม่ก็ต่างจังหวัดบ้างไปกันหลายที่ เชียงใหม่ บ้างโคราช บ้าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

“ไปเที่ยวทั้งในและต่างประเทศถ้าในประเทศจะไปเพราะต้องไปดึกลือฟแต่ถ้าต่างประเทศจะไปกับลูกๆ บางทีก็ไปร่วมกันสองครอบครัวกับพี่สาวด้วยเมื่อเรารู้ว่าเราก็ก็นั่งไปญี่ปุ่นกลับมาปีที่ผ่านมา ก็ไปอเมริกาถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล จังหวัดใกล้ๆ เช่นเที่ยวจังหวัดนครปฐม ตลาดน้ำ ศึกษาวิถีชีวิตของผู้คนในสถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่น ชอบเที่ยวในประเทศจะมีความสุขมากกว่า ส่วนต่างประเทศนั้นจะไปประเทศเพื่อนบ้าน การเดินทางจะไปกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม และให้ธุรกิจนำเที่ยวจัดโปรแกรมการเดินทางให้ โดยเดินทางประมาณไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในประเทศประมาณ 1 หมื่นบาทต่อครั้ง ส่วนต่างประเทศจะอยู่ที่ประมาณกว่า 2 หมื่นบาทต่อครั้ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“วันอาทิตย์ บางทีก็ไปเที่ยวลูกเข้ารับไปเราก็ไปไป บางทีไปเที่ยวต่างจังหวัดเราก็ไป ไปไหว้พระ ไปไปเที่ยวตามวัดบ้างอะไรบ้าง แล้วก็ไปเที่ยวร้านอาหารก็ไปอีกอ้อแถวแถว คอนหาวย

คือชอบนั่งเรืออะไรพวกนี้บรรยากาศมันสบายคือชอบเที่ยวแบบบรรยากาศสบายๆ ล่องเรือก็เราอายุมากแล้วครับต้องไปแบบนี้แหละ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เออ เมื่อก่อนไปบ่อย แต่ตอนนี้ไม่ได้ไปจะไปเฉพาะเทศกาลปีใหม่อีกก็เป็น คือไปกับครอบครัว ไปรดตู้เลย 8 คน 9 คนอะไรอย่างเงี๊ยะ บางทีก็มีเพื่อนสนิทหลานไปด้วย ไปซัก 3-4 วันอะไรอย่างเงี๊ยะ ล่าสุดก็ไปปักกิ่งแต่หลานเขาไปบ่อย เราอยู่ที่นั่นมากไม่ได้ หยุดกันวัน 2 วันงานเรามันหยุด หยุดมากก็ไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ช่วงนี้ยังไม่ได้พาไปเที่ยวไหนกันเลยเพราะร้านขายดีแต่ก่อนนี้ไปกันบ่อยไปทะเลแล้วก็น้ำตกเพราะว่าเรามีหลานตัวเล็กๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

“ชอบไปชอบมากไปบ่อยเที่ยวเมืองจีนเที่ยวสิงคโปร์มาเลเซียแต่เดี๋ยวนี้อาจจะไม่ค่อยไปเพราะว่าจะเลือกไปที่ไม่ลำบากมากถ้าลำบากมากจะไม่ไปร่างกายไม่ไหวมันจะเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ไปได้ไปเหนือไปเหนือบ่อยมากเมื่อก่อนจะไปทั้งเหนือทั้งใต้เมื่อก่อน แต่ตอนนี้ทางใต้ยากันเลยไม่ได้ไปอีกเลยเมื่อก่อนไปทุกปีเหนือก็ไปทุกปีไปเหนือเสร็จก็ไปได้ไปคนเดียวไปกับเพื่อนบ้างหลังๆ ไปกับครอบครัวไปกับครอบครัวไปกับครอบครัวมันหนักไปกับเพื่อนมันเบาใจไปกับครอบครัวมันหลายหมื่นไปกับเพื่อนก็หารกันออกไปกับครอบครัวเราก็ต้องจ่ายเองแต่ถ้าไปกลับครอบครัวส่วนมากจะชอบไปห้างไปร้านอาหารกินพวกเอ็มเค เด็กเขาชอบแต่เราไม่ค่อยชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

“ไปทะเลบ้าง ไปวัดจะได้วางแผนเอาไว้ว่าจะต้องไปทุกมีเมื่อไปที่ไหนบ่อยๆแต่จะดูว่าว่างก็ไปมากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

7. สาวสองพันปี

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลตนเองให้ดูดีอยู่เสมอ สำหรับกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา และการใช้ครีมบำรุงต่างๆ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าการดูแลตนเองให้ดูดีเป็นสิ่งที่ควรทำ ยิ่งอายุมากยิ่งต้องดูแล โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.79

ตารางที่ 4.79 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มสาวสองพันปี โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	-	2	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	-	-
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	-	-
รวม	-	7	7

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ก็ถ้า ทริตมันต์จะไปนะ ถ้าเดิมทีเดี๋ยวไปไปที่เอิร์ชคลับแล้วก็เฮลท์แลนด์ แล้วก็ตรงสุขุมวิทเนี่ยป่าชอบ ชอบนวดเท้า ชอบนวดตัวธรรมดา ไม่ชอบนวดน้ำมันเพราะมันเหนอะๆ ไม่ชอบ แล้วก็ไม่ใช่ชอบอะไรที่ต้องผลัดผ้าอะไรเนี่ยไม่ชอบ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ทำก็ทำแถวสุขุมวิทใกล้ที่ทำงานทำครั้งละประมาณหนึ่งพันบาทบางทีสระคักบางทีทำเล็บบ้างแต่ถ้าแพงมากๆแบบเกิน 2 พันบาทจะไม่ทำรู้สึกว่ามันเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ทำผมประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน สำหรับเครื่องสำอางที่ใช้แต่งหน้านั้น เลือกใช้แป้งแข็งและลิปสติก โดยเครื่องสำอางเหล่านี้นั้น จะเลือกยี่ห้อที่มีราคาสูงพอสมควรเพื่อไม่ให้เกิดการระคายเคืองต่อผิว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ดูแลบ้างเมื่อก่อนเป็นลูกจ้างแบงค์มันไม่มีเวลาพอโกธจะ 50 ลูกก็ชวนไปนวดหน้าเราก็ไปซื้อคอร์สนวดเป็นคู่ หรือสองคนเราก็จะดูว่าเมื่อไรเริ่มโทรมาแล้วก็จะไปทำที่ร้านประจำที่สุขุมวิท โกลด์ที่ทำงานเป็นร้านที่ลูกสาวร่วมหุ้นกับเพื่อนอยู่ทำครั้งหนึ่งก็ประมาณ 1-2 พันบาท” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำที่ร้านแถวประตูน้ำทำมานานแล้วดูใจก็เลยไปทำเป็นประจำทำครั้งหนึ่งก็ไม่แพงประมาณ 50-100 บาทได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“ชอบนวดเมื่อยบอยชอบไปนวดเท้าไปนวดที่เซ็นปีนไปเองเวลาช่วยงานลูกเสด็จช่วงเช้าตอนบ่ายก็ไปนวดสบายดินนวดแล้วหายเมื่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เข้าร้านเสริมสวยบอยเหมือนกันอาทิตย์ละครั้งสระผมทำผมทำเล็บทำบอย ก็คือเราอายุมากแล้วให้เราสบายบ้างเราจะคิดอย่างเงี้ยแต่ทำไม่แพงมาก ก็ 100 กว่า 120 หรือ 80, 70 บาทบ้างแบบนี้ทำไม่แพงหรอก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 31 ตุลาคม 2550)

8. นักช้อปปิ้งอาชีพ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินเลือกซื้อสินค้าตามสถานที่ต่างๆ มีการใช้เวลาว่างไปกับการเดินเลือกซื้อสินค้า เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า และมีความคิดเห็นว่าการเดินเลือกซื้อสินค้าเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการแต่งกายอีกด้วย โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.80

ตารางที่ 4.80 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มนักช้อปปิ้งอาชีพ โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	-	2	2
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	1	3	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	2	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	-	2
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	-	1	1
รวม	6	9	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไปช้อปปิ้ง ดิฉันก็ให้เวลากับตัวเอง ก็คือวันอังคาร วันอังคารนี้ก็จะมีคนรถ โดยปกติคนรถจะคอยบริการสามีแต่วันอังคารเป็นของดิฉัน เพราะฉะนั้นป้าก็จะเช็กตัวเอง เริ่มออกจากบ้านก็ไปแบงค์ ไปแบงค์เสร็จทำธุระก็จะเสร็จ ก็จะไปที่อป หรือไม่กี่ไปโลตัส ชอบโลตัสพระราม 4 สะอาด กว้างขวาง ทางเข้า – ออกสะดวก แล้วก็ที่อปทองหล่อ แล้วก็วิลล่ามาร์เก็ต แล้วก็มี 2 – 3 แห่ง แลวนั้น กลางวันขึ้นไปทานข้าวบนเอ็มโพเรียม ขอโทษนะไม่ใช่จะอวด บางคนฟังแล้ว อู้ย แหมหัวสูง ไฮโซต้องขึ้นไปเอ็มโพเรียม ไม่ใช่ เพราะว่าป้าไม่สามารถจะไปเดินแบบตลาด นึกออกไหม ร้อนๆอย่างนี้ โลตัสมันก็ราคาดี เสร็จแล้วก็ขึ้นไปทานข้าวซื้อผลไม้ที่เอ็มโพเรียม ไปทานข้าวบางทีก็มีร้านคลับฟลุกซ์อยู่ตรงนั้นมีชียาาก็มีแล้วก็มีความที่ใช่บัตร ปุคคือ 7 ชอบไปนั่งตรงนั้น เพราะว่าร้านอาหารเข้าไหมดมันอยู่จัดเห็นสวนจตุจักร คือป้าชอบไปนั่งทานอยู่คนเดียว นี่ก็ที่ทำอยู่เสมอๆ อย่างเสื้อผ้าอ้อ แบรินด์เนมไซ้ไหมคะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็คือไปเอาพวกเบเนดิก ETO มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมียี่ห้ออยู่ 2-3 ยี่ห้อ จะเป็นเอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเชนทรัล ยี่ห้อชื่อ บราวน์ แล้วก็ดีเซลส์ คลาเดียเท็ก อะไรอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทเลอร์ ซึ่งเขาจะตัดทั้งกางเกงหรือเสื้อที่มีทรงอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วเขาก็จะมีแพทเทอร์นอะไรออกมาดูใจ ส่วนของบราวน์นั้นถูกใจมาก เมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้ออีกตัว ราคาประมาณ 2,500 – 4,000 บาทต่อชิ้นนะค่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

“อย่างเวลาซื้อบั้งมีบ้างไปกับลูก ชวนกันไปแม่ลูกส่วนใหญ่จะไปเมืองนอกเมื่อก่อนไปบ่อยเรียกว่าหยุดเมื่อไหร่ก็ไป แต่ตอนนี้ลดลงและเดินทางไม่ไหว สำหรับเครื่องสำอางนั้นลูกจะชอบทักว่าน่าเห็นใจแล้วเขาก็ดูแลซื้อนั่นซื้อนี่มาให้ใช้อย่างใช้ Dior ใช้ลิปสติก Revlon ซื้อที่อเมริกา ชอบมากเวลาไป มันเหมือนของสมัยก่อนนะเหมือนของบ้านเราจะใช้ดี ซื้อที่นั่นจะถูกกว่ามาก แต่สมัยนี้ไม่แล้วที่นี้กับที่นั่นเท่ากัน ใช้สิ่งไหนส่วนมากจะเป็นสิ่งไหนประจำแต่ลิปสติกไม่ถูกใจ จะใช้ของ Revlon ส่วนตัวป้าเองก็ใช้ของแพงเหมือนกันนะอย่างพวกกระป๋อง Dior เครื่องสำอาง เสื้อชั้นในอะไรก็ของมีแบรนด์เนมทั้งนั้น แต่เดี๋ยวนี้ซื้อไม่ค่อยบ่อยแล้วไม่รู้จะซื้อไปใช้อะไรไม่ค่อยได้ออกงาน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ไปเดินซื้อบั้ง พี่ก็เหมือนเป็นแม่บ้านด้วย ทำกับข้าว ส่วนใหญ่พี่จะทำเอง ทำให้ครอบครัวทาน นี่ก็หมดเวลาดูแลบ้านเหมือนกัน ตรงนี้แต่บ้านก็ดูแลน้อยหน่อยที่ทำงานก็ต้องทำ พี่เอาสะดวกนะค่ะ ส่วนใหญ่พี่จะนั่งแท็กซี่ไป ชอบเข้าเอ็มโพเรียม แล้วก็ส่วนใหญ่พี่ใช้จ่ายซื้อของประจำที่ฟู้ดแลนด์ พี่ขับรถไปได้ เดอะมอลล์บางแค เดอะมอลล์ท่าพระนี่ชอบเพราะอยู่ใกล้ๆ มันเหมือนถิ่นของเรา คาร์ฟูร์ไปทางนู่นเลยไปหน่อยแล้วก็เข้าไปในเมือง พี่ไม่ชอบ นอกจากไปงานเลี้ยงก็ไป บางทีห้างใหญ่ๆ เราก็ไม่ชอบนะ บางทีซื้อของเยอะๆ อะไรอย่างนี้ กว่าจะเดินไปถึงรถตั้งไกล พี่ก็แก่แล้ว ฟู้ดแลนด์นี่ชอบเพราะว่ามันเป็นของที่เรารู้ประจำวัน มันก็ซื้อได้เร็ว เสร็จแล้วก็มีเด็กมาส่งที่รถ แล้วก็จะมีของ มีข้าวอะไรอย่างนี้ฟู้ดแลนด์ ถ้าครบวงจรอย่างนี้ นานๆ จึงจะไปซื้อของ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยไปซื้อของ ดูแลตัวเองมันมีคุณภาพ ก็มองแล้วเขาต้องมีมาตรฐาน ก็เดี๋ยวนี้ไม่รู้เขาเข้ามาจากไหน เดี่ยวเป็นไข้หวัดนกอะไรอย่างนี้ แล้วก็ไข้หวัดของซีพีเราก็อุ่นใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 22 ธันวาคม 2550)

“ส่วนมากผมก็ทำหน้าที่ซื้อบั้ง ส่วนงานก็ใช้ลูกหลานทำ ก็ไปแถวนี้แหละ ฟิวเจอร์ คาร์ฟูร์ เดอะมอลล์ ไปซื้อของกินของใช้ สนุ่ ยาสีฟัน นม เนย ส่วนมากไปกับภรรยา” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ระยะหลังจะซื้อเสื้อผ้าสำเร็จ แต่ก่อนจะตัด ตอนหลังตัดแล้วไม่ถูกใจเรา ไม่ตามแฟชั่นแต่ก็ซื้อบ่อย ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนนะจะน้อยกว่าเมื่อก่อนจะซื้อเยอะมาก ซื้อมาบางทีก็ไม่ได้ใส่ คือบ้านเราทุกวันอาทิตย์จะนัดกับลูกไปกินข้าวกันตามโรงแรมบ้าง ห้างสรรพสินค้าบ้าง ถ้าไปห้างก็จะ

ซื้อปิ้งซื้อสินค้ากันด้วยเลย ได้ซื้อแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“นอกจากนี้ก็เดินตามห้างสรรพสินค้า และซื้อปิ้งปลาต่างๆด้วย โดยไม่เจาะจงที่ใดที่หนึ่ง ขึ้นอยู่กับความสะดวก ก็ไปบ่อยแทบทุกอาทิตย์” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุนชั้นกลางส่วนบน

“อ้อ ครับ แทบทุกอาทิตย์ครับเพราะต้องไปซื้อของเข้าบ้าน แล้วก็ซื้อของเข้าบ้าน ใช้จ่ายไปกับแฟนแล้วก็ไปกับลูกๆ ขับรถไปให้ บางทีเราก็บึ่งไปเอง ที่บ้านเรามีเยอะ ข้าว น้ำปลา ที่เป็นอะไรพวกนี้ ของใช้ชอบไปซื้อที่ห้างเพราะมีที่จอดรถตามตลาดอย่างตลาดบางแคไม่มีที่จอดรถครับ นี่พูดจริงๆ ซื้อของเป็นอาทิตย์ อาทิตย์หนึ่งเราก็ออกมาซื้อครั้งหนึ่ง ซื้อตามห้างนั้นราคามันแน่นอน ตามร้านมันให้ราคาจริงๆ เลยนะ แต่ก็ในร้านค้าเล็กๆ ขายแพงซื้อตามห้างคุ้มกว่า อย่างโลตัส” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ก็ได้ไปเหมือนกัน ไปซื้อของไปคนเดียว ผมขับรถเองไปซื้อที่โลตัสบ้าง เดอะมอลล์บ้าง ซื้อของใช้ภายในบ้าน ไปที่จะซื้อมาทีละเยอะๆเลย ไปไม่บ่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ซื้อปิ้งส่วนใหญ่ก็ซื้อปิ้งอยู่ศูนย์การค้าบ้าง โลตัสบ้าง ไปกับหลานไปหลายทีไปเซ็นทรัลบ้าง เดอะมอลล์บ้าง หรือไม่ก็ที่เซ็นทรัลปิ่นเกล้า เพราะจะใกล้บ้าน บ้านอยู่ทางปิ่นเกล้า ก็อยู่ที่นั่น ก็เลยปากทางซอย 3 ซื้อเสื้อผ้าแบบอยู่บ้านก็ซื้อที่ไม่ได้แพงอะไร ส่วนมากจะซื้อ ประเภทลดราคา อย่างน้อยก็ 50 ถึง 70% มันก็แบบว่าที่ซื้อก็โอเค เพราะกางเกงก็ตัด ตัดเป็นชุดทำงาน แต่ชุดอยู่บ้านนั่นเมื่อเดินเที่ยวก็จะซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ส่วนมากจะเดินที่ฟิวเจอร์แล้วก็โลตัสบางแค ซื้อของใช้ในครอบครัว ไปซื้อของใช้ในครัวในห้องน้ำอะไรพวกนี้ เพราะเป็นคนดูแล ไปซื้อเองคนเดียว ไปรถเมล์จากหน้ามหาวิทยาลัยสยาม

บางครั้งที่ยังไม่เปิดร้านก็เดินจากบ้านไปบางแคชั่วโหมงหนึ่ง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลาง ส่วนบน, สัมภาษณ์ 6 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ทานข้าวตามห้าง ไปช้อปปิ้งแล้วแต่จะซื้อของอะไรแบบนี้แล้วก็เตรียมอาหารเย็นกลับบ้าน ห้างที่ไปก็คือ บิ๊กซี แถวนี้ บางทีก็โลตัส ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับพวกอาหารค่ะ ผัก ผลไม้ อย่างอื่นไม่จำเป็นแล้วละจะเป็นก็ผัก ผลไม้ แก่แล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 13 ธันวาคม 2550)

“ป่าก็ไปห้างที่ใกล้ๆบ้าน โลตัส และเดอะมอลล์บางแคละ เดินไปเดินกลับ ป้าชอบเดินถือว่าเป็นการออกกำลังกายอีกแบบหนึ่งป้าชอบไปคนเดียวเดินไปเรื่อยๆ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“จะเดินซื้อของบ่อยเหมือนกัน เดินตลาดรับซื้อกางเกงยีนส์ แต่ราคาไม่เกิน 300 คว้า ส่วนห้างนานๆจะเข้าที่ เมเจอร์นี่นะเดิน เทียว พาหลานเดินเทียว พาหลานไปกินเคเอฟซี กินพิซซ่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ชอบไปเดินนะ ซื้อของ ซื้ออะไรเบ็ดเตล็ดที่ไหนมีของวางของขายของเก่าจะชอบไปเดินดู บางทีชอบก็ซื้อมา ห้างจะไม่ค่อยได้เดินอย่างวันนี้ผมก็ไปคลองถมมาจะชอบไปเดินแถวนี้มากกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไป บางวันก็ไปซื้อตามห้างบ้าง ห้างแมคโคร ถ้าน้อยหน่อยก็ไปฟิวเจอร์ ซื้อของเข้าร้าน บ้างก็ซื้อเสื้อผ้า เสื้อผ้าซื้อที่แมคโครราคาจะถูๆ 20, 30, 40 และ 50 บาท” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 9 ตุลาคม 2550)

9. ผู้บริโภคข้างเลือก

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในการเลือกบริโภคสินค้า มีความละเอียดในการพิจารณาเลือกซื้อ โดยจะพิจารณาแหล่งผลิตสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเลือกซื้อสินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ และมีการเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.81

ตารางที่ 4.81 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคข้างเลือก โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	1	2
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	-	3	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	-	1	1
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	1	2	3
รวม	6	9	15

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“คือพี่ว่าตั้งแต่เล็กๆ เนี่ยพี่ก็จะรู้ว่าคุณภาพอาหารเป็นยังไงพี่จะชอบเดินตลาดเช้าแล้วอยากอะไรพี่ก็ทำกินได้ก็ไปมาทำอะไรอะไรเอามันดีกว่าไว้อย่างที่พี่เห็นว่ามันสะดวกแต่สิ่งที่หน้าแล้ว ก็คือว่าโดยเฉพาะได้เนี่ยพี่ว่า มันไม่ใช่พี่ชื่นชมคนจีนเพราะในธรรมชาติต้องทำให้เขาสู้เก็บออมเพราะเขาได้มีกินแต่ตอนนี้คนเคยแต่ดูต่อแผ่นดินใหม่ พี่ก็บอกว่าพี่ไปที่ไหนสิ่งหนึ่งที่พี่ไปก็คือเคารพสถานที่ เคารพผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านที่นั่นอย่าไปหยิบไก่หยิบลูกเมียเขาอย่าไปยุ่ง อย่างนี้ก็คือการเคารพ เพราะฉะนั้นพี่ก็เห็นว่าถ้าบอกขายสินค้าเมื่อเขามีอำนาจการต่อรองแล้วเนี่ย ต่อไปเขาจะเห็นราคาเมื่อไรก็ได้พี่เห็นว่าช่องว่างตรงนี้คุณขายได้แต่คุณอย่ามาทำลายต้องปล่อยให้เขาเลี้ยงตัวเอง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“ความสะอาด ปลอดภัย ไม่ใส่สารมันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยใช่ไหมครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ เราก็นั่น แล้วนิสยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ในตู้เย็นใช้ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“อ้อ แบรนต์เนมใช้ไหมคะ เนื่องจากเป็นวัยสูงอายุ ก็คือ อ้อ จะไปเอาพวก เบเนด็อก ETO ก้าวขึ้น มันก็ไม่เข้ากับเรา ก็จะมียี่ห้ออยู่ 2-3 ยี่ห้อ ที่จะเป็นเอ็มโพเรียม หรือจะเป็นเซ็นทรัล ยี่ห้อชอ บราวน์ แล้วก็ ดีเซลล์ คลาเดียเท็ก อะโรอย่างนี้ แล้วก็ฮาร์ทเทลเลอร์ ซึ่งเขาจะตัดทั้งกางเกงหรือ เสื้อเนี้ยทรงอย่างนี้ มันเข้ากับหุ่นเรา วัยเรา แล้วก็เขาก็จะมีแพทเทอร์อะไรออกมาถูกใจของบราวน์ เนี่ย ถูกใจมากเมื่ออาทิตย์ที่แล้วก็ซื้อมาอีกตัวชอบตัวจิ๋วแล้วก็ชอบแล้วก็สีของมันคลาสสิค สีออก น้ำตาลมั่งทองมั่งอะโรอย่างนี้แต่มันก็ไม่ แล้วแต่ว่าอะไรที่เข้ากับหุ่นเราได้ใส่แล้วดูดีชอบตัวจิ๋วแล้วก็ ชอบแล้วก็สีของมันคลาสสิค สีออกน้ำตาลมั่งทองมั่งอะโรอย่างนี้แต่มันก็ไม่ แล้วแต่ว่าอะไรที่เข้ากับ หุ่นเราได้ใส่แล้วดูดีพวกฟู้ดอะไรหรือพวกขนมหวานสมัยก่อน กล้วยบวชชี มันเชื่อม อะไรเงี้ย ค่ะ ก็ชอบทานมาก แต่เดี๋ยวนี้จะพยายาม” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ตลาดปากคลอง ซื้อมา ซื้อมา ซื้อมา ซื้อมา มาเตรียมไว้ เอามาให้แม่ครัวเขาทำ มันเลือกที่ถูกใจ คือบางครั้งให้คนอื่นไปเนี่ย สมมติเราอยากกินปลา เราก็ไปดูคุณภาพมันด้วยใช่ไหมครับ เย็นๆผมก็ซื้อมาเก็บ เราก็นั่น แล้วนิสยเราก็ชอบทำกับข้าว ต้องซื้อเอง ถึงจะกินเอง วันหยุดคือ ภรรยาเขาดูแลลูกเต๋ไป ตื่นเช้าเขาก็ถือถุงไป ซื้อหมู ซื้อเป็ด ซื้อไก่ ซื้อผักอะไรต่างๆ มาแช่ไว้ใน ตู้เย็นใช้ไป 1 สัปดาห์มันก็หมด ครั้งละประมาณ 1,000 กว่าบาท อยู่ 4 คน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ซึ่งการพิจารณาจากสถานที่ซื้อ ราคา และตรียี่ห้อก็เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง สำหรับการใช้จ่ายในแต่ละเดือนนั้น ส่วนใหญ่จะ ใช้จ่ายในการซื้ออาหารสด เพื่อใช้ประกอบอาหารรับประทานที่บ้าน นอกจากนี้ก็มีเครื่องปรุงรส ต่างๆ และขนม โดยซื้อสินค้าเหล่านี้จากฟู้ดแลนด์ ซื้อในระหว่างเดินทางกลับบ้าน และซื้อใน

ปริมาณที่เพียงพอในการประกอบอาหารได้หลายวัน สำหรับผลไม้สดนั้นจะเลือกซื้อในตลาดสด เพราะจะได้ของที่สดใหม่กว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2550)

“เดี๋ยวนี้ของขายออกมาเยอะ อย่างร้านกาแฟ เปิดกันให้ทั่ว แต่จะอยู่รอดจริง ๆ มีกันไม่กี่เจ้า การที่จะเปิดร้านสักร้านมันมีหลายอย่างที่คิดถึง ว่าเรามีความสามารถพอไหม แข่งกับเขาไหวหรือเปล่า แล้วมีคนทำเยอะหรือยัง ถ้ามันมีมากเกินไปแล้วเราไปทำอีก จะรอดหรือ และถ้าทำก็ต้องดูแลเต็มที่ บางทีเปิดหลายสาขา แต่จ้างเด็กไปเฝ้าเด็กก็คิดว่าไม่ใช่ของเขา ก็เฝ้ามันไปยั้งนั่น ถึงสิ้นเดือนก็รับเงินเดือนไป แล้วร้านจะไปรอดได้ยังงัย เจ้าของต้องหมั่นไปดูดูแล ตรวจตราดูว่าเรียบร้อยไหม ลูกค้ามีปัญหาหรือเปล่าถึงจะถูก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“โลดส นานๆ ไปทีแฟนเขาชอบโลดส ตัวอาจารย์ชอบขนมที่ฟูแลนค์สวีจีย ชอบมาก ไปซื้อขนมปังจะกินขนมปังแผ่นมันก็มีหลายอย่างมีให้เลือกเยอะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“สินค้าเดี๋ยวนี้แพงมากคุณภาพก็ไม่มีเราจะพยามไม่ทานซ้ำๆ ก็จะเปลี่ยนบ่อยกลัวมีแต่สารเคมีมีแต่โรค” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ของจะเลือกมากขึ้นเพราะแพงมากแบบแพงเกินบางครั้งไปเห็นแม่ค้าลูกเข้าก็หลายอย่าง คนบางอย่างของไม่ควรขึ้นทั้งที่เราขายของก็อยากได้ตัวพอนมก็ขึ้นซ้ำก็ขึ้น อย่างนมเนยไม่น่าขึ้นของไม่น่าขึ้นอย่างแก๊สไม่น่าขึ้น3อย่างเนี่ยไม่น่าขึ้นเราอยากให้คนที่เรามองดูแล้วไม่อยากจะให้ของหลักๆ ขึ้นของหลักขึ้นหมดแล้วนมไม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์)

“บางทีไปห้างก็ซื้อแล้วก็ตัดมั่งสวนมากจะซื้อก็ห้างเลยสำหรับไปไหนนะถ้าอยู่บ้านละก็อะไรก็ได้ไม่เป็นอึดเป็นแบบว่าเป็นชุดของผู้ใหญ่เพราะใส่สบายไม่ค่อยเลือกมากจะดูที่คุณภาพ

และราคาไม่แพงแต่ของเดี๋ยวนี้น่าดียากที่ตึกก็แพงมากก็จะเลือกเอาที่คุณภาพประมาณหนึ่งและราคาที่ไม่แพงเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2550)

“ซื้อ จะคิดก่อนไปว่าจะซื้ออะไรเราอยากได้อะไรบ้างจดไปอย่างเสื้อผ้าของป้าเสื้อผ้าไม่แพงมากไม่ต้องสวยมากแค่พอใส่ได้ก็พอแล้วจะแก่แล้วเอาอะไรมา” (กลุ่มเป้าหมายเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“เสื้อผ้า่านแล้วซื้อมานานแล้วเดี๋ยวนี้นั้นแพงไม่ค่อยซื้อ จะซื้อแต่ของจำเป็นจะชอบของถูกลดการจะชอบมากสินค้าเดี๋ยวนี้นั้นแพงมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ของแพงขึ้นมากๆไม่ค่อยดีที่เราต้องซื้อเพราะถ้าเอาดีมาก็ไม่มีเงินจ่าย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“แพงทุกอย่างขึ้นราคาหมดเราไม่รู้ว่าดีหรือเปล่านั้นเราไม่ได้คิดแต่จะซื้อที่จำเป็นและถูกๆดีมากที่สุดก็ไม่ไหวเพราะมันแพงเกินไปทำใจได้มีเงินเท่านี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

“ไม่ค่อยดูอะไรส่วนใหญ่จะดูที่ถูกรู้ซื้อ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

10. คอการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง วิเคราะห์ข้อมูล วิพากษ์เหตุการณ์ทางการเมืองและสนใจการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก และมีความคิดเห็นว่าประชาชนในสังคมประชาธิปไตยควรให้

ความสำคัญและสนใจเรื่องการเมือง โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตาม
ชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.82

ตารางที่ 4.82 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มการเมือง โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	2	3	5
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	1	1	2
ชนชั้นล่างส่วนบน	3	1	4
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	2	1	3
รวม	12	8	20

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“ไม่จำเป็นปล่อยให้ประชาชน เขาเป็นคนี่ 30 บาทรักษาทุกโรค มันก็โกหกอะ คือว่าเขา
เอาของไม่ดีมาใช้ แล้วงบประมาณทหารเนี่ย ในช่วงที่ทักษิณอยู่ 6 ปีเนี่ย ทหารถูกตัดงบประมาณไป
ถึง 5-6 หมื่นล้าน ที่เหลือเก็บเอง นี่เวลาที่เรารียกกลับคืนมาได้เท่าเดิมเท่านั้นเอง ใครกันซบหาย
หมด สมัยก่อนน้ำมันไม่มีใช้ เรื่องฝึกหัดทหารไม่ต้องพูดถึง ไม่มีงบประมาณในการฝึกกันอะ เราก็
โชคดีที่วันนี้ได้มีการจัดงบประมาณฝ่ายทหาร เน้นผมอยากบอกให้อย่างง่า เศรษฐกิจอะนะ มันต้อง
ตามหลังความมั่นคง ผมยังยืนอย่างงี้อยู่นะ ถ้าประเทศไม่มีความมั่นคง ไม่มีจุดยืนชัดเจน เศรษฐกิจ
ยังงี้ก็อยู่ เป็นไปไม่ได้ มันจะไม่รุ่งโรจน์ มันจะเป็นไปไม่ได้” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูง
ส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“และพรรคการเมืองที่เข้ามาให้มีจิตสำนึกที่จะทำเพื่อประเทศชาติจริงๆ จะโกงจะไหลตาม
น้ำก็พอประมาณไม่ได้เป็น 70,000 ล้านใช่ไหมคะ มากเกินไปถ้าเขาไม่ถูกปฏิบัติพวกเราก็ไม่รู้ว่าเขา
เอาไปทำอะไรแล้วให้มีบางคนที่ชอบเขา ก็ว่าเขาทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองถูกแต่คุณทำให้เจริญ
ก็จริงแต่คุณก็ต้องมีเงินให้ประเทศชาติไม่ใช่ทำแล้วเอาเงินเข้ากระเป๋าคูณและตัวและพวกพ้อง พวก

เรายังลำบากเหมือนเดิมใช้มั้ยประชาชนแต่ละคนก็แต่ละคนก็ยังลำบากเหมือนเดิมอันนี้ป้าไม่มีความเห็นอะค่ะว่าจะเชื่ออะไรกับใครแก่ไหนแต่เราก็ต้องดูในเขตของเราใครก็ดูแล้วมันทุกใจเราที่จะไปเลือกเขา เราไปจะเลือกเขตอื่นไม่เขาต้องเลือกเขตของเราใช้ไม่ค่ะมีพรรคไหนอะไรอย่างเงี้ยเมื่อที่ผ่านมามีพรรคไทยรักไทยนะเพราะเห็นว่าเขาทำงานดี แต่ตอนนี้แน่ใจและว่าจะเลือกพรรคไหนต้องดู แต่คนอภิสิทธิ์ ก็ดีนะเขาก็ดีแต่ในทีมเวิร์กของเขาไม่แน่ใจตัวเขาดีแต่ในทีมของเขา” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตอนนี้ไม่รู้อะไรเป็นอะไร การเมืองผมว่าเราไม่ได้ปรับปรุงประเทศเลยนะตั้งแต่ทำปฏิวัติ 2547 ไม่ได้ทำตามทีพูดไว้เลย หลัก 6 ประการ การศึกษาผมไปไหนมันไม่ไปไหนเลยนะ 70 กว่าปีก็มัวแต่เปลี่ยนกันอยู่เนี่ย ทุกคนต้องรับการศึกษาขึ้นมาสำคัญนะ ไม่บอกวิธีการก็การศึกษาเข้าโรงเรียนสิ ผมยังบอกคณะบดีว่าไม่สำเร็จ เพราะอะไรไม่รู้ใหม่ ครูคนไทยมีนิสัยอย่างไร ครูต้องมีเมตตามาก 10 คนเนี่ย จะมีคนตรงๆสัก 2 คน ตรงเป๊าะเลย บอกเด็กคนโน้นดี เด็กคนนี่ดี จะให้ 90 – 95 กันอยู่อย่างนั้นแหละ ดังนั้นถ้ารัฐบาลยังไม่ตั้งห้องเรียนที่เป็นมาตรฐานนะ คุณจบชั้นนี้คุณก็ไม่โอเคเพราะสอบกันอยู่เสมอ หลานผมเรียนอยู่เซ็นโยเซฟ ครูให้ไปสอบอเมริกา อยู่ได้ 6-3 เดือน เขาก็ให้มา คนนี้ก็ส่งให้คนโน้น เพราะฉะนั้นมันก็ OK เด็กมันก็อยากเข้าโรงเรียนที่มีชื่อ เพราะมันไม่คิดว่าโรงเรียนวัดเนี่ยดีนะ การเมืองนี้ไม่ดี ผมว่า ตามกระแสเนี่ยรักประชาชนจะรักประชาชนได้อย่างไร แค้จับฉลาก ผมยังไม่รู้เลือกเขาเนี่ยทำไมไม่ก็ง่ายๆละ ไปคัดจับฉ้อน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ตลอดเวลาป้าเบื่อมาก เหมือนกับเล่นละครให้คนดู เหมือนเด็ก เหมือนเด็กเล่นขายของเหมือนคนไม่มีสมอง ทำกันเหมือนแบบ คุณป้าก็ไม่เข้าใจ คือเราไม่ได้อยู่ในจุดว่าใครเลว ใครดีใครชั่วจริงเลวร้ายอย่างไร หลังจากที่เราดูๆ มันก็ทำให้คนอย่างเราไม่รู้จะเชื่อใคร ฟังคนนู่น ฟังคนนี่ บางคนด่ากันว่ากันรุนแรง อย่างฟังวิทยุเราก็มองดูอย่าง แล้วเชื่อมั่นในองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้ไหมว่า คนไม่ดีท่านคงไม่เอาละ ท่านคงไม่เอาเป็นองคมนตรี แต่ว่าฟังคลื่นๆหนึ่งมันก็เปรียบเหมือน หมูกับหมา ป้าว่ามันไม่ถูก แล้วคนฮ่าในหลวงมากไป เอ๊ะอะ ก็ทำเพื่อในหลวง ทำให้ในหลวง คือไม่ใช่ว่าป้าไม่รักในหลวงนะ ป้ารักในหลวงมากๆเลย มีความรู้สึกที่ประเทศนี้ถ้าเราขาดในหลวง เราจะอยู่อย่างไร แต่ป้าก็มีความรู้สึกที่บางกลุ่มฮ้างในหลวงมากเกินไป แล้วก็มีความรู้สึกที่ว่า ทำไมบ้างกลุ่มก็ทำดีบางกลุ่มก็ บรรณอน ทำให้เชื่อยากก็เลยที่เราแก่แล้วเราก็ฟังดูเขาไป ใครจะเป็นยังงี้ก็ไม่เอาใจไปผูก มันจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ เดี่ยวเราก็ตายแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบ้านเรารู้ๆกันอยู่ คือมันเอาประโยชน์ของตัวเอง ยังไม่เห็นมีใครเลย ที่จะเสียสละเพื่อประเทศอย่างแท้จริง ก็พูดกันแต่ปาก บางทีเล้าบออย่าพูดเลย ไม่อยากจะพูดแล้ว แล้วเราก็พูดไม่ได้ด้วย อย่างเราไม่ได้ทำอะไรให้ถึงเราไม่ได้ทำประโยชน์ให้ แต่เราก็ไม่เคยทำลายแผ่นดิน แล้วเราก็ยังมีความสุข ใครเข้ามาที่หวังกอบโกย” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ถ้าพูดตรงๆ นะครับการเมืองมันก็เหมือนธุรกิจการเมืองซึ่งการร่วมกลุ่มรวมก้อน ไม่เคยทำเพื่อประเทศชาติ ยังไม่เจริญก้าวหน้าพอสมควรไม่เหมือนบางประเทศเขา พรรคน้อยเลือกกันได้น้อยพรรค การทำงานก็สะดวกขึ้นพอหลายพรรคก็ตกลงเรื่องผลประโยชน์ไม่ได้ก็ขัดแย้งกับรัฐบาล แล้วก็กลับไปกลับมา พอเห็นทำไมดีทหารก็เข้ามาปกครองก็ปล่อยไปก็เลือกตั้ง ผมคิดแล้วนะ ถ้าฝ่ายไหนได้ ผมก็ว่าไม่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“มองการเมืองมาแรง ในระหว่างทักษิณ ดูเหมือนจะดี มันจะมั่นใจในเอกราชมากแค่ไหน ต้องการอำนาจมากพอ มันสมควรมันจะกลายเป็นการปฏิวัติมันก็ไม่เลวนะ ก็คือมันอาจจะดีกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“คิดว่าการเมืองไทยไม่พัฒนา ยังคงมีเรื่องของอำนาจเก่า ระบบศักดินาแม้แต่ในระบบราชการก็มี แต่ภายหลังจากมีการเลือกตั้งแล้ว การเมืองน่าจะดีขึ้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ทำลายประเทศเขาไม่รับผิดชอบรัฐปกครองโดยทหารอะนะมันจะไปได้อะไรทำอะไรไม่ได้หรอก เราเป็นทหารจะทำอะไร มันต้องประชาชน ประชาชนอยากเลือกไม่ดี ก็เลือกแล้วๆ แล้วมันก็เกรงแอ้ง ทักษิณพออยู่ดีก็กิน อย่างรู้ ก็นอยางงี้ชั่วโม่งเท่าไร เรายังเป็นจี๊ข้าเขา ทุกคนๆ เอาไปทำไม ไอ้พวกขี้ฉ้อเขา เขาทำไม มีเงินเยอะเยอะ เอาไปทำอะไรก็ได้ ชื้อเรือใบเล่น ชื้อไอ้โน้นเล่นชื้ออะไรเล่นก็ได้เลือกตั้งก็ ถ้าเลือกตั้งมีเราก็คงจะได้คนดีมาเป็นนายก ประเทศเราต้องดี เราก็พลอยดีด้วย เศรษฐกิจก็ดี มันก็ดีทั้งหมด ไม่ว่าอะไร ข้าวปลาอะไร หรือว่าการเรียนก็ดี แล้วการทำมาหา

กินก็เจริญดี ข้าวก็จะถูกลง ชาวก็อย่าขายแพง แต่หมุนเวียนในประเทศ ถ้ามันเหลือเท่านี้ก็ไม่แพงเท่าไร ราคาที่ดี รวยก็รวยด้วยกัน มันหมุนเวียนกลับมา ให้อัฐบาลไม่มีปัญหาหรอก ดึงออกไปสักทีหนึ่ง ผมเนี่ยก่อนผมชอบทักษิณถึงทักษิณไม่เป็นหรือใครก็ตามเท่ากันทักษิณเพราะคนนี้ คนนี้ไปแล้วไม่เคยทำอะไรให้ดี มีแต่แย่ง ไม่สนใจอะไร เอาไปประโศกคนอื่นเขาหมด มันก็ไม่ดี พุดง่าย ๆ คุณก็ง่าย ๆ เป็นเหตุเป็นผลกันเลย ยุคประชาธิปไตย เป็นมา 2 ปีแล้วไม่เห็นปรับปรุงเลย กลัวจะใช้หมด แทะจะเอาแผนที่ไทยไปค้าประกันมันไว้ ต้องใช้เงินทุกบาททุกสตางค์มันก็ มันก็จะไม่ได้คืน เป็นหนี้เขาทั่วไปเลย เราไม่รู้ เราก็ก๊แย่ ทุกตารางนิ้ว เรานะเจ็บใจ ไม่ไหว ผลที่สุดประชานิยมร้อนหนัก ๆ ก็ต้องยุบไป ทักษิณก็มาเลือกแทน ก็มีมหาชน มหาโจร 420 มหาโจร ทักษิณก็มี 420 เท่ากันนะเท่ากัน แล้วประชาธิปไตยแข่งกันปั๊บ พอมาคิดกันก็ได้เรื่องเลยถึง 400” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ตัวนักการเมืองเอง ที่ทำให้บ้านเมืองไม่สงบเขาเป็นนักการเมืองที่ดีบ้านเมืองก็จะดีแต่ถ้านักการเมืองไม่ดีก็จะเป็นอย่างทุกวันนี้” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“รัฐบาล นายทักษิณ อาจจะคอร์รัปชั่น แต่ถามว่า นักการเมืองพรรคไหนไม่คอร์รัปชั่นมีไหม ผู้วิจัยยังชอบทักษิณเพราะว่า ท่านมองอะไรเก่งพูด พูดถึงมันยากไประดับอินเตอร์ได้เนี่ยเก่งแต่อาจจะส่วนหนึ่งเขารวย นายทักษิณท่านเก่งทำให้เงินบาทมันดี รัฐบาลชุดนี้ทำอย่างไรก็ไม่รอดขนาดนี้ยังไม่ทำอะไรเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“การเท่าที่ผมคิดดูนะไม่ยึดเนื่องจากเท่าที่ออกมาเห็นคิดทำให้พรรคอ่อนแอไม่ต้องมีการย้ายพรรคไ้ตัวเนี่ยมันทำให้คุณไม่อยู่เจตนาต้องการทำให้อ่อนแอทุกพรรครวมทำให้บางสิ่งบางอย่างไม่ลงตัว และวิ่งย้ายกันได้ตลอดมันทำให้คุณไม่มั่นคงเข้มแข็งถ้าไม่ถูกใจก็ต้องต่อรองและต่อรองกันไม่ได้ก็ต้องถอยถอยก็ต้องล้มการเมืองไม่ยึดพอคน 100 ๗๗ 80 ๗๗ ก็ต้องมีโศกนาฏกรรมยากๆ พูดถึงสมัยก่อนที่ทักษิณ มี 2 พรรคมาคุยไม่ใช่แพ้กันแล้วก็มีฮั้วกันกันอย่างครวที่แล้วปฏิวัติกันคือแล้วก็กว้างคนสมัครเขาจะสมัครก็กว้างเขาเราไม่ได้เข้าข้างใครนะแต่คนที่มาข้างมีความผิดนะเรารู้ๆ กันอยู่เบื้องหลังใครกว้างไม่ให้สมัครพอเขาสมัครพรรคเดียวก็มีสัดส่วน 20% แล้วถ้า

การเมืองยังเป็นแบบนี้จะไม่ยึดใครเข้ามาก็ไม่ยึด 1 เจอปัญหาตอนนี้ 2 เงิน เงินสำรองไม่เกี่ยวกับ
 คณะกรรมการพรรคเนี่ยทำให้นักการเมืองเก่งๆหายไปหลายคนแล้วนะไม่ได้เอาคนรุ่นใหม่อย่างเดียว
 ไม่เอาคนรุ่นเก่าเลยไม่ได้ต้องเป็นหลักอยู่เพราะนี่ประสบการณ์เยอะมากไม่ได้หрокถ้าเอาคนรุ่น
 ใหม่อย่างเดียว คนรุ่นเก่าการเมืองต้องใช้ประสบการณ์เยอะมาก ถ้าลงเขตเท่าไร 3 คน ถ้าจังหวัด 3
 คน ทั้งจังหวัดเลย 3 คน ผมถามว่าไทยรักไทยเนี่ยจะได้ทั้ง 3 คนมั๊ย ทางนั้นก็มียูกมั๊ย ลูกมัจฉาดิสรก็
 มีแต่ถามว่าคุณจะได้ทั้ง 3 คนมั๊ยไม่มีทาง มันเกลี้ยคุณจะทำ พัฒนาจังหวัดคุณ คุณจะทำทั้ง 3 คน ถ้า
 คนนั้น คนนี้ คนนี้ก็เสีย มันขยายได้เพราะ ไม่มีใครขึ้นมา 2 ผู้ว่าที่จะมีนี่คนหนึ่งอยู่ 5 ปีนะ แต่จะอยู่
 ถึงเปล่าไม่รู้ แต่คน 5 ปี แต่คนอ่านไม่ถึง พออยู่ถึง ครึ่งปี มันก็เลี้ยงส่งอีกล่ะ ไม่มีผลงานของตัวเอง
 แต่คนนี่มานี่โอโหตอนนี้กับคณะ กลับรถเข้ามาก็ต้องมีบัตรด้วยนะ แลกบัตรด้วยนะ เข้า-ออกๆมัน
 ก็อย่างนี้แหละ แต่ไอ้พวกเรื่องน้ำเน่าเสีย ปล่อยน้ำเสียอะไร ไอ้ที่ยังไม่ บ้านเมืองสกปรกยังไม่ มัน
 ต้องทำถนนให้ดีเลย ดูทางบ้านเรายังกับป่า ห่างจากเมืองไม่กี่กิโลเอง ต้องให้เทพูนเลย เหมือนถนน
 สุพรรณเข้าอะ มันต้องทำอย่างนั้นนะก็ยังดีหน่อย เขายังคิดไฟให้ เมื่อก่อนมีคณะ พอออกไปตรงอุ้ว
 ชาญตรงพระราม 2 ได้ตรงนั้นนะ เขาเอาคณะมาตั้งปากทางออกไม่ได้เลย ทางก็ใหญ่ เขาก็เอา
 หนังสือมา ตอนนั้นผมเป็นคนก่อสร้างด้วยเป็นผู้ตรวจด้วย เนี่ยอย่างบ้านกรุงเทพนั้น ที่ตรงบ้าน
 ทางเป็นแนวเขาของถนน เขาเห็นแนวไปมันไม่มีพื้น มันไม่แน่นัง ต้องลงหินใหม่ เขาก็ได้อีกล้าน
 กว่า ก็โอเคยอมมะยอม แล้วก็มารอกสัญญาผู้รับเหมา ยังไม่ลงมือก่อสร้างเลย เรียกว่า แลวนั้น
 แหละ เขายังให้เงินช่วยอีกนะ เนี่ยยังไม่มีเวลา มาลงมาสร้าง จะปีแล้วเนี่ย เขาก็ถามผมเรื่อย เพราะ
 ผมลงพื้นที่ เขาถามเมื่อไรทำ ประมูลไปแล้วไม่รู้เมื่อไรทำ ถามนายช่างใหญ่ สัญญาทำไปแล้ว ทาง
 เราไปเปลี่ยนสัญญา เท่ากับไปเบรคเขา สมมติเราทำมกราคมถึงพฤษภาคม ไปเบรคสัญญา เขาให้
 เราทำใหม่ เขาให้เราหยุดไว้เนี่ย ที่นี้เราก็ต้องต่อให้เค้า พฤษภาคมก็ต้องเลื่อนไปเป็นอย่างนั้น เขาก็
 ยังไม่มาต่อสัญญา เขาก็ขอให้เลย จำนวนที่เพิ่มไปเนี่ยเขาพอใจแล้ว ล้านกว่า แต่ไม่ต่อสัญญา ก็เลยยัง
 ไม่ทำ เนี่ยเขายังมาตาม เราเคยกำนัน เพราะคะแนนเราดีด้วย ผมลุย ตอนหลังเราช่วยไม่ได้แล้ว
 เพราะตอนหลังเราประมูลไปแล้ว เราไม่จ้างอีกคนหนึ่ง เพราะคนนี้เราเอาหินได้ ไปลงเค้าได้ ทาง
 ไม่ดีไปเกลี้ยก็ได้ ตอนนี้เราไปทำไม่ได้ เพราะถือไปช่วย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลาง
 ส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“การเมืองบอกตรงๆว่าเบื่อมากอะไรกันก็ไม่รู้ไม่อยากจะสนใจแล้วไม่อยากจะพูดถึง” (กลุ่ม
 ตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 10 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน

“การเมืองชอบมากต้องติดตามอ่านบ่อยเลือกตั้งก็ไม่ตลอดไม่เคยขาด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“เมื่อมาๆต่างคนต่างจะเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองทำอะไรก็คิดถึงแต่ตัวเองประชาชนอย่างเราก็ได้แต่ทำใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ไม่รู้ว่าเขาเป็นอะไรกันดูมากก็ปวดหัวตามกันไม่ทันคนนั้นกว่าคนโน้น ไม่ดีสรุปแล้วไม่มีใครดีเลยสักคน” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนดูข่าวการเมืองจะเครียดมากเดี๋ยวนี้ดูแล้วเฉยๆไม่เครียดอะไรแล้วอะไรจะเกิดมันก็ต้องเกิดแต่เราก็ยังติดตามข่าวการเมืองอยู่นะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง

“ไม่เกี่ยวกับการเมืองที่ผมชอบนะ ชอบเลย ชอบแต่ผมๆน่าๆเพื่อที่เขาทะเลาะกันไม่หยุดเลยไม่เป็นข่าวเท่าไร หรือว่าเราเคยมาดูละครอะไรหลายๆหรือเปล่าไม่รู้ ดูไปดูมาก็เบื่อๆ เขาเล่นละคร เบื่อมากเลย ความรู้สึกเราไม่ค่อยดีนะตอนนี้ เหมือนกับเอ๊ะเขาดีๆ สำหรับพวกเขาหรือเปล่า หรือว่าเข้าเล่นละครอะไร จะไปช่วยเหลือเขาอะ เลือก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เมื่อก่อนว่าไม่ได้ยังพันกว่าบาททุกวัน แต่ทุกวันนี้ 700-800 ยังยากเลย มาปฏิบัติแล้วก็ไม่ได้ทำอะไรให้เราเลยใช้ไหม ไม่ได้ รัฐธรรมนูญบ้างบอๆ ก็ใช้ไม่ได้ ไม่ทำอะไรให้คนยากคนจนเลย บ้านเอื้ออาทรก็ไปยาก หาลำบาก สินค้าโอท็อปก็เป็นร้านโชห่วย ก็เจ๊งหมด” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“คิดว่าเกี่ยวเพราะก่อนนี้ เมื่อก่อนไม่ค่อยเดือดร้อนแต่เดี๋ยวต้องหา เป็นหนี้พันล้าน ชักตรงโน้นมาโปะตรงนี้ เพราะความที่มันไม่มีใจ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

11. วัฒนธรรมนำไทย

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรม โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกในแบบของไทย เช่น การไหว้ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ การมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส และแสดงความคิดเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันเสื่อมลง ผู้สูงอายุขาดความเคารพผู้ใหญ่ ระบบครอบครัวขาดความเข้มแข็งและทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมา โดยจำนวนผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าวสามารถแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศได้ดังตารางที่ 4.83

ตารางที่ 4.83 แสดงจำนวนผู้สูงอายุกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย โดยแบ่งตามชนชั้นทางสังคมและเพศ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
ชนชั้นสูงส่วนบน	3	3	6
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	3	1	4
ชนชั้นกลางส่วนบน	1	2	3
ชนชั้นกลางส่วนล่าง	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนบน	2	1	3
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	3	1	4
รวม	14	9	23

สำหรับบทสัมภาษณ์ของผู้สูงอายุที่อยู่ในกลุ่มดังกล่าว มีดังนี้

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน

“มีเรื่องอื่นไม่ต้องไปสนใจหรอก ทำให้รักกัน แต่งงานกัน จะมีลูกต้องพร้อมที่จะดูแลลูกนะ ต้องพร้อมนะ ไม่ใช่ว่ามี SEX มีลูกแล้วยังไม่รู้เรื่องเลย เมื่อปัญหาจริงๆ ไข่ม้อย เมื่อถ้าเรารู้แล้ว ไม่แก้ปัญหาคอรัวเนะ ก็จะแก้อะไรไม่ได้ ประเทศก็แค่นั้นต้องปัญหาคอรัวเนี้ย ต้องให้เขารู้ว่า ปัญหาการแต่งงานเนี้ยความจริงแล้วมันควรจะทำไว้เรื่องอย่างนี้ ออกมาสู่มติให้มาก

น้อย ตอนนีปัญหาครอบครัวนี้ว่ามันเกิดมายังไง ให้เด็ก ให้เด็กจนกระทั่งทำงานได้ แล้วกระทั่งไปมีครอบครัวได้ตามวัฏจักรของมันอยู่ คนได้ครอบครัวหนึ่งเป็นอย่างงี้ อีกครอบครัวหนึ่งเป็นอย่างงี้ เด็กที่เกิดมาพร้อมกัน เปรียบเทียบให้เขาเห็น ก็ออกมาสังคมไข่ม้อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“คนในสังคมบ้านเราคาดระเบียบสะอาดอยู่ที่นั่น มันแบบ มีวินัยเนี่ยเป็นเข้าแถว อย่างไรชื่อของคนแน่นก็จะยืนเข้าแถวมาก่อนก็ ก็ไปก่อนไม่ใช่มาถึงแล้วก็มาแทรกแล้วก็ถามบอยแล้วอย่าทำอะไรผิดกฎ เรื่องจรรยาบรรณ เราห้าม จอดก็จะจอด เราห้ามเลี้ยวก็จะเลี้ยว ไฟแดงมันจะไป คือทุกคนพยายามมันก็ต้องมีบ้างละนะ ที่มันมาก็มีอะนะแต่ส่วนใหญ่เขาไม่ทำและอย่างสี่แยกที่ไม่มีไฟอะไรเลยนะ เขาจะมีการหยุดนะแล้วทุกคนต้องหยุดแล้วก็เขาจะมีไฟฟอสออกซิเดให้สวนทางขวาไปก่อน หรือไม่ทุกคนจะหยุดให้อื่นๆ ไปก่อนจะไม่มีใครที่จะไปก่อนซึ่งเมืองไทยเป็นอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ป้าฝึนความรู้สึกถนนหนทางอะไรเงี้ยจรดแล้วผมผมไม่เรียบร้อยอยู่อย่างนั้นล่ะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“ผมว่าสังคมตอนนี้หากไม่ทำอะไรทดแทน ผมว่าลำบาก เห็นไหมการทำงานเราก็ต้องเปิดหนังสือพิมพ์นะจะได้รู้ว่า วันนี้ข่าวเป็นอย่างนี้นะ เปิดทีวีดู เรายังรู้ข่าวเรื่องอะไรๆ บ้าง ก็ได้รับการติดต่อเหมือนก่อนมันไม่ได้ อายุ 60 จะเขียนทำไม ผมว่าเรานัดกินข้าวกัน เมื่อก่อนยันเช้าวันเสาร์อาทิตย์นั้นไปส่ง พรรถพวกไปส่งบ้านนะมันไม่ค่อยไหว ลูกเขาก็เป็นห่วงครอบครัวเขา แต่โดยมากพวกนี้ลูกเค้าเขาก็ไปดิกันหมดแล้ว บางคนสมัยนักเรียนเก่าโน่นเป็นส่วนใหญ่ เขามีอะไรเราช่วยได้เราก็ช่วย“มันอยู่ที่ใจของตัวเองการดูแลของครอบครัว ความห่วงเหินมันมีบ้าง แต่เราต้องให้เวลากับครอบครัวเรา กับลูกหลานเรา แต่ทุกคนจะเอาตลอดก็ไม่ได้ คิดจะหายไปเลยก็ไม่ได้ จะให้เวลาในขณะนั้น เขาถึงว่าไง โอ้คำคนเราต้องมีในแต่ละวัน เราต้องทำจิตใจให้ดี มีความรื่นรมย์ เราทำอย่างนี้ตลอดงานเราจะสำเร็จ ถ้าเป็นไปได้ แล้วเนี่ย หลักเขาเนี่ย ศีล ทาน พร ประพฤติศีล 5 ข้อแค่นี้ เราไม่ได้ไปฆ่าใคร เราไม่ได้ขโมยของใคร ไม่ได้ผิดลูกผิดเมียใคร ผมกินนะ ศีลข้อ 5 ผมไม่ทำบางที่อาทิตย์หนึ่งผมกินคนเดียว ผมอยู่บ้านผมก็นั่งกินโดยมากก็เบียร์ ผมซื้อเหล้าดีๆกิน จอห์นนี่วอกเกอร์ผมกิน แต่อย่างมาผมก็นิดหน่อย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“สังคมเปลี่ยนเยอะเปลี่ยนเยอะมาก สังคมวัฒนธรรมเปลี่ยนไปมาก อะไรที่เราไม่เคยได้ยิน อย่างบางเรื่องก็ตกใจ เพราะเด็กๆ เนี่ยคล้ายว่าเขาเป็นตัวของตัวเองมาก แล้วก็ป้าว่าเด็กเนี่ยมัน

จะมีช่องว่างระหว่างฐานะมันมี 3 ฐานะ มันมีระดับบน ระดับกลาง ระดับล่าง” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“มากเพราะว่าอะไรอะจริงๆ เนี่ยพี่ก็ไม่อยากโทษใครสถาบันไหน แต่พี่ก็โทษสถาบันราชการมีบางหน่วยที่จำได้ว่าตั้งแต่เคยทำผิดทำอะไรเนี่ยเขาจะว่ากล่าวตักเตือน อะไรกันคือเขาล้ายใจอะไรกันต้องแอบๆ ให้นะ เดียวนี้น้องเห็นไหมอะพี่เห็นด้วยว่าตั้งแต่ที่ทำงานมาเนี่ยก็เห็นสถาบันของสาวที่เขายังไม่การแก้ไขตรงนี้ นี่ ตัวเรา สอง ปาไม้ สาม กรมสรรพากร ปาไม้จากชาวบ้านที่ไปตัดป่าไม้มาทำเป็นบ้าน พี่ตัดไปลดช่องว่างตรงเนี่ยเข้ากับชาวบ้านได้อย่างกรมสรรพากรเนี่ยตัดบทไปตามจับชาวบ้านเขาลงแขกเลี้ยงก็ยังไปของบรรเทาไม่จับ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“อาจจะเป็ยุคของโลกาวิวัฒน์ วัฒนธรรมก็หลังไหลเข้ามา ทำให้เด็กไม่รู้ว่าการแต่งกายก็ไม่รู้ว่าถูกต้องรีเป่าถึงพระต้องออกมาปราชญ์เรื่องการแต่งกาย ซึ่งไม่ใช่พระ ซึ่งไม่ใช่พระต้องเป็นเรา รู้ว่างานพิธีต้องทำแบบไหน แต่เด็กก็อาจไม่ค่อยรู้ไม่รู้จะโทษใคร แต่ว่าใส่สายเดี่ยวอะไรอย่างนี้ มันก็ไม่ใช่วัฒนธรรมเรา ซึ่งเด็กอาจจะมองว่า ไม่ทำก็เซย ใส่เสื้อปกปิดอะไรอย่างนี้ วัฒนธรรมดีๆ ก็มี บางกลุ่มก็รักษาไว้ แต่ว่าอยู่ที่ทำงานการเคารพผู้ใหญ่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีแล้ว แก่ก็ผ่านกันไม่เฉพาะเรานะแต่หลายคนเค้าก็บอกว่า ทำไมเด็กพวกนี้แทบจะชนตกพลิกไปเลย ออกไปเดินเซดหน้าออกไป ซึ่งสมัยเราไม่ได้ผู้ใหญ่เดินมาเราต้องอยู่ข้าง ๆ ก่อนนอนอย่างนั้นละคะ เราก็จะคอยดู แม้กระทั่งการกดเอทีเอ็ม เราก็ต้องให้เกียรติ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง

“ผมว่าคนไม่มีวัฒนธรรม มันคนในกรุงเทพ มันเหมือนไม่มีวัฒนธรรม คือมีก็คือวัดพระแก้วเป็นเอกลักษณ์ แล้วก็เด็กยกมือไหว้นั้นนะ นอกนั้นไม่มีครับ นอกนั้นไม่มีวัฒนธรรมของเราให้บอกระบบ มันไม่ใช่ครับ เพราะปัญหาครอบครัวนะที่ส่งเสริมวัฒนธรรมอยู่ มันก็เลยเสียหายไปหมด พ่อ – แม่มีลูกก็เลี้ยงลูกระบบไม่รู้เรื่องอะไรอย่างนี้ คือมันเริ่มต้น ตั้งแต่สมัยโบราณอะ ออกลูกออกมาอู๋ ต้องเป็นใหญ่เป็นโต ต้องเป็นเจ้าเป็นนาย มันก็เลยครอบงำกันมา ต่อไปปัญหาเศรษฐกิจแล้ว แล้วชาวไทย ก็คนไทยก็จะยกมือไหว้ คือคนที่ไม่มีเงินใครมีเงินได้เปรียบ คนไทยที่มีเกียรติยศศักดิ์ศรีมีอำนาจ ก็สังเกตว่าการพูดจาของคนเนี่ย คนที่มีอำนาจพูดกับคนที่ไม่มีอำนาจพูดมันจะ

ต่าง ต่างกันมากมาย บางคนพูดพันคอตัวเอง ยังไม่รู้เลยพูด คนมัว ผมว่าไม่ใช่ ผมว่าไม่ใช่จริงๆ ทำไม่ได้ใช่ เพราะคุณค่าบางอย่างต้องใช้เวลา คือพูดไม่ใช่มีแต่ผลประโยชน์” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2550)

“แน่นอนเนื่องจากเป็นเขาเรียก เพราะฉะนั้นทุกอย่างของดิฉันมันก็มีอะไรที่มันแตกต่างกันโดยอย่างมากๆ อย่างดิฉันเกิดมาในยุคที่เป็นกึ่งๆ ไข่ม้อยกะที่มันเป็นแบบวิปริตที่สัมมาคาราวะแต่ในรุ่นเดี๋ยวนี้นี้น้อยมาก แล้วดิฉันก็ไม่เห็นดิงกับเด็กๆที่เขาแต่งตัวที่ๆที่เป็นแบบสายเดี่ยว นุ่งกระโปรงสั้นๆอะไรเงี้ย แล้วก็ทำอะไรกล้าเกินอะไรเงี้ยกะ อันนี้จริงๆแล้วมันก็อันตรายกับตัวของเขาเองการศึกษานี้ไปศึกษาเมืองนอกเห็นด้วยทุกอย่างคือทุกคนต้องคิดเพื่อให้ตัวเองเนี่ยมีการศึกษาที่ดีและสูงและไปให้ถึงที่สุดถึงดวงดาวที่เคยฝันไว้เหมือนผู้วิจัยเนี่ยอยากจะไปเรียนต่อเมืองนอกซักหน่อยไปดูซิ เขาเป็นยังไงเขามีอะไรที่ดีกว่าเราหรือก้าวหน้ากว่าเราแล้วเราก็คูมาแล้วมาพัฒนาหรือมช่วยเหลือของค์กรที่บ้านเรา เหมือนชีวิตป่าไปอยู่ที่อเมริกาครั้งแรกไปอยู่ 7 ปี ครั้งที่ 2 ไปอยู่ 8 ปี ที่ไปใช้ชีวิต ถามว่าชอบมั๊ย ชอบมากๆมีกฎมีระเบียบชอบมากๆ เพราะตัวเองเป็นคนอย่างนั้น” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เหมือนกับด้านวัฒนธรรมเนี่ยนะ เดี๋ยวนี้นิยมยัมนักริธึม แล้วก็โดยเฉพาะกรุงเทพ อย่างนี้การแข่งขันมันสูง โดยเฉพาะเขตธนบุรี เขตข้าวสารชาวต่างชาติต่างๆ เขามาจากยุโรป บางครั้งเด็กยุคใหม่อาจจะทำตัวไม่เหมาะสม เช่นการแต่งกายหรืออะไรต่างๆ แล้วก็การเข้าวัดวาอารามเนี่ยก็ทำอะไรต่างๆ เหมือนกับพวกเขาก็ไม่ค่อยสนใจอะ เหมือนพวกเขามาติดน้ำเล่นกันดีกว่า สมัยนี้ผมไม่เหมือนสมัยก่อนนะ มันผัดกันเยอะ เด็กสมัยนี้ก้าวหน้า เด็กสมัยนี้เขาคำนิ่งถึง เขาคำนิ่งถึงแต่ตัวเองมั่ง ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเอาสังคม เอาเพื่อน เอาพร่องอะไรเท่าไร ก็สังเกตดูบ้านติดกันก็ไม่พูดกัน บางทีทะเลาะกันสะอีก อย่างไรก็ตามเขตเราก็มีนะการรักษาประเพณี ลอยกระทงอย่างนี้ วันสงกรานต์ จัดที่สนามหลวง ถนนข้าวสาร วันเข้าพรรษา-ออกพรรษามีตักบาตรบริเวณท้องสนามหลวง” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“สังคมน่ากลัวบ้านเมืองเราพัฒนาไปมากแต่สังคมกับแหล่งมีปัญหาสังคมตามมาปัญหา ยาเสพติดปัญหาการทำแท้งเนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรวัฒนธรรมก็ไม่รับเอาของต่างชาติมามากเกินไป” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“ແ່ມ່ມາກທັງສັງຄົມແລະວັດທະນະຣຸກໄດ້ຈາກການແຕ່ງຕັ້ງຂອງນັກສຶກສາຈັດໄປເກີນໄປສົມຍ໌ກ່ອນ ການເຂົ້າເຮັດເປັນນຳທີ່ຂອງນັກສຶກສາແຕ່ເດີ່ຍນີ້ເຮົາຕ້ອງເອາະແນ່ນລ່ອ້ໄຫ້ມັນມາເຂົ້າເຮັດເມື່ອສົບກ່າວປີ ກ່ອນພມສອນເດັກໄມ່ເຄຍເລຍຕ້ອງໄຫ້ະແນ່ນເຂົ້າເຮັດເດີ່ຍນີ້ໄມ່ໄຫ້ມັນກໍ່ໄມ່ເຂົ້າເຮັດບາງຄົນໄຫ້ະແນ່ນ ມັນຍັງໄມ່ເອາເລຍ” (ກຸ່ມຕ້ວຍ່າງເພສາຍ, ສນຊັ້ນກລາງສ່ວນບນ, ສັມພາຍ໌ 11 ພຸສຈິກາຍນ 2550)

“ສັງຄົມມັນເປັຍໄປເຍອະເຮມີຫລານສາວເຮົາກໍ່ກໍ່ລ້ຽພາມບອກພາມສອນແຕ່ບາງທີ່ກໍ່ ເຫຼືອນກັບເຂົາໄມ່ເຮືອເຮົາ” (ກຸ່ມຕ້ວຍ່າງເພສາຍ, ສນຊັ້ນກລາງສ່ວນບນ, ສັມພາຍ໌ 11 ພຸສຈິກາຍນ 2550)

“ເດັກເດີ່ຍນີ້ຈະໄປວ່າອະໄກເຮມາກໄມ່ໄດ້ເຂມີຄວາມຄິດເປັນຂອງຕ້ວຍ່າງແຕ່ບາງທີ່ເຮົາກໍ່ຫຼ່າງເພາະ ຄວາມຄິດເຂົາກໍ່ລ້າເກີນໄປໄມ່ຄ່ອຍພິງໄກບາງທີ່ເຮົາອາບນ້ຳຮ້ອນມາກ່ອນເດີ່ຍນຳໄປພມທີ່ໄດ້ຈະເປັນຍັງໃຈ ເຂົາກໍ່ໄມ່ເຮືອຄິດວ່າຈະເຮົາເດັກເຮັດກະດັ່ງຄາມວ່າເກ່ງໄຫມກໍ່ເກ່ງແຕ່ໄມ່ນຳຮັກ” (ກຸ່ມຕ້ວຍ່າງເພສາຍ, ສນ ຊັ້ນກລາງສ່ວນບນ, ສັມພາຍ໌ 5 ຕຸລາຄົມ 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“ທຸກ ຯອດກໍ່ກໍ່ເປັນຕຣງນີ້ຮັບ ຂອງຫຸມສນດ້ວຍ ເນີຍກຳລັງເຮົາເຮົາ ໄດ້ເຮົາເຮົາ ຕຣງນີ້ ຕຣງທີ່ວ່າງ ພມເອາກຸ່ມເຮົາເລຍ ພມເຮົາລ່ອຍມີຫ້ອນນ້ຳ 3 ຫ້ອນດ້ວຍ ໄຟຟ້າງຮ້າງດວງໜຶ່ງໃນຟ້າງຮ້າງດວງໜຶ່ງ ພມເຮົາ ເລັ່ຍເຮົາ ເກ່ກັບ 8 ເມຕຣ ເກ່ກັບ 688 ເຜື່ອພິນຕຣງນີ້ 5-6 ແຜ່ນ ເຂົາໄຫ້ພມແລ້ວ ມີຕຣງເດີ່ຍທີ່ເຮົາ ກໍ່ຄື ປະເພນີສຸກຣາດທີ່ເຮົາ ບາງຈັງຫວັດມີທີ່ເດີ່ຍທີ່ດູແລ” (ກຸ່ມຕ້ວຍ່າງເພສາຍ, ສນຊັ້ນກລາງສ່ວນລ່າງ, ສັມພາຍ໌ 5 ຕຸລາຄົມ 2550)

“ເຍອະໄຫມເຍອະເລຍມອງດູແລ້ວເຍອະມາກພັດທະນາເຍອະມາກຂອງ ຯອຍ່າງໄມ່ດູເປັນວ່າແຕ່ແບບນີ້ເຮົາ ໄມ່ດູກໃຈເຫຼືອນກັບວ່າເຮົາເຄຍເຫຼືອນມາຍ່າງໜຶ່ງມາສົມຍ໌ນີ້ເຫຼືອນອີກຍ່າງເດັກກໍ່ເລຍໄມ່ຂອບວ່າມອງດູແລ້ວມັນ ຈັດຕາອະ” (ກຸ່ມຕ້ວຍ່າງເພສາຍ, ສນຊັ້ນກລາງສ່ວນລ່າງ, ສັມພາຍ໌ 11 ພຸສຈິກາຍນ 2550)

“ຈຣັງ ຯແລ້ວຄ້າງທັງຫມດມັນກໍ່ໃຈນະ ຈຣັງ ຯນະ ໄອ້ເຮົາເຮົາເຮົາເຮົາເຮົາ ມັນກໍ່ຍັງຈັງນະ ດັ່ງແຕ່ ນັກສຶກສາ ພມກໍ່ສົມຍ໌ນັ້ນພມກໍ່ຍ່າງນີ້ ໄຫ້ມືຮັງຈັງຍ໌ໄມ່ບັງຄັບ ນັກສຶກສາແຕ່ງຕັ້ງເຮົາເຮົາ ໄມ່ໄຫ້ອະໄກຍ່າງ

นั่น โข้วขาเยอะเยะเลเด็ก ชุดนักเรียนมันเป็นอย่างนั้นครับ แล้ววัยรุ่นต่ำ ๆ นั้นสะดือ แล้วก็มานั่งปิด ถ้าคนนั่งส้นปิดไม่ได้มันก็ต้องดึงขึ้นไป ไม่ได้เห็นแล้ว แต่เด็กวัยรุ่นเราก็ต้องเข้าใจว่าเขาต้องตามกัน จริง ๆ แล้วเรายากบอกว่า หนูอย่าไปดึงเลยหนูปิดไม่ได้หรอก นั่งส้นเองจะดึงยังไงละแบบเราไม่มองอยู่แล้ว เราก็เป็นผู้ใหญ่แล้ว เราไม่เน้น ก็เห็นเป็นลูกหลาน เราก็ต้องดูแลตัวเองเวลานั้นเราก็คิดไม่ได้ เสื้อสั้น ๆ สะดือโหว่ เขาอยากจะโหว่กันอยู่แล้ว เราเห็นแล้ว แต่ว่าเด็ก ๆ เราก็เห็นใจเขาละ เขาก็เด็กป็นอย่างนั้นแหละ อย่างเรามันก็เถื่อยอย่างนั้น ก็ว่าเขาไม่ได้ คิดว่ามันคุ้มกันไม่อยู่ คุ้มเขาเองไม่อยู่ แล้วก็เรื่องนี้สำคัญที่สุด เรื่องขานี้นะมันมา ไอ้ตัวทำลายเยาวชน ทำลายประเทศชาติ เพราะเยาวชนก็มีแต่พวกนี้ มันก็ไม่ใช่ไม่มีความรู้ละ แต่ดีตรงเรื่องการศึกษา ตอนนี้นั้นง่าย จะเรียนอะไรก็เรียนได้ มันมีพร้อมให้หมด กชน. หรือจะเป็นไอ้ปริญญาจบเรียนต่ออีก อะไรก็มีหมด เวลานี้มีหมดแข่งกันเรียน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน

“สมัยก่อนหน้าอยู่กาวนี้สมัยนี้อะไรเจริญมากแต่อยู่ยากข้าวของก็แพงคนที่ต่างคนต่างอยู่เด็กเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ใหญ่” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“สังคมแยกจิตใจคนมันเปลี่ยนคนห่างวัดขาดสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเลยเกิดปัญหามากชาวเดี๋ยวนี้นี้มีแต่ฆ่ากันตายจนเป็นเรื่องธรรมดาสมัยก่อนมีที่ไหน” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“วัฒนธรรมมันแย่งคนเดี๋ยวนี้นี้ไม่ใช่ไม่ดีแต่เขาแยกกันอยู่ขาดความสามัคคีจากการพึ่งพาอาศัยกันเมื่อก่อนมีอะไรจะช่วยกันเดี๋ยวนี้นี้ไม่แก่อายมาอยู่กับฉันจะอยู่แบบนี้ไม่อยู่กับใคร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง

“เมื่อก่อนนี้นั้นคือ คงไม่เหมือนกับตอนนี้ ที่ไหนมันก็ออกคงไม่เจริญนัก เรื่องความเจริญไปตรงไหนก็เปลี่ยนแปลงหมด เมื่อก่อนนิยมอยู่บ้านนอกนะครับ ผมอยู่บ้านนอก สมัยอยู่บ้านนอกนะครับ คลุกคลีอยู่กับเพื่อนกับฝูงดี พอเขามาอยู่ในกรุงเทพฯ นะครับ มันก็เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ สังคมสมัย

นี้มันไม่เหมือนเมื่อก่อนมันไม่จริงใจอีกอย่างพวกคนรุ่นใหม่อะไรก็เร็วไปหมดครับ ผู้ปกครองทำให้เขาเร็วเกินไปหรือเปล่าไม่รู้ แต่พวกผมตาม ไม่ทันผมว่าเด็กรุ่นใหม่เร็วไปไม่ว่าจะเรื่องเพศเรื่องอะไร” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“เร็วครับ ผู้ปกครองทำให้เขาเร็วเกินไปหรือเปล่าไม่รู้ แต่พวกผมตาม ผมว่าเด็กรุ่นใหม่ คือมอง ผมมองกำลังจะดีขึ้นมา รู้จักธรรมะ รู้จักสังคัมธรรมะดีขึ้น ถ้าผมสังเกตดูนะ เข้าวัดเขาว่าดี สมัยก่อนก็คาดหวังสุดๆ ธรรมะเดี๋ยวนี้ดีห่างไกลวัดทำให้วัฒนธรรมแย่” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 15 ตุลาคม 2550)

“ใช่ไม่ได้เลยแต่ตอนนี้ผมบอกไปแล้วเขาบอกลูกบอกหนูเวลาเดินขึ้นไปบนสะพานลอย รวบกระโปรงด้วยนะรถมันจอดอยู่ได้สะพานนั้นนะ เขาบอกว่าสูงเขาเห็นเขาก็เอาไปไม่ได้ให้ผมทำ ยังไงนะ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

“เปลี่ยนแปลงเยอะเมื่อก่อนมันเงียบดี เดี่ยวนี้อะไรตอนนี้อะไรมันเยอะแยะไปหมดแม้แต่คนมันก็เปลี่ยนแปลงกันไปมันไม่เหมือนเดิมไม่มีความจริงใจหาความจริงใจยาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นล่างส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 5 ตุลาคม 2550)

นอกจากคำถามที่เกี่ยวกับแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่อิงจากทฤษฎี AIO แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้สูงอายุปรารถนาอยากจะได้ถ้ามีทรัพย์สินให้หนึ่งข้อ ซึ่งคำตอบที่ได้คือ

ผู้สูงอายุปรารถนาให้สุขภาพของตนเองแข็งแรง เนื่องจากมองว่าถ้าสุขภาพแข็งแรงแล้ว ถึงแม้จะไม่ร่ำรวยก็ยังสามารถสร้างขึ้นมาได้จากน้ำพักน้ำแรง อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุปรารถนาอยากได้คือการที่จะได้เห็นลูกหลานเจริญก้าวหน้าทั้งในหน้าที่การงานและความสมบูรณ์ของครอบครัว ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สิ่งที่หวังมากที่สุดก็คืออยากให้ทุกคนมีความสุข” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ผมขออย่างเดียว ขอไม่ให้ผมเจ็บป่วยเท่านั้นแหละ คือไม่มีความเจ็บป่วยแล้วตายไปเฉยๆ ก็ดีนะ ไม่อยากเจ็บป่วย ขอไม่ให้เจ็บป่วย ผมจะขอพรว่าขอให้แผ่นดินมีความสุข ไม่รู้ว่ามันจะขอมากไปหรือเปล่า เพราะว่ามีคนอื่นอีกหลายคนที่เดือดร้อนกว่าเรา” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ถ้าถามเมื่อ 5 ปีก่อน ก็จะตอบอย่างหนึ่งนะ ถ้าถาม ณ วันนี้ก็อยากให้สุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคอะไรที่เป็นแบบอัมพาตหรือช่วยตัวเองไม่ได้ แล้วก็ขอให้เงินทองพอใช้จ่ายไม่ต้องเป็นหนี้เป็นสิน ให้กิจการที่เราทำอยู่นี้เจริญเรื่อยๆ ไม่ต้องหุหุหุฟ้ามมาก เพื่อจะสืบทอดมรดกที่เรา มีอยู่นี้เหมือนอย่างที่คุณแม่เราให้เรา เราก็ไปให้ลูกให้หลานเราแค่นี้ ถ้าถามเมื่อ 5 ปีก่อนก็จะอีกแบบหนึ่ง คืออยากมีเงินสัก 100 ล้าน แต่ตอนนี้ไม่ต้องแล้ว” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“ขอเรื่องสุขภาพดีกว่า ขอให้ร่างกายดี พออายุมากแล้วที่เราคิดว่าเคยชินๆนะมันไม่ได้เลย พอเราคิดว่าโอเค แต่จริงๆแล้วมันไม่ได้ ถึงจังหวะมันก็อยากจะนั่ง เคนนั่งคุยกันนานเป็นชั่วโมงได้ ถ้าเราอายุมากแล้วก็ไม่ได้ เรานอนก็ตื่นเช้า แต่ก็ไม่ได้ทำอะไร แต่ถ้านานๆที่ได้นะ 2 ยาม ดีหนึ่งได้นะ เดียวนี้ไม่ได้ ออกงานนานๆไม่ได้ ต้องดูแลสุขภาพ แต่ก็ต้องหาหมอนะ คือออกกำลังกายดีที่สุด ช่วยได้เยอะ ต้องออกกำลังกาย เส้นมันจะได้ไม่ยึด พวกข้อต่างๆถ้าเราไม่นั่งก็ยึด ถ้าเราไม่เคลื่อนไหวก็ยึด ถ้าเคลื่อนไหวอยู่ไม่เป็นไรครับ สำคัญตรงนี้ครับ ต้องมีสุขภาพดี ผมเดินทุกวันเลย ผมเป็นคนขี้มาเองนะ ผมก็ทำเอง เมื่ออยากออกกำลังกาย ผมก็เดินออกมาดูเรื่อยๆ หกโมงเย็นทุกวันเลย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ต้องทำด้วยตัวเอง ถ้าไม่ทำด้วยตัวเองมันจะทุกข์ ผมไม่ค่อยมี ผมบอกลูกว่าอย่าเอาของให้ผมนะ เพราะกว่าที่คุณจะได้ของมาคุณต้องเอาเงินไปซื้อ ผมบอกใครมาซื้อของขวัญให้ผม ผมไม่ชอบ ผมบอกเลย แก่พวงมาลัยให้ผม ผมพอใจแล้ว เพราะผมเป็นคนประหยัด” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ขอเรื่องลูก ขอให้ลูกประสบความสำเร็จ เขาคิดอะไรก็ขอให้เขาคิดในทางที่ถูกในทางที่ดี และในทางที่สังคมยอมรับ อย่าคิดอะไรที่สังคมรับไม่ได้ ไม่ต้องร่ำต้องรวย ขอให้มีความเป็นอยู่ที่ดี” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 5 พฤศจิกายน 2550)

“ให้ขอพรใช่ไหม ขอให้ลูกกับหลานๆเรียนให้สำเร็จ ถ้าจะขอให้หลานที่กำลังเรียน เรียนสำเร็จแล้วกัน ให้จบตามที่คิดไว้ ไปทำบุญทุกครั้งก็สอนเขาให้เขาขอให้เขา ไม่คิดจะขอให้กับตัวเอง ไม่คิดนะ เพราะเราก็อายุมากแล้ว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2550)

“ขอให้สุขภาพแข็งแรง ขอให้ครอบครัวที่เรารักดีกว่า ไม่ขออะไรมาก” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2550)

“พี่ก็อยากขอให้สถานบันอยู่คู่กับพุทธศาสนา คู่กับสังคมไทยนี้นานๆ พี่อยากจะให้ประเทศชาติของเราอยู่รอด ขอให้มีคนเข้ามาแก้ปัญหาให้มันคลี่คลาย” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2550)

“สุขภาพแข็งแรงมันก็มีความสุขแล้ว มีเงินเยอะจะทำอะไรได้ ถ้าแข็งแรงจะดีกว่า” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2550)

“ก็ขอเรื่องสุขภาพแข็งแรงอย่างเดียว” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนบน, สัมภาษณ์ 18 ตุลาคม 2550)

“ก็ขอให้หลานเรียนหนังสือ ไม่เกเรก็พอ” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 11 พฤศจิกายน 2550)

“ขอให้ลูก ตัวเองแก่แล้ว เรามีครบทุกอย่างแล้วก็ได้ต้องการอะไรอีก แล้วความหวังคืออยู่ที่ลูกมีการมีงานทำ” (กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง, ชนชั้นกลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 20 ตุลาคม 2550)

“ขอเรื่องสุขภาพ อย่างอื่นไม่ขอ ถ้ามีเงินสุขภาพไม่ดีก็ไม่ดี” (กลุ่มตัวอย่างเพศชาย, ชนชั้นล่างส่วนบน, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2550)

“ก็อยากให้ลูกๆทุกคนมีวินัย แล้วถ้ามีวินัยแล้วทุกอย่างเขาจะประสบความสำเร็จ” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศหญิง, ชนชั้นสูงส่วนล่าง, สัมภาษณ์ 28 พฤศจิกายน 2550)

“ขอให้ลูกทุกคนมีฐานะดี เจริญรุ่งเรือง สุขภาพแข็งแรง” (กลุ่มผู้สูงอายุเพศหญิง, ชนชั้น
กลางส่วนบน, สัมภาษณ์ 8 พฤศจิกายน 2550)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน และแบ่งตามชนชั้นทางสังคมได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงรายละเอียดของผู้สูงอายุที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

เพศ	ชนชั้นสูง		ชนชั้นกลาง		ชนชั้นล่าง		รวม
	ชนชั้นสูง	ชนชั้นสูง	ชนชั้นกลาง	ชนชั้นกลาง	ชนชั้นล่าง	ชนชั้นล่าง	
	ส่วนบน	ส่วนล่าง	ส่วนบน	ส่วนล่าง	ส่วนบน	ส่วนล่าง	
ชาย	3	3	3	3	3	3	18
หญิง	3	3	3	3	3	3	18
รวม	6	6	6	6	6	6	36

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยออกเป็นสี่ส่วน โดยเทียบจากทฤษฎี AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) (อ้างใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279) จากนั้นทำการแบ่งตามชนชั้นทางสังคม โดยผลสรุปสามารถแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆได้ดังนี้

- ลักษณะทางประชากรศาสตร์
- กิจกรรม
- ความสนใจ
- ความคิดเห็น

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ภาพรวมของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน โดยแยกตามอายุ อาชีพ สถานภาพและสภาพครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	60	ทหาร ขพลเอก	โสด อยู่คนเดียว
		61	ทหาร ขพลโท	โสด อยู่คนเดียว
		68	แพทย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	61	อัยการอาวุโส	โสด อยู่กับพี่น้อง
		68	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	เจ้าของร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	71	เจ้าของธุรกิจนำเข้าเครื่องยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ผู้อำนวยการเขตพระนคร	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	65	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	ที่ปรึกษาารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เลขานุการรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2	สมรส อยู่กับครอบครัว

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ	สถานภาพและสภาพ ครอบครัว
ชนชั้นกลาง ส่วนบน	ชาย	68	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		70	เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	อาจารย์ ตำแหน่งคณะบดี	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	66	อาจารย์ประจำ	โสด อยู่กับพี่น้อง
		70	เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นกลาง ส่วนล่าง	ชาย	68	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	ครูสอนลีลาศ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	62	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก	สมรส อยู่กับครอบครัว
		63	เภสัชกร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	65	พนักงานรักษาความปลอดภัย	สมรส อยู่กับครอบครัว
		60	พนักงานบริษัทเอกชน	สมรส อยู่กับครอบครัว
		64	ขายกาแฟ	สมรส อยู่กับครอบครัว
	หญิง	60	ขายขนม	หย่าร้าง อยู่กับบุตร
		64	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
		68	พนักงานบริการในร้านอาหาร	สมรส อยู่กับครอบครัว
ชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	64	ขายน้ำปั่น (รถเข็น)	สมรส อยู่กับครอบครัว
		61	รับจ้าง	สมรส แยกกันอยู่
		70	รับงานแกะสลัก	เป็นหม้าย อยู่กับบุตร
	หญิง	74	ขายของชำ	สมรส อยู่กับบุตร
		70	ขายลูกชิ้นทอด (รถเข็น)	หย่าร้าง อยู่คนเดียว
		65	ขายกาแฟ (รถเข็น)	อยู่กับสะใภ้และหลาน

จากตารางที่ 5.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 60 ถึง 65 ปี มีอาชีพที่หลากหลาย และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอาศัยอยู่กับครอบครัว

5.1.2 กิจกรรม

จากการศึกษาโดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องการทำกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลาว่าง กิจกรรมเพื่อความบันเทิง การเป็นสมาชิกคลับ การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ และการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

กิจกรรมที่เป็นการทำงาน

ผู้สูงอายุมีการทำงานที่หลากหลาย ทั้งงานระดับที่ปริกษาธุรกิจ นายทหารระดับสูง เจ้าของกิจการไปจนถึงพ่อค้าแม่ค้า หาบเร่แผงลอย ซึ่งขึ้นอยู่กับชนชั้นทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน

กิจกรรมที่เป็นงานอดิเรก

ผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมที่เป็นงานอดิเรกได้แก่ การสะสมพระเครื่อง และการสะสมเงินเก่าเหรียญเก่า

กิจกรรมทางสังคม

กิจกรรมทางสังคมที่ผู้สูงอายุทำคือการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการอนุรักษ์ป่า และการบริจาคทรัพย์สินต่างๆ ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมทางสังคมในลักษณะที่เป็นการอุทิศให้แก่สังคมโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน

กิจกรรมการใช้เวลาว่าง

ผู้สูงอายุมีการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมต่างๆที่หลากหลาย ได้แก่ การเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) การทำบุญ อ่านหนังสือ ดมเครื่องดมแอลกอฮอล์ ท่องเที่ยว เข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ และนัดพบกลุ่มเพื่อน

กิจกรรมเพื่อความบันเทิง

ผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงที่หลากหลาย ได้แก่ การดูโทรทัศน์ การดูวีซีดี และดีวีดี การฟังวิทยุ และการเที่ยวสถานบันเทิง

การร่วมกิจกรรมชุมชน

ผู้สูงอายุมีการร่วมกิจกรรมชุมชน จะเป็นแกนนำในการแก้ปัญหาให้กับชุมชนทั้งในเรื่องของการฝึกอาชีพ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ปัญหาสาธารณสุขของชุมชนหรือหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

กิจกรรมการเลือกซื้อสินค้า

ผู้สูงอายุจะแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคมคือถ้าเป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างจะมีการเลือกซื้อสินค้าโดยดูจากคุณภาพของสินค้าเป็นหลักและพิจารณาความเหมาะสมระหว่างคุณภาพและราคาของสินค้านั้นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อโดยถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีแม้จะราคาแพงก็จะตัดสินใจซื้อ และจะเลือกซื้อสินค้าในสถานที่ๆเดินทางไปสะดวก แต่ถ้าเป็นผู้สูงอายุชนชั้นล่างจะตัดสินใจซื้อโดยดูจากราคาเป็นหลัก และซื้อจากสถานที่ๆเดินทางไปสะดวกเช่นเดียวกัน

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเล่นกีฬา

ผู้สูงอายุมีการทำ กิจกรรมด้วยการเล่นกีฬาที่หลากหลายเช่นเล่นกอล์ฟ เดิน วิ่ง เต้นลีลาศ เข้าฟิตเนส ว่ายน้ำ เล่นเทนนิส ฟุตบอล และเดินแอโรบิค โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุดและบางคนก็มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมาตั้งแต่วัยหนุ่มสาว

5.1.3 ความสนใจ

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน ในเรื่องของความสนใจ โดยแบ่งความสนใจออกเป็นความสนใจในครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรม สันทนาการ ความนิยม อาหาร การเปิดรับสื่อต่างๆ และความสำเร็จในชีวิต สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความสนใจในเรื่องครอบครัว

ผู้สูงอายุให้ความสนใจในเรื่องของลูก เป็นอย่างมากเนื่องจากมีความกังวลว่าลูกจะไม่สามารถดูแลตัวเองและกิจการที่ได้รับเป็นมรดกจากตนได้จึงพร้อมที่จะแก้ปัญหาให้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเงินหรือในเรื่องของการให้คำปรึกษาส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่โสดจะมุ่งความสนใจไปกับหลานหรือพี่น้องที่อยู่ด้วยกัน

ความสนใจในเรื่องบ้านและที่อยู่อาศัย

ความสนใจเกี่ยวกับบ้านและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความสนใจในเรื่องการดูแลบ้านและค่อยปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพราะเป็นมรดกตกทอด เป็นเหมือนสมบัติที่ต้องได้รับการดูแล ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างจะสนใจที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเนื่องจากยังต้องเข้าบ้านหรือต้องอาศัยบ้านญาติ

ความสนใจในอาชีพ

ผู้สูงอายุมีความสนใจในอาชีพเดิมหรือใกล้เคียงกับอาชีพที่เคยทำในช่วงวัยหนุ่มสาวโดยรู้สึกภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่มีงานทำ ไม่เป็นภาระของลูกหลาน

ความสนใจในเรื่องชุมชน

ผู้สูงอายุต้องการใช้ความรู้ความสามารถมาพัฒนาชุมชนเพื่อนเป็นการคืนประโยชน์ต่อสังคมเพราะสำนึกในบุญคุณแผ่นดินเกิด

ความสนใจในกิจกรรมสันตนาการ

ผู้สูงอายุมีความสนใจในกิจกรรมสันตนาการที่หลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยว การเที่ยวสถานบันเทิง และการออกกำลังกาย

ความสนใจในเรื่องความนิยม

ผู้สูงอายุมีความนิยมในเรื่องของสุขภาพในเรื่องของอาหาร การออกกำลังกาย การทานยาเพื่อบำรุงร่างกาย และการเข้าสปาเพื่อดูแลร่างกายและผ่อนคลายความตึงเครียด

ความสนใจในเรื่องการเปิดรับสื่อ

ผู้สูงอายุมีความสนใจในสื่อต่างๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่นๆ คือ ทีวีดีและทีวีดี โดยจะให้ความสนใจกับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดรองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ทีวีดีและทีวีดี และซื่อนิตยสารตามลำดับ

5.1.4 ความคิดเห็น

จากการศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ในเรื่องความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา สินค้า การบริการ อนาคต และวัฒนธรรม สรุปผลได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อตนเอง

ผู้สูงอายุมีความภูมิใจในตนเองและรู้สึว่าตนเองมีคุณค่าเนื่องจากมีงานทำ ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากลูกหลาน และไม่เป็นการทางสังคม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม

ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าสังคมเสื่อมโทรมลงเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็ง คนในสังคมขาดจริยธรรม มีสิ่งที่เป็นอันตรายในสังคม มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น สังคมขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมเสื่อมลงเนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหายไป เช่น การมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ การรักษาวลิตสงวนตัวของผู้หญิง การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเมือง

ผู้สูงอายุมีความสนใจและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ถึงแม้จะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมือง แต่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งก็ต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากเห็นว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ

ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจไม่ค่อยดีเนื่องมาจากความไม่สงบภายในบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง หรือเรื่องปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสินค้าและบริการ

ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าสินค้าและบริการในปัจจุบันไม่มีคุณภาพ มีการปนเปื้อนสารเคมี สินค้าและบริการมีราคาแพงมากขึ้น

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออนาคต

ผู้สูงอายุในแต่ละชนชั้นทางสังคมมีความคิดเห็นต่ออนาคตที่แตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยชนชั้นสูงส่วนบน ชนชั้นสูงส่วนล่าง ชนชั้นกลางส่วนบน และชนชั้นกลางส่วนล่าง มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความต้องการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่เห็นแก่เงิน มีความต้องการดำรงชีวิตในลักษณะพอเพียง และต้องการทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากเห็นว่าการทำงานทำให้ไม่เหงาและทำให้ตนเองมีคุณค่าไม่เป็นภาระกับบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และต้องการที่จะอยู่ดูแล ช่วยเหลือลูกหลานตลอดไป ส่วนชนชั้นล่างส่วนบน

และชนชั้นล่างส่วนล่างแสดงความคิดเห็นว่าจะทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากต้องการรายได้มาใช้จ่ายในแต่ละวัน ถ้าไม่ทำงานก็จะไม่สามารถซื้อของใช้ต่างๆ ได้เนื่องจากตนเองมีการดำรงชีวิตในลักษณะหาเช้ากินค่ำ และยังต้องมีการผ่อนชำระหนี้สิน ทั้งที่เกิดจากตนเองและที่เกิดจากลูกๆ

การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ

การแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ โดยดูจากกิจกรรมซึ่งหมายถึงปฏิกริยาที่ผู้สูงอายุแสดงออก เช่น ดูโทรทัศน์ การใช้จ่ายของในร้านค้าหรือการบอกกล่าวให้เพื่อนฟังเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ทำ และดูจากความสนใจของผู้สูงอายุซึ่งเป็นความสนใจในเรื่องราว เหตุการณ์หรือวัตถุ โดยมีระดับของความตื่นเต้นที่เกิดขึ้นเมื่อได้ตั้งใจติดต่อกันหรือมีความตั้งใจเป็นพิเศษและสุดท้ายคือความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อเหตุการณ์หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอยู่ในรูปของคำพูดหรือคำตอบที่ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่กระตุ้นเร้าที่ถูกถามคำถาม โดยผู้วิจัยได้เลือกมาเฉพาะเรื่องให้ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุด กล่าวคือมีจำนวนผู้ตอบในหัวข้อดังกล่าวมากที่สุดเพื่อจัดแบ่งกลุ่ม

ดังนั้นจากการแบ่งกลุ่มตามแนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) สามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 11 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ผักเฝื่อนธรรม
2. ครอบครัวแสนสุข
3. พ่อแม่ตัวอย่าง
4. กีฬาคือยาวิเศษ
5. นักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ
6. ตะลอนทัวร์
7. หนุ่มสาวสองพันปี
8. นักช้อปปิ้งมืออาชีพ
9. ผู้บริโภคช่างเลือก
10. คอการเมือง
11. วัฒนธรรมนำไทย

1. ฝึกฝืนธรรม

เป็นกลุ่มที่ชอบในเรื่องของธรรม มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรม เช่น ใช้เวลาว่างไปกับการเข้าวัด ทำบุญ มีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นๆ เสียสละเพื่อสังคม

2. ครอบครัวแสนสุข

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัว โดยมีการไปเที่ยวและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีความรู้สึกที่ครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

3. พ่อแม่ตัวอย่าง

เป็นกลุ่มที่มี กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับลูก เป็นสำคัญ กล่าวคือ มีการดูแล ห่วงใยลูกหลานมากเป็นพิเศษ โดยมีการช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรือการให้คำปรึกษาต่างๆถึงแม้ว่าลูกได้แต่งงาน มีครอบครัวแล้วก็ตาม

4. กีฬาคือยาวิเศษ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็นในเรื่องของการออกกำลังกาย โดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง เล่นกอล์ฟ และเข้าฟิตเนส โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมากจนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั้งหมด

5. นักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพ โดยมีการระมัดระวังเรื่องของการบริโภคอาหาร บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ทำกิจกรรมต่างๆเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง ทั้งการออกกำลังกาย การทานยาบำรุงต่างๆเพื่อให้สุขภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความสนใจในทุกเรื่องที่ทำให้สุขภาพตนเองแข็งแรง

6. ตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการวางแผนในอนาคตว่าอยากเดินทางท่องเที่ยวไปในทุกๆที่

7. สาวสองพันปี

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับดูแลตนเองให้ดูดีอยู่ตลอดเวลา โดยกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่นั้นเป็นการเข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา

8. นักช้อปปิ้งอาชีพ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินซื้อสินค้าตามสถานที่ต่างๆ โดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการเดินซื้อสินค้า ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ให้ความสำคัญกับการแต่งตัว

9. ผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในการบริโภคสินค้าที่ละเอียด โดยมีการพิจารณาแหล่งผลิตของสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพสินค้า ก่อนการตัดสินใจซื้อ

10. คอการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อหาข้อมูลและทำการวิเคราะห์ พูดยุถึงเรื่องการเมืองและที่สำคัญได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก

11. วัฒนธรรมนำไทย

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรม โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกในแบบของไทย เช่น การไหว้ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และการมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส โดยแสดงความคิดเห็นว่าสังคมในปัจจุบันแอ่งลง ผู้นำขาดการเคารพผู้ใหญ่ ระบบครอบครัวขาดความเข้มแข็ง ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) คือการอธิบายถึงลักษณะการใช้ชีวิตของผู้บริโภคโดยจะดูจาก การทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น เพื่อให้ นักการตลาดสามารถเข้าใจถึง พฤติกรรม ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด การเลือกซื้อสินค้า และการเปิดรับสื่อของผู้บริโภค โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแบ่งส่วนตลาด การเขียนแผนการตลาด และการกำหนดกลยุทธ์ การตลาดต่างๆได้ ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าการวิจัยเรื่อง “แบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานครศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ” จะเป็นประโยชน์กับนักการตลาดดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

William Lazer (อ้างถึงใน Plummer :1974) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นการแสดงให้เห็นภาพรวมของวิธีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน โดยการสร้างเป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากความต่อเนื่องของการดำเนินชีวิตในสังคม ศาสตร์ที่ใช้ในการวัดรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค ได้แก่ VALS2 กับ AIO ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกใช้ AIO (Categories of Lifestyle Studies) เป็นแนวทางในการวิจัยโดยสามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุได้ดังนี้

รูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะผู้ที่มีงานทำ

1. กลุ่มฝึกฝนในธรรม
2. กลุ่มครอบครัวแสนสุข
3. กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง
4. กลุ่มกีฬาเคียววิเศษ
5. กลุ่มนักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ
6. กลุ่มทะเลอนทัวร์
7. กลุ่มหนุ่มสาวสองพันปี
8. กลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ
9. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก
10. กลุ่มคอการเมือง
11. กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

เมื่อนำรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมาเปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่อง Baby Boomers or Muppies และการตลาดกับผู้สูงอายุของ Philip Kotler จะทำให้เข้าใจรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น

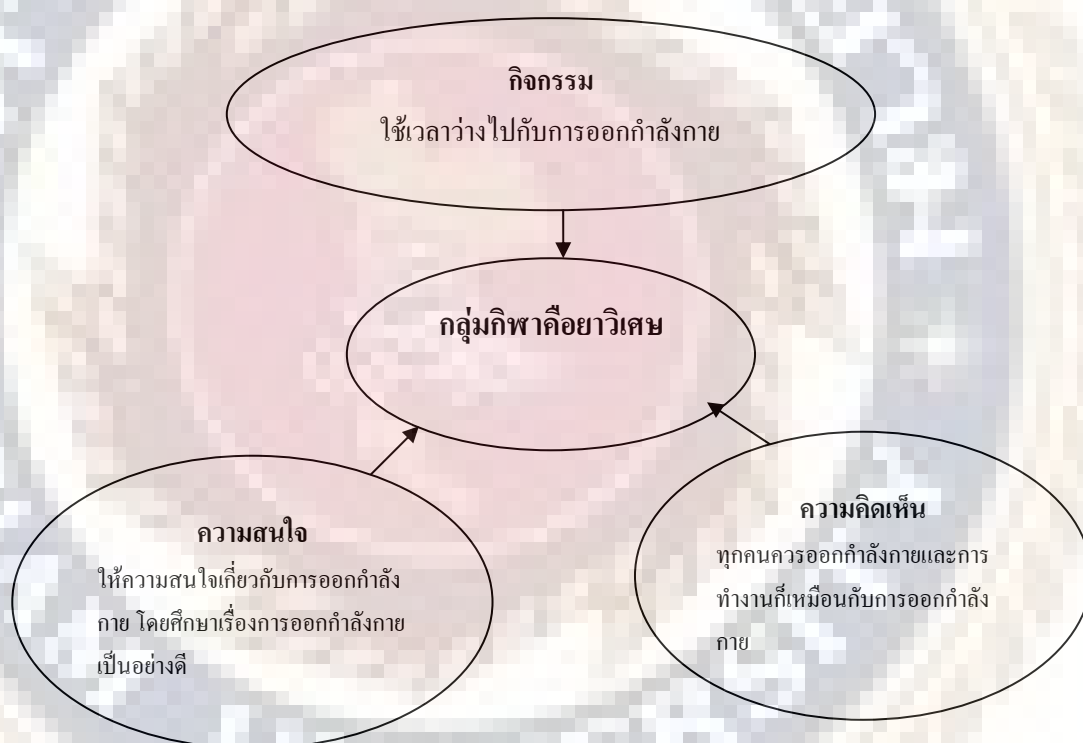
Baby Boomers or Muppies (อ้างอิงใน Blackwell, Miniard และ Engel, 2006 : 247) ในปี 2539 เป็นปีแห่งการเริ่มต้นที่ Baby Boomers มีอายุ 50 ปี และเป็นศักราชแห่งการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างอิสระเนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้เริ่มหมดภาระในเรื่องของการผ่อนบ้าน การผ่อนรถ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร และเมื่อถึงปี 2553 จะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งซึ่งผู้บริโภคกลุ่มนี้เริ่มเกษียณและเป็นอิสระจากการทำงาน Baby Boomers เป็นคำที่ใช้เรียกประชากรกลุ่มหนึ่งซึ่งเกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยในช่วงระหว่างปี 2489 – 2507 มีประชากรเกิดถึง 74 ล้านคน และเมื่อประชากรเหล่านี้เติบโตขึ้นเป็นวัยหนุ่มสาวในราวปี 2523 นักการตลาดได้เรียกผู้บริโภคกลุ่มนี้ว่า “yuppies” – young urban professionals กล่าวคือเป็นผู้บริโภคที่มีรายได้ค่อนข้างสูง มีอำนาจซื้อ และมีอิทธิพลต่อแนวโน้มของตลาด และในปัจจุบันนี้ผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวได้ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุและถูกเรียกว่า “muppies” – middle-aged urban professionals ซึ่งผู้บริโภคกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อหลายๆ ส่วนในภาคธุรกิจ เช่น ค้าปลีก การโฆษณา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และผลประกอบการของตลาดหลักทรัพย์ และเป็นตลาดที่จะสามารถสร้างผลกำไรให้กับภาคธุรกิจได้

รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลค่อนข้างสูงจากแนวโน้มของการมีครอบครัว การหย่าร้าง และการบริโภคในช่วงปี 2523 – 2533 เขาเหล่านั้นไม่ได้ต้องการรถคันใหม่ แต่หากพวกเขาจะซื้อ รถคันนั้นจะต้องมีคุณภาพที่สูงกว่าที่พวกเขาเคยต้องการเมื่อช่วงที่เป็นวัยหนุ่มสาว (yuppies) แต่ในขณะที่เดียวกันก็อาจมีความต้องการรูปแบบบางอย่างของรถที่พวกเขาเคยใช้ในอดีต (ในทางการตลาดเรียกว่า Retro Marketing - ผู้แปล) สำหรับการซื้อบ้านและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในบ้านสำหรับผู้บริโภคกลุ่มนี้นั้น ดูเหมือนว่าจะมีการให้ความสำคัญหรือเข้าไปเกี่ยวข้องน้อย แต่ผู้บริโภคกลุ่มนี้ก็มีความสามารถที่สูงกว่าในอดีตในการซื้อสิ่งที่มีคุณภาพ เขาเหล่านั้นต้องการบ้านที่ดีกว่าเมื่อก่อนแต่ก็มีขนาดเล็กลง รวมถึงบ้านมือสองซึ่งพวกเขาจะใช้ในการพักผ่อนในบางช่วงของวัยเกษียณ นอกจากนี้กลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ยังเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับการบริการนำเที่ยวราคาแพง ร้านอาหาร โรงละคร เสื้อผ้าที่มีรูปแบบที่กำลังเป็นที่นิยม และเครื่องประดับ ผู้บริโภคกลุ่มนี้อาจใส่ใจ ดูแลสัดส่วนของตนเอง ใช้เวลาว่างในการเข้าสปา ศูนย์สุขภาพ ร้านขายเครื่องสำอาง ร้านทำผมทำเล็บ เข้าร่วมแผนควบคุมน้ำหนัก และรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ผู้บริโภคกลุ่มนี้ยังเป็นกลุ่มลูกค้าคาดหวังสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ กลุ่มกึ่งพิเศษ กลุ่มนักสุขภาพตัว

ขง กลุ่มนั่งจับหัวร่ กลุ่มสาวสองพันปี กลุ่มนักช้อปมืออาชีพ และกลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มกีฬาถือยาวิเศษ

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น ในเรื่องของการออกกำลังกายโดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง เล่นกอล์ฟ และเข้าฟิตเนส โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมากจนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทั้งหมด โดยผู้บริโภคกลุ่มนี้มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มกีฬาถือยาวิเศษ

กลุ่มนักสุขภาพด้วย

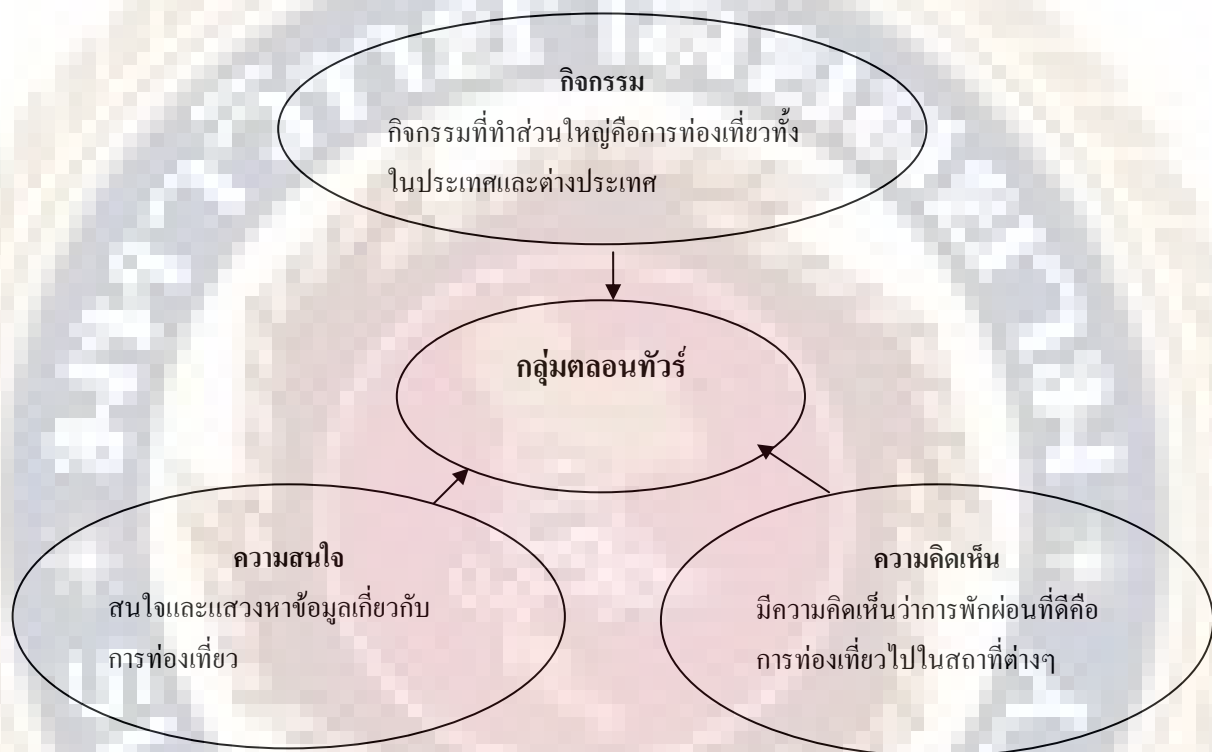
เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพ โดยมีความระมัดระวัง เรื่องของการบริโภคอาหาร บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ทำกิจกรรมเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง ทั้ง การออกกำลังกาย การทานยาบำรุงต่างๆเพื่อให้สุขภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความสนใจในทุกเรื่อง ที่ทำให้สุขภาพตัวเองแข็งแรง โดยผู้บริโภคกลุ่มนี้มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่ม นักสุขภาพด้วย

กลุ่มตะลอนทัวร์

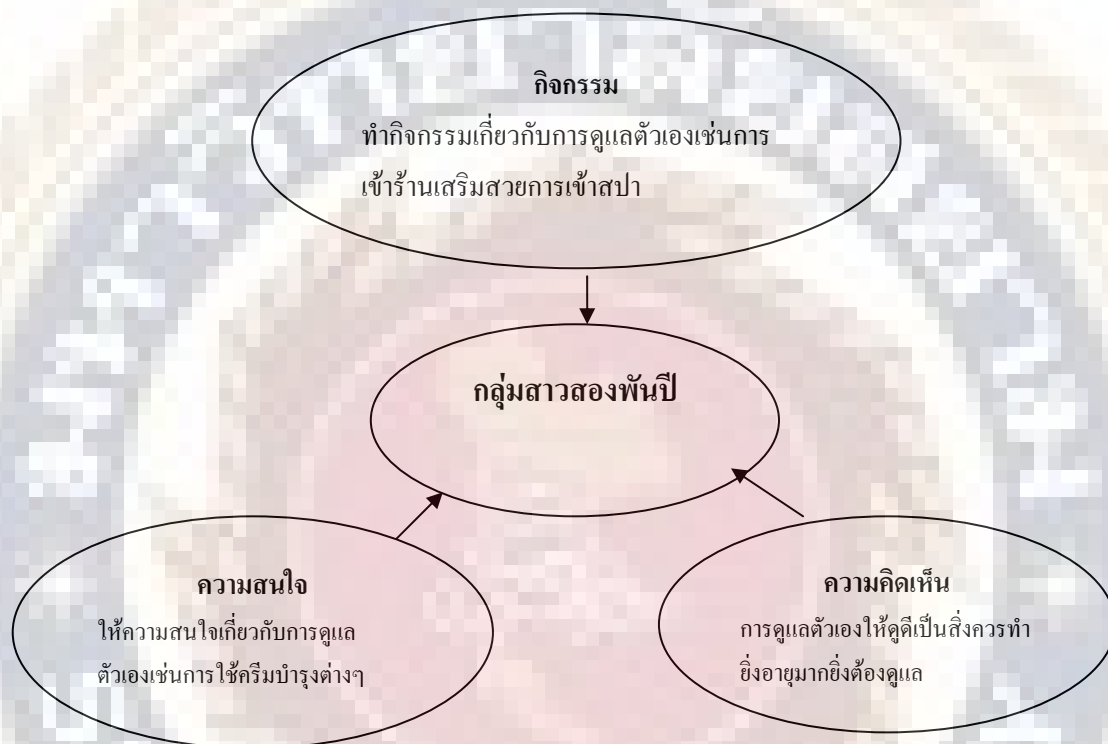
เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการวางแผนในอนาคตว่าอยากเดินทางท่องเที่ยวไปในทุกๆที่ โดยผู้บริโภครูปนี้จะมีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มตะลอนทัวร์

กลุ่มสาวสองพันปี

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับดูแลตัวเองให้ดูดีอยู่ตลอดเวลา โดยกิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่นั้นเป็นการเข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา โดยผู้บริโภคกลุ่มนี้มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มสาวสองพันปี

กลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ

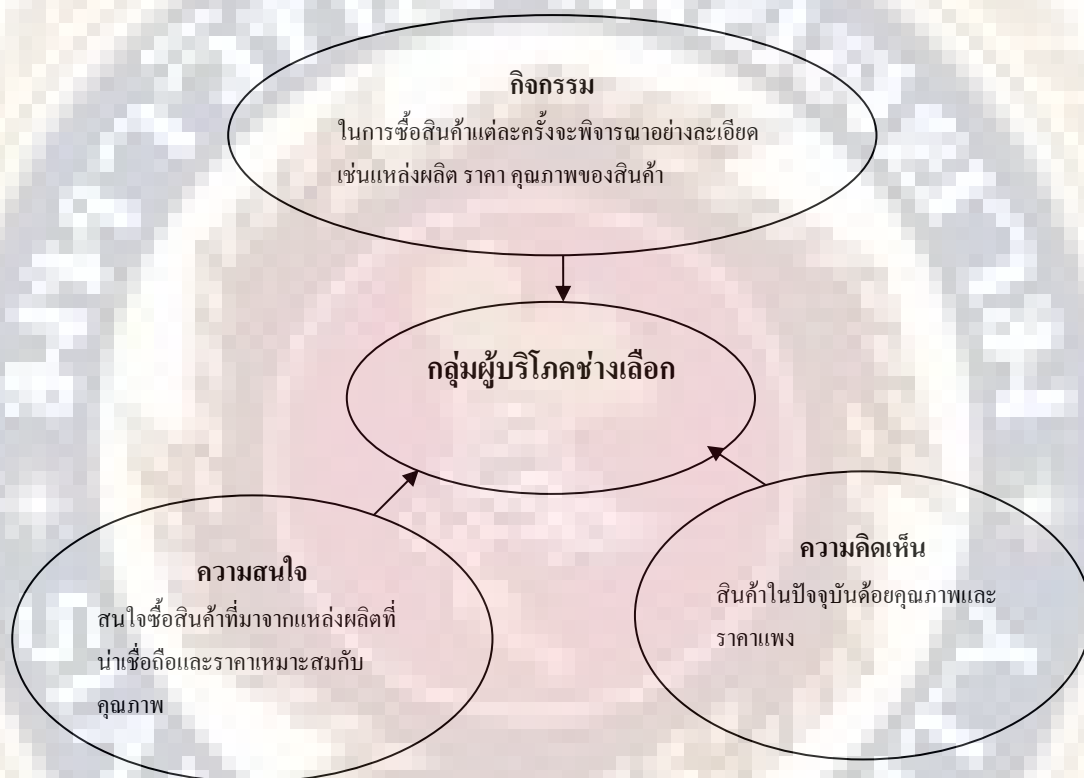
เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเดินช้อปปิ้งสินค้าตามสถานที่ต่างๆ โดยมีการใช้เวลาว่างไปกับการเดินช้อปปิ้งสินค้า ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ให้ความสำคัญกับการแต่งตัวดังภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพ

กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นในการบริโภคสินค้าที่ละเอียด โดยมีการพิจารณาแหล่งผลิตของสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพสินค้า ก่อนการตัดสินใจซื้อดังภาพที่ 5.6

ภาพที่ 5.6 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 กลุ่ม ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Philip Kotler ซึ่งได้กล่าวถึงการตลาดสำหรับผู้สูงอายุไว้ในหนังสือ Marketing Management ว่าผู้สูงอายุมีความต้องการและมีความจำเป็นเหมือนกับผู้บริโภคที่วัยเยาว์กว่า และผู้สูงอายุยังมีรายได้คงที่ มีฐานะด้านการเงินดี การตัดสินใจในการซื้อของพวกเขาไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุแต่ขึ้นอยู่กับรูปแบบการดำรงชีวิต ผู้สูงอายุมักมีความรู้สึกว่าตนเองอ่อนกว่าอายุจริงถึง 10 ปี จากช่องว่างนี้นำไปสู่ความสำเร็จของแผนรณรงค์ Self – Perception ผู้สูงอายุไม่ใช่คนอ่อนแอหรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้เลย แต่ตรงกันข้ามผู้สูงอายุหลายคนมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้น แต่

ผลการวิจัย เรื่องรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้สูงอายุที่มีงานทำ ได้ผลการวิจัยบางส่วนที่แตกต่างจาก Baby Boomers or Muppies ของ Blackwell, Miniard และ Engel และการตลาดผู้สูงอายุของ Philip Kotler อันเนื่องมาจากความแตกต่างกันของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือนอกจากผู้บริโภคกลุ่มนี้จะใส่ใจในการบริโภคสินค้าและขอบคุณตัวเองแล้ว ผู้บริโภคกลุ่มนี้ยังให้ความสนใจในทุกเรื่องเกี่ยวกับลูก เนื่องจากในสังคมไทยนั้นผู้ที่เป็นพ่อแม่ยังมีลักษณะของการเลี้ยงลูกแบบไม่รู้จักโต และยังคงยินดีจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าที่เป็นประโยชน์ และช่วยส่งเสริมฐานะให้กับลูก รวมทั้งมีพฤติกรรมบริโภคสินค้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี ดังรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มฝักใฝ่ในธรรม กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย กลุ่มครอบครัวแสนสุข กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง และกลุ่มคอกการเมือง ซึ่งสามารถแสดงได้ตามแผนภูมิของรูปแบบการดำเนินชีวิตของทั้ง 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มฝักใฝ่ในธรรม

เป็นกลุ่มที่ชอบในเรื่องของธรรมะมีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรม เช่น ใช้เวลาว่างไปกับการเข้าวัดทำบุญ มีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นๆ เสียสละเพื่อสังคม โดยผู้บริโภคกลุ่มนี้มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.7

ภาพที่ 5.7 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มฝักใฝ่ในธรรม

กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

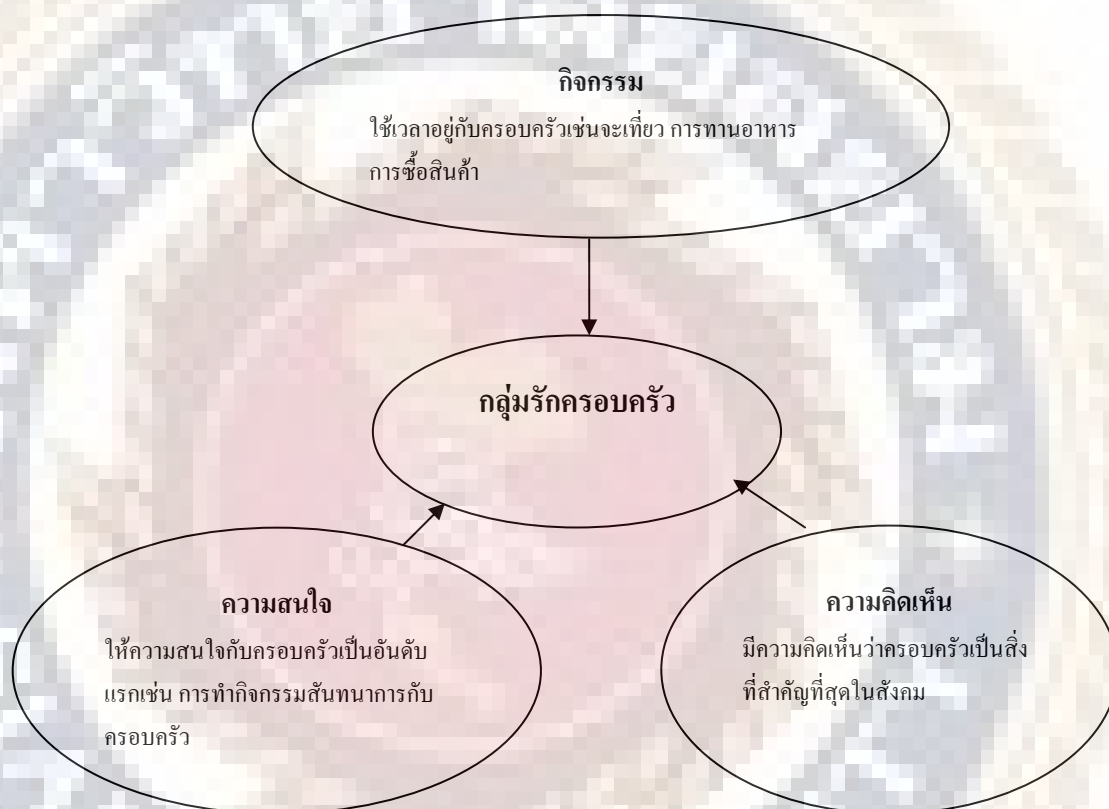
เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรม โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในแบบของไทย เช่น การไหว้ การแต่งกาย ที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และการมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส โดยมองว่าสังคมในปัจจุบันแย่ลง ผู้สูงอายุขาดการเคารพผู้ใหญ่ ระบบครอบครัวขาดความเข้มแข็ง ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมามากมาย ดังภาพที่ 5.8

ภาพที่ 5.8 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

กลุ่มครอบครัวแสนสุข

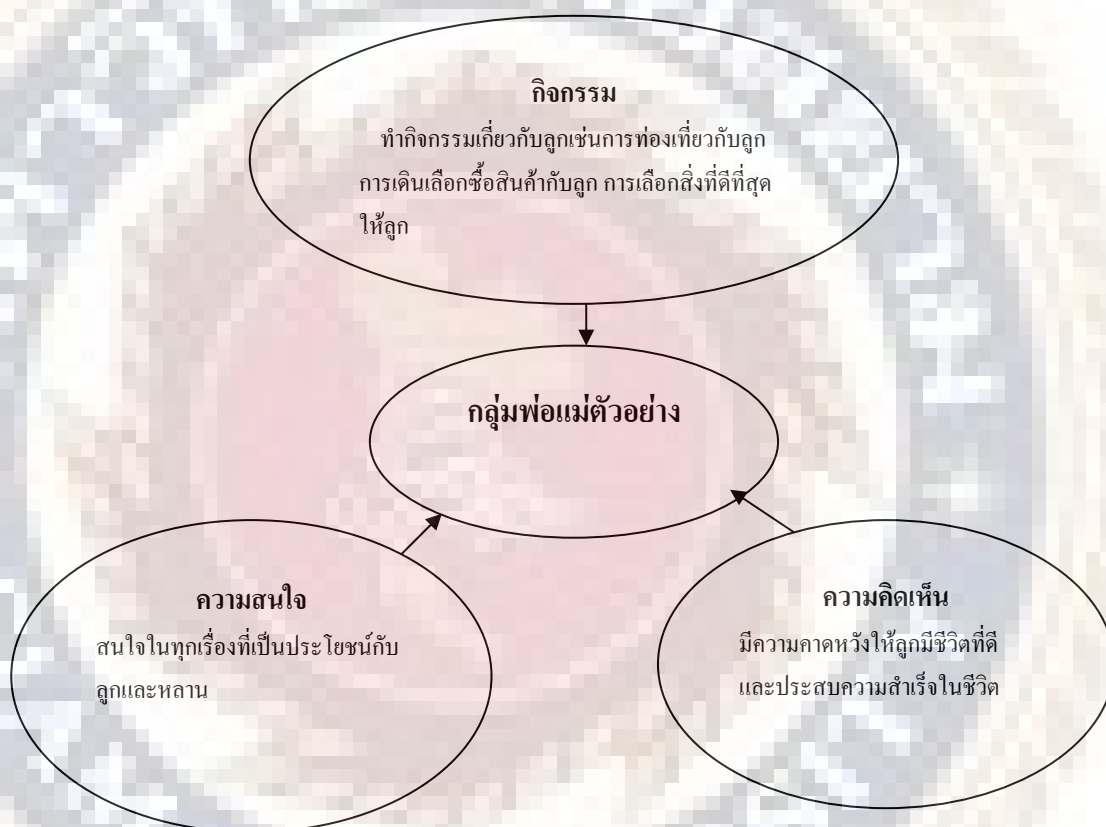
เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัว โดยมีการไปเที่ยวและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีความรู้สึกว่าการครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด โดยผู้บริโภครุ่นนี้มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.9

ภาพที่ 5.9 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มครอบครัวแสนสุข

กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง

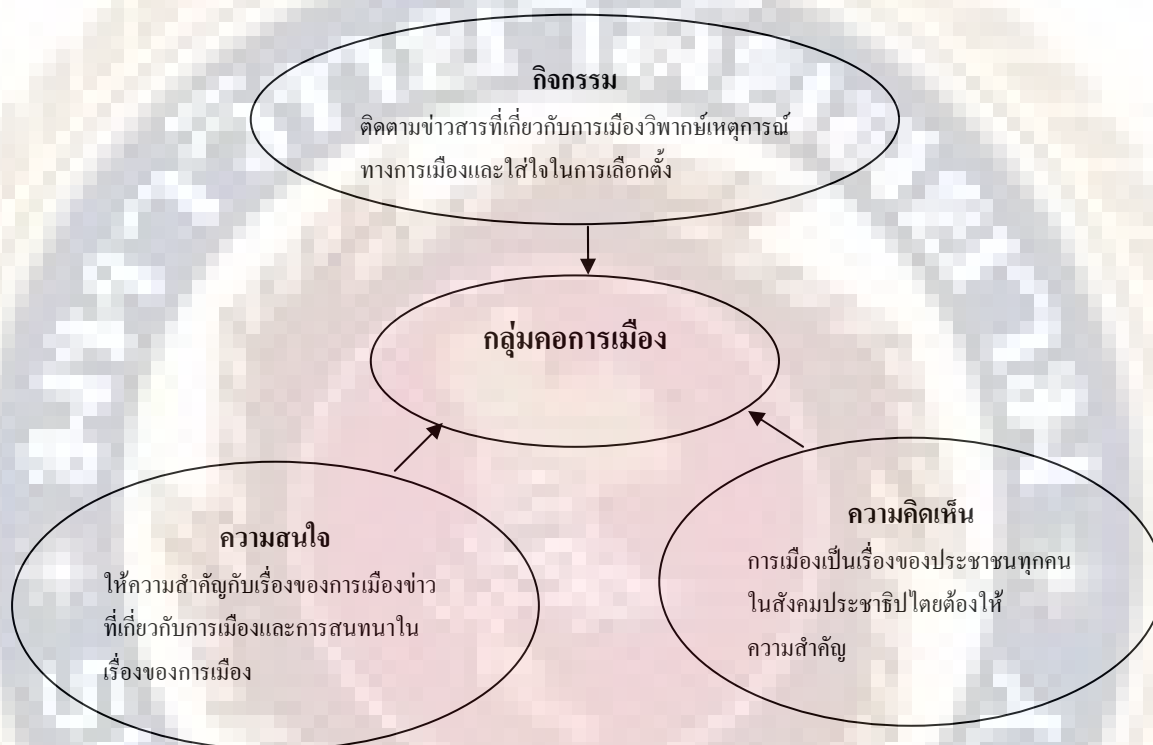
เป็นกลุ่มที่มี กิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับลูกเป็นสำคัญ กล่าวคือให้ การดูแล ห่วงใยลูกหลานมากเป็นพิเศษโดยมีการให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เงิน หรือการให้คำปรึกษาต่างๆ ถึงแม้ว่าลูกได้แต่งงานมีครอบครัวไปแล้วก็ตาม โดยผู้บริโภคนี้นี้ มีแบบของการใช้ชีวิตดังภาพที่ 5.10

ภาพที่ 5.10 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง

กลุ่มคอกการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อหาข้อมูลและทำการวิเคราะห์พูดคุยถึงเรื่องการเมือง และที่สำคัญได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ดังภาพที่ 5.11

ภาพที่ 5.11 แสดงแบบการดำรงชีวิตของกลุ่มคอกการเมือง

รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะที่แตกต่างจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในภูมิภาคอื่นๆ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่แตกต่างไป ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางวัฒนธรรมและประเพณี เชื้อชาติ ดังนั้นนักการตลาดต้องทำความเข้าใจว่าเมื่อปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงตาม นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินชีวิตไม่ได้เป็นสูตรสำเร็จของกลยุทธ์การตลาดทั้งหมด แต่เป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งที่ทำให้นักการตลาดสามารถเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคเพียงด้านเดียวเท่านั้น การจะกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดได้ต้องอาศัยข้อมูลที่หลากหลายและการบูรณาการ

นอกจากคำถามที่เกี่ยวกับแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่อิงจากทฤษฎี AIO แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้สูงอายุปรารถนาอยากจะได้ถ้ามีทรัพย์สินให้หนึ่งข้อ ซึ่งคำตอบที่ได้คือ

ผู้สูงอายุปรารถนาให้สุขภาพของตนเองแข็งแรง เนื่องจากมองว่าถ้าสุขภาพแข็งแรงแล้ว ถึงแม้จะไม่ร่ำรวยก็ยังสามารถสร้างขึ้นมาได้จากน้ำพักน้ำแรง อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุปรารถนาอยากได้คือการที่จะได้เห็นลูกหลานเจริญก้าวหน้าทั้งในหน้าที่การงานและความสมบูรณ์ของครอบครัว

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับนักการตลาด

สำหรับงานการตลาดนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการทำการตลาดกับกลุ่มผู้สูงอายุ ดังนี้ นักการตลาดควรใช้การให้ข้อมูลในเชิงประโยชน์หลักของสินค้าในการทำการตลาดกับ ผู้บริโภคกลุ่มนี้ เนื่องจากผู้บริโภคกลุ่มนี้จะใช้ความคุ้มค่าในเชิงประโยชน์หลักของสินค้าเป็นเกณฑ์ ในการตัดสินใจซื้อ โดยดูจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มนักช้อปปิ้งมืออาชีพและผู้บริโภคช่วง เลือกเพราะสองกลุ่มนี้จะพิจารณาสินค้าตั้งแต่แหล่งผลิตของสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย โดยจะทำการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพของสินค้า ก่อนการตัดสินใจซื้อ

ภาพที่ 5.12 แสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุ

นอกจากเรื่องของประโยชน์หลักแล้วผู้วิจัยยังพบว่าผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้สูงอายุคือครอบครัวและลูก โดยดูจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มครอบครัวแสนสุขและกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยที่สนับสนุนการวางแผนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค กล่าวคือในการวางแผนสำหรับการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคนั้นส่วนใหญ่การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคจะฟังบุคคลอื่นมากกว่าตนเอง ได้แก่ สื่อทางด้านการตลาดต่างๆ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน กลุ่มอ้างอิงและผู้นำด้านความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวต่างมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อการบริโภค เช่น เด็กเล็กจะช่วยบิดามารดาในการตัดสินใจซื้อ และบิดามารดาจะช่วยเด็กในการตัดสินใจซื้อเช่นกัน เนื่องจากผู้บริโภคหนึ่งคนมีหลายบทบาทในการเป็นผู้บริโภค เช่น เป็นผู้ซื้อ ผู้ใช้ ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ซื้อรถยนต์ยี่ห้อ BMW เพื่อเป็นของขวัญวันแต่งงานให้กับลูกชาย ในกรณีนี้ผู้ซื้อคือ พ่อแม่ ลูกชายคือผู้ใช้ ผู้ตัดสินใจและผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 5.13 แสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุเทียบกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มรักครอบครัวและพ่อแม่ตัวอย่าง

ดังนั้นจะสังเกตได้ว่าผู้สูงอายุจะให้ความสำคัญกับประโยชน์และความคุ้มค่าของสินค้าเมื่อเทียบกับราคา รวมทั้งให้ความสำคัญกับลูกและครอบครัวเนื่องจากมองว่าตนเองอายุมากแล้ว สิ่งที่ไม่จำเป็นจะไม่บริโภค แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับลูกและครอบครัวจะถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ นักการตลาดที่ต้องการขยายตลาดมาจับกลุ่มผู้สูงอายุต้องหาเหตุผลที่ดีพอกับการจ่ายเงินเพื่อการซื้อสินค้า โดยเหตุผลที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการซื้อคือประโยชน์ที่ลูกและครอบครัวของผู้สูงอายุจะได้รับ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือถึงแม้ผู้สูงอายุจะไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มในการซื้อ แต่จากโมเดลที่ 5.13 จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ตัดสินใจซื้อและผู้ซื้อ ดังนั้นนักการตลาดที่มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มอื่นๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อและผู้ซื้อในบางสถานการณ์

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีงานทำกับที่ไม่ได้ทำงาน
2. ควรทำการศึกษาในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีงานทำแต่เปลี่ยนภูมิลำเนา
3. ควรทำการศึกษาในประเด็นเดียวกับการวิจัยเรื่องนี้แต่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

The image shows a large, circular seal of the University of the Pacific. The seal features a central red circle with a gold border. Surrounding this is a white ring containing the text "UNIVERSITY OF THE PACIFIC" in blue capital letters. The outermost ring is gold with a blue border containing the text "UNIVERSITY OF THE PACIFIC" in white capital letters. The word "UNIVERSITY" is also visible in the center of the seal.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- ชนวรรณ แสงสุวรรณ และคณะ. (2547). การจัดการการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- วิทวัส รุ่งเรืองผล. (2546). หลักการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ชรรรมสาร.
- สุภาภรณ์ พลนิกร. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล. (2546). พฤติกรรมผู้บริโภคฉบับมาตรฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บทความ

- วราภรณ์ ศิริสว่าง, ชไมพร ทวีศรี และชยันต์ธร ปทุมานนท์. (2543, มกราคม-มีนาคม). “รูปแบบการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิต และความต้องการของผู้สูงอายุในชนบท.” วารสารวิชาการสาธารณสุข. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1. หน้า 71-79.

วิทยานิพนธ์

- กักรัก อิงคะวัต. (2542). รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาคร. (2541). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑามาส กิรติกลีกร. (2542). รูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนชญาณ์ จันทร์วัตรกุล. (2542). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธราทิพย์ อดุลประเสริฐสุข. (2548). รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยูร, ศักดิ์ และอัจฉราวรรณ. (2542). แบบการดำรงชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร. ศูนย์วิจัยธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุพิน เหล่ากัน. (2546). รูปแบบการดำเนินชีวิต ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล ของผู้บริโภคมุสลิม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทรี พชรพันธ์. (2541). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าสะดวกซื้อ ในสถานบริการน้ำมัน เขตเมืองและชานเมืองของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชัน สันติไชยกุล. (2547). รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Blackwell, Roger, Miniard, Paul and Engel, James. (2006). **Consumer Behavior**. Tenth Edition. Thomson South-Western.

Kotler, Philip. (2000). **Marketing Management**. The Millennium Edition, Prentice Hall International Inc.

Kotler, Philip and Keller, Kevin. (2006). **Marketing Management**. Twelfth Edition, Pearson Education.

Schiffman, Leon and Kanuk, Leslie. (2000). **Consumer Behavior**. Seventh Edition, Prentice Hall.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2548). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.

2547. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550,

http://www.m-society.go.th/document/edoc/edoc_890.pdf

เลิศหญิง หิรัญโร. (2545). รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://hdl.handle.net/123456789/989>.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). ข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://w3.chula.ac.th/college/cps/thai/nop7/aging98.html>

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://w3.chula.ac.th/college/cps/thai/nop7/aging98.html>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543). ดัชนีชี้วัดที่สำคัญของประชากรและที่อยู่อาศัย สำนักทะเบียนประชากรและเคหะ. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2550, <http://web.nso.go.th/pop2000/pop2000.htm>

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ จิรุตติ หลอมประโคน
 วัน เดือน ปีเกิด 16 ธันวาคม 2523
 สถานที่เกิด อ.เมือง จังหวัดสมุทรสาคร
 ประวัติการศึกษา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปี พ.ศ.2549
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสยาม
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ ภาควิชาการตลาด
 ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

- ปัจจัยที่มีผลต่อการสมัครสมาชิกฟิสเนตเซ็นเตอร์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
- ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร
- รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อ เอกภพ มณีนารถ
 วัน เดือน ปีเกิด 7 มีนาคม 2518
 สถานที่เกิด ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
 ประวัติการศึกษา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี พ.ศ.2546
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสยาม
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ ภาควิชาการตลาด
 ผลงานวิจัยที่ผ่านมา

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเบียร์ของผู้หญิงวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร Lifestyles of the Working Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas

จิรวุฒิ หลอมประโคน และเอกภพ มณีนารถ

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความที่นำเสนอผลการวิจัย เรื่องแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 18 คนเพศหญิง 18 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ สามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 11 กลุ่ม โดยใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. ฝึกฝนในธรรม 2. ครอบครัวแสนสุข 3. พ่อแม่ตัวอย่าง 4. กีฬาคือยาวิเศษ 5. นักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ
6. ตะลอนทัวร์ 7. สาวสองพันปี 8. นักช้อปปิ้งอาชีพ 9. ผู้บริโภคช่างเลือก 10. คอกการเมือง 11. วัฒนธรรมนำไทย

Abstract

Lifestyles of the Working Elderly People in Bangkok Metropolitan Areas is a qualitative research that uses a depth interview as a tool to gain data. The number of interviewees of this research is 36 persons, male 18 persons and female 18 persons. To select these interviewees, the researcher used the technique of purposive sampling and social class concept. This research found that the Lifestyle of the Working Elderly People in Bangkok Metropolis can be classified into 11 groups under the theory of AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) as the following below.

1. Dharma Activist 2. Family oriented 3. Devoted Parents 4. Sport Lovers 5. Healthy eating Consumer
6. Avid Traveler 7. Always good-looking 8. Shopaholic 9. Very choosy 10. Political Fan
11. Very conservative

บทนำ

ปัจจุบันนักการตลาดกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดเนื่องจากสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาของเทคโนโลยีใหม่ๆ ยิ่งทำให้การแข่งขันเกิดความรุนแรง ธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคจึงควรต้องดำเนินธุรกิจโดยอยู่บนพื้นฐานของการเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะในปัจจุบันแม้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีสินค้าที่มีคุณภาพ การผลิตที่มีประสิทธิภาพ และการจัดจำหน่ายที่เหนือกว่าคู่แข่งขั้นนั้นยังไม่เพียงพอ (สมวงศ์ พงศ์สถาพร, การสื่อสารการตลาดแบบผสมผสานภาคปฏิบัติ, 2546) ดังนั้นนักการตลาดจึงต้องทำการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคคือการวิเคราะห์ถึงกระบวนการในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสินค้าเพื่อนำเสนอสิ่งจูงใจทางการตลาดที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค กล่าวคือนักการตลาดต้องเข้าใจว่าผู้บริโภคแต่ละกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกันอย่างไร ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่นักการตลาดควรทำก็คือการระบุกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดให้ชัดเจนเพื่อแยกกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายออกจากผู้บริโภคกลุ่มอื่นๆ และเครื่องมือหนึ่งที่เป็นที่นิยมคือการวิเคราะห์และทำความเข้าใจแบบการดำรงชีวิตของผู้บริโภค (Lifestyles) เพื่อแบ่งส่วนตลาดและหาผู้บริโภคเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ ซึ่งเป็นการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 18 คน เพศหญิง 18 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุโดยศึกษาในเรื่องของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ

นิยามศัพท์

1. กลุ่มผู้สูงอายุ หมายถึง กลุ่มคนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีงานทำ และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
2. แบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์ (Demographic) กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) (AIO Categories of Lifestyle Studies อ้างถึงใน Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279)
 - 2.1 ประชากรศาสตร์ หมายถึง อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ ขนาดครอบครัว ที่อยู่อาศัย ภูมิศาสตร์ ขนาดเมืองที่อาศัย ขั้นตอนวงจรชีวิต ของกลุ่มผู้สูงอายุ
 - 2.2 กิจกรรม (Activities) หมายถึง การทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลารว่าง กิจกรรมเพื่อความบันเทิง สมาชิกคลับหรือชมรม การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ และการเล่นกีฬาของกลุ่มผู้สูงอายุ
 - 2.3 ความสนใจ (Interests) หมายถึง ความสนใจที่มีต่อครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรมสันทนาการ ความนิยม อาหาร สื่อต่าง ๆ และความสำเร็จของผู้สูงอายุ
 - 2.4 ความคิดเห็น (Opinions) หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา สินค้าและบริการ อนาคต และวัฒนธรรมของกลุ่มผู้สูงอายุ

3. ชั้นทางสังคม (Social Class) ของผู้สูงอายุ

ชั้นสังคม (Social Class) ของผู้สูงอายุสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 ระดับ และกลุ่มย่อยได้ 6 ระดับ ดังนี้

3.1 ผู้สูงอายุชนชั้นสูง (Upper class)

3.1.1 ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบน (Upper – upper class)

- เป็นผู้ที่มีตระกูลดี เก่าแก่ ซึ่งมีจำนวนน้อยในสังคม
- เป็นสมาชิกคลับ สโมสรชั้นสูง และเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานการกุศลเพื่อสังคมต่างๆ
- เป็นผู้ควบคุมดูแลสินทรัพย์ของวิทยาลัยท้องถิ่น และโรงพยาบาลต่างๆ
- เป็นแพทย์ และนักกฎหมายที่มีความโดดเด่นในอาชีพของตน
- อาจเป็นผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินขนาดใหญ่ หรือเป็นเจ้าของกิจการที่ได้จัดตั้งมาเป็นเวลานาน
- เป็นผู้มั่งคั่ง และใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง

3.1.2 ผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนล่าง (Lower – upper class)

- ไม่ได้รับการยอมรับให้เทียบเท่ากับชนชั้นสูงส่วนบน
- เป็นกลุ่มเศรษฐกิจใหม่
- เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในองค์กรธุรกิจ
- เป็นผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงถึงสถานะความร่ำรวย

3.2 ผู้สูงอายุชนชั้นกลาง (Middle class)

3.2.1 ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนบน (Upper – middle class)

- ไม่ได้เป็นผู้ที่มีตระกูลดี หรือมีฐานะดีมาก
- เป็นผู้ที่มีความสำเร็จจากการประกอบอาชีพ
- เป็นเจ้าของธุรกิจ
- มีการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- มีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่างๆ
- มีความปรารถนาที่จะไขว่คว้าสิ่งที่ดีกว่าสำหรับการใช้ชีวิต
- มีสภาพความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
- มีการบริโภคที่แสดงถึงฐานะและความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัดเจน
- ให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดู และคุณภาพของบุตรเป็นอย่างมาก

3.2.2 ผู้สูงอายุชนชั้นกลางส่วนล่าง (Lower – middle class)

- เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการที่ได้รับค่าแรงสูงกว่าผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการการยอมรับนับถือในการเป็นพลเมืองดีของสังคม
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติดี
- เป็นผู้ที่เข้าหาศาสนาและเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา
- เป็นผู้ที่ตั้งตัวประณีต สะอาด แต่ไม่ตามแฟชั่น

- เป็นกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่ของสังคมสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทประกอบเอง หรือทำและตกแต่งด้วยตนเอง (DIY)

3.3 ผู้สูงอายุชนชั้นล่าง (Lower class)

3.3.1 ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนบน (Upper – lower class)

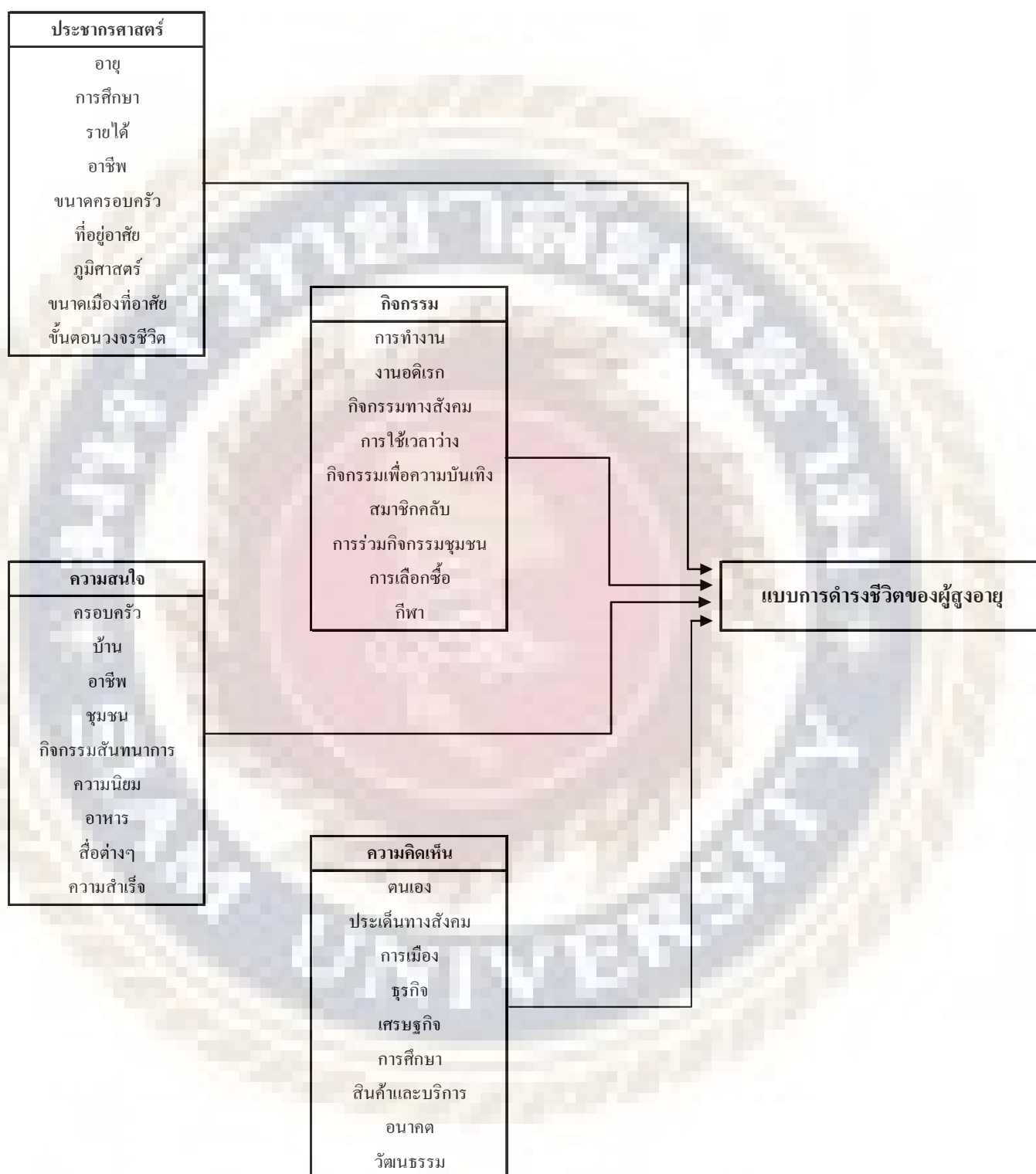
- เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของสังคม
- เป็นผู้ใช้แรงงาน
- ต้องการความมั่นคงในการทำงาน (บางครั้งจะเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน)
- มุ่งการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าแรงเพื่อการครองชีพและซื้อของใช้ที่จำเป็นต่างๆ
- มีความต้องการเลี้ยงดูบุตรและอบรมบุตรให้มีความประพฤติที่เหมาะสม
- ได้รับค่าจ้างแรงงานค่อนข้างสูงและมีการใช้จ่ายเมื่อได้รับการกระตุ้น เช่น สินค้าลดราคา
- มีความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในช่วงเวลาของการพักผ่อน เช่น โทรศัพท์ อุปกรณ์ลำโพง เป็นต้น
- ผู้ที่มีบทบาทเป็นสามีจะมีมุมมองที่มีต่อตนเองเป็นลักษณะผู้ชายแบบดั้งเดิม เช่น ต้องแข็งแรง กล้าหาญ เก็บความรู้สึกไม่แสดงออกโดยง่าย
- ผู้บริโภคกลุ่มนี้ที่เป็นเพศชายมักจะเป็นผู้ที่ชอบติดตามข่าวสารทางด้านกีฬา สุนัขหรือจัด และดื่มเบียร์

3.3.2 ผู้สูงอายุชนชั้นล่างส่วนล่าง (Lower – lower class)

- ด้อยการศึกษา เป็นแรงงานที่ไม่มีฝีมือ
- ออกจากงานบ่อย
- บุตรมีคุณภาพชีวิตต่ำ
- มีรูปแบบการดำรงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ

กรอบแนวความคิด

AIO Categories of Lifestyle Studies

ที่มา: Blackwell, Miniard and Engel, 2006: 279

ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. ทฤษฎีการจัดพวก AIO เพื่อการศึกษาแบบของการใช้ชีวิต
2. ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคม(Social Class)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่องแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะผู้สูงอายุที่มีงานทำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุจำนวน 36 คน เป็นเพศชาย 18 คน เพศหญิง 18 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่าง โดยทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคม (Social Class) สามารถแบ่งผู้บริโภคมออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 3 ระดับ และกลุ่มย่อยได้ 6 ระดับดังนี้

1. ชั้นชั้นสูง (Upper class)
 - ชั้นชั้นสูงส่วนบน (Upper – upper class)
 - ชั้นชั้นสูงส่วนล่าง (Lower – upper class)
2. ชั้นชั้นกลาง (Middle class)
 - ชั้นชั้นกลางส่วนบน (Upper – middle class)
 - ชั้นชั้นกลางส่วนล่าง (Lower – middle class)
3. ชั้นชั้นล่าง (Lower class)
 - ชั้นชั้นล่างส่วนบน (Upper – lower class)
 - ชั้นชั้นล่างส่วนล่าง (Lower – lower class)

ที่มา: Schiffman and Kanuk, 2000: 308

ดังนั้นจากการคัดเลือกประชากรเข้ากลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีการแบ่งชั้นทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 6 กลุ่ม ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ
กลุ่มชนชั้นสูงส่วนบน	ชาย	60	ทหาร ยศพลเอก
		61	ทหาร ยศพลโท
		68	แพทย์
	หญิง	61	อัยการอาวุโส
		68	เจ้าของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
		61	เจ้าของร้านอาหาร

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้สูงอายุ (ต่อ)

ชนชั้นทางสังคม	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพ
กลุ่มชนชั้นสูงส่วนล่าง	ชาย	71	เจ้าของธุรกิจนำเข้าเครื่องยนต์
		60	เจ้าของร้านขายส่งอัญมณี
		61	ผู้อำนวยการเขต
	หญิง	65	เจ้าของธุรกิจส่งหาหมักรัฟฟ์
		61	ที่ปรึกษารองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
		63	เลขานุการรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ 2
กลุ่มชนชั้นกลางส่วนบน	ชาย	68	เจ้าของธุรกิจขายส่งออกซิเจน
		70	เจ้าของธุรกิจผลิตซอฟต์แวร์
		63	อาจารย์ ตำแหน่งคณบดี
	หญิง	66	อาจารย์ประจำ
		70	เจ้าของธุรกิจหลายแห่ง
		64	เจ้าของธุรกิจผลิตอะไหล่รถยนต์
กลุ่มชนชั้นกลางส่วนล่าง	ชาย	68	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		63	เจ้าของร้านจำหน่ายอุปกรณ์ช่าง
		60	ครูสอนลีลาศ
	หญิง	62	เจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก
		64	เจ้าของร้านขายของชำขนาดเล็ก
		63	เภสัชกร
กลุ่มชนชั้นล่างส่วนบน	ชาย	65	พนักงานรักษาความปลอดภัย
		60	พนักงานบริษัทเอกชน
		64	เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก
	หญิง	60	เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก
		64	พนักงานบริการในร้านอาหาร
		68	พนักงานบริการในร้านอาหาร
กลุ่มชนชั้นล่างส่วนล่าง	ชาย	64	ค้าขาย
		61	รับจ้าง
		70	รับงานแกะสลัก
	หญิง	74	ค้าขาย
		70	ค้าขาย
		65	ค้าขาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกิจกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การใช้เวลารว่าง กิจกรรมเพื่อความบันเทิง สมาชิกคลับหรือชมรม การร่วมกิจกรรมชุมชน การเลือกซื้อ ก็ยังสามารถจัดกลุ่มได้ 7 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่ชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน โดยจะเดินทางท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

2. กลุ่มนักช้อปปิ้งอาชีพ

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมยามว่างด้วยการเดินเลือกซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามชนชั้นทางสังคมโดยผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงมีการเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่มีความน่าเชื่อถือ มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่รู้จัก มีความเหมาะสมกับชนชั้นทางสังคมของตน และมีการเลือกซื้อสินค้าที่ค่อนข้างมีแบรนด์เนม มีราคาสูง ซึ่งก็เป็นการเลือกซื้อสินค้าที่สามารถแสดงถึงชนชั้นทางสังคมของตน ขณะที่ชนชั้นกลางมีการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ที่มีราคาที่เป็นมาตรฐานและมีการส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคา ส่วนชนชั้นล่างเลือกร้านค้าที่ขายสินค้าราคาถูกและสะดวกในการซื้อเพราะซื้อสินค้าจำนวนน้อยทำให้มีการซื้อบ่อยกว่าชนชั้นอื่นๆ

3. กลุ่มฝึกไถ่ในธรรม

เป็นกลุ่มที่มีการทำกิจกรรมด้วยการทำบุญ ถวายสังฆทาน ตักบาตร ทอดผ้าป่า บริจาคเงินแก่สถานสงเคราะห์ต่างๆ

4. กลุ่มหนังสือคือเพื่อน

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และหนังสือประเภทต่างๆ

5. กลุ่มโทรทัศน์บันเทิง

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุนิยมทำกิจกรรมเพื่อความบันเทิงโดยการดูโทรทัศน์รายการต่างๆ เช่น รายการข่าว สารคดี และละคร

6. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุมีการเลือกซื้อสินค้าที่มีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม กล่าวคือผู้สูงอายุที่อยู่ในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีการเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาคุณภาพของสินค้าเป็นสำคัญ และพิจารณาความเหมาะสมระหว่างคุณภาพกับราคาของสินค้านั้นๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจซื้อ โดยถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี แม้ราคาแพงก็จะตัดสินใจซื้อ และมีการเลือกซื้อสินค้าในสถานที่ๆ เดินทางไปสะดวก ส่วนผู้สูงอายุชนชั้นล่างนั้นมีการตัดสินใจซื้อโดยพิจารณาจากราคาเป็นสำคัญ และซื้อสินค้าจากสถานที่ๆ สามารถเดินทางไปได้สะดวกเช่นเดียวกัน

7. กลุ่มกีฬาอาชีพพิเศษ

เป็นกลุ่มที่ผู้สูงอายุมีการทำกิจกรรมโดยการเล่นกีฬาที่หลากหลาย เช่น เล่นกอล์ฟ เดิน วิ่ง เต้นลีลาศ เข้าฟิตเนส วายน้ำ เล่นเทนนิส ฟุตบอล และเต้นแอโรบิก โดยให้เหตุผลว่าเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็มีการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมาตั้งแต่ด้วยหนุ่มสาว

เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความสนใจที่เกี่ยวกับครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน กิจกรรมสันทนาการ ความนิยมอาหาร สื่อต่างๆ ความสำเร็จ สามารถจัดกลุ่มได้ 6 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง

เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในเรื่องของบุตรเป็นอย่างมากเนื่องจากมีความกังวลว่าบุตรจะไม่สามารถดูแลตนเอง และกิจการที่ได้รับเป็นมรดกจากตนได้ จึงพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรือการให้คำปรึกษา ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่โสดจะมุ่งความสนใจไปที่หลานหรือพี่น้องที่อยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่

2. กลุ่มบ้านคือวิมานของเรา

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเกี่ยวกับบ้านและที่อยู่อาศัย และความสนใจมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยผู้สูงอายุชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความสนใจในเรื่องการดูแลบ้านและมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพราะบ้านสามารถเป็นมรดกตกให้แก่บุตรหลานได้ และเป็นเหมือนสมบัติที่ต้องได้รับการดูแล ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างมีความสนใจการหาที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเนื่องจากปัจจุบันยังคงต้องเช่าบ้าน หรือต้องอาศัยอยู่บ้านญาติ

3. กลุ่มตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าเป็นผู้สูงอายุในชนชั้นสูงส่วนบนถึงชนชั้นกลางส่วนล่าง มีการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และส่วนใหญ่ไปกับครอบครัว

4. กลุ่มกีฬาคือยาวิเศษ

เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องการออกกำลังกาย ผู้สูงอายุแสดงความคิดเห็นว่าการออกกำลังกายเป็นวิธีการดูแลสุขภาพที่ดีที่สุด และบางคนก็ออกกำลังกายมานานตั้งแต่วัยหนุ่มสาว

5. กลุ่มนักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ

เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในทุกเรื่องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพ การรับประทานยาบำรุง การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารต่างๆ

6. กลุ่มบุตรและงานคือความสำเร็จ

เป็นกลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังในความสำเร็จเกี่ยวกับตนเอง แต่คาดหวังในความสำเร็จของบุตรหลานมากกว่า เนื่องจากคิดว่าตนเองประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน และการเลี้ยงดูบุตรหลาน

เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง ธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา สินค้าและบริการ อนาคต วัฒนธรรม สามารถจัดกลุ่มได้ 6 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อตนเอง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความภูมิใจในตนเองและรู้สึกว่าคุณค่าเนื่องจากมีงานทำ ไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากบุตรหลาน และไม่เป็นภาระแก่สังคม

2. กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

เป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยมีความคิดเห็นว่าสังคมในปัจจุบันเสื่อมโทรมลงเนื่องจากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็ง คนในสังคมขาดจริยธรรม มีสิ่งที่เป็นอันตรายในสังคม มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น สังคมขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมเสื่อมลงเนื่องจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหายไป เช่น การมีสัมมาคารวะกับผู้ใหญ่ การรักษาวลสงวนตัวของผู้หญิง การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

3. กลุ่มคอกการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ถึงแม้จะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมือง แต่ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะต้องออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเนื่องจากเห็นว่าเป็นหน้าที่

4. กลุ่มเศรษฐกิจเป็นเรื่องใกล้ตัว

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อธุรกิจและเศรษฐกิจ โดยมีความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่ค่อยดี เนื่องจากความไม่สงบภายในบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง หรือเรื่องปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

5. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อสินค้าและบริการ โดยแสดงความคิดเห็นว่าสินค้าและบริการในปัจจุบันไม่มีคุณภาพ มีการปนเปื้อนสารเคมี และมีราคาแพงมากขึ้น

6. กลุ่มอนาคตต้องวางแผน

เป็นกลุ่มที่มีการแสดงความคิดเห็นต่ออนาคต ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนั้นมีความแตกต่างกันตามชนชั้นทางสังคม โดยชนชั้นตั้งแต่ระดับสูงส่วนบนลงมาถึงชนชั้นกลางส่วนล่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ มีความต้องการทำงานเพื่อสังคมโดยไม่เห็นแก่เงิน มีความต้องการดำรงชีวิตในลักษณะพอเพียง และต้องการทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากเห็นว่าการทำงานทำให้ไม่เหงาและทำให้ตนเองมีคุณค่าไม่เป็นภาระกับบุตรหลาน นอกจากนี้ยังมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และต้องการที่จะอยู่ดูแล ช่วยเหลือบุตรหลานตลอดไป ส่วนชนชั้นล่างส่วนบนและชนชั้นล่างส่วนล่างแสดงความคิดเห็นว่าจะทำงานไปเรื่อยๆ เนื่องจากต้องการรายได้มาใช้จ่ายในแต่ละวัน ถ้าไม่ทำงานก็จะไม่สามารถซื้อของใช้ต่างๆได้เนื่องจากตนเองมีการดำรงชีวิตในลักษณะหาเช้ากินค่ำ และยังต้องมีการผ่อนชำระหนี้สินทั้งที่เกิดจากตนเองและที่เกิดจากบุตร

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ปัจจัยโดยการนำกลุ่มกิจกรรม (7 กลุ่ม) กลุ่มความสนใจ (6 กลุ่ม) และกลุ่มความคิดเห็น (6กลุ่ม) มาทำการวิเคราะห์ในขั้นที่ 2 โดยใช้แนวคิดการจัดพวก AIO (AIO Categories of Lifestyle Studies) เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 11 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มฝึกใจในธรรม

เป็นกลุ่มที่ชอบในเรื่องของธรรมะ ใช้เวลาไปกับการเข้าวัดทำบุญ มีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นๆเสียสละเพื่อสังคม เป็นผู้ที่รักความสงบ รักสันติ

2. กลุ่มครอบครัวแสนสุข

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับครอบครัว โดยมีการท่องเที่ยว ทานอาหาร ซื้อสินค้า และใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว มีความรู้สึกว่าการครอบครัวเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด มองอนาคตของตนเองโดยผูกติดกับครอบครัว

3. กลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับบุตรเป็นสำคัญ กล่าวคือจะคอยดูแลห่วงใยบุตรหลานมากเป็นพิเศษ โดยจะให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินหรือการให้คำปรึกษาต่างๆ ถึงแม้ว่าบุตรจะแต่งงานมีครอบครัวไปแล้วก็ตาม มีการทำกิจกรรมกับบุตร เช่น ท่องเที่ยว เดินเลือกซื้อสินค้ากับบุตร และมีความคาดหวังให้บุตรมีชีวิตที่ดีและประสบความสำเร็จในอนาคต

4. กลุ่มกีฬาเคียวพิเศษ

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการออกกำลังกาย โดยจะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับการออกกำลังกาย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง เล่นกอล์ฟ และเข้าฟิตเนส โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมาก จนถึงได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

5. กลุ่มนักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ โดยจะมีความระมัดระวังเรื่องของการบริโภคอาหาร มีการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และยาบำรุงต่างๆ เพื่อให้สุขภาพดีขึ้น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะสนใจในการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ

6. กลุ่มตะลอนทัวร์

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยจะใช้เวลาว่างไปกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆทั้งในประเทศ และต่างประเทศ มีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สถานที่เที่ยว และวางแผนสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ

7. กลุ่มสาวสองพันปี

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการดูแลตนเองให้ดูดีอยู่เสมอ สำหรับกิจกรรมที่ส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าร้านเสริมสวย เข้าสปา และการใช้ครีมบำรุงต่างๆ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าการดูแลตนเองให้ดูดีเป็นสิ่งที่ควรทำ ยิ่งอายุมาก ยิ่งต้องดูแล

8. กลุ่มนักช้อปปิ้งอาชีพ

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการเดินเลือกซื้อสินค้าตามสถานที่ต่างๆ มีการใช้เวลาว่างไปกับการเดินเลือกซื้อสินค้า เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า และมีความคิดเห็นว่าการเดินเลือกซื้อสินค้าเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการแต่งกายอีกด้วย

9. กลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการเลือกบริโภคสินค้า มีความละเอียดในการพิจารณาเลือกซื้อ โดยจะพิจารณาแหล่งผลิตสินค้า ราคา และสถานที่จัดจำหน่าย ซึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเลือกซื้อสินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ และมีการเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ

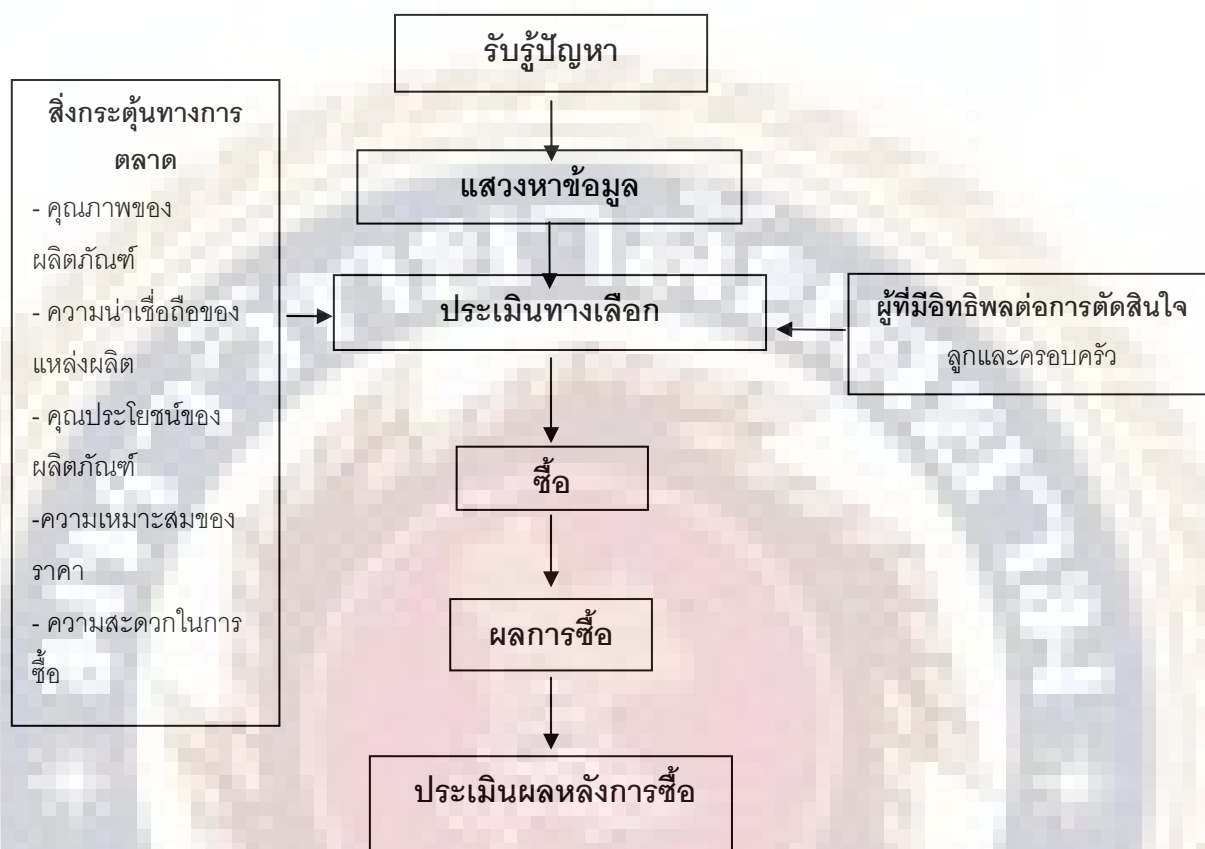
10. กลุ่มคอการเมือง

เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง วิเคราะห์ข้อมูล วิพากษ์เหตุการณ์ทางการเมืองและสนใจการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก และมีความคิดเห็นว่าเป็นประชาชนในสังคมประชาธิปไตยควรให้ความสำคัญและสนใจเรื่องการเมือง

11. กลุ่มวัฒนธรรมนำไทย

เป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของวัฒนธรรม โดยผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในแบบของไทย เช่น การไหว้ การแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะ การมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส และแสดงความคิดเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันเสื่อมลง ผู้สูงอายุขาดความเคารพผู้ใหญ่ ระบบครอบครัวขาดความเข้มแข็งและทำให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆตามมา

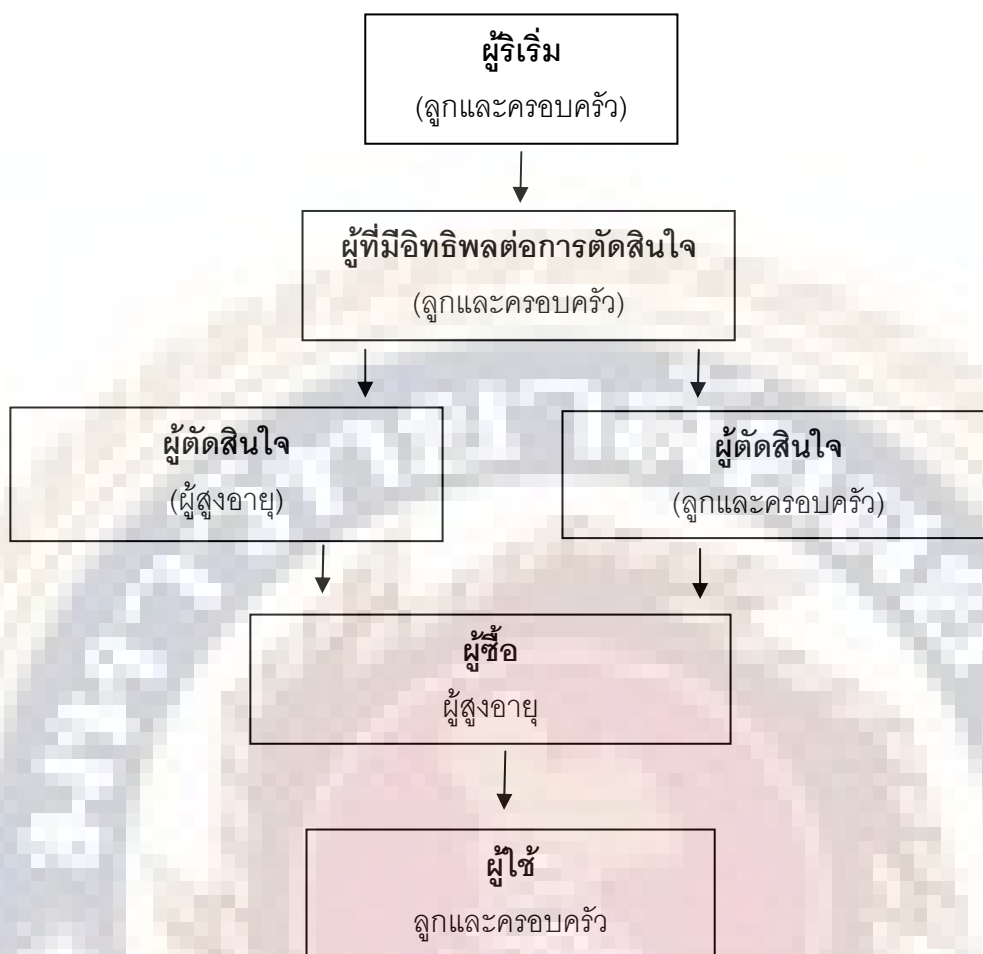
ดังนั้นเมื่อนำรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมาเชื่อมโยงกับแผนภูมิแสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคและแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ทำให้ได้แผนภูมิการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุและแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุ ดังนี้*

แผนภูมิแสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุ

จากแผนภูมิพบว่าสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่เข้ามามีอิทธิพลกับผู้สูงอายุคือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความน่าเชื่อถือของแหล่งผลิต คุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ความเหมาะสมของราคาความสะดวกในการซื้อ

* สาเหตุที่ผู้เขียนนำรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมาเชื่อมโยงกับแผนภูมิแสดงกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคและแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคนั้น เนื่องจากผู้เขียนต้องการชี้ประเด็นทางการตลาดและเพื่อนำเสนอให้เกิดประโยชน์แก่นักการตลาด โดยแผนภูมิทั้งสองนี้อ้างอิงจาก Kotler, 2003: 271 – 275

แผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจของผู้สูงอายุ

จากแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจของผู้บริโภคพบว่า ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ คือครอบครัวและลูก

ดังนั้นจากแผนภูมิแสดงกระบวนการตัดสินใจของผู้สูงอายุและแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจของผู้สูงอายุสามารถสรุปได้ว่าผู้สูงอายุจะให้ความสำคัญกับประโยชน์และความคุ้มค่าของสินค้าเมื่อเทียบกับราคารวมทั้งให้ความสำคัญกับลูกและครอบครัวเนื่องจากมองว่าตนเองอายุเยอะสิ่งที่ไม่จำเป็นจะไม่บริโภคแต่ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับลูกและครอบครัวจะถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้นักการตลาดที่ต้องการขยายตลาดมาจบบกลุ่มผู้สูงอายุต้องหาเหตุผลที่ดีพอกับการจ่ายเงินเพื่อการซื้อสินค้าโดยเหตุผลที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมซื้อคือประโยชน์ที่ลูกและครอบครัวของผู้สูงอายุจะได้รับ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือถึงแม้ผู้สูงอายุจะไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มในการซื้อแต่จากแผนภูมิแสดงบทบาทการตัดสินใจของผู้สูงอายุจะเห็นได้ว่าเป็นผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อดังนั้นนักการตลาดที่จบบกลุ่มผู้บริโภคอื่นๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ในฐานะผู้มีอิทธิพลกับการตัดสินใจซื้อและผู้ซื้อในบางสถานการณ์

ข้อเสนอสำหรับนักการตลาด

สำหรับในแง่ของการตลาดผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางในการทำการตลาดกับกลุ่มผู้สูงอายุดังนี้

ผู้สูงอายุกลุ่มฝึกฝนในธรรม นักการตลาดสามารถสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่มีการเชื่อมโยง สัมพันธ์กับ ธรรมะ เช่น ทำการจัดรายการส่งเสริมการขายในลักษณะการตลาดเพื่อสังคม เช่น ซื้อสินค้าที่ร่วมรายการแล้วมีส่วนช่วย ทำบุญหรือช่วยบริจาคเงินเพื่อผู้ยากไร้ หรือสินค้าของบริษัทมีลักษณะเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่การที่ผู้ผลิตสินค้า ทำการประชาสัมพันธ์ว่าบริษัทของตนมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น มีการใช้ปริมาณเป็นจำนวนมากในการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง อีกทั้งผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการนำเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมะ เป็นต้น จากที่กล่าวมาสิ่งกระตุ้นทางการตลาดเหล่านี้จะสามารถดึงดูดใจผู้สูงอายุกลุ่มฝึกฝนในธรรมได้ เนื่องจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะมีความสนใจเรื่องของการแบ่งปันความสุขให้กับบุคคลอื่นๆ และเสียสละเพื่อสังคม

ผู้สูงอายุกลุ่มครอบครัวแสนสุข ผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการที่มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นกลุ่มครอบครัว และอาจรวมถึงสินค้าและบริการที่สามารถขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมายไปสู่กลุ่มครอบครัวได้ โดยนักการตลาดสามารถสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาด เช่น ใช้การสื่อสารทางการตลาดที่เน้นการสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการที่เป็นคุณค่าทางด้านอารมณ์ โดยทำให้ผู้บริโภคกลุ่มนี้รู้สึกว่าสินค้าและบริการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว เป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว เช่น ร้านอาหารบางแห่งอาจทำการขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยการเป็นร้านอาหารสำหรับครอบครัวด้วย และมีการสื่อสารทางการตลาดโดยการโฆษณาที่มีเนื้อหาสื่อถึงภาพของครอบครัวที่มักหาเวลาทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวด้วยการออกไปทานอาหารนอกบ้าน และยังเป็นสถานที่สำหรับสร้างและรักษาความสัมพันธ์ของครอบครัวด้วย

ผู้สูงอายุกลุ่มพ่อแม่ตัวอย่าง นักการตลาดต้องเลือกช่องทางการจัดจำหน่าย ช่องทางการสื่อสารทางการตลาด รวมถึงรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารที่เหมาะสมที่จะสามารถเข้าถึงผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้การสื่อสารทางการตลาดในการสร้างภาพของสินค้าและบริการให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของผู้สูงอายุกลุ่มนี้ว่า สินค้าและบริการนั้นๆ มีคุณค่า มีความผูกพัน และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของบุตรหลานและควรค่าแก่การที่ผู้ที่เป็นพ่อแม่หรือปู่ย่าตายายจะซื้อให้แก่บุตรหลานของตน หรืออาจทำการส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจซื้อของผู้สูงอายุกลุ่มนี้เพราะนอกจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะซื้อสินค้าและบริการเพื่ออุปโภคบริโภคเองแล้วยังมีการแบ่งปันให้แก่บุตรหลานอีกด้วย นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้อาจเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ ที่มีรูปแบบในลักษณะที่ผู้สูงอายุสามารถใช้บริการและมีผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่สามารถมอบให้แก่บุตรหลานได้

ผู้สูงอายุกลุ่มกีฬาอาศัยพิเศษ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกาย เช่น เครื่องออกกำลังกาย ฟิตเนส เป็นต้น แต่ผู้ประกอบการจะต้องมีการปรับส่วนประสมทางการตลาดในส่วน ของ P – Product หรือผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย สรีระ และพยาธิวิทยาของผู้สูงอายุ และเนื่องจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายเป็นอย่างมากในลักษณะที่ว่า การออกกำลังกายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดังนั้นจึงอาจเป็นโอกาสทางการตลาดที่ผู้ประกอบการจะเพิ่มบริการในลักษณะการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกประเภท และวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละรายที่มีสภาพร่างกาย สรีระ และพยาธิวิทยาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้อาจเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการอื่นๆ สำหรับผู้สูงอายุที่สามารถใช้สถานบริการออกกำลังกายที่มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการของตน รวมถึงใช้เป็นช่องทางการสื่อสารทางการตลาด และอาจทำการส่งเสริมการขายร่วมกับสถานบริการเหล่านี้หรือสินค้าประเภทเครื่องออกกำลังกายได้ด้วย เพราะจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ผู้ประกอบการจะสามารถเข้าถึงผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้โดยตรง

ผู้สูงอายุกลุ่มนักบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ นักการตลาดต้องสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาดในส่วนของการส่งเสริมการขายที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุกลุ่มนี้ กล่าวคือสินค้าเพื่อสุขภาพนั้น เช่น อาหาร ยาบำรุง ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารนั้น ต้องมีการปรับให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น รสชาติ ปริมาณ การบริโภค บรรจุกัณท์ นอกจากสินค้าเพื่อสุขภาพโดยทั่วไปแล้วผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าเพื่อสุขภาพในลักษณะ Functional Food หรืออาหารที่มีการทำหน้าที่ยาเฉพาะอย่าง รวมถึงอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่ป่วยหรือมีโรคบางอย่าง เช่น อาหารหรือขนมขบเคี้ยวสำหรับผู้สูงอายุโรคเบาหวาน อาหารที่ปราศจากแคลอรี เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ยังเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้าประเภทสื่อ เช่น หนังสือ นิตยสาร วีซีดีและดีวีดี รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการบริโภค การเลือกอาหาร เมนูอาหาร การแนะนำแหล่งสำหรับเลือกซื้ออาหาร ร้านอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่มีความระมัดระวังเรื่องการบริโภคอาหารเป็นพิเศษ เป็นต้น อีกทั้งสินค้าประเภทสื่อเหล่านี้ยังเป็นช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับสินค้าและบริการอื่นๆ สำหรับผู้สูงอายุอีกด้วย

ผู้สูงอายุกลุ่มตะลอนทัวร์ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหรือจัดจำหน่ายอุปกรณ์การเดินทาง เป็นต้น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ด้วย ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมีการจัดเตรียมโปรแกรมการท่องเที่ยว สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง และสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุอันเนื่องมาจากผู้สูงอายุอาจไม่สามารถท่องเที่ยวในเชิงผจญภัย หรือท่องเที่ยวในรูปแบบที่ค่อนข้างยากลำบากได้เหมือนวัยหนุ่มสาว ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะแสวงหาโอกาสในการเดินทางท่องเที่ยวอยู่เสมอโดยเดินทางไปกับสามีหรือภรรยา หรือกับเพื่อนฝูง และในบางครั้งผู้สูงอายุยังคงมีลักษณะที่เรียกว่าการมีหัวใจเป็นหนุ่มเป็นสาว (Young at Heart) เช่น การต้องการมีเวลาที่เป็นส่วนตัวระหว่างสามีกับภรรยา หรือผู้สูงอายุบางคนที่เป็นหม้ายหรืออยู่อย่างร่าเริงยังคงต้องการหาเพื่อนใหม่ๆ หรือแม้แต่การหาคู่ชีวิตใหม่ และผู้สูงอายุก็ยังคงมีการพบปะสังสรรค์กันระหว่างเพื่อนฝูง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ผู้ประกอบการควรทำความเข้าใจและนำมาใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด เช่น กลยุทธ์การสื่อสารที่จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าการไปโปรแกรมท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นเหมือนการได้ไปฮันนีมูนรอบสอง หรือจะทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ๆ หรือผู้ประกอบการอาจมีบริการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่รู้จักกันและต้องการรวมกลุ่มสังสรรค์กันด้วยการไปท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการอาจต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการเดินทางให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น เช่น มีทีมงานสำหรับการให้การปฐมพยาบาลในเบื้องต้น การเตรียมความพร้อมของข้อมูลเกี่ยวกับสถานพยาบาล หรือโรงพยาบาลในสถานที่ที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว เป็นต้น อีกประการหนึ่งเนื่องจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการวางแผนสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ประกอบการอาจต้องศึกษาเพิ่มเติมว่าผู้สูงอายุเหล่านี้มีการค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากแหล่งใดบ้าง หรือใครเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ เพื่อที่ผู้ประกอบการจะได้เลือกช่องทางการจัดจำหน่าย และช่องทางและรูปแบบการสื่อสารทางการตลาดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ผู้สูงอายุกลุ่มสาวสองพันปี ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มักมีความรู้สึกว่าตนเองอ่อนกว่าอายุจริงถึง 10 ปี ผู้บริโภคกลุ่มนี้จึงเอาใจใส่ดูแลสัดส่วนของตนเอง ใช้เวลาร่วมในการเข้าสปา ศูนย์สุขภาพ ร้านขายเครื่องสำอาง ร้านทำผมทำเล็บ เข้าร่วมโปรแกรมควบคุมน้ำหนัก ซึ่งผู้ประกอบการต้องสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาดที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุกลุ่มนี้ กล่าวคือรูปร่างและผิวพรรณของผู้สูงอายุนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและการที่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความใส่ใจดูแลรูปร่างและผิวพรรณเป็นอย่างมากนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต้องการให้มีรูปร่างและผิวพรรณดีเหมือนกับวัยหนุ่มสาว ดังนั้นสินค้าหรือบริการควรมีลักษณะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ดูดีเหมาะสมกับวัย รวมถึงรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารก็ต้องช่วยสร้างภาพของสินค้าและบริการเหล่านี้ให้เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิดของผู้สูงอายุกลุ่มนี้ว่าสินค้าและบริการนั้นๆ จะช่วยทำให้ผู้สูงอายุดูดีสมวัยอย่างไร นอกจากนี้

ผู้ประกอบการสินค้าและบริการด้านความสวยงามที่ไม่ได้มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุก็สามารถที่จะพิจารณาขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตนไปสู่ผู้สูงอายุได้เช่นกันโดยการปรับส่วนประสมทางการตลาดให้มีความเหมาะสม

ผู้สูงอายุกลุ่มนักช้อปปิ้งอาชีพ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้คิดว่าการเดินเลือกซื้อสินค้าหรือช้อปปิ้งเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่งจึงแสวงหาโอกาสบ่อยครั้งสำหรับการเดินเลือกซื้อสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่ควรคิดว่าผู้สูงอายุจะต้องการพักผ่อนอยู่กับบ้าน ไม่ชอบการเดินทางหรือออกนอกบ้านเพื่อเลือกซื้อสินค้าแต่ใช้บริการการเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต การตลาดทางตรงและบริการส่งสินค้าถึงบ้านแต่เพียงอย่างเดียว ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จึงเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสถานที่สำหรับช้อปปิ้ง เช่น ศูนย์การค้า งานแสดงสินค้า ร้านขายสินค้าแบรนด์เนม ร้านขายสินค้าจากโรงงาน (Factory Outlet) ต่างๆ ผู้สูงอายุจะค่อนข้างมีความพิถีพิถันในการเลือกซื้อสินค้าเนื่องจากผู้สูงอายุมีประสบการณ์มาก มีกำลังซื้อสูง และใช้เหตุผลในการซื้อสินค้าค่อนข้างมากจึงเลือกที่จะจ่ายในราคาที่แพงกว่าเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดี สำหรับรูปแบบของสินค้าประเภทเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้านั้นผู้สูงอายุไม่ได้ต้องการรูปแบบที่ล้ำสมัยหรือเป็นรูปแบบในช่วงที่ผู้สูงอายุเหล่านี้ยังเป็นหนุ่มเป็นสาวแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต้องการสินค้าที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพของตนเอง มีความเป็นธรรมชาติ เหมาะสม พอดี สวมใส่สบาย ดูดีมีสไตล์ หรือแม้แต่รูปแบบที่กำลังเป็นที่นิยม อนึ่งผู้สูงอายุกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับการแต่งกายด้วยจึงอาจเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับธุรกิจประเภทศูนย์การค้าที่จะเพิ่มบริการด้านที่ปรึกษาในเรื่องการแต่งกาย การเลือกเสื้อผ้าที่เหมาะสมเพื่อแสดงถึงรสนิยมการแต่งตัวที่ดี ซึ่งผู้ประกอบการอาจเลือกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งสำหรับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า (CRM)

ผู้สูงอายุกลุ่มผู้บริโภคช่างเลือก นักการตลาดควรเข้าใจว่าผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูง จึงมีความละเอียดรอบคอบ และใช้เหตุผลค่อนข้างมากในการพิจารณาเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ดังนั้นนักการตลาดจึงต้องสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาดในส่วนของส่วนประสมทางการตลาดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน เช่น บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ต้องมีการแสดงรายละเอียดของสินค้า ประโยชน์หรือคุณค่า แหล่งผลิต วันผลิต วันหมดอายุ เครื่องหมายที่แสดงถึงการผ่านการรับรองต่างๆ โดยใช้ขนาดของตัวอักษรที่ใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน และต้องพิจารณาเลือกสถานที่จัดจำหน่ายที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้ประกอบการต้องสร้างแบรนด์ และทำการประชาสัมพันธ์องค์กรเพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์และองค์กรเป็นที่รู้จักและมีความน่าเชื่อถือในความคิดของผู้สูงอายุ รวมถึงมีการกำหนดราคาให้มีความเหมาะสมกับประโยชน์หรือคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้รับรู้ด้วยเนื่องจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมระหว่างราคากับคุณภาพของสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อ

ผู้สูงอายุกลุ่มคอการเมือง เนื่องจากเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและอ่อนไหวต่อความรู้สึกของคนในสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สังคมมีการแบ่งฝ่ายและแตกแยกทางความคิดในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองค่อนข้างมาก ดังนั้นนักการตลาดอาจไม่สามารถนำสินค้าและบริการของตนไปเชื่อมโยงหรือผูกพันกับกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมืองได้เพราะอาจทำให้สินค้าและบริการนั้นๆ ถูกต่อต้านจากกลุ่มบุคคลอื่นๆ ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งทางการเมืองได้ จากการที่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีการทำกิจกรรม ให้ความสนใจ และมีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองค่อนข้างมาก และมีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นนักการตลาดควรสร้างสิ่งกระตุ้นทางการตลาดโดยใช้ในส่วนของการสื่อสารทางการตลาดเพื่อนำสินค้าและบริการของตนเข้าไปเชื่อมโยงหรือผูกพันกับช่องทางการสื่อสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการเมือง เช่น อาจใช้กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) โดยการทำการสื่อสารเพื่อร่วมรณรงค์หรือช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งต่างๆ การเข้าร่วมเป็นผู้สนับสนุนรายการในสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ข่าวสาร การวิเคราะห์ การเสวนาต่างๆ ทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งน่าจะเป็นช่องทางที่สามารถทำให้สินค้าและบริการถูกสื่อสารเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับสินค้าและบริการนั้นๆ แก่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้

ผู้สูงอายุกลุ่มวัฒนธรรมนาไทย ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ค่อนข้างให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่ดั้งเดิมของไทยซึ่งมีมายาวนาน ดังนั้นผู้สูงอายุกลุ่มนี้จึงเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้า OTOP โดยสินค้าเหล่านี้ต้องถูกนำไปเชื่อมโยง หรือสื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของไทยอย่างชัดเจน นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ยังอาจเป็นโอกาสทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการอื่นๆ ที่สามารถถูกนำไปเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยต่างๆ ได้ เช่น ร้านอาหารที่อาจใช้กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดในส่วนของรูปลักษณ์ทางกายภาพที่สัมผัสจับต้องได้โดยการออกแบบตกแต่งให้เข้ากับวัฒนธรรมต่างๆ ของไทย งานแสดงสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าและบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาชาวบ้าน และธุรกิจการจัดการแสดง โรงละครต่างๆ ที่จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยต่างๆ เป็นต้น

สรุป

รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะที่แตกต่างจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในภูมิภาคอื่นๆ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่แตกต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางภูมิศาสตร์ ลักษณะทางวัฒนธรรมและประเพณี เชื้อชาติ ดังนั้นนักการตลาดต้องเข้าใจว่าเมื่อปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงตาม นอกจากนี้รูปแบบการดำเนินชีวิตไม่ได้เป็นสูตรสำเร็จของกลยุทธ์การตลาดทั้งหมดแต่เป็นเพียงส่วนประกอบหนึ่งที่นักการตลาดใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาดเท่านั้น

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- ธนวรรณ แสงสุวรรณ และคณะ. **การจัดการการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, 2547.
- วิวัฒน์ รุ่งเรืองผล. **หลักการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร, 2546.
- สุภาภรณ์ พลนิกร. **พฤติกรรมผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิง, 2548.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์กุล. **พฤติกรรมผู้บริโภคฉบับมาตรฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

บทความ

- วราภรณ์ ศิริสว่าง, ชไมพร ทิวิศรี และชยันต์ธร ปทุมานนท์. (2543, มกราคม-มีนาคม). “รูปแบบการดำรงชีวิต คุณภาพชีวิต และความต้องการของผู้สูงอายุในชนบท.” **วารสารวิชาการสาธารณสุข**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1. หน้า 71-79.

วิทยานิพนธ์

- กิ่งรัก อิงคะวัต. (2542). **รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการบริโภค และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญใจ เกียรติศักดิ์สาคร. (2541). **รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรภูมิ หลอมประโคน และเอกภพ มณีนาถ. (2551). **แบบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สูงอายุที่มีงานทำ**. ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- จุฑามาส กิรติกร. (2542). **รูปแบบการดำเนินชีวิตของเด็กวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนชนวนันท์ จันทร์วิตรกุล. (2542). **รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธราทิพย์ อดุลประเสริฐสุข. (2548). **รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร, ศักดิ์ และอัจฉราวรรณ. (2542). **แบบการดำรงชีวิตของชาวกรุงเทพมหานคร**. ศูนย์วิจัยธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยุพิน หะลั่น. (2546). **รูปแบบการดำเนินชีวิต ความรู้ และพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล ของผู้บริโภคมุสลิม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทรี พชรพันธ์. (2541). **รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าจากร้านค้าสะดวกซื้อในสถานบริการน้ำมัน เขตเมืองและชานเมืองของกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ พัฒนาการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชัน สันติไชยกุล. (2547). **รูปแบบการดำเนินชีวิต การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการรับนวัตกรรมสินค้าแฟชั่นของวัยรุ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Blackwell, Roger, Miniard, Paul and Engel, James. *Consumer Behavior*. Tenth Edition. Thomson South-Western, 2006

Kotler, Philip. *Marketing Management*. The Millennium Edition, Prentice Hall International Inc., 2000.

Kotler, Philip and Keller, Kevin. *Marketing Management*. Twelfth Edition, Pearson Education, 2006.

Schiffman, Leon and Kanuk, Leslie. *Consumer Behavior*. Seventh Edition, Prentice Hall, 2000.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2548). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2547. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550,

http://www.m-society.go.th/document/edoc/edoc_890.pdf

เลิศหญิง หิรัญโร. (2545). **รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://hdl.handle.net/123456789/989>.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). ข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://w3.chula.ac.th/college/cps/thai/nop7/aging98.html>

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550, <http://w3.chula.ac.th/college/cps/thai/nop7/aging98.html>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543). **ดัชนีชี้วัดที่สำคัญของประชากรและที่อยู่อาศัย สัมมะโนประชากรและเคหะ**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2550, <http://web.nso.go.th/pop2000/pop2000.htm>